

ЛИНДА ЛАФЪРТИ НОЩИТЕ НА ОСМАНСКАТА ПРИНЦЕСА

Превод от английски: Антоанета Антонова Дончева, 2013

chitanka.info

БЛАГОДАРНОСТИ

Основен източник на вдъхновение и информация за този роман бе книгата на Филип Мансел „Константинопол — град на световните желания, 1453-1924“. Ключови от нея се оказаха не само частите за живота на Есма Султан, но и описанията му за еничарския корпус и неговия бунт срещу султана през 1826 година.

Изключително много съм благодарна на страната и народа на Турция и особено — на Истанбул.

Величието на този град и легендите за Константинопол ме омаяха. Как тогава да не започна да пиша за подобно магическо място?!

Сестра ми Нанси Елиша прочете всяка публикувана и непубликувана страница от моите романи. Ако не ме бе поощрила толкова навреме и толкова безпрекословно, може би нямаше да стана писател. Обичам те, Нанси!

По пътя на създаването на този роман имаше и приятели, които се запознаха с написаното много преди публикуването му. В този смисъл благодаря на Сара Кенеди Флъг, Лучия Карето, Нанси Кун, Тед Диамандопулис, Ан Фицгибън Шустерман и Джон и Сюзън Бослоу. Благодаря ви, че не ми позволявахте да потъна, когато духът ми губеше сили, и да ме търпите толкова много години без издател!

Човекът, който откри моите романи и ми повярва, бе редакторът и сценарист Линдзи Гузардо. Вечни благодарности на теб, Линдзи! Никога няма да те забравя!

Моят агент Дебора Шнайдер разпозна потенциала ми още в ранните ми ръкописи преди двайсет години. Благодаря ти и на теб, Дебора, че ме взе обратно под крилото си след толкова дълго отсъствие и даде такъв отскок на писателската ми кариера! Благодаря и на Кейти Глийсън и Виктория Марини от „Гелфман Шнайдер“ за упорития и всеотдаен труд заради мен!

Публикуването на този роман мина под строгия надзор на Тери Гудман. Тери, Линдзи беше права — ти си страхотен! Невероятното ти

чувство за хумор озарява дните ми. Благодаря ти, че се намеси като мой редактор и спомогна всичко това да се случи!

Благодаря и на лондонските си агенти от „Къртис Браун“. Благодаря ви, Бетси Робинс, Софи Бейкър и Клеър Ноузиърс, че ми помогнахте да се свържа и с читатели на други езици!

Редакторката ми Мелъди Гай работеше паралелно с мен през цялото време, докато пишех романа, правейки предложения върху ръкописа, които значително подобриха стила ми. Благодаря ти за огромното търпение и професионализма, Мелъди!

А как да благодаря на вас, целия екип на „Амазон“?! Как да ви кажа колко ви обичам?! Вие ми изпращахте карамелени шоколадчета „Фран“, весели имейли и добри новини. Помагате ми ежедневно да се свързвам с читателите си. Благодаря ви, Ники Спринкъл, Джесика Пуър, Грейси Дойл и всички останали!

Личният ми екип от помощници, включително Пол Томасън, Джаки Бол (коректор) и Майкъл дел Росарио. Не мога да ви се отблагодаря за времето и вниманието, което вложихте в този роман, с всичките му турски и османско турски думи!

А художественият отдел на „Амазон“ буквално ми взема дъха!

Марли Русоф, благодаря ти за всеотдайния труд върху ранните версии на този роман преди толкова много години!

Благодаря и на добрата енергия на моите инструктори по йога, които поправяха странностите на тялото и духа ми, докато работех по тази книга! Благодаря на Марлон Макган, Бел Карпентър и Джоан Конингтън!

Хиляди благодарности и на скъпите ми родители Бети и Фред Лафърти, които ни четяха всяка вечер, преди да заспим! Онези вечни приказки на Братя Грим дадоха свобода на въображението ми още в най-ранна възраст, запращайки вълшебствата си в сънищата ми. Чудно ли е тогава, че станах писател?!

Благодарности и на писателската фондация „Асиен“ и нейния директор Джули Къминс Покрел за стипендията, която ми беше дадена през лятото на 2004 година, когато работех върху един по-ранен вариант на този роман по време на лятното им училище. Писателят Рон Карлсън ме научи „да оставам в стаята“. Като негова ученичка аз се научих да виждам повече неща, да използвам сетивата си, задържайки се още миг върху нещо, а не да се спускам веднага към

следващия сюжетен елемент. (Това е най-добрият съвет за писане, който някой някога ми е давал, Рон! И задържах смокинята в историята, виждаш ли?!)

Благодаря и на Лиса Консилио за подкрепата ѝ през годините.

Тази книга никога нямаше да бъде възможна без помощта на проучванията на други автори. На един етап, докато още извършвах проучванията по романа си, имах под ръка четиринайсет книги, отбелязани с лепящи листчета, всичките разпръснати по леглото ми, докато пишех само една глава!

Някои от най-безценните книги, към които се връщах отново и отново, докато пишех, са: „Константинопол — град на световните желания 1453-1924“ на Филип Мансел, 1998 г.; „Имперският харем на султаните — мемоари на Лейла (Саз) Ханъмефенди“, 1994 г.; „Имперският харем — жени и власт в Османската империя“ на Лесли Пиърс, 1993 г.; „Господари на хоризонта“ на Джейсън Гудуин, 2003 г.; „Османските столетия“ на Лорд Кинрос, 1979 г.; „Еничарите“ на Годфри Гудуин, 1979 г.; „Истанбул“ на Джон Фрийли, 1998 г.; „Харемът — светът зад воала“ на Алев Литъл Крутиър, 1991 г.; „Истанбул — спомените и градът“ на Орхан Памук, 2006 г. Моите най-дълбоки благодарности към всички тези автори за експертността и информацията им, които легнаха в основата на моята проза.

И накрая, благодаря на теб, Анди Стоун! Ти ме научи на писателския занаят и на отдадеността, с която трябва да се подхожда към него. Винаги си бил и си оставащ моят първи редактор и любовта на живота ми!

ПРОЛОГ

Май 1826 година

Светлината от фенера хвърляше чудати сенки по корпуса на царската баржа, докато лодкарят я отгласкваше към най-дълбоките води на Босфора, на средата на пътя между Азия и Европа.

Откъм протока Дарданели нахлуваше топъл западен вятър, който се плъзгаше над водите на Босфора право към имперския град Константинопол, където любимата сестра на султан Махмуд Втори спеше блажено, изпратила поредния си любовник на смърт.

Баржата, боядисана в яркосиньо против уроки, имаше по-високи стени от всички останали султански лодки кайък^[1], защото беше предназначена да пренася товари през Босфора, да снове между Европа и Азия. Тази нощ нейният товар се състоеше от трима души — лодкарят, един осъден мъж и еничарят, който трябваше да го убие.

Страховитият ръст на еничаря — той беше великанът на Османската армия — означаваше, че не му бяха необходими никакви помощници, за да прекрати съпротивата на своята жертва. Ахмед Кадир бе прочут с чистата си и ефективна работа, защото никой не бе в състояние да го надвие. Освен лодкаря, други свидетели на екзекуцията нямаше.

Но дори и в този ранен час преди зазоряване две души бяха забелязали как баржата се отблъсква от доковете на Златния рог, насочвайки се към най-дълбокото място на Босфора с един пребит от бой затворник и един войник великан. Продавачът на кестени отпрати беззвучна молитва към Аллах и нахрани скимтящото от глад псе в краката си с прегорял кестен от почернялата си ръка, просто за да усети искрица живот наред мрачната утроба на нощта.

Водата се плискаше в корпуса на полюляващата се баржа. Вонящият на урина и страх затворник започна да моли за пощада, повтаряйки името на Богородица, за да облекчи последните мигове от живота си.

Еничарят плъзна поглед по източните води, нахлуващи откъм Черно море, и зърна на хоризонта кървавата ивица на зората. Ядоса се на себе си, че бе позволил времето да му се изплъзне така бързо, докато слушаше обречения да нарежда молитвите си към своя християнски бог. Предпочиташе да върши работата си в малките часове на нощта, за да се върне после незабелязано на пристанището на Златния рог.

— Не мога да те пощадя — изрече сега великанът. — Обречен си да умреш по заповед на принцеса Есма Султан! Неизпълнението на заповедта би ми донесло сигурна смърт.

Затворникът изви покрития си с жестоки ухапвания и рани врат, за да погледне еничаря, който се извисяваше високо над него. Войникът забеляза по гърба на мъжа дълги червени възпалени линии — белези от брутално бичуване.

— В името на Исус Христос — прошепна нещастникът, — чуй изповедта ми и ме дари с бърза смърт! Казват, че ти душиш жертвите си, за да ги спасиш от бавното и болезнено удавяне в чувал. Прояви тази милост и към мен, моля те!

Еничарят хвърли един бърз поглед към лодкаря, чието лице бе станало пепеляво от ужас. Това беше любимият му лодкар — човек, който определено мразеше работата си.

— Аз съм от единствената права вяра на исляма — изрече високо еничарят и неочакван порив на вятъра грабна думите му и ги понесе напред. — Как бих могъл да ти опростя твоите християнски грехове, когато аз се моля на Бога на нашия пророк Мохамед?!

Мъжът примигна. Повдигна му се и отвори уста. Еничарят го сграбчи за раменете и наклони главата му през борда, докато затворникът повръщаше парчета кремав на цвят плод с набръчкана тъмновиолетова коричка, която все още бе прикрепена към плода.

— Не й доставих никакво удоволствие — изхъхри мъжът през капещата си слюнка. — Точно затова бях пребит, сигурен съм. Умирам девствен, както би трябвало да бъда като свещеник на Светата православна църква.

Еничарят усети тежестта на главата на мъжа в ръцете си. Държеше го като изтощено дете, докато човекът повърна за последен път в солената вода. Осъденият очевидно идваше от вътрешните

провинции на империята и сега виждаше морето за първи път — за пръв и за последен.

— Какво е християнското ти име? — прошепна човекът с лице, само на няколко сантиметра над водата. — Преди да ме пратиш в гроба, кажи ми името си!

— Роден съм като Иван Постивич — отвърна еничарят, сложил уста до ухото на затворника. — Мога да ти простя греховете само ако ти ми простиш онова, което съм длъжен да направя. Но Аллах никога няма да ми прости. А твоята Богородица ще плюе върху душата ми!

С тези думи еничарят топна пръсти в солената вода и направи знака на кръста върху челото на осъдения нещастник. Гледайки го право в очите, Иван Постивич обгърна с огромните си ръце врата на затворника, постави палци от двете страни на адамовата му ябълка и го скърши така, сякаш беше крехко клонче.

Без да отрони и думица, Постивич хвърли вече безжизненото тяло в средата на лодката и го натъпка в предварително приготвения чувал с камъни. Силните му ръце завързаха възел от краищата на чувала и го метнаха леко през борда. Водата с цвят на чай се разтвори и го погълна. И докато повърхността на водата бързо се събираше, чувалът изчезна в дълбините. Еничарят направи знак на лодкаря да потегля обратно.

Когато наближиха Златния рог, видяха, че на имперските докове ги чака миниатюрен евнух. Както винаги, така и сега той остана на почетно разстояние от баржата, сякаш се страхуваше да не бъде омърсен от мисията ѝ. Постивич така и не бе успял да запомни чертите на дребосъка — разпознаваше евнуха само по яркочервената му туника, колосания бял тюрбан и неестествено бледата кожа.

— Какви новини данося на султана^[2]? — провикна се евнухът. Еничарят изруга под носа си, но плискащите се в пилоните на доковете вълни бързо погълнаха ругатнята му.

— Кажи ѝ — извика, — че този беше различен. Не продума и думица, преди да умре!

---

[1] Кайък — тясна и издължена лодка за преминаване през Босфора. Каяк. — Б.а. ↑

[2] Султана — османска принцеса — Б.а. ↑

ПЪРВА ЧАСТ

УДАВНИЦИТЕ

ПЪРВА ГЛАВА

Пазарът на стария Константинопол^[1] се огласяше от десетки езици и лудото лаене на мелези. Северноафриканци с абаносова кожа разменяха стоки с моряци от Далечния изток, които псуваха и плюеха отвратно върху лазурносините плочки по земята. Арменци хвалеха на висок глас достойнствата на килимите си и предлагаха сладък ябълков чай на синеоки англичани, чиято нежна северняшка кожа бе пламнала в червено под силното слънце на Ориента. Португалски и италиански търговци се опитваха чрез крясъци да направят езиците си разбираеми за азиатските уши, а окованите за пръчките си жълти и зелени африкански папагали успешно ги имитираха.

Уличният метач — евреин, чието семейство бе избягало от бруталното преследване на католиците в Испания и бе потърсило убежище в относителната безопасност, която предоставяха турските султани, се облегна на метлата си и дари с крива усмивка всички онези, които бяха извадили късмета да живеят и дишат в най-космополитния град на света.

Към днешния ден в късната пролет на 1826 година гръцките жители на империята се бяха помирили напълно със султанския еничарски корпус. Бяха минали четири години от бруталното потушаване на последното въстание, а православният патриарх бе извлечен от амвона си с въже на врата, за да бъде съден за заговор против Османската империя. Бързият и накъсан говор на гърците се сливаше със славянските езици на тълпата, издигайки се до небето заедно с ладино^[2], турски и напевните ритми на османския език на елита, получил образованието си в двореца Топкапъ^[3].

Шумни продавачи предлагаха колоритните си подправки, зелена къна и шафран, сребърните си чайници и лулите си за опиум от лазурит. Наргилета от червено стъкло висяха на кожени каишки по краищата на сенниците. Въздухът бе напоен с аромата на тютюн, примесен с миризма на пържена риба с чесън.

На мейдана — площада пред лабиринта от шатри и сергии на пазара, английски търговец на роби разтоварваше стоката си. Трите

млади жени — с черна, кехлибарена и бяла кожа — се зачудиха как да слязат от каруцата с оковани една за друга ръце.

— Хайде, стига сте се мотали! — скастри ги господарят им със силен лондонски кокни акцент. Огледа одобрително символичното им облекло, свали воалите от лицата им, а после наплюнчи пръста си и изтри мръсното петно от бузата на едно от момичетата. Накрая удари всяка от тях в гърба, за да им напомни да се изправят. — Усмивка! — прошепна им зловещо. — Усмивка или ще усетите камшика на Джеймс Р. Рикълс.

Мъжете започнаха да се събират около момичетата, ухилени похотливо. Потъркваха гениталиите си и подхвърляха неприлични предложения на всевъзможни езици.

Англичанинът бързо им взе мярката и разбра, че тези не са купувачи. Обърна им гръб и се заоглежда за нещо по-сериозно.

— Онази там наистина ли е девица? — провикна се мъж в туника и аленочервен пояс. На главата си имаше тюрбан от фин лен.

Търговецът на роби се ухили и се обърна към него на гърлен турски, подправен с много лош френски.

— Тази тук ли? Бялата хубавица? Беше заловена в Хиос по време на последното въстание и още не познава мъж. Няма и четиринайсет. Ще напълни харема ви със силни деца с едра кост и ще им предаде и хубавото си лице.

— Искам да я огледам!

Трите жени направиха дружно крачка назад, когато мъжът тръгна към тях. Веригите им издрънчаха от страха, който ги бе обзел.

— Хубаво, огледайте я. Уверете се, че все още е непокътната. Подобра от моята стока няма да намерите, гаранция!

Мъжът плъзна бавно пръсти по гърдите на момичето, стисна зърната им, а после пхна ръка под туниката ѝ. Притисна ухо към корема ѝ и започна да я опипва между краката така, сякаш доеше крава.

По бузите на момичето се търколиха сълзи, но то не каза нищо.

Внезапно ахна.

— Е, доволен ли сте! — намеси се веднага търговецът на роби. — Стига толкова, сър! Махнете ръката си! Може да увредите стоката с цялото това опипване!

Купувачът измъкна ръката си измежду краката на момичето и стисна бузите ѝ.

— Кажете ѝ да отвори уста.

— Отвори си устата, скъпа. Браво, добро момиче!

Бъдещият купувач се вторачи в зейналата уста на момичето, но доловил дъха ѝ, сбърчи нос.

— Зъбите ѝ не са добри! Вонят на гнило!

— Ами, гърците прекаляват с тази тяхна баклава, както знаете. Хранете я с кисело мляко и я карайте да дъвче мента. Гарантирано гони миризмата.

Не особено убеден, купувачът подуши отново устата на момичето.

— Можете да ѝ извадите зъбите — предложи търговецът на роби. — За целите, за които ви трябва, няма нужда от зъби, нали така?

Онези от тълпата, които го разбраха, се ухилиха похотливо.

— Колко искаш за нея?

Търговецът на роби се усмихна и прошепна нещо в ухото на купувача.

— Какво?! — изкрещя възмутено турчинът. — За тези пари мога да си купя черкезка робиня!

— Това е цената ми! И нито акче^[4] по-малко!

Мъжът се изплю в прахта и отсече:

— Губя си времето с теб, англичанино. Ще си купя роби от друго място, там, където няма да ме скубят чуждестранни крадци!

С тези думи турчинът изчезна в тълпата.

Гръцкото момиче се усмихна тъжно. Другите две момичета я целунаха по мокрите от сълзи бузи и започнаха да я успокояват всяка на своя език.

— Стига приказки! — изръмжа търговецът. — А ти наистина имаш развалени зъби, гръцко псе! Ето, провали ми сделката!

Момичетата изпънаха гърбове и се вторачиха мрачно в износените си сандали. И този път сълзите рукоуха от очите и на трите едновременно и закапаха тихо по прашния калдъръм в краката им.

* * *

Венецианският посланик и един руски дипломат разговаряха любезно на френски, докато се разхождаха покрай великия син Босфор. Инкрустираните им със слонова кост бастунчета потракваха по паважа на единствения добър път, който водеше към пазара.

Когато приближиха пазара за роби, венецианецът вдигна яка и сбърчи отвратено нос.

— Третират тези бедни жени като добитък на панаир! — отбеляза руснакът. — Плачевна практика!

Внезапно зад тях се появи черна лакирана карета с яркочервен полумесец и звезда на вратичката и затрака по паважа. Изпод копитата на конете захвърчаха искри, когато кочияшът с голям тюрбан започна да лавира умело сред тълпата.

Народът познаваше добре каретата на Есма Султан — любимата сестра на техния славен султан Махмуд Втори. Затова всички заотстъпваха бързо назад, за да й сторят път, загледани с благоговение в прекрасните черни коне и техните позлатени юзди. Завеските на прозорчетата бяха спуснати, но всички знаеха, че принцесата е вътре и шпионира хората през малка дупчица.

Кочияшът дръпна рязко юздите и двата прекрасни коня се вдигнаха на задни крака, изцвилиха и се заковаха на място.

Търговецът на роби ококори широко очи, когато забеляза как едно малко прозорче в стената на каретата се плъзга настрани и се отваря.

Оттам се показва изящна бяла ръка, изрисувана красиво с червена къна и украсена с пръстен, чийто рубин беше с размерите на пъдпъдъчено яйце. В протегнатата длан лежеше копринена кесия, в която подрънкваха едри златни монети. Кочияшът взе парите и ги хвърли на търговеца с думите:

— Веднага изпрати тези жени в двореца на Есма Султан!

— Кой дворец?

— На Босфора. И гледай да бъдат доставени... здрави и читави, иначе ще си имаш работа лично с мен!

Търговецът погледна в кесията и доволно изгрухтя.

— Разбира се, началник! Можеш да разчиташ на мен! Кажи на... ъmmm, на султанката, че винаги можете да разчитате на Джеймс Р. Рикълс. Това е.

После се приближи към кочияша, погледна го заговорнически и му направи знак да се наведе по-близо.

— Тя иска ли още? — прошепна. — Винаги мога да намеря каквото ѝ трябва!

— Махай се от пътя ми, невернико! — извика кочияшът и с един замах на камшика подкара конете, оставяйки англичанина да му диша прахта.

— Е, както кажеш — промърмори Рикълс и изпъна възмутено сетрето си. — Не че е тайна за някого какво е намислила! — допълни вече по-тихо. — Поне не ѝ продавам агне за заколение! — „Като онези млади мъже, които ѝ трябва“ — завърши, но вече наум.

Никой наоколо не изрече и думица. Да критикуваш любимата сестра на султана се считаше за държавна измяна, която се наказваше с автоматично отсичане на главата.

— Тя си търси млади мъже християни, за да я забавляват в леглото! — извика някакъв дервиш със запенена уста. — Тя е курвата на Константинопол, а султанът е сводникът, който ѝ играе по свирката!

— Млъквай, човече! — скастри го англичанинът. — Да не би да искаш откачената ти суфистка глава да кацне върху поредния кол в двора на Топкапъ сарай? Никога не знаеш откъде ще изникне някой султански солак^[5] и ще те прибере!

— Султанът ще бъде прокълнат заради греховете си! Аллах ще стовари отмъщението си върху него! — продължи да крещи дервишът.

Англичанинът се отдръпна, защото точно в този момент няколко солаци наистина изникнаха от нищото, грабнаха под мишници негодуващия дервиш и го отнесоха нанякъде.

— Но защо не си взема мюсюлмани за любовници? — прошепна венецианският посланик на руския си колега. — Според мен такъв ще се справи не по-зле със задачата, а и ще ѝ се нрави повече като обрязан, нали така?

— Очевидно сте съвсем отскоро сред османските турци, приятелю! — отбеляза руският дипломат. — Тя няма право да докосне мюсюлмани, защото тук те са защитени от шериата и от Корана! Затова издирва единствено така наречените от тях „неверници“!

— Но мюсюлманите не могат ли да правят с нея секс така, както и християните? — възкликна изумено венецианецът.

— Проблемът не е в насладата — отговори мрачно колегата му.
— Лошото идва след това, когато настъпи моментът да те убият!

Венецианският посланик го изглежда неразбиращо.

Руският дипломат само кимна тържествено. После добави:

— До сутринта нещастникът вече ще лежи на дъното на Босфора!

При тези думи венецианският посланик побърза да се прекръсти и да целуне върховете на пръстите си, докато наблюдаваше черната карета, която вече изчезваше сред прашния лабиринт от сокаци^[6], изпъстрящи района около големия пазар на Константинопол.

* * *

В деня след изпълнението на поредната присъда Иван Постивич получи заповед цяла сутрин и следобед да стои на пост пред царските покои за аудиенции. Мускулите му се бяха сковали достатъчно от редовното изпълнение на екзекуции, а сега стоенето цял ден неподвижно на пост не допринасяше с нищо за подобрение на състоянието му. Той не разбираше защо беше призован да се яви във вътрешността на двореца, когато обичайното му място бе в градините, за да наблюдава и пази.

Вечерта, когато се готвеше да сдаде поста си на следващия, за да отиде на вечеря в казармите на еничарите в „Ат Мейдан“^[7], личният охранител на султанката му каза да остане, защото Есма Султан била пожелала да го приеме тази нощ.

Очите на Иван Постивич се разшириха. Огледа солака и с груб глас изрече:

— Но аз съм еничар! От къде на къде нейно височество ще желае вонята на едно войнишко тяло в царските покои? Аз отговарям само пред брат й, нашия султан Махмуд Втори, който би разбрал най-добре един войник!

— Принцеса Есма Султан е поискала теб! — сръза го солакът. — И не си въобразявай, че нашият султан го е грижа за твоята гордост! И без това не те цени особено. Нали сам той те лиши от командването на кавалерията и те преназначи тук, а?! — подхвърли присмехулно. — А какво е един кавалерист от Капъкулу^[8] без кон?

На Постивич му се наложи да призове цялата си воля, за да удържи изблика си на гняв. Загубата на командването на кавалерията бе най-болезнената рана в живота му. Несправедливостта — не, срамът, които го бяха довели до този момент сега, бяха повече, отколкото би могъл да понесе. Но раните са част от живота на всеки войник, затова той си знаеше, че е длъжен да понесе и тази.

С досадно махване на ръка солакът изпрати еничаря в компанията на главния евнух. Този слуга бе висок почти колкото Иван Постивич и държеше главата си високо вдигната — по начина, който подобаваше на всяко доверено лице на турските царски особи. Голата кожа на ръцете му блестеше под светлината на факлите, лъскава като черна усойница, която току-що бе хвърлила кожата си.

— Първо трябва да бъдеш подготвен за аудиенцията — изрече. — Аз съм Шафран.

Иван Постивич бе отведен до шадраван в един вътрешен двор, където главният евнух надзираваше стриктно измиването му, като ту изсумтяваше доволно, ту насочваше медния си фенер по посока на някой пропуснат участък мръсна плът. Нощта се завихряше всеки път, когато евнухът фокусираше светлината на фенера си върху измитата и вече изненадващо бяла кожа на еничаря, чиято доскорошна мръсотия се стичаше по плочите около шадравана.

Постивич прехапа език, когато евнухът му подаде гъба и му заповяда пак да се изтърка. Еничарят разбираше прекрасно ритуалите по пречистване преди пристъпването в царските покои — все пак бе отраснал в двора на султана в Топкапъ сарай. Но да се къпе преди среща с жена... Това бе правил единствено преди секс, както се изискваше от Корана и от пророка Мохамед. Банята и обрязването на мъжа изразяваха почит пред Аллах, а фактът, че на жените им бе спестена необходимостта да понасят вонящи войнишки тела и висящи кожички по членовете им беше прекрасна, но непредвидена от Пророка последица.

Накрая Иван Постивич се подсуши с чистия чаршаф от фин лен, който му бе поднесен, и го метна обратно на главния евнух, но вече влажен и намачкан.

— Твоята господарка от всичките си гости ли изисква подобни стандарти за чистота, а? — подхвърли.

— Изискванията на моята господарка не ти влизат в работа, еничарю! — отсече Шафран. — И гледай тази нощ да си държиш езика зад зъбите, иначе ще напуснеш покоите й в чувал!

Най-накрая, малко след полунощ, еничарят бе вкаран в царските покои. В сумрака под огромния купол на помещението горяха стотици фенери. Свещите в големия френски полилей в средата осветяваха ярките плочки и хвърляха сенки по плътното кадифе на диваните и възглавничките. Стаята беше огромна, с красиви отливки и корнизи от бял гипс и перлен алабастр. Някъде тлееше бавно сандалово дърво и изпълваше цялата зала с тежкия си аромат, който напомняше за най-далечните краища на Османската империя.

Главният евнух натисна еничаря, за да падне на колене, вместо да оглежда красотите на голямата стая. После се приведе и изсъска в ухото му:

— Сега се приближи към султанката или ще наостря меча си във врата ти!

Постивич потегли на четири крака напред и сламените рогозки, метнати върху безценните килими, започнаха да жулят коленете му. Беше дълго, крайно унижително пътешествие до дивана, на който се бе изпънала султанката. Повдигнала безмълвно глава от възглавницата си, тя наблюдаваше с присвити очи приближаването му.

Никой не би могъл да се усъмни, че тя е сестра на Махмуд Втори. Беше наследила високите скули и кестенявата коса на християнската си майка, но орловият ѝ нос си беше чисто турски, дар от баща ѝ — султан Абдул Хамид и неговите предци. Под нестабилната светлина на свещите очите ѝ изглеждаха черни, но всъщност бяха с наситения кафяв оттенък на махагона. Сините сенки под тях, които избиваха изпод почти прозрачната ѝ кожа, подсказваха за огромно отегчение от живота, но и за някакво заболяване.

Султане вирна брадичка, когато той се поклони, опирайки чело о пода — килимът ухаеше на лимонов цвят, примесен съвсем леко с миризмата на потни крака.

— Вече можеш да се изправиш, еничарю!

Гласът ѝ беше нисък и властен. Но беше също така и женски, а регистърът му се стори чужд на еничаря, който бе прекарал последните две десетилетия от живота си само сред мъже и бойци.

Еничарят се опря на пети и, без да вдига глава, издигна тялото си върху масивните си крака. Дори и да е била впечатлена от височината му, докато се разгръщаше пред очите ѝ, принцесата не се издаде с нищо.

— Кажи ми сега — снощи ти... удави ли един мъж?

Постивич вдигна очи и срещна нейните.

— Както заповядахте, султане — изрече. — Спазих съвсем стриктно заповедите ви. Мъжът беше възнаграден със смърт.

Есма Султан си пое дълбоко дъх, задържа го и се загледа през него, към сенките, където светлината на свещите не достигаше. Накрая прошепна едва чуто:

— Какво каза неверникът?

„Как не неверник!“ — каза си наум еничарят. Вече долавяше аромата ѝ — аромат, маскиран от сандаловото дърво и лимоновите масла, но въпреки това невъзможен да се скрие — аромат на женско тяло. Въпреки огромната опасност и макар да бе наясно, че се намира на аудиенция при сестрата на султана, той усети, че се възбужда.

Единствените жени, които бе виждал разбулени през годините, последвали обрязването му, бяха проститутки. И затова тялото му реагира по единствения познат за него начин.

Започна да кълне наум всички султани на Османската империя, отпред назад и един по един, чак до Мехмед Завоевателя, за бунта на тялото си. Повече от сигурно бе, че е против всички правила на шериата и на исляма една разбулена жена, пък била тя и султанка, да приема в покоите си еничар, облечена само в прозрачна туника — защото светостта на тези правила важеше дори за султаните и семействата им.

— Хайде, говори! — извика тя. — Какво каза неверникът в мига на смъртта си?

Докато тя говореше, той не можа да не забележи очертанието на потрепващите ѝ гърди.

Иван Постивич заговори право на мозаичния под — не смееше да вдигне очи от страх, че пак ще онемее. Когато започна разказа си, той си спомни за солената вода по пръстите си и за знака на кръста, който бе направил върху челото на затворника. Но все още не разбираше жеста, който излезе така спонтанно от ръцете му, преди да прекърши врата на непознатия.

Знаеше, че точно тази част от екзекуцията щеше да си остане само негова тайна. Това бе единственият подарък, който можеше да направи на загиналия, единствен сред всичките му жертви успял да изкопчи християнското му име.

— Почти нищо, султане — отговори на глас. — Само няколко латински думи, с които предложи душата си на неговия невернически бог.

И после описа една съвсем безлична екзекуция, със стоически мълчалива жертва. Докато говореше, усети как думите и разказът му се сливат в едно с мозайката на пода и с геометричните фигури на рогозките. „Простичко, но абсолютно на мястото си“ — каза си той, все така не смеещ да вдигне очи към принцесата. Определен брой факти, които се подреждаха съвършено, всеки от тях пасващ си с другия.

— Сигурен ли си, че си ми казал всички подробности? — извиси глас тя и го изгледа изпод вежди. Евнусите ѝ и другите еничари, които охраняваха двореца ѝ, бяха много по-покорни от този великан тук.

Войникът премести тежестта си на другия си крак върху хладния под и се удиви как дворецът изолираше от непоносимата жегата на лятото и от страданията по света.

— Погледни ме, еничарю! — изкомандва властно султане и впи очи в него. — Повтори ми последните думи на давящия се!

Постивич неохотно вдигна очи и моментално усети как мъжкият му орган ги следва, надигайки се под туниката и пояса му. Изруга мислено неспособността си да се контролира и я погледна право в очите, предизвикателно.

„Очи на смъртта — каза си Иван Постивич, макар да не можеше да ѝ отрече красивите черти. — Тази туркиня, която ме кара да пълзя пред нея и се опитва да ме сплаши, като имитира мъжка власт! Какво си въобразява? Аз не съм някое от нейните християнски момченца, които си намира за една нощ, а еничар с права, гарантирани от светостта на шериата! Само да посмее да сложи ръка върху мен, без да е канена, еничарският корпус като нищо ще изгори двореца ѝ и ще отсече главата на брат ѝ, точно както направиха с братовчед му преди него!“

Иван Постивич се замисли за мъжа, когото тази нощ бе удавил. Последните думи на този човек все още го преследваха.

Кажу ми християнското си име. Все още виждаше как устните на осъдения се движат на сантиметри над повърхността на морето, в което щеше да остане завинаги. Тези последни вопли, тези последни секунди на земята щяха да останат само негова тайна и на Аллах. Тази убийца никога нямаше да чуе историята за унижението на жертвата, за вонята на страх, която излъчваше тялото му преди смъртта. Унижението и агонията щяха да потънат завинаги в дълбините на Босфора, като самия човек.

Еничарят прикова поглед в неподражаемия труд на слепите тъкачи на Персия, които бяха създали това чудо в краката му, и продължи да мълчи.

Принцесата позволи на тишината да се проточи, загледана в малък рубин с големината на сълза, почиващ в дланта на ръката ѝ.

— Неее! — изкрещя накрая, стисна грубо рубина и го захвърли побесняла към мрачните ъгли на стаята.

„Туркинята си играе със скъпоценните камъни и живота на мъжете така, сякаш са детски играчки“ — каза си Постивич.

— Не ми носиш нищо свястно! Безполезен си за мен! Ти, както и всички еничари, си корумпиран и неверен на султаните си и на Османската империя, на която твърдиш, че служиш!

Иван Постивич се усмихна вътрешно. Блажено задоволство заля цялото му тяло.

А на глас, все така приковал очи в килима в краката си, изрече:

— Ваше султанство, претърсих ума си за повече наблюдения, но не открих друго. Затворникът просто се остави да бъде пхнат в чувала, а камъните — поставени в краката му. Дори не помръдна, когато прехвърлихме чувала през борда. Изглеждаше примирен с участието си и се бе оставил изцяло на своя християнски бог.

Принцесата нацупи устни, които без червило изглеждаха безцветни. Блестящите ѝ очи, очертани с черна линия, започнаха да опипват душата му като нощни създания.

— Значи никакви писъци, така ли? Нито дори вик към любим човек? Съжаление или може би изповед? Не помоли ли за милост, както правят всички останали? — занарежда тя, неспособна да скрие отчаянието си. — Лъжеш ме, еничарю!

— Той изчезна безмълвно в Босфора, а водата се затвори над главата му като капак на ковчег.

Предизвикателното поведение на еничаря я накара най-сетне, за първи път тази нощ, да види в него войника, а не мъжа. Светлокестенява коса и широки славянски кости. Този човек беше великан в сравнение с другите сърби, хървати и гърци, които ѝ служеха като еничари. Беше по-висок даже и от главния евнух. Но не можеше да види очите му, защото той отказваше да вдигне глава.

Но знаеше, че трябва да са сини. Сини като на майка ѝ.

— Той беше стоик по... — Постивич се поколеба за миг, но довърши: — По стандартите на ваше височество.

Принцесата фиксира с очи силната брадичка на сърбина.

И внезапно си спомни деня, в който пашата го бе довел в Топкапъ сарай. Момчето беше прецизно подбран роб по линия на девширме — „събирането“ на християнски момчета, които бяха измъквани от домовете им, за да служат като еничари, въпреки че официално тази практика бе забранена. Паша Имад бе подбрал това момче нарочно, когато то беше само на седем, след като се бе наслушал на легенди за малко момче, което вече било гигант, и за неговата красива сестра. Така детето бе докарано в двореца на султана като дар от пашата, когато Есма Султан бе все още момиченце. Зачуди се дали той не е бил сред прословутите „любимци“ на баща ѝ като малък.

— Стандарти ли? — изрече бързо тя. — Да не би вече да е станало обичайно еничар да оценява вкусовете на любимата сестра на султана?

Иван Постивич усети как по гръбнака му плъзва хлад въпреки новооткритото удоволствие да дразни жената пред себе си. Сега османската принцеса го гледаше не като непознат войник, който бе изпълнил обикновена заповед, а като мъж, който в нейно присъствие бе изказал мнение. Знаеше, че изборът на думи може да му струва живота, но когато се сети, че тази жена го бе превърнала в убиец, страхът бързо се смени с гняв. Едва потисна желанието си да се изплюе върху нея.

— Говори, еничарю, иначе ще заповядам да ти изтръгнат езика!
— извика личният ѝ охранител, насочвайки се настървено към него.

— Не го докосвай, пазачо! — извика принцесата. — Остави го да говори!

— Ваше височество — отговори Постивич и пак прикова очи в пода, — все още бъркам елитния османски език с варварския сръбски на армията. Аз...

— Израснал си в този дворец от съвсем малък! — отбеляза принцесата все така ядосано. — И говориш османски турски не по-зле от мен! Да не би да си мислиш, че не те помня още от дете, огромен глупако?! Виждала съм те да играеш джирит^[9] и поло на имперското игрище! Ти беше дар на пашата за моя баща много преди да яхнеш кон и да поведеш кавалерията на Капъкулу на бой! Затова говори или ще страдаш в името на Аллах!

Иван Постивич изправи главата си и се насили да диша. Знаеше, че следващите му думи щяха да бъдат последни, затова ги подбра така внимателно, както се подбират оръжия на бойното поле.

— Езикът ми е твърде непохватен за езика на Аллах и на султаните, о, султане! Моята раса е недостойна за езика на имперската божественост!

Очите на принцесата проблеснаха закачливо и унищожителните стрели на ловеца изчезнаха в черните им дълбини. Тя отпусна скования си гръб и се излегна отново върху възглавничките на кадифения си диван.

— Знаеш ли, персийците биха те убили за онова, което току-що каза — отбеляза спокойно. — Защото твърдят, че само техният език гали ухото на Аллах — доволна от остроумния му и точен отговор, тя се усмихна съвсем леко и устните ѝ се извиха към високите ѝ скули. — Но пък ти спечели обратно живота си с превъзходното си владение на османския турски език. Интелектът ти прави комплимент на размерите ти. Кой би допуснал, че един груб великан на гърба на кранта е в състояние да избегне копието на джирита с подобен финес?!

Постивич не отговори нищо. Мълчаливата му реакция на комплиментта ѝ я развесели. Беше свикнала да вижда раболепни слуги и чужди посланици, които ѝ угаждаха по всякакъв начин с надеждата, че Есма Султан ще ходатайства за тях пред брат си. Но този еничар беше различен.

— Не само аз, но и всички останали в Топкапъ сарай се дивяхме на начина, по който успяваше да се завъртиш под коня си, за да избегнеш копието на противника си — продължи принцесата. — Очевидно господарят на конете те е обучил добре!

— Господарят на конете беше много даровит мъж — отговори еничарят. — Той посвети много време и усилия на обучението ми, затова никога няма да го забравя. — Той и братовчед ви Селим Трети бяха велики мъже и аз скърбя дълбоко за кончината им!

Думите му се отличаваха с крещяща липса на каквато и да било възхвала за настоящия султан — братът на Есма, Махмуд Втори. Гробовната тишина в огромната като пещера зала подсилваше още повече тази обида, но Постивич стисна устни, категорично отказвайки да каже каквото и да било повече.

— Виждам, че се чувстваш неудобно в мое присъствие — отбеляза султанката и усмивката ѝ постепенно угасна, последвана от спомените ѝ за неговите подвизи във военните игри. — Имаш разрешението ми да напуснеш!

Постивич се поклони и тръгна заднишком към вратата.

— Почакай, еничарю! — извика принцесата. — Само още нещо. Напоследък често забелязвам сянката ти наоколо през решетката на градините му. Каква орис те запрати толкова далече от своята орта^[10], за да служиш на мен?

Той преглътна тежко и отговори:

— Такова беше желанието на султана.

Есма Султан се загледа замислено във великана и накрая попита:

— А как ти е името?

Той се поколеба, защото не беше сигурен дали това поднасяне на името му в краката на принцесата няма да реши съдбата му. Накрая рече:

— Паша Мустафа ме кръсти Ахмед Кадир, султане.

Въпреки че това име му беше дадено още на седемгодишна възраст след обрязването, Иван Постивич така и не го бе приел, въпреки че тук никой не го познаваше под друго име. Истинското му име просто бе изхвърлено като ненужно, заедно с неговата религия, семейство и корени.

— Ахмед определено не ти прилича — отбеляза усмихната принцесата. — Очевидно въображението на пашата е свършило точно когато е дошъл твой ред. Не, ти със сигурност не си Ахмед! Ще те наричам... Бисквитко!

Луничавата ѝ прислужница, скрита до този момент в мрака на ъгъла, се изкиска и този смях прозвуча като пърхане на подплашени

птици сред огромното като пещера помещение. Султане се обърна към нея и кимна по посока на еничаря с широка усмивка. Вече не изглеждаше като османска владетелка, а просто като жена.

Еничарят нямаше време да реагира по никакъв начин, защото двама стражи го сграбчиха под мишниците и го извлякоха назад като затворник. Изведоха въртящия се от възмущение здравеняк през перлените врати, които отделяха частните покои на принцесата от останалия дворец, и спряха чак в коридора.

Един от стражите, които бяха хванали грубо Иван, го бутна толкова силно, че той се запрепъва по мозаичния под и разтърси дървената решетка с тежките си стъпки. Дочу стреснати викове, а после и кискане откъм харема на принцесата, което идваше иззад сложната дърворезба на заграждението.

— Имаш късмет, че още дишаш, еничарю! — извика стражът с големия тюрбан и се изплю върху излъсканите до блясък плочки. Отнякъде веднага се появи млад слуга и изтърка пода с парцал, напоен с лимоново масло.

Стражът изгледа с отвращение момчето, присвил дебели устни под черния си мустак. Беше си мечтал да види как слюнката му проблясва в краката на еничаря.

— Само още веднъж да си се осмелил да изразяваш мнение пред принцесата, и ще нахраниш рибите в Босфора с езическата си християнска плът, сръбско псе!

С тези думи стражът се обърна и се върна обратно в покоите на Есма Султан.

Постивич усети, че някой го дърпа за ръкава, и видя, че другият страж му прави знак да се отдалечат в далечния ъгъл, под огромно палмово дърво.

— Един турчин няма как да не се вбеси, че си събудил уважението на принцесата му — прошепна белокожият страж на бърз сръбски. Хвърли крадешком поглед към тъмния екран — бе сигурен, че харемът стои отзад и слуша, но беше спокоен, защото никой там не би могъл да разбере гърления диалект на еничарите. — И не забравяй, друже мой, че еничарят няма нито очи, нито уши, а само език, когато султанът му разреши!

— Всяка нощ тя изпраща слугата си, онзи дребен евнух, за подробности по убийствата — прошепна Иван. — Но снощи просто

нямаше нищо, което да му кажа.

— Следващият път просто си го измисли, приятелю, за да спасиш мизерния си живот! — отбеляза стражът, обърна се и изчезна през вратите по посока на царската съвещателна зала.

Иван Постивич се насочи към външния двор на двореца. Дочу чаткане на копита по камъните и видя, че през портите на Топкапъ влизат прекрасни турски и арабски жребци. Водеше ги посивял старец със задник като на слон. Във всяка от ръцете си водеше поводи на три коня. На гърбовете им, без седла, седяха опърпани на вид деца — босите им крака се удряха в хълбоците на конете и ги караха непрекъснато да потрепват. Една черна кобила се вдигна толкова високо на задните си крака, че ездачът ѝ се изхлузи от гърба ѝ, придружен от залпа обиди, подсвирквания и смях на околните.

Към тях се приближи един солак капитан. Децата се смъкнаха от конете — голите им коремни бяха в рязък контраст с блясъка на добре гледаните коне.

— Старче, ти не получи ли хабера? Тази вечер Есма Султан не е добре, няма да има игри. Връщай се веднага в конюшните си заедно със сополивите си хлапета!

Главният коняр направи знак на групата деца и извика:

— По конете! Тази вечер ще си легнем рано! — усмихна се. — И побързайте да махнете конете оттук, преди да съм получил някой ритник от този проклет жребец.

Постивич проследи с поглед как децата премятат дългите си хилави крака през голите гърбове на животните и дръпват юздите им. Разсмяха се, когато конете започнаха да подскачат от радост, нетърпеливи да се приберат в конюшните си. Той се усмихна, наблюдавайки уменията им и лекотата, с която се справяха с конете, родени от факта, че бяха отгледани в конюшните на Есма Султан.

— Каква игра трябваше да играят тази вечер? — обърна се еничарят към солака.

— Задаваш твърде много въпроси, еничарю! — изръмжа капитанът от личната гвардия на султана и го избута през портите. — Свободен си!

* * *

До тази нощ личната помощница на Есма — Безмиалем, не бе виждала отблизо великана, когото наричаха Ахмед Кадир. Той беше мъж от сръбски произход, издигнал се до чорбаджия — капитан на кавалерията Капъкулу, загърбвайки своята религия, семейството си, миналото си, даже възможността за брак, само и само да служи на султана.

В безсънните нощи Безмиалем го бе наблюдавала от стените на двореца как придружава жертвите си, а малко след това синята лодка излизаше от устието на Златния рог и се насочваше към Босфора. Виждаше него и обречения му товар само в лунните нощи, разбира се, но понякога, дори и в непрогледния мрак, чуваше предсмъртния вой на мъжете, който се носеше в неподвижния въздух над водата.

Тези мигове я изпълваха с ужас и понякога се улавяше, че плаче безмълвно заради жестокостта, на която бяха подложени. Нищо в собствения ѝ болезнен живот не я бе карало да плаче още от дете, но по някакъв странен начин смъртта на тези невинни мъже я разтърсваше много повече, отколкото можеше да понесе. Радваше се, че никой не виждаше сълзите ѝ, защото със сигурност щяха да бъдат възприети като слабост — опасен недостатък в света на османските турци.

Прислужницата коленичи върху студените плочки на харема и се замоли на Дева Мария за душите на тези мъже. Никога нямаше да разбере как Есма Султан можеше да бъде толкова добра към жените, а да се отнася с такава нечовешка жестокост към мъжете, но вече знаеше, че не е в състояние да промени господарката си.

Мисълта за палача, който давеше тези мъже, изпълваше не само дните, но и нощите ѝ. Нямаше никакво съмнение, че този човек не само мрази, но и ненавижда господарката ѝ заради жестоките ѝ прищевки, които бе длъжен да изпълнява.

Но тази вечер в покоите на Есма Султан прислужваше Назип. Принцесата бе забранила на Безмиалем да влиза, макар че тя толкова искаше да погледне отблизо мъжа, който бе разпалил въображението ѝ. За първи път в разглезения си живот около сестрата на султана Безмиалем бе принудена да чуе как Есма Султан отказва да угоди на молбата ѝ и ѝ заповядва да остане с другите жени от харема зад екрана.

— Не желая да го виждаш нито сега, нито никога! — бе отсякла господарката ѝ.

Безмиалем кимна, но стисна зъби толкова силно, че я заболяха. Копнееше да се запознае с този великан, с този сръбски бунтовник, който бе причинил гнева на самия султан, но освен това знаеше, че няма как да не изпълни заповедта на Есма Султан.

Назип стоеше в пълен захлас наред с сенките в стаята, близо до масите за сервиране. Официално беше там, за да обслужва господарката, но Безмиалем знаеше, че това е специална чест, която ѝ оказваше господарката — да види великана и да го чуе да говори.

Скрити зад филигранната дърворезба на екрана, жените от харема надничаха и въздишаха.

— Но той е огромен колкото големия чинар на Хиподрума! Нито турчин, нито арабин не би могъл да се мери с него! — ахкаше Лайла. — Той е истинско чудо на природата!

— Шшшт! — скастри я Безмиалем, като махна с ръка, но без да отлепя очи от дупките в решетката.

Изпиваше с поглед всяка черта от лицето на този сърбин, огромните му, широки скули и ярката синева на очите му, докато слушаше думите на Есма. Леко извитите му устни напомняха на куче, което ръмжи, само че в неговия случай безшумно — беше видно, че търпи присъствието ѝ само защото си знае, че ако не го направи, ще умре.

Безмиалем беше сигурна, че ако не бяха зорките очи на солаците наоколо, сърбинът щеше да скочи към гърлото на султана като вълк. Вместо това обаче той сведе масивната си глава и започна да изучава пода. Момичето от харема не можа да не забележи как въпреки огромното несъответствие между тях еничарят непрекъснато предизвиква Есма Султан — незабележимо, но сигурно.

Безмиалем се зачуди как ли се чувства със смъртта на толкова много мъже по ръцете си. Лично султанът го бе назначил в двореца на Есма Султан, така че той нямаше никакъв друг избор. По някакъв начин се бе опозорил и бе изгубил благоволението на Топкапъ сарай — или поне така гласяха клюките из харема. Беше свален от командването на кавалерийската орта Капъкулу и дори му бе отказано правото да язди собствен кон. Но неговите умения в джирит липсваха и на Безмиалем, и на целия двор в Топкапъ — беше невероятно да го

гледаш как се издига нагоре в стрепената си, за да захвърли копието си към противника, а как после прави с жребеца си победната обиколка на Хиподрума. Той бе вдъхновявал цели легиони млади ездаци, бе извиквал беззъби усмивки на умиление по лицата на старците и бе карал съпругите на посланиците да пляскат с облечените си в ръкавици ръце с тиха наслада.

А сега той гледаше господарката на Безмиалем с едва сдържана омраза. Усетила неприязънта му, тя го задържа много по-дълго, отколкото иначе благоволяваше да разговаря с мъж. Може би се радваше на страданието му, може би играта ѝ харесваше.

„Бъди предпазлива, господарке! — помисли си Безмиалем. — Всеки момент ще скочи към гърлото ти, моя султане! Все още има сърцето на сръбски бунтовник и волята му надали ще успее да обуздае безумната му ярост!“

* * *

Едноокият готвач бе запазил на палача малко агнешка яхния с червени чушки. Старият грък насочи окото си към великана, промърмори си нещо под носа и се изплю на мръсния под. Докато сипваше агнешката яхния в голяма купа, прошепна:

— Тази нощ удави ли някого?

Иван сграбчи ръката на готвача и изръмжа:

— Твоята работа е да готвиш!

Зеленото око на гърка се вторачи през него през пелената на катаракта.

— А твоята работа е да убиваш невинни — рече спокойно, постави купата на масата пред еничаря и му обърна гръб.

— А ти, готвачо, как ще се справиш с работата си, ако принцесата ти заповяда да изпълниш същата заповед? — изръмжа Постивич и топна хрупкава коричка хляб в яхнията. После се приведе над купата и ръцете му блеснаха от мазнината, докато тъпчеше в уста натопените в соса къшеи и парчетата агнешко направо с ръце. От убийствата винаги огладняваше като вълк, а в двореца не му бяха предложили нищо за хапване. — Хайде, готвачо, кажи какво ще

направиш? — повтори и посочи към купата си, за да покаже, че иска още яхния.

— По-скоро бих умрял като човек с неопетнени от кръв ръце, вместо да убивам всяка нощ и да се превръщам в палач на невинни!

— Готвачите винаги са големи мечтатели — отбеляза Иван. — Точно затова си остават завинаги готвачи.

— А твоите мечти, Ахмед Кадир? — извиси глас готвачът и тресна ядосано черпака си върху мръсния парцал до печката. — И как изобщо спиш нощем? Не те ли посещават?

— Кой? — попита Постивич, извърщайки очи настрани към готвача, но без да спира да яде.

— Удавените. Не те ли молят нощем да пощадиш живота им? Не те ли молят да предадеш последните им съобщения на техните родители, съпруги, любими? Не проклинат ли твоя новооткрит Аллах, докато призовават името на истинския Христос?

Постивич бутна рязко купата настрани. Тя се плъзна, падна от масата и се разби на пода. Мъжете на задната маса, които играеха домино, вдигнаха глави и се обърнаха.

— Никой не ме посещава — изръмжа Иван, скочи и сграбчи готвача за яката. Другите еничари станаха и се приближиха към тях. Един извади ятагана си.

— Пусни го, Кадир! — заповяда друг със сребърна кама в ръка.

Постивич го погледна, изсумтя в знак на съгласие и отпусна захвата си върху мръсните дрипи на гърка.

— Нощем спя като пеленаче, готвачо — промърмори и бутна гърка към стената. Парче мазилка над главата му се отрони и полетя сред облаче прах. — Трябва да е от хубавото ти готвене.

Кимна към малката група еничари и те пуснаха ръце от камите и ятаганите си.

Иван Постивич ги остави и се отправи към войнишката си койка.

* * *

Есма Султан не можеше да заспи. Бризът откъм Босфора беше хладен и приятен и донасяше в покоите ѝ аромата на жасмин и лимони от градините отдолу. Обикновено след поредната си страстна нощ тя

заспиваше дълбоко от изтощение. Двете ѝ любими момичета от харема я измиваха, подсушаваха я с бели ленени платна и намазваха тялото ѝ с ароматни масла, слушайки в захлас как тя им разказва подробности от поредното си завоевание, за миговете на екстаз, за игрите и победите.

Мъжете, които работеха в двореца и в градините, потръпваха, дочули смеха на жените, и побързваха да им обърнат гръб, изричайки тиха молитва към Аллах.

Но тази нощ бе напълно различна. Есма Султан бе извършила ритуалното си измиване безмълвно, а смръщеният ѝ поглед бе напълно достатъчен за момичетата, за да запазят и те пълно мълчание. Не смееха да вдигнат очи от мозайката на пода в банята, нито да отворят уста, с изключение на опита си да ѝ предложат чай и нещо за похапване.

Този бе първият мъж, който ѝ бе отказал.

Носът на Есма се сбърчи отвратено, когато ѝ се стори, че долавя мирис на гнило във вятъра, който идваше от Босфора и раздвижваше фините завеси на балдахина ѝ.

Тя метна върху устата и носа си крайчеца на прозрачния си тюлен ръкав. Стомахът ѝ се качи в гърлото ѝ и ѝ се повдигна.

Разпозна в себе си миризмата на Смъртта.

Любимата сестра на султан Махмуд Втори — принцеса Есма Султан винаги бе имала всичко, което пожелае. Имаше си дворци в Мака, Еюп и Султанахмет, без да се брои пищната ѝ резиденция в Ортакой. Християнинът от онази нощ, когото бяха докарали от Босна при поредния набег за събиране на роби по нейна заповед, бе прекрачил портите на двореца ѝ, без да вдигне очи нито към ненадминатите в цял свят градини с красиви шадравани, нито към импозантния вход и неговите изящни колони и корнизни. Бе се държал като сляп за пищните гоблени и килими, които изпъстряха вътрешните ѝ покои, както и за скъпоценните камъни, които украсяваха главата, врата, раменете и ръцете на принцесата.

— Защо ме повикахте? — попита той чрез превода на една робиня.

— Седни, поданико! Изми ли се?

Мъжът се вторачи в островърхите ѝ копринени пантофки и започна да срича нещо на сръбски.

— Да, принцесо, лично надзиравах измиването — обади се евнухът с кожа като слонова кост, който стоеше вдясно от нея.

— Смарагд, той получи ли храна и напитки?

— Отказа и двете, господарке. Коремът му е празен като стара кратуна.

Принцесата наклони глава и изгледа пленника.

— Не опита ли пресните смокини от моята градина?

— Нямам апетит — отговори човекът, без да отлепя очи от пода. После вдигна умолително очи към робинята до себе си, но тя го изгледа хладно и неразбиращо.

Принцесата огледа лицето му. Беше с красиви извивки, с почти благородно изражение за главата на прост селяк. Бяха го довели преди пет дена. Сестрите му — и двете красиви и бели — бяха продадени на един паша за хубава сума.

— Не си толкова хубав, колкото са сестрите ти, но ставаш — отбеляза Есма и погали леко бузата му. После, с едно движение на ръката си, извърна главата му, сякаш оглеждаше животно.

Внезапно мъжът я погледна и възкликна:

— Имате новини за сестрите ми?

— Разбира се. Но ще ги разменя само за нещо, което има стойност за мен.

— Какво искате?

— Ще хапнеш от смокинята, която ще ти подам със собствената си ръка, а в замяна аз ще ти кажа за сестрите ти.

И кимна на Смарагд, който изчезна от стаята.

— Значи са живи, така ли?

— Почакай! Ще ти кажа едва след като похапнеш. Трябва също така да пийнеш и малко чай. А после ще чуеш всичко, което имам да ти кажа по този въпрос.

При тези думи принцесата плесна с ръце, без да отлепя и за миг очи от лицето на госта си.

Появи се евнухът Смарагд, следван от момиче от харема. Двамата носеха по един поднос. На единия имаше три огромни смокини с корички в зелено и тъмновиолетово и един сребърен нож. На другия поднос се мъдреше изящен сребърен сервиз за чай.

— Ето, наслади се на красотата на най-величествения плод в цял Константинопол! — възкликна Есма Султан, сви дясната си ръка и

постави в дланта си една смокиня. А с лявата хвана дръжката на плода и го завъртя в бавен пирует.

— Погледни прекрасната смокиня, виж как кожичката се моли да се сгърчи под собствената си тежест — толкова узряла е вече! — с тези думи принцесата срязва смокинята на четири и кремаворозовият цвят на вътрешността блесна на фона на тъмната кожичка.

Хвърли един поглед на червенокосата си прислужница и кимна, с което тайно ѝ даде знак за предстоящия ритуал.

— Вземи това — каза принцесата, хванала едно парче между деликатните си бели пръсти. — Отвори уста!

Мъжът се поколеба, но после отвори уста. Тя пхна парчето плод в нея, но преди той да успее да я затвори, бръкна с пръст в устата му и започна да го върти около езика му, след което го извади, мокър от сока на плода.

— Добро момче! — промърмори тя и луничавото момиче от харема, което бе донесло подноса с чая, се засмя.

Мъжът се огледа шокирано. Вторачи се в обутите си в копринени пантофки крака и богатата копринена туника, в която го бе облякъл евнухът. Широките шалвари бяха пристегнати в кръста с пояс в тъмночервено и златно.

— Сестрите ти бяха продадени на един мой много скъп приятел — паша Мустафа ефенди. Той ще се отнася добре с тях и животът им ще бъде много по-лесен от онзи, който са познавали в селото ви. Предполагам, че само след година ще станат дебели и доволни жени и ще му народят силни мюсюлмански деца.

— Те са част от харема му?

— Да, естествено. Ще приемат исляма и ще се научат да четат Корана. Той ще се погрижи да бъдат научени и на калиграфия и бродерия. Все още са достатъчно млади, така че безсъмнено ще бъдат добри ученички. Ще се научат да говорят и изящен турски и да рецитират строфи от Корана пред султана, моя ангелски брат!

— А майка ми?

Принцесата се смръщи и отсече:

— Казах ти, че ще ти дам новини за сестрите ти. Ще трябва да задоволиш други мои желания, за да научиш и съдбата на майка си!

* * *

Иван Постивич бе излъгал гръцкия готвач на казармите. Напоследък за него ставаше все по-трудно и по-трудно да спи, а конкретно тази нощ бе най-лошата от всички.

Помещението бе изпълнено със зловонието на спящи некъпани мъже. Телата им излъчваха миризмите на потта и страстта — преди вечерния час петима от тях се бяха отбили в известен бардак. Въпреки изричните изисквания на Корана за къпане преди и след секс еничарите, които произхождаха от Влашко, Гърция и Балтийските територии, понякога се оказваха прекалено пияни и изтощени, за да извършат ритуалното си измиване. Хъркането им разнасяше вонята на никога немити, развалени и гниещи зъби и въздухът наоколо бе непоносим.

Постивич стана от койката си, метна на гръб туниката си и пяхна дългата си кама в пояса си. Затвори вратата зад себе си и бе посрещнат от свежия бриз, идващ откъм морето.

— Къде отиваш, еничарю? — попита часовоят.

— Нощна задача — отговори Постивич.

— По работа или за удоволствие, еничарю Кадир? Да не би да те вика султане?

— За удоволствие. Имам нужда да посетя бардака.

Часовоят му се ухили похотливо. Ахмед Кадир се ползваше със специалното разрешение да влиза и излиза по всяко време на денонощието, защото прищевките на султане бяха спонтанни и непланирани.

— Избери си някоя по-ячка, Ахмед — дебела със силен гръб. С твоето тяло можеш да смачкаш по-нежните момичета — посъветва го часовоят и му махна да минава.

Иван Постивич нямаше никакво намерение да ходи в бардака. Единственото му желание бе да подиша чист въздух, който не носи зловонните миризми на убийства и секс.

За повечето хора разходката край Босфора в малките часове на нощта бе твърде опасно начинание. Крайбрежието беше свърталище на крадци, които ежедневно хващаха първия кораб за чужбина, потеглящ от Златния рог.

Ала никой не смееше дори да се доближи до мрачния силует на Иван Постивич — гигантската му сянка вървеше пред него, луната го следваше.

Докато крачеше по пътеката към пристанището, постепенно го наобиколиха глутница мълчаливи кучета. Кучешките глутници на Константинопол бяха пословични — бранеха ожесточено територията си и убиваха всичко, което се осмелеше да прекрачи границите им. Но сега великанът се наведе, грабна един камък от земята и кучетата се разбягаха със скимтене, потъвайки в сенките на нощта.

Тръгна покрай брега на Златния рог, точно под високите стени на Топкапъ сарай. Не чуваше нищо, но знаеше, че часовите следят всяка негова крачка, предавайки си съвсем тихо кодови думи и цъкване с език, докато той обикаляше периметъра на крепостта. Накрая той излезе от границите на двореца и стигна до пристанището. Тук вече имаше признаци на живот.

Купи си печени кестени от един продавач — тебеширеният вкус на кожичката им бързо почисти устата му от мазното агнешко, което бе хапнал преди.

— Ахмед Кадир! — прошепна нечий глас откъм скалите.

Постивич се обърна по посока на гласа и извика:

— Кой вика името ми?

— Това съм аз, адашът ти Ахмед — лодкарят! — изрече гласът, който вече приближаваше.

Постивич изплю парче от обелката на кестена, нарочно бавейки реакцията си. Счупи следващ кестен между пръстите си и се втренчи в меката вътрешност. Накрая попита:

— Какво правиш навън в този час, лодкарю? Нали знаеш, че господарката ти ще те извика утре в ранни зори, за да я откараш за процесията на султана за петъчната молитва?!

— Знам — отговори лодкарят, докато се препъваше в мрака по големите камъни. Накрая използва лъча светлина, който излизаше от фенера на продавача, и поясни: — Но тази нощ сънят не ме хваща.

Постивич вече виждаше съвсем ясно тялото на младия мъж — тясно кръстче с голи гърди без нито едно косъмче и мускули, врязани дълбоко в ръцете и краката му. Но забеляза също така и ококорените очи на страха, който през деня се скриваше задължително от света и най-вече — от Есма Султан.

— Не мога да спя, когато Босфорът воня на смърт — прошепна лодкарят, когато приближи до него.

— За тези думи могат да ти отсекаат главата — предупреди великанът. — Затова не казвай нищо повече, защото и брегът, и водите имат уши!

— Значи вече са чули воплите ми — отговори младият мъж. — Защото не мога да се изправа пред Аллах със засмяно лице, когато на душата ми тежи смъртта на десетки мъже!

Постивич захвапа парче кестен между зъбите си и погледна през рамо към водата и съсипания от мъка човек.

— В такъв случай какво планираш, лодкарю?

— Името ми е Ахмед — каза човекът. — Не може да не запомниш име, което е същото като онова, което са ти дали турците, нали? Защо не го изричаш, когато ние с теб сме съдружници в убийствата?

— Аз презирам името си, лодкарю. Като ме караш да го произнасям, обиждаш себе си. Какво възнамеряваш да правиш утре, когато се отправиш към джамията за молитва?

— Нямам никакви планове, освен да споделя с Аллах ужаса си.

— Аллах със сигурност вижда всички човешки дела много преди дори човеците да ги видят.

— В такъв случай страданието му е двойно — промърмори лодкарят.

— А господарката ти? — попита Постивич, втренчен в дълбоките води на Босфора. — Мислиш ли, че Аллах вижда и нея?

Мъжът се вторачи в износените си сандали — официалните му дрехи за царската баржа бяха метнати в стаята му във външния двор на палата. Бе предпочетен от султана и сестра му заради красотата си и силата си с греблата и затова се издигаше бързо в нисшата йерархия на османската флота, въпреки че все още бе длъжен да изпълнява зловещата задача да откарва мъже към сигурна смърт.

— Аллах вижда всичко — рече сега лодкарят. — Никой турчин, даже султанът не е над него!

— Значи всички ние сме загазили — прошепна Иван Постивич. — Защото Аллах като че ли не ни предлага никакъв изход.

— Дълбоко в себе си кипя от възмущение заради делата, които съм извършил. В сънищата си виждам мъжете, които съм прекарвал

към смъртта им — виждам ги как ритат и се опитват да се измъкнат от завързания здраво чувал на дъното на Босфора. Как е възможно Аллах да не отмъсти със своя меч заради невинните? Обещавам ти, че някой ден ще изискам възмездие по начин, който ще осакати османското господство!

— Не говориш като човек, който спи под покрива на двореца — отбеляза Постивич, изтривайки ръцете си от овъглените парчета кестени. — Доколкото схващам, ти си шпионин на принцесата, който търси нелоялни към нея хора. Затова ще ти кажа следното, лодкарю, с нещастното име Ахмед: „Да живеят султанът и неговата любима сестра!“.

С тези думи еничарят се обърна, за да продължи разходката си. Зад него лодкарят се опита да го убеди в невинността си.

— Скоро ще разбереш, че изповедта ми е била съвсем искрена! — просъска младежът откъм скалите. — Някой ден ще пречистя душата си и душата на тази империя!

Иван Постивич се обърна и се загледа в предизвикателните очи на турския моряк.

— В такъв случай нека Аллах бъде с теб, за да направлява душата ти! — рече и усети, че говори самата истина. А после продължи напред, оставяйки младия човек на брега на Босфора.

Когато се върна в казармите в края на обширния полигон Ат Мейдан, дочу откъм близката кръчма гръмкият смях на еничари. На вратата бе забито парче пергамент, чиито краища потрепваха леко, подмятани от нощния бриз.

На пергаментата беше нарисувана съвсем груба рисунка на еничар — познаваше се, че е такъв по карикатурно огромния бял тюрбан със спуснат край — а до него се виждаше султанът, вързан на каишка. Под рисунката, с неравни главни букви, пишеше:

„Виждате как третираме кучетата си. Докато са ни от полза и търпят да бъдат водени, ги третираме добре, но когато престанат да ни служат вярно, ги изхвърляме на улицата.“

Постивич знаеше, че подобен лист бе открит забит и на портите на Топкапъ сарай, а султанът, побеснял от тази обида, бе заповядал художникът да бъде открит и обезглавен. Агата на еничарския корпус бе събрал войските си зад стените на Топкапъ, за да им съобщи заповедта, но се носеха слухове, че той презира командването на султана, защото знае, че лоялното братство на тези войници е много по-силно от декретите на когото и да било османски владетел.

Постивич избягваше кръчмите — те бяха бърлоги на заговорници и неподчинение. Но иначе султанът ги посещаваше доста често, предрешен до неузнаваемост, за да издирва водачите и агитаторите, които заплашват неговия режим. Именно султан Махмуд Втори бе лишил Постивич от командването на кавалерията след военните кампании в пограничните райони, защото се опасяваше, че огромният войник има твърде голяма власт и авторитет сред армията си.

Публичният израз на презрение към всемогъщия султан продължаваше да се развява най-нахално на вратата на кръчмата.

* * *

Процесията на султана за сутрешната петъчна молитва бе най-важното събитие за седмицата в живота на продавача на печени кестени. В петък всички се събираха по бреговете на Златния рог, за да наблюдават как големият кайък на султана се плъзга по водите на Босфора, следван от флотата на неговия антураж. Султанът седеше върху меките си възглавници, целият обсипан с бижута, с високо вирнат орлов нос по посока на вятъра и напълно неподвижно лице — същинско възплъщение на имперско величие.

И когато поданиците на Махмуд се събираха, за да наблюдават процесията му, бизнесът на продавача на кестени процъфтяваше. Мъже и момчета се редяха на дълги опашки, за да си купят топли кестени, извадени направо от огъня, та да имат какво да похапват, докато гледат представлението.

Жените стояха близо до мъжете си, но погледите им бяха отправени към един-единствен кайък, който се носеше бързо по водите по посока на процесията. Почти голи мъже, с крака и слабини скрити

единствено под символични тюлени шалвари, гребяха здраво, за да откарат принцеса Есма Султан през Златния рог към „Ая София“. Кожата на мъжете беше намазана с масло и мускулите им блестяха под сутрешното слънце. Принцесата се бе отпуснала върху възглавниците си под огромния сенник, заобиколена от двете си любими прислужници — луничавата Назип и неизменно забулената Безмиалем — „Скъпоценният камък на Вселената“.

Говореше се, че Безмиалем била толкова красива, че ако някой мъж я видел разбулена, никога повече не би могъл да обикне друга жена. Но останалите жени от харема на Есма Султан се смееха с голи лица под слънцето и си разменяха шепнешком коментари за красотата на главния гребец, който насочваше кайъка умело по водите на Босфора.

Считаше се за държавна измяна да критикуваш султана и неговата любима сестра, затова разменените многозначителни погледи и ахкания по повод незабулените лица и вратове на жените бяха напълно достатъчни, за да изразят всеобщото възмущение от скандалното пренебрежение към думите на Пророка, което цареше в двора на принцесата. Липсата на морал у Есма Султан бе пословично известна и се напомняше на народа всеки петък сутрин преди молитва.

Ала днес принцесата се появи с лице, покрито със синя коприна. Да не би някой в царското семейство да бе умрял? Някоя любима племенница или племенник? Или султанът бе удавил някоя от предишните си любими съпруги?

Продавачът на кестени задържа замислено мостра от стоката си и се зачуди какво ли би могла да вещае подобна внезапна промяна.

* * *

Иван Постивич седеше на ръба на койката си и разглеждаше сабята си. На места беше нацърбена и одраскана толкова дълбоко, че вече не подлежеше на поправка. И всяка драскотина му навяваше някакъв спомен.

Драскотините и нацърбяванията по меча му бяха получени все в служба на султана — било срещу гърците в Пелопонес, било срещу руснаците във Влашко. Спомняше си добре звука от разсичането на

череп — острието потъваше в мозъка бързо и лесно като нож в пъпеш. Беше се бил срещу прегладнелите разбойници, които се бяха опитали да оберат пратката с френско шампанско и бренди за султана — мечът му бе посякъл краката на не един и двама от тях, докато бягаха, опитвайки се да се спасят от сигурна смърт.

Да, славата на Ахмед Кадир бе станала толкова голяма, че бе достигнала до вътрешния двор на Топкапъ сарай и бе разпалила завистта на младия принц Махмуд много преди той да стане султан. Пътищата на живота им се отличаваха със забележителни прилики. Султанът и войникът бяха на една и съща възраст, и двамата бяха обучени и тренирани в границите на двореца.

Още като момче Ахмед Кадир бе работил с най-непокорния от всички коне, благодарение на което бе спечелил неохотното уважение на турския господар на конете. Ала най-голяма слава му бяха донесли уменията му в турнирите по джирит, защото, въпреки размерите си, качен на коня си, Ахмед Кадир беше пъргав като акробат и успяваше да избегне всяко копие, което прелиташе над главата и коня му.

— Той обикаля коня като маймуна на дърво! — дивеше се султан Селим Трети, докато наблюдаваше състезанията по джирит. — Каква пъргавина само!

— Да, същинска маймуна — промърморваше завистливо до него Махмуд.

Господарят на конете прочисти гърлото си, обърна гръб на младия принц Махмуд и каза на Селим Трети:

— Някой ден Ахмед Кадир ще стане велик кавалерист, султане мой, и макар да е роден в северните земи, той е турчин до мозъка на костите си! Ще направи всичко да спаси коня си и ще остане без него на бойното поле, ако прецени, че ще има по-голямо предимство, щом се бие като пешак! Трябва да знаете, че пехотата го уважава не по-малко от кавалерията! Той ще бъде истинско вдъхновение за османската армия на бойното поле и ще спечели множество битки, ако е рекъл Аллах! Той е роден водач и войниците очакват от него да ги води, като му се доверяват напълно!

Махмуд си спомни дословно тези думи, когато братовчед му Селим беше насечен на парчета от еничари бунтовници, нахлули в Топкапъ сарай. По онова време Ахмед Кадир беше само едно момче, чиято орта беше изпратена в пограничните райони с Влашко, за да се

бие с руснаците. Войниците, които подкрепяха полубрата на Махмуд — Мустафа Четвърти, в борбата за трона и които извършиха покушението срещу султана, бяха съвсем малка фракция. И въпреки това всеки път, когато затвореше очи, Махмуд виждаше еничарите, които претърсваха двореца, за да убият и него. Мустафа нямаше търпение да пролее кръвта на всички претенденти за трона от мъжки пол, които биха могли да го изместят. И Махмуд никога нямаше да забрави ужаса, който бе преживял, и това, че успя да избегне на косъм съдбата на братовчед си. Майка му Накшидил го скри в една фурна, докато неин слуга отвличаше вниманието на еничарите. Скрит във фурната, Махмуд се бе разтреперил от страх, а пепелта от дървата, която влизаше в ноздрите му и го караше да кихне, увеличаваше още повече ужаса му. От другата страна на вратичката на фурната чуваше виковете и тежките стъпки на еничарите.

Години по-късно, малко след като стана султан, Махмуд се замисли сериозно за властта, която един ден Ахмед Кадир би могъл да има над еничарите. Спомни си убийството на братовчед си и потрепери при спомена за стъпките пред вратичката на фурната, където бе намерил убежище. Към този момент Ахмед Кадир вече се бе доказал многократно на бойните полета далече от столицата. Сега вече собственият велик везир на Махмуд бе започнал да се хвали с безстрашието на великана: как се впускал със сивата си петниста кобила в битка и как избягвал стрелите и копията на противника с умопомрачителна пъргавина. И точно както бе предрекъл господарят на конете — в последната, решаващата битка срещу гърците еничарят Кадир бе оставил коня си при своя коняр и бе повел пехотата славно напред, размахвайки меча си и покосявайки врага си така, както жътвар коси житните класове.

— Ха! — промърмори Махмуд, когато великият везир дойде да му разкаже как един кавалерист е предал юздите на коня си на друг човек и се е присъединил към пехотата. — Значи нашата османска армия има нужда от реформи, везире! Един кавалерист от Капъкулу да се нареди сред пехотата ей така, защото му се е прищяло? А, не! Този човек е луд! Освен това кавалерист, слязъл от коня си, носи позор на османците!

— Този мъж е герой, султане мой, и именно тази негова готовност да води му е спечелила уважението на всички еничари!

Агата на еничарите не може да спре да го хвали!

Султанът се надигна от трона си и започна да крачи по покрития с килими под.

— Агата е глупак, който позволява непокорство на бойното поле! — отсече накрая. — Да знаеш, че ще извърша тотална реформа на нашата армия и на тактиката ѝ! И повече няма да видиш нито един кавалерист, обучен в Топкапъ, да слезе от коня си! Ще се бием в полкове, с ред и дисциплина, а не като глутница мелези, които се качват и слизат от конете си, когато им скимне!

Старият везир погледна ужасено султана, който се канеше да реформира еничарите. Корпусът беше създаден още от първия султан на Константинопол — Мехмед Завоевателя^[11], и всички знаеха, че без еничарите нямаше да има никаква Османска империя. А дворецът на техния ага спокойно можеше да съперничи на Топкапъ сарай.

— Но, султане мой, нали точно затова беше убит вашият братовчед Селим Трети — защото се опита да прави реформи! Еничарите ще се разбунтуват и ще нахлуят в Топкапъ така, както сториха и преди! Излагате живота си на огромна опасност!

Махмуд прие забележката на великия везир с пренебрежително махване на ръка и отбеляза:

— Почитаемият ми братовчед не успя да изиграе мъдро картите си. Не разполагаше със силата и волята на гражданите. Опита се да въведе реформите с блага ръка, а аз смятам да ги наложя със силата на юмрука си!

При тези думи султанът стисна пръсти и кокалчетата на обсипаните му със смарагди и рубини пръстени побеляха.

Везирът сведе глава.

— Напълно сте прав, о, велики султане! Еничарите вече са станали варварска пасмина. Търговците на пазара крият дъщерите си от опипващите им ръце, а хората бягат от бастинадото^[12], което те използват твърде безразборно, наказвайки невинни. Но мисля, че ако започнем работа отвътре, бихме могли да изкореним корупцията. Ако инфилтрираме ортите с дисциплинирани водачи, които вярват в духа на еничарския корпус — поклонници на традициите на честта и защитници на правата вяра, бихме могли да озаптим вълната на корупцията и обичая им да се разправят с обикновените хора. Нека включим онези, на които те се възхищават — например този великан,

за да ги поведат към по-почтени начини на служба на техния султан, както беше случаят с вашия предшественик Мехмед Първи и дори Сюлейман Великолепни!

— Да вървят по дяволите всичките! — извика султанът. — Колкото по-корумпирани и заплашителни стават, толкова по-скоро ще настъпи денят, когато турският народ ще застане до своя султан и ще зачерви Босфора с еничарска кръв! Тези наемници няма да приемат никакви реформи, а арогантността им ще им донесе собственото унищожение. Няма да похабя нито миг повече в мисъл за бъдещето им — освен за тяхната смърт!

Махмуд си пое дълбоко дъх и продължи:

— Ще премахнем ортите и ще сформираме полкове, на които ще наложим много по-голяма дисциплина, както е в европейските армии! — потърка доволно ръце, запален от собствения си ентусиазъм. Погледна през Босфора към Сладките води^[13] и допълни: — И ще бъда най-гордият владетел на света, когато видя как османската армия напредва към блатата на Запада, облечена в чисто нови униформи, които отразяват нашето достойнство като империя и моята голяма власт!

— Но, султане мой... — опита се да вметне нещо великият везир.

— Замълчи! Нашата нова армия ще бъде гордостта на Константинопол! Още този следобед ще разговарям с посланиците на Англия и Франция и моментално ще се заема с проучването на проблема!

— Но, ваше величество, аз просто искам да защитя вас и вашия харем! Еничарският корпус съществува вече повече от триста години. Бъдете сигурен, че те няма да се съгласят да вземат пример от армиите на неверниците и ще се разбунтуват! А Улемата^[14] ще вземе тяхна страна, като ви обвини, че преговаряте с езическите врагове на Пророка...

— Достатъчно! Ще реформирам тези мръсни зверове и ще наложя пълна дисциплина! Изпрати ми този Ахмед Кадир! Веднага!

Великият везир напусна тронната зала напълно слиян. Онова, което бе започнало като доклад за славните победи на еничарите в Западните провинции, бе завършило със зловна тирада на султана. Но какво бе провокирало този гняв в сърцето на господаря му? Везирът бе

убеден, че ако Махмуд държеше да продължи с този свой заговор, щеше да бъде принуден да поиска фатва^[15] от главния мюфтия, защото според най-висшия имам^[16] на исляма еничарите бяха защитени от шериата. А това щеше да отнеме време, през което султанът можеше и да се вразуми.

Изпрати един паж да отиде до казармите и да доведе войника Ахмед Кадир. А след това се запъти бързо за среща с офицерите и агата, за да им съобщи за опасните намерения на султана.

Няколко часа по-късно Иван Постивич влезе във вътрешния двор на Топкапъ сарай с кожа, зачервена от старателното търкане на теляка в царския хамам^[17]. Не знаеше заради какво се чувства толкова скован — заради безупречно колосаната синя туника, в която го бяха облекли, или от притеснение. Поклони се на новия султан — третият, който бе седнал на трона за трите десетилетия, откакто Иван беше тук. Точно този беше просто едно момче, пускано от клетката на Топкапъ само за конни състезания и тренировки на кавалерията — арогантен, ужасен от всичко младеж, който бе на същата възраст като Постивич.

Султанът поиска да разгледа меч на войника.

Безупречната му гладка ръка се плъзна по острието. Изнежените дълги пръсти се спряха за миг върху нащърбяванията от битките и султанът рече:

— Това е меч на истински османски воин. Подвизите ти като чорбаджия на елитните Капъкулу части са легендарни!

— Османската империя ме направи това, което съм, султане мой! — изрече войникът и сведе почитателно глава.

Султанът присви очи и заоглежда внимателно великана пред себе си. Този човек вече се утвърждаваше като водач на хората. А всеки водач, различен от султана, беше опасен, особено когато ставаше въпрос за непостоянните и могъщи еничари.

— Да, Османската империя наистина те е направила този, който си, еничарю. А аз ще те направя онзи, който ще бъдеш!

Два дена по-късно при Постивич се появи личната охрана на Махмуд, за да го отведе в двореца на любимата сестра на султана и да из земе от еничаря командирския му пост в кавалерийската орта.

— Това е новият ти пост, Ахмед Кадир. Ще пазиш честта и живота на Есма Султан. Султанът има страхове относно... навиците на сестра си — заяви командирът на охраната. — Вече се чува обиди по

неин адрес от страна на един мъж на моста Ралата — мъж, чиято глава вече скърби за загубата на тялото му. Някакъв луд, суфи от бекташите^[18].

— Но аз съм воин, чорбаджия на кавалерийска орта, а не дворцов прислужник! — възнегодува Постивич. — Не съм обучен за дворцов солак! Имам си коне, за които да се грижа, и трябва да обучавам новобранците на джирит и на поло. Ще се побъркам, ако трябва да прекарвам часове наред в пълзене по пода, само и само да угодя на някоя прищявка на принцесата! Оставете ме да се бия с руснаците или да извоювам нови земи за империята от гърците!

— Много добре знаеш, че онова, което искаш, е невъзможно! Самият султан те е назначил за охрана на принцесата!

Но дори султанът не бе съумял да схване естеството на жестоката конкуренция за доверието на принцесата. Старите стражи едва пуснаха Постивич във външния двор на палата, като не спираха да ръмжат, че сестрата на султана е тяхна грижа, а не работа на еничар.

Великият везир на султана, който бе много близък приятел с агата на еничарите, дойде да провери как се чувства Ахмед Кадир на новия си пост. И от очите му започнаха да хвърчат мълнии, когато зърна великана да стои пред портите на двореца, под сянката на една липа.

— За това ли изтеглихме най-добрия си войник от бойното поле — за да слива сянката си с тази на дърветата?! — изрева везирът. — Защо стоиш на улицата, Кадир?

— Изборът не е мой, господарю — отговори еничарят. — Просто ме сложиха тук.

Везирът заповяда командващият офицер на солаците да се яви моментално при него, а виковете, които последваха явяването му, накараха момичетата от харема и слугите да се разбягат като пилци по коридорите.

В рамките на един час Иван Постивич бе сложен на пост пред вратите на царските покои. Стражите в двореца бяха принудени да приемат, че той е член на тяхното подразделение, въпреки че нито беше солак, нито принадлежеше на тяхната орта. Дори турският страж, който мразеше всички еничари, беше принуден да приеме присъствието на Ахмед Кадир. Главният министър на империята му бе възложил доста по-почтена задача — да проверява всеки посетител от

мъжки пол за оръжия и да изучава лицата на хората за признаци на предателство или убийство.

Но с течение на времето се появи нова задача, с която Кадир щеше да стане известен — личният убиец на принцеса Есма Султан. Палачът на Босфора.

---

[1] Древната столица на Византия, а впоследствие и на Османската империя. Името на града е променено официално на Истанбул едва през 1930 г. В османски времена е било известно наред с множество други имена и като Истанбул, Стамбул, Цариград, Новият Рим, Новият Йерусалим, Домът на халифата, Тронът на султаната, Портата на щастието, Окото на света, Убежището на Вселената и Градът. — Б.а. ↑

[2] Ладино — езикът на сефарадските евреи, които след прогонването си от Испания се пръсват по света; наричан е още „езикът на изгнаниците“. В основата му стоят иврит и арамейски, с примеси от арабски, но има и редица заемки от езиците на народите, сред които евреите се устройват да живеят. Днес е почти на изчезване. — Б.пр. ↑

[3] Топкапъ сарай — дворецът на султаните на Османската империя до 1853 г., разположен на брега на Златния рог, чиито източни стени са надвиснали над Босфора. — Б.а. ↑

[4] Акче — дребна турска сребърна монета. — Б.а. ↑

[5] Солак — член на личната гвардия на султана, принадлежащ към 63-та орта на еничарския корпус. — Б.а. ↑

[6] Сокак — тясна, виеща се уличка. — Б.пр. ↑

[7] Ат Мейдан (ат — кон, мейдан — площад, тур.ез.) е другото име на „Султанахмет“ или Хиподрума. Площад, в миналото бил хиподром, през османския период място за фестивали, празнични церемонии и център, където се намират най-важните монументи на империята — Б.р. ↑

[8] Капъкулу — най-висшият ешелон в еничарския корпус, подбирани от агите и султана, за да бъдат обучавани в двореца Топкапъ. Най-добрите били подготвяни за елитни кавалеристи. — Б.а. ↑

[9] Джирит — копие. Военна игра, използвана за усъвършенстване на уменията на кавалерията. Играе се с копие или

пика. — Б.а. ↑

[10] Орта — основна единица в еничарския корпус, съдържаща приблизително 100 войника. В армията на султана е имало 196 орти. — Б.а. ↑

[11] Мехмед II или Мехмед Завоевателя — османският султан, чиито сили завладяват Византия и столицата Константинопол през 1453 г. — Б.а. ↑

[12] Бастинадо — наказание, при което ходилата на жертвата се бият с пръчка или тояга. — Б.а. ↑

[13] Сладките води — широкото устие на Златния рог, напомнящо по формата си ятаган, се подхранва от водите на две реки, известни като Сладките води на Европа. — Б.р. ↑

[14] Улема — ислямско управително тяло, състоящо се от мъдреци и богослови, които са родени мюсюлмани и чиято задача е да тълкуват закона на исляма — шериата. — Б.а. ↑

[15] Фатва (или фетва) — писмен отговор или заповед на мюфтия, свързан с ислямския закон. — Б.а. ↑

[16] Имам — духовен глава или духовен водач на мюсюлманската общност. — Б.р. ↑

[17] Хамам — баня. — Б.а. ↑

[18] Бекташи — либерален орден на суфи дервиши, проповядващ религиозно-философско учение в рамките на исляма. Орденът покровителства еничарския корпус. — Б.а. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Първите лъчи на зората обагриха мокрия калдъръм на Константинопол, изметен и измит до блясък от метача евреин. Това беше пътят с кипарисите от двете страни, който отвеждаше до царските палати и до крайбрежието на Босфора и Златния рог, където бяха подредени ялъ^[1] след ялъ на пашите. Това беше единствената хубава улица, предназначена да впечатлява посланици и други чуждестранни величия, гостуващи в столицата на необятната Османска империя.

Останалите странични улички на Константинопол — сокаците, представляваха истински лабиринт от тесни виещи се пространства между къщите, покрити единствено с пръст, която през дъждовните сезони се превръщаше в кал. Именно там спяха през деня уличните кучета. Еркерните прозорци на къщичките, които стърчаха напред над сокаците, предоставяха така бленуваната сянка за глутниците, които търсеха убежище от непоносимата турска жегга. Мелезите виеха, скимтяха за трошички хляб и се биеха над труповете на конете и мулетата, които умираха на улицата. Никой не си правеше труда да откарва умрелите добичета на бунището, защото всички знаеха, че само за една нощ кучетата ще оглозгат кокалите и ще ги изядат и на сутринта улиците отново ще бъдат чисти.

Иван Постивич излезе от този лабиринт от стари улички и се насочи към казармите на еничарите на „Ат Мейдан“, тъкмо когато мюезинът^[2] започна да призовава за молитва. Когато премина портите, зърна огньовете за казаните със сутрешната чорба. Белите пауни пискаха сред дърветата в двора на Джамията на Завоевателя, присмивайки се на божия наместник от минарето, който призоваваше правоверните на Константинопол да започнат деня си с преклонение пред Аллах.

Виецията се път отвеждаше към прашния район на Месния площад, където се подвизаваха военните готвачи. Въздухът бе изпълнен със сладкия метален вкус на кърваво месо, смесен с вонята

на разлагаща се карантия — кланиците на Константинопол бяха разположени точно зад войсковата кухня.

Редиците огромни бронзови казани проблясваха на слънцето. Всеки казан бе украсен с изцапаното копринено знаменце с отличителните знаци на съответната орта — мечки, ятагани, конски опашки, — развяващи се от морския бриз. Войниците се хранеха заедно от огромни купи, както бяха правели еничарите още преди триста години. Именно тук се решаваха победите на османските султани и тяхната смърт, тук се планираха войни и се организираха революции, решавани по демократичен път над гърнетата с горещ пилаф от всички еничари.

Няма друг Бог, освен Аллах.

Когато този вик на мюезина отекна над града, Постивич коленичи право върху камъните и започна да се моли, премятайки на гърба си дългия ръкав на еничарския си тюрбан. В този момент хиляди мъже се бяха надигнали от койките си и цяло море от тюрбани се бе обърнало на югоизток, по посока на Мека и на изгряващото слънце.

Постивич никога не свързваше това движение с Мека. Знаеше само, че като обърне лице към Божия град, лявото му ухо се насочва към родината му на север. И тогава си спомняше...

— Скрый го, за бога, скрий го! Бързо! В килера, зад кошницата с ябълките!

— Не се събира, майко! Твърде едър е!

— Накарай го да се събере, иначе ще останеш без брат!

Сестра му Ирина го скри зад един плетен кош и тръгна да затваря вратата. Пръчките на коша се забиха в плътта му, когато тя го натика още по-навътре, за да може да пусне резето.

Той стоеше неподвижно и не смееше да издаде и звук, въпреки че едва издържаше болката от силно прегънатите си и схванати крака.

— Дойдохме да видим всички християнски момчета — изрече отвън глас със силен турски акцент.

— Казват, че вече няма девширме, че султанът вече няма нужда от християнчета. Защо тогава идваш в тази къща, еничарю? — попита на развален турски майка му.

— Защото имаш син. Такъв, когото султанът непременно трябва да види! — продължи на турски човекът.

— Аха! — засмя се насила майка му, опитвайки се да ги убеди. — Ако имах син, щях да имам по-голям късмет, ага. Но си имам само дъщеря, която да ми помага с работата, след като мъжът ми умря.

Тогава, от мрака на килера момчето за първи път чу странный ритъм на турския език. Без да разбира нищо, той започна да се диви на звуците, питайки се дали изобщо биха могли някога да се разберат едни други с тези хора.

— Знаем за момчето — каза чорбаджията. — Но първо синът ти.

— Казах ви — нямам син.

— Съседката ви отсреща ни каза, че имаш момче, гигантско момче на седем, което не прилича на никое друго в района. Ще го отведем право в двореца Топкапъ. Един ден ще стане велик еничар и ще служи на султана!

Иван Постивич чу как сестра му ахва. Сърцето му заби бързо в мрака и той се зачуди дали няма да се задуши от силния аромат на пресните ябълки.

— Онази дърта вещица отсреща би казала всичко на армията на султана за комат хляб — рече майка му. — Не знаете ли, че вижда разни неща, дето ги няма? Малоумна е и...

— Претърсете къщата! — прекъсна я командирът на групата.

Първо отвориха вратичката на килера и момчето чу как майка му изпищява, когато то примигна, заслепено от внезапно нахлулата вътре светлина на деня.

Иван Постивич се надигна след молитвата, припомнил си всичко. Раздвижи гърба си и го изпъна. Предпочете да се лиши от сутрешния си порцион чорба и вместо това да се отбие в конюшните, за да надзирава храненето на конете, преди да се върне обратно на койката си.

Конюшните на кавалерията бяха разположени точно над река Ликус, в края на града. Иван Постивич пое с пълни гърди миризмата на коне и на сладко сено, примесено със солената пот на тези изящни животни, които го бяха носили в толкова битки. Хладният въздух

откъм реката отвяваше вонята от кланицата и на негово място носеше свежестта на Сладките води отвъд.

За Иван конят значеше много повече и от Корана, и от Библията. Именно конете му бяха дали успокоението, което нито една религия не успя да му даде. Влезе в конюшните като предано вярващ — тук, сред сладкия мирис на суха трева и коне той намираше своето убежище.

Като седемгодишно момче, тъгуващо за майка си, сестра си и родината, той си бе изплаквал очите в грубата козина на първия си кон — Дервиш, дребна кръстоска от Анадола. Младият Ахмед Кадир — той вече не беше Иван Постивич — имаше много, за което да плаче, а косматото турско пони очевидно нямаше нищо против сълзите му.

Само седмица преди това един еничар бе отвел ужасеното момче на огромен стадион — Хиподрума, където го бе оставил да чака под яркото слънце почти цяла вечност. Накрая към него се приближи мъж с висок тюрбан. Напълно объркан и все още не разбиращ турски, Иван бе накаран да разбере, че трябва да лежи мирно. Мъжът с тюрбана свали панталонките на момчето и сграбчи пениса му, изтегляйки го като топъл карамел. След това заговори нещо неразбираемо, но по няколко думи момчето позна молитвата от последните си уроци по Коран.

Еничарят, който придружаваше момчето, се приведе и му заговори на сръбски:

— Като най-важна част от приемането ти в лоното на светата вяра на исляма ти ще бъдеш обрязан в същия ден, в който и младият принц Махмуд Втори празнува същия славен ритуал на мъжествеността! Слава на Аллах и на нашия султан!

А после светът експлодира в болка. Въпреки сълзите, еничарят и моллата^[3] накараха изпадналото в несвяст момче да рецитира въведението в Корана, непрекъснато поправяйки произношението му, така че сурата да стане разбираема за Аллах.

Като част от османските традиции султан Абдул Хамид бе платил за обрязването на всички момченца в Константинопол на възраст между седем и тринайсет години, така че те също да могат да се присъединят към всеобщите празненства в града по случай превръщането на Махмуд в мъж. Младият принц, разбира се, не присъстваше, тъй като неговото обрязване вече бе извършено в уединението на Залата за обрязвания в Топкапъ сарай.

Такива бяха срамните тайни, които момчето шептеше на турското пони, докато то завираше муцуна в сеното, търсейки по-свежи сламки. Пенисът на момчето продължаваше да го боли — възобновяването на обучението по езда само няколко дена след обрязването правеше болката още по-непоносима. Риданията на Иван Постивич почти не се чуваха от постоянното дъвчене и пръхтене на конете — и тъкмо тези успокояващи звуци прикриха приближаването на Господаря на конете.

Момчето вдигна глава от врата на понито и от другата страна на въжето, което преграждаше яслите, зърна тъмнозелената роба на господаря на конете. Сърцето му заби лудо, когато си представи гнева на строгия учител, открил своя ученик да плаче като християнско момиче.

Господарят на конете, който нямаше време за емоционални деца, благоразумно реши да продължи напред.

„Самотно момче, което търси утеха в коня си, не е престъпление“ — помисли си той и никога не каза нищо на момчето. И мъдрият му ход му се отплати. През следващите години нямаше по-добър ученик от младия Ахмед Кадир, нито ездач с по-тънка интуиция за конете и умение за контрол над тях. За да овладее скръбта си, момчето живееше и дишаше с конете и дори предпочиташе да спи в конюшните направо върху сламата вместо в спалните помещения с останалите кавалеристи.

И днес, макар и вече трийсет и шест годишен ветеран от множество битки, отново конюшните бяха мястото, където той намираще най-голяма утеха, макар да знаеше, че му е забранено със султански декрет да язди кавалерийски коне. Турският господар на конете беше отдавна покойник, но разбирането, което бе проявил еднократно към малкото тогава момче, остана завинаги запечатано в сърцето на еничаря.

— Мерхаба^[4], Ахмед Кадир! — развикаха се конярите, когато го видяха, захвърлиха вилите си и се втурнаха да го прегръщат. — Значи най-сетне се върна при нас, старче!

— Просто наминах да видя конете, да проверя как са — изсумтя намусено Постивич. Каза си, че трябва да внимава и да не показва колко много му липсват конюшните и какъв срам му бе навлякъл султанът, като го свали от поста му.

Турските коняри се слисаха. Зачудиха се какво да кажат. Започнаха да трият носове в ръкавите си, да се почесват и да търкат прашните си очи с мръсните си пръсти. Разочарованието по лицата им бе толкова голямо, че Иван не можа да го понесе — знаеше, че обикновените турци са напълно искрени в приятелството си като малки деца.

— Иначе как върви животът на събирачите на тор, а? — подметна, отстъпвайки пред сърдечността им — нямаше как, бе прекарал с тези коняри много по-дълго време, отколкото със собствената си майка. — Конете продължават ли да ви осигуряват прехраната?

— По волята на Аллах работата тук е за цял живот, защото конете се стараят редовно да не ни държат със скръстени ръце! — отговори главният коняр извън себе си от радост, че чорбаджията на Капъкулу все още благоволява да се шегува заедно с тях. — Осигуряват ни плодовете си, които са нашата работа, дарявайки ни с множество конски ябълки!

Въпреки първоначалните си намерения Иван Постивич се разсмя и поздрави всеки от конярите един по един, като ги прегръщаше, а те го плясваха радостно по гърба. За първи път от много седмици насам Иван се почувства така доволен, сякаш бе погълнал няколко самуна топъл хляб на празен стомах, защото нямаше нищо по-хубаво от турска усмивка на лицето на стар приятел.

— Кобилата ти е ей там — изрече с гордост един от конярите. — Тъкмо тази сутрин я сресах. Конете ти за поло пасат край реката и дебелеят от сочната трева.

— Искам да видя Пери, единствената ми съпруга! — възкликна Постивич.

Петнистата кобила вдигна глава и изпръхтя. Започна да души Постивич и колкото повече подръпваше туниката му, толкова повече се свиваше носът ѝ. Накрая вдигна високо глава и изви устни, оголвайки отворено зъби.

Конярчетата се разсмяха и започнаха да се пляскат по мръсните шалвари.

— Виждаш ли какво интелигентно животно е Пери, а, Ахмед Кадир? — обади се един. — Добре преценява хората. Очевидно е, че

никога няма да имаш харем, щом даже една жена не може да те понесе за дълго!

— Като еничар аз така или иначе никога не мога да имам съпруга, копеле мръсно!

Конярчетата започнаха да се бутат едно друго и да се подсмивват. След като се стигна до размяна на обиди, значи всичко в техния свят отново си дойде на мястото.

Иван Постивич се пхна под въжето и влезе в отделението на кобилата. Метна огромната си ръка през масивния врат на кобилата и затвори носа ѝ с дланта на ръката си. После приведе леко главата ѝ и прошепна в ухото ѝ:

— Пак ще яздим двамата, Пери, кълна ти се! Гледай да не се влюбваш в друг ездач, защото ще трябва да го убия!

— Какво говориш на конете си, чорбаджи? — провикна се главният коняр. Черните му очи проблясваха от възхищение, защото нямаше друг кавалерист, когото да харесва повече от чорбаджи Ахмед Кадир.

— На една кобила трябва да ѝ говориш като на жена — отвърна еничарят, защото знаеше, че турците много се гордеят с уменията си като любовници. — Но думите за любов се изричат на сръбски, а не на груб език като турския.

— Жените винаги са ме харесвали много заради чевръстия ми език — не му остана дължен главният коняр и се ухили толкова широко, че мустакът му се превърна в космата гъсеница, пълзяща през лицето му. Всички конярчета се разсмяха, а конете започнаха да пръхтят и да потропват с копита, стреснати от внезапния шум. Прахта от сламата се носеше на лениви облачета под свежата светлина на утрото. Турците се усмихваха, отпиваха с наслада хладния въздух и благодаряха на Аллах за такъв прекрасен ден. А денят беше прекрасен просто защото Ахмед Кадир отново бе влязъл в конюшните.

* * *

По-късно на същия ден Иван Постивич стоеше до огромна палма в саксия в двореца на Есма Султан и почесваше отегчено корема си. Над някога твърдите мускули вече се усещаше тънък пласт увиснала

плът. „Тлъстини — помисли си отвратено Постивич. — Тлъстини, придобити от стоенето на пост в този дворец.“ Никога през живота си не се бе оплаквал от тлъстини, но ето че сега, на трийсет и шест, бе точно толкова полезен, колкото и палмата над главата му — просто един голям декоративен елемент в царския дворец.

Липсваше му усещането за тревата под ботушите, македонският прах, който пълнеше устата му с неприятни песъчинки, вкусът на пръст в летен ден. Вярно е, че след езда краката и слабините му бяха схванати, но тялото му прилягаше на седлото толкова добре, че конят сякаш се превръщаше в негово продължение. Годиците, прекарани в битки, го бяха направили едно цяло с коня му — кентавър, размахващ ятаган, който сече безмилостно врага. Спомняше си добре как по време на битка езикът му надебеляваше от жажда, а празният му корем хлътваше толкова дълбоко, че стигаше чак до гръбнака му.

Но празният стомах означаваше ясен ум и леко тяло — най-важните неща за един кавалерист. Тялото му просто беше създадено за война — факт, който господарят на конете и пашата моментално бяха разпознали.

По време на военни кампании той ядеше и пиеше тогава, когато можеше — като камилите. Чорбаджията на кавалеристите Капъкулу издържаше на болките на глада много по-лесно, отколкото човек наполовина на неговия ръст. Мускулите му бяха твърди и дълги като острието на ятагана му, а когато не беше на кон, обикаляше наоколо с широката си крачка, оставяйки огромни следи в сухия прах. Той копнееше за битка, жадуваше да се бие до смърт с друг мъж.

Сега Иван затвори очи и вдиша влажния въздух в двореца. Въздухът беше опитомен и разглезен, наситен с парфюмите и маслата на жените, упадъчен с ароматите на жасмин и лимон.

Носът му копнееше за киселия мирис на потта, за горещата воня на битката.

— За какво си мислиш, великане? — запита глас иззад решетката на харема.

— За нищо — промърмори Постивич и се вторачи в изкусния филигран на решетката. Също като всички останали мъже и той често се бе питал какви ли чудеса се крият зад вратите на харема.

— Сигурно си мислиш за вечеря — продължи гласът. Постивич успя да забележи сянката на косата ѝ, докато се местеше над рамото ѝ.

Дълга руса коса, като на жените, които живееха на север, в родната му земя.

— Или може би си мислиш за своята жена — подметна тя.

— Аз нямам жена.

— Какво? Мъж с твоя ръст да няма жена? — възкликна тя, направи кратка пауза и допълни: — Или предпочиташ момченца?

— Предпочитам да изпълнявам дълга си към султана без обиди — отговори той, извърна глава и изпъна гърба си.

— Внимавай, нежни великане! — предупреди гласът. — Докато аз съм в харема на великата Есма Султан, си длъжен да ми демонстрираш уважение! Принцесата ще се разсърди много, ако разбере какъв тон си ми държал! — замълча и после продължи: — И като нищо може да набучи главата ти на кол в двора на двореца Топкапъ, за да забавлява тълпите с огромния ти кръгъл сръбски череп! А след това турчетата ще откраднат самотната ти глава, за да си играят с нея и да я ритат по улиците на Константинопол, за да дразнят кучетата. Но не след дълго ще започнат да се оплакват, защото християнският ти нос е толкова голям, че ще насини пръстите на краката им, и накрая ще се върнат разплакани при майките си!

Пряко сили Постивич се разсмя и изрече:

— Съжалявам, че думите ми са ви се видели толкова тромави, мадам! Моля коленопреклонно за вашата прошка!

— Да бе, тромави! Струва ми се, че си използвал това извинение и преди, нали? — дойде отговорът. — Но не съм сигурна докога султане ще продължава да го приема.

— Коя си ти? — извиси глас Постивич и се приближи към решетката. — Откъде знаеш за разговора ми с Есма Султан?

— Назад или ще извикам главния евнух! — изсъска гласът. Косата отзад се раздвижи като буйна вълна. Но той не успя да различи лицето ѝ в сенките.

Пъхна пръсти през дупките в решетката и я стисна здраво.

— Ахмед Кадир, излагаш на риск живота и на двама ни! — прошепна непознатата на сръбския език на неговата родина. — Отдръпни се назад!

— Знаех си, че си от Северните земи! — рече той, автоматично превключвайки на родния си език. — Усетих го в турския ти.

— Назад! — повтори тя от мрака, а после продължи шепнешком: — Дойдох само за да те предупредя — не се доверявай на онези, които идват като приятели и се опитват да спечелят доверието ти! Слушай господарката ми и ще узнаеш тайните на османската династия, но никога не забравяй, че тя също е от тях и никога няма да се откаже от божественото си право. Но пък би могла да те защити тогава, когато най-малко очакваш!

— Тя е убийца! — изръмжа Иван Постивич. — Изпраща невинни мъже на смърт! Сигурен съм, че стига да ѝ се прииска, ще изпрати и мен.

— Не всичко в живота е просто като разделението между Доброто и Злото — отвърна гласът. — С течение на времето ще разбереш, че тези две нишки се преплитат много сложно в красивите шарки по килимите на османците. За да ги разгадаеш, трябва да знаеш коя нишка да дръпнеш!

С тези думи чехлите на момичето от харема се плъзнаха по рогозките и Постивич чу как стъпките ѝ се отдалечават по коридорите отвъд изцяло резбованите решетки.

* * *

Личният лекар на султана — Стефан Каратеодори, който беше извикан по спешност в покоите на принцесата, разбута с нетърпеливо махване на ръка тълпата истерични момичета от харема, скупчили се около господарката си. Жените се разхвърчаха във всички посоки като подплашени гълъби, но само след миг с тихо шумолене на фините си копринени поли се събраха отново край болната Есма Султан.

— Изведете ги от тук! — извиси глас лекарят на империята, възмутен до дъното на гръцката си душа от невежеството в харема. Обърна се към главния евнух и рязко заповяда: — И не пускайте в стаята повече от една прислужница и един страж!

Докато се приближаваше към леглото на принцесата, бе изумен от тежката миризма на жасмин, рози и лилии, която изпълваше стаята. Всеки сантиметър от царските покои беше запълнен с вази с цветя в различен етап на разцъфване. Прислужниците в харема бяха измили

пода с толкова силно концентриран парфюм, че на имперския лекар му се повдигна.

Докторът — голям ерудит, за когото се говореше, че владее до съвършенство осемнайсет езика, поклати отново глава, слисан от невежеството в харема. Кихна в носната си кърпичка и си позволи една цветиста ругатня на гръцки. Нападение от цветя, стълпотворение от хора — нищо чудно, че принцесата бе прикована на легло и с всяка следваща минута се влошаваше все повече.

— Тя отказва да се храни, а от три дена не е спала — обади се Назип, кършейки луничавите си ръце. — Приготвихме всичките й любими храни, даже гълъб с подправки, но тя дори не поглежда в чинията си.

— Султане, какво сте яли преди три дена? — попита докторът.

Есма Султан повдигна брадичка от възглавницата и прошепна:

— Почти нищо. Последното, което си спомням, че съм яла, беше една смокиня от градината, но само едно парченце от нея. В името на Аллах, каква е тази непоносима воня?!

Лекарят повдигна вежди и се огледа.

— Не усещам нищо, принцесо, освен близостта на вашия двор. И задушаващия аромат на цветя. Веднага отворете прозорците!

— Тя казва, че от там й мирише на смърт, господарю — прошепна до ухото му прислужницата. — Точно затова й донесохме всички уханни цветя от градината, за да й донесат облекчение. Не може да търпи вятъра, който се носи откъм Босфора.

Лекарят се замисли върху тези думи, примигвайки като стара костенурка.

— Предполагам, че опитвачът ви на храни е отхапал от онази смокиня, за да се увери, че не е отровена, нали?

Принцесата извърна глава върху възглавницата и промърмори:

— Тогава имах гости. Първото парче от плода дадох на госта си.

— И той добре ли е сега?

При този въпрос момичето от харема извърна глава и косата й закри профила й. Господарката й отговори:

— След това той ни напусна. Нямам представа къде е. Но моля ви, докторе, повече не го споменавайте!

Старият лекар огледа наполовина обърнатото към него лице. Върху голото й рамо забеляза вече пожълтяваща синуина, както и

множество други белези и дълги линии, обагрящи бялата плът около врата ѝ. Но той беше мъдър човек и предпочете да не задава повече въпроси — беше чувал достатъчно слухове относно неморалното поведение на принцеса Есма Султан.

Някога той бе присъствал на раждането ѝ, като бе следил работата на акушерката. Още от пеленаче Есма се бе оказала неспокойно бебе, което непрекъснато имаше колики и плачеше в ръцете на майка си. Но позицията ѝ като любимка на султан Абдул Хамид ѝ бе дала образование и привилегии, предоставяни обикновено само на османските принцове и никога на жените. А лоялността ѝ към нейния полубрат Махмуд, както и дълбокото им приятелство ѝ бяха гарантирали окончателно положението ѝ след смъртта на братовчед им Селим Трети.

Но дори и лекарят нямаше право да докосва османска принцеса без нейното изрично разрешение и при строго наблюдение от странични хора. Сега докторът я помоли да плюе в малка златна чинийка, а после да опише симптомите си и времето на първото им появяване. Очите ѝ бяха ясни, но измъчени, с дълбоки сини полумесеци отдолу.

Докато разглеждаше плюнката ѝ в чинийката и наблюдаваше безизразните ѝ очи, забеляза някакъв странен нервен спазъм на дясната ѝ вежда.

— Моля за позволение да ви прегледам обстойно, Есма Султан! Евнух, подгответе я зад балдахина!

Стефан Каратеодори отстъпи назад, а главният евнух влезе зад балдахина и започна да съблича господарката си, след което я облече в широка ленена нощница. По едно време извика:

— Можете да се приближите, докторе! Ще ви наблюдаваме!

Каратеодори постави нежно ръка върху рамото на принцесата и вдигна дланта ѝ към очите си, за да я огледа по-добре. Но след като хвана и другата ѝ ръка, тя трепна, издърпа ръцете си и ги скри в широките си ръкави.

— Византиецо, трябва да ме предупреждаваш, преди да докоснеш ръцете ми! — изръмжа тя.

— Моля да ми простите! — изрече смирено докторът и зачака с протегната ръка тя да върне своята. Когато го направи, той огледа внимателно белия полумесец на нокътя на палеца ѝ и прясно

изрисуваната ѝ с къна китка. Кожата ѝ беше студена и влажна, прозрачнобяла, с бледи синкави оттенъци. Под зорките очи на двама евнуси и следен внимателно от самата пациентка, докторът прегледа корема на принцесата. Нямаше никакви болки при натиск.

Накрая принцеса Есма избута ръката му от корема си и издърпа ления чаршаф чак до носа си. Очите ѝ започнаха да се стрелкат налудничаво наляво-надясно и тя изкрещя:

— Вони на гниеща плът! Навсякъде! Как може да не я усещате? Явно сте се наговорили да се преструвате. Но не може да не я усещате, защото е толкова силна, че чак я вкусвам!

Старият лекар не каза нищо.

— Сънувам как Босфорът прелива от трупове. По течението се носят глави подобно на пъпеша, хвърлени в морето! Ангели се спускат към морската пяна и макар да пляскат силно с крила, не могат да вдигнат душите им към небето!

Лекарят чакаше. Мълчеше. Когато видя, че принцесата се поуспокои, ѝ прошепна в ухото:

— Трябва да говорим насаме, Есма Султан!

Принцесата надигна леко глава, присвила очи. Но все пак отпрати с ръка стража и прислужницата си, въпреки че главният евнух Шафран отказа да напусне. Скръсти огромните си ръце пред гърдите, разкрачи леко крака и вдигна предизвикателно глава.

Гръцкият лекар кимна и изчака останалите слуги да напуснат голямата стая. А после започна:

— Когато се родихте, принцесо, беше най-лошата година на Ангела на Смъртта. Чумата отне живота на една трета от жителите на Константинопол и отникъде не се виждаше надежда. Тогава се родихте вие — благословия за всички, момиче! Нямаше да ви се налага да се съревновавате с братята си за султанския трон. Харемът празнуваше раждането на една красива дъщеря, която всички щяха да кипрят и глезят!

— И какво му е хубавото да си жена? — извика Есма, отмятайки глава върху бродираната възглавница. — В това, че се омъжваш и оставаш цял живот зад стените на харема ли? Или че от утробата до гроба те държат в постоянен плен и всъщност никога не можеш да се родиш напълно? Ако не беше смъртта на съпруга ми, аз също щях да имам подобна съдба!

— Така е. Крайно необичайно е една принцеса да не се омъжи повторно, особено повече от десетилетие след загубата на съпруга си. Озадачавате цял Константинопол.

— По-скоро бих искала да видя главата си на кол, плашеща хората на рибния пазар под Топкапъ, отколкото да поискам друг съпруг!

— На една дъщеря ѝ е спестена грозотата на мъжкия свят — отвърна докторът, като се почеса по брадата. — Нали точно такава е била заповедта на Мохамед — да останете изолирани от по-грубия, по-бруталния пол?

— И смееш да ми цитираш Пророка, така ли, византиецо?! Тогава да ти кажа, че нашият Пророк е изисквал от мъжете да уважават жените си, а не да ги изолират! Освен това... виждала съм достатъчно бруталност, докторе. Стига ми за цял живот!

Старият лекар се замисли. И накрая рече:

— Може би ще благоволите да спделите с мен какво сте видели?

Принцесата закри уста с кърпичка, но заговори, макар и с приглушен глас:

— Видях убийството на братовчед ми Селим. Той се скри в харема, но убийците го извлякоха на двора и го заклаха като свиня, под лимоновото дърво. А после накълцаха цялото му тяло на парчета с ятаганите си. Кръвта му опръска всичко наоколо, изцапа листата на дървото, под което някога толкова обичах да си играя!

— Наистина сте видели твърде много, принцесо. Една жена не трябва да вижда подобни неща. Организмът ѝ не е създаден за това.

Есма Султан се надигна на лакът и възкликна:

— Организмът ли, докторе? Давайте ли си сметка, че думите ви са унижителни както за мен, така и за всички жени? Знаете ли, че видях как една стара прислужница скри брат ми във фурна, когато дойдоха да го търсят, за да го убият! Ето ви го женския организъм! А когато после разбраха за хитростта ѝ, видях как три от тези животни я изнасиха един след друг, за да я накарат да си плати за лоялността към семейството на султана! Една прислужница, която е спасила османец, мъж! И никаква подкрепа от други мъже, никаква защита!

— Като че ли всички османци са обречени на страдание — отбеляза замислено докторът. — Но аз съм дошъл, за да ви помогна да

оздравеете — направи пауза и след кратко колебание добави: — Ако принадлежахте към моята религия, бих ви препоръчал да си изповядате греховете пред патриарха. Изповедта би ви дарила с покой и би ви помогнала да се помирите с Бога.

Настъпи тягостна тишина. Сякаш всички бяха спрели да дишат. И продължи толкова, че дори глухите уши на доктора доловиха стърженето на дървените вили на градинарите под прозорците на двореца, които събираха нападалите листа.

— Смееш да приписваш твоите езически ритуали на една османска принцеса?! — изкрещя накрая Есма Султан и чак седна в леглото, като кобра, подготвяща се да скочи напред.

Каратеодори си даде сметка, че беше прекалил, но пък беше твърде стар и прекалено уважаван, за да се страхува от гнева на сестрата на султана.

— Просто разсъждавах на глас какво бих ви предписал, ако бяхте от Светата православна църква — отговори спокойно. — Но тъй като не сте, мога само да се надявам, че Аллах ще се смили над ориста ви и ще ви излекува от главоболията, кошмарите и безсънните нощи, от онези видения за мъртви мъже, които препълват чистите води на Босфора. Имам, разбира се, отвари, които ще ви помогнат да заспите, както и компреси за глава с успокояващи лавандулови масла, които ще облекчат главоболието ви. Но чрез тях мога да излекувам само симптомите на вашето заболяване. Защото те са причинени от нещо много по-дълбоко, от нещо, което ви преследва отвътре и което аз като лекар на физиологията не мога да докосна!

— Вие сте твърде стар, за да лекувате когото и да било! — отсече Есма Султан и му обърна гръб. — Освобождавам ви, за да се върнете в кръчмата и да се наливате с алкохола, който ви е размил мозъка толкова, че вече сте напълно безполезен за османските султани! И ще съобщя за вас на моя ангелски брат!

Лекарят кимна, че разбира и в този момент зад него веднага се появи страж, за да го изпрати до портите на двореца.

* * *

Изминаха много дни, откакто Есма Султан бе напускала за последно покоите си, за да се разхожда из градините или да посещава любимата си библиотека. Безмиалем и останалите жени от харема се редуваха, за да поднасят на принцесата шербети и сиропи, ечемичена вода и сладка баклава, приготвена от гръцката им готвачка Мария. Назип ѝ предложи веднъж и лула с опиум, която принцесата прие с радост, но бързо върна, защото ѝ прилоша. Есма Султан се кълнеше, че надушва трупове, гниеци мъртви тела. И повръщаше безмълвно в медната купа, оставена край леглото ѝ, докато Безмиалем притискаше влажни кърпи към челото ѝ.

Жените от харема беряха редовно цветя от градината и дори изпращаха момчета до пазара за още — но нищо не бе в състояние да донесе покой на принцесата. Всички вази от Топкапъ сарай, даже най-безценните — емайлираните, бяха донесени тук и всички до една преливаха от ярки и силно ароматни цветя. Всички в харема редовно душеха въздуха като кучета, опитвайки се да доловят аромат, различен от задушавашата миризма на милиардите букети, докато Есма Султан се гърчеше безпомощно и притискаше напоени с лимонова есенция ленени кърпички към носа си, не смеейки да си поеме дъх.

* * *

Иван Постивич вече не издържаше на изнежения живот в двореца. Копнееше единствено за битки, да почувства отново тежестта на меч в ръката си. Представяше си състезанията по джирит, които незнайно как се провеждаха и без него, и се чудеше как ли се чувства любимата му кобила Пери в ръцете на друг ездач и коняр.

Постивич си даваше отлично сметка за подлата хитрост на султана. Махмуд предпочиташе да убива еничаря бавно, с леност и откъснатост от света, вместо да му позволи да умре в битка, която ще му донесе чест и мъченичество. Затова сега Иван седеше на една мраморна пейка в градината и обмисляше как да промени живота си, за да стане отново войник.

Започна всяка вечер преди вечеря, когато не беше на пост, да се бори не с един, а с по двама мъже едновременно. Противници не му липсваха. Еничарите бяха нетърпеливи да си преборят силите с

прочутия великан с надеждата да го победят. И ето че търговци, седлари, касапи и готвачи прекратяха работа на площада, за да гледат вечерните игри, а продавачите на печени кестени и фъстъци благодаряха на Аллах, че им дава нова възможност да продават стоката си на тълпите еничари, освирепели от глад преди вечерята в казармите.

Първоначално Постивич губеше всяка среща, често след не повече от минута. За двама мъже, действащи заедно, не беше никакъв проблем да свалят великана и да го заковат и го правеха отново и отново. Той ръмжеше, забил нос в земята, едва издържащ тежестта на противниците върху гърба си и слюнката му превръщаше прахта под устата му в кал.

— Кадир, тъпоглав сърбино! Невъзможно е да победиш, не виждаш ли?! — ревяха войниците.

Но все пак гледаха с настървение срещите по борба и правеха залози колко дълго ще издържи той. Въпреки съвсем малките му шансове за победа те залагаха — залагаха на голямото му сърце на воин, защото, дори и когато губеше, Ахмед Кадир въплъщаваше легендарния дух на еничарите, който никога нямаше да умре.

Преди всяка среща новобранците от някогашните отряди по джирит и поло на Кадир се събираха пред отворено буре с нерафиниран зехтин и започваха да натриват старателно тялото на някогашния си чорбаджия. Постепенно цялото му тяло се покриваше със зехтин, включително и кожените му панталони за борба, докато накрая не започнеше да блести под залязващото слънце като безсмъртен бог.

— Как само ще прелети сега покрай теб копието, а, Кадир?! — викаха младите кавалеристи, макар да бяха наясно каква болка изпитваше старият ми капитан, след като му отнеха командването и коня. Макар борбата да бе една от водещите военни игри, тя все пак не можеше да се сравнява с благородната тренировка по избягване на летящи във въздуха копия върху галопиращ кон. Но тъй като бяха млади, те все още вярваха в правосъдието и бяха убедени, че скоро ще настъпи денят, когато великанът ще успее да събори на земята и двамата си противници едновременно и техният командир ще възтържествува. И се надяваха, че ще видят отново Ахмед Кадир, яхнал кобилата си, да ги повежда в битка.

Един ден, след седмица срещи по борба, които бяха превърнали тялото на Постивич в една огромна рана, тълпата еничари избухна в рев, който разпръсна гълъбите във всички посоки и те закръжиха на широки кръгове над Босфора и Златния рог. Иван Постивич бе заковал двама мъже едновременно, приклепвайки под подобните си на дънери крака единия и стисвайки другия в силните си ръце. Едва поемащите си дъх противници се гърчеха под него, плюеха и псуваха. Постивич обърна лъвската си глава към тълпата — косата му беше сплескана от пот и зехтин, но на лицето му грееше усмивката на победата.

— Да живее Великанът! Аллах да пази Ахмед Кадир!

Възгласите на стотиците еничари достигнаха чак до стените на двореца Топкапъ, където султанът вдигна уплашено глава и се огледа.

— Какви са тези викове? — обърна се той към великия везир, който се разхождаше с него във вътрешния двор под чинарите. Надникна над стената и зърна птиците на Константинопол да се спускат уплашено надолу и да излитат отново нагоре, подплашени от рева. — Изпратете веднага слуга да разбере защо гълъбите кръжат над града! Да не би да е призив за бунт? Удвоете стражите на портите и в харема! Донесете ми ятагана!

Не след дълго един паж, едва поемащ си дъх след взетото на бегом разстояние до Ат Мейдан и обратно, помоли за позволение да се яви пред султана.

С приведена почтително глава и пот по горната устна, пажът докладва:

— Великанът Ахмед Кадир от кавалерията Капъкулу победил други двама еничари в състезание по борба, като за малко повече от минута ги заковал едновременно на земята!

— О, значи виковете, които сме чули, са били поздравления за победа в спортната игра, султане — въздъхна облекчено везирът. — Значи можете да се успокоите, очевидно не става въпрос за заговор и бунт! Просто силата на един великан, който повдига духа на армията чрез един безобиден спорт.

Султанът почеса черната си брада с палец и показалец и започна да я подръпва болезнено, докато обмисляше новините.

* * *

Постивич започна да обикаля улиците на Константинопол по всяко време на нощта. Пълнеше дисаги с тежки камъни, които мятеше на гръб, за да калява тялото си, все едно е в битка. С всяка следваща нощ се отдалечаваше все повече и повече от имперския град, връщайки се едва когато мюезинът призоваваше за сутрешната молитва. Установи, че не му трябва много сън — тялото му се чувстваше великолепно с това натоварване, умът му се прочистваше.

Глутниците улични кучета на града започнаха да вървят след него. Следваха го вярно, долавяйки силата му и недвусмисленото му превъзходство. Въпреки че от време на време той хвърляше срещу тях камъни и ги псуваше на сръбски, те само изскимтяваха и се свиваха на земята, но малко след това тръгваха отново след него, вървейки по стъпките му в мрака на нощта.

Когато видеха голяма глутница кучета да се появява по улиците, рибарите и проститутките ги сочеха и казваха:

— Великанът трябва да е наблизо. Търси си битката, която султанът му отказва.

И така Иван Постивич — еничарят Ахмед Кадир — постепенно се превърна в легенда за целия царски град.

---

[1] Ялъ — крайбрежна резиденция. Буквално „крайбрежие“. — Б.а. ↑

[2] Мюезин — викач; човек, който призовава за молитва. — Б.р. ↑

[3] Молла — мюсюлмански религиозен служител, духовник. — Б.р. ↑

[4] Мерхаба — здравей. — Б.р. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

След много безсънни нощи принцесата най-сетне седна на дивана си. Двете момичета от харема бяха заспали дълбоко на пода до нея, положили глави върху ръцете си, с коси, разпилени наоколо като шалове.

Принцесата се вторачи над потрепващите пламъчета на свещите към прозорците, отварящи се към Босфора.

Долавяше някакъв неразбираем звук, нещо като вой на куче, но някак си по-човешки. Вой на ужас и болка. Когато воят приближи и се засили, тя се загледа в момичетата, за да види дали ще се събудят. Нито една от тях не помръдна, дори когато вятърът откъм Мраморно море изпълни отворения прозорец и повдигна муселиновите завеси високо към тавана.

Принцесата знаеше, че би могла и да изпищи. Писъците ѝ щяха да разкъсат тишината и само за секунди щяха да доведат при нея легиони от стражи, евнуси и момичета от харема. Под прозорците ѝ също имаше стражи — дали пък те не са чули воя над водите?

Но Есма Султан за нищо на света не би изпищяла. Във вените ѝ течеше кръвта на османските турци — колкото проникателна и студена, толкова и благородна. Майка ѝ я бе учила винаги да се владее, никога да не позволява на подчинените си да виждат слабостта ѝ.

Трябва да се отървеш от слабостите си, дъще. Дори и най-дребният намек на съмнението ще бъде като покана, изпратена на враговете ти. А прислужниците, слугите и стражите, които те обкръжават, ще разтръбят навсякъде, ако заподозрат у теб колебание или страх. Османският турчин е силен. Или обесен.

Есма вече знаеше, че вонята, която я задушаваше, беше напълно недоловима за останалите хора в двора ѝ. Докторът едва не ѝ бе казал в очите, че си въобразява, че това е продукт на фантазията ѝ. А тя бе видяла как двете момичета от харема си разменят погледи, а после свеждат очи към пода.

Фантазии. Слабост.

Значи сигурно ще възприемат тези звуци по същия начин. А тя не можеше да позволи подобно нещо.

Докторът я бе попитал за нещата, които я тревожеха. Но кой доктор пита болния за мислите му? Работата на лекаря бе да я лекува, а не да я разпитва. Защото тя бе османска туркиня и не отговаряше пред никого друго, освен пред Аллах. Ноздрите ѝ отново потрепераха презрително заради наглостта му.

Странният звук над Босфора се засили по сила и яснота — не толкова вой, колкото болезнен писък.

И сега тя разбра какъв е този звук.

Беше последният писък на удавен мъж, който проклина, докато пръстите му се опитват да разкъсат грубия чувал на дъното на Босфора. Под светлината на свещите тя видя очите на удавника — невиждащи и стъклени, вторачени в нея през издутата от вятъра завеса.

Есма Султан се опита да сподави писъка, който се изкачи в гърлото ѝ.

Няма да показвам слабост. Не трябва да...

Целият дворец се събуди от писъка ѝ — измъчен и жалостив, безпомощен в ужаса си.

— Какво има, ваше височество? — извика главният страж, втурвайки се в стаята ѝ, придружен от други двама войници.

— Доведете веднага доктора от Топкапъ! — изхъхри султане, като покриваше и откриваше устата си, хващаше гърлото си и се опитваше да издиша.

Назип ѝ донесе веднага розова вода в златна чаша — ръцете на момичето трепереха толкова силно, че част от водата се изля върху ленените чаршафи.

— Да е тук, до леглото ми, преди края на този час, ясно ли е?!

— Ваше султанство, докторът ще бъде при вас моментално! — обеща стражът. — Ще изпратя най-бързия ни бегач до Портите на блаженството! — а после, през рамо, допълни: — Доведете веднага и Ахмед Кадир! Докато съм при принцесата, трябва да разположим пред вратите на принцесата цялата си охрана!

Едно бързоходно момче бе изпратено до казармите, за да доведе еничаря. Когато го видя да приближава, часовоят пред портите извика:

— Хей, кой е там?

— Идвам от двореца на Есма Султан, за да заведа великана Ахмед Кадир — извика момчето, едва поемащо си дъх. — Ако ми кажете къде да го намеря, ще го събудя. Трябва да дойде веднага с мен!

— Надали би посмьл да го събудиш, ако знаеш какви са кошмарите му — подвикна часовоят. После направи знак на колегата си да заеме мястото му и добави: — Ще отида лично да го доведа. Аллах да е с мен!

Часовоят влезе в спалното помещение с високо вдигнат фенер. Въпреки множеството тела огромната фигура на Кадир се различаваше лесно. Гигантското му тяло се мятеше неспокойно, устата беше отворена, сухите устни се движеха неразбираемо, мърморейки нещо на родния си език, пръстите се забиваха дълбоко в сламата под него, по слепоочията му се стичаше пот.

— Събуди се, Великане! — изрече часовоят, като разтърси раменете му. — Викат те в двореца на Есма Султан! Веднага!

Очите на Постивич се отвориха рязко, ръцете му се стрелнаха напред и пръстите му обгърнаха врата на часовоя. Часовоят го плесна здраво по челото с дръжката на меча си и Постивич падна обратно по гръб, стенойки от болка.

— Не си лесен за събуждане — промърмори часовоят, оправяйки туниката си. — Да знаеш, че следващия път ще се пазя направо с острието на меча си!

* * *

— Викали сте ме, принцесо? — изрече докторът със синкаво под светлината на свещите лице. Изпод тюрбана му се подаваха сиви къдрици коса.

— Бих искала да говоря насаме с вас, докторе — отговори принцесата. — Стража, погрижете се целият ми двор да стои най-малко на десет крачки от затворените ми врати! Фатия, затвори всички прозорци и ги залости! А после пусни водата в шадраваните, до края!

Лекарят проследи мълчаливо прислужницата, която се втурна да затваря прозорците един по един, а накрая и вратата на огромната зала.

— Безмиалем, ти остани до мен! Останалите, вълн! Веднага! — заповяда властно Есма Султан.

Когато се увери, че в стаята няма никой и че вратите са добре затворени, принцесата се обърна към доктора и изрече:

— Казахте ми, че ако бях християнка от вашата Църква, е добре да се изповядам и да потърся опрощение от свещеник.

Старецът въздъхна, затвори примирено очи и прошепна:

— Така е, ваше височество. Но вие ме порицахте за грешката ми. Вие, разбира се, сте от светата мюсюлманска вяра и от моя страна беше глупаво да споменавам...

— Нищо подобно! — махна с ръка Есма Султан. — Събудихте интереса ми. Все пак вашата вяра и вашият пророк Исус са били стъпка към съвършеното слово на Мохамед. — След тези думи тя прочисти гърлото си и взе чашата с ечемичена вода с лимонова есенция, която стоеше на шкафа до нея.

— Ние ценим примитивните, но ключови опорни точки, които вие сте оставили пред нас, за да проправите пътя към истинската вяра. Исус е бил ценен пророк и се радва на голяма почит в Корана. Но ми е любопитно за вашите свещеници. Наистина ли подобни изповеди пред непознат успокояват вярващите, тормозени от демони?

— В повечето случаи свещеникът е добре познат на вярващия. Но също така е вярно, че християнинът може да отиде и при свещеник, когото не познава, и да се изповяда, за да получи опрощение. Пречистването на греховете се извършва чрез властта на Църквата и силата на Исус Христос.

В никелираните тръби на шадраваните се чу шум и след малко водата потече.

Принцесата кимна замислено. После продължи:

— И значи казвате, че се намира облекчение, когато говориш за нещата, които тревожат душата ти?

— Да, абсолютно! — кимна убедено старецът. Воднистите му очи я огледаха внимателно, докато тя съзерцаваше пръстите си. Но не смееше да прибързва с приказките си.

— Докторе, ще обмисля нещата, които ми казахте — рече тя.

— Принцесо — започна докторът, — ако мога да ви помогна по някакъв начин... може би да доведе патриарха на Православната църква...

— Тишина! — изпищя принцесата и се хвана за врата. Хвърли поглед към вратата и допълни: — Старче, вие действително ли си

въобразявате, че ще допусна водача на неверниците при себе си?!

— Простете — запелтечи докторът. — Помислих си...

Принцесата изцъкли очи и пак ѝ се повдигна.

— Пак тази воня! — извика.

Лекарят не каза нищо. Само я наблюдаваше.

— Свободен сте, докторе. Ще обмисля предписаното от вас. Но никога повече не говорете пред мен за езическата си църква!

— Ваше височество! — изрече той, изправи се, сведе почтително глава и излезе, за да се върне в топлото си легло в двореца Топкапъ.

* * *

Думите на гръцкия лекар кънтяха цяла нощ в главата на Безмиалем. В съня си тя прозря правилността на съвета му, дълбочината на логиката му. Да заговори на глас за жестокостите, които тежаха толкова много на съзнанието на господарката ѝ и не ѝ даваха покой — това действително би могло да се превърне в лекарството за нейната болест. Бог или нейният Аллах, или просто чистият нощен въздух биха могли да чуят думите ѝ и да прогонят джиновете на мъртвите, та дано накрая измъчените им души намерят покой!

Но Есма Султан по-скоро би прерязала китките си и би натопила раните си в оцет, отколкото да се изповяда пред който и да било свещеник. Но ако не е свещеник, а единственият човек, който споделяше и разбираше ужаса на тези убийства? Защо той да не може да изслуша думите на страдание на султана? Не човек на расото или молла, или имам, а съвсем обикновен човек, може би дори същият, чиято ръка бе извършила тези убийства в името на Османската империя?

Безмиалем въздъхна. Ако отвореше и дума за това пред Есма Султан, тя би заподозряла, че момичето от харема просто си търси повод да види палача на Босфора, да усети присъствието му и да чуе гласа му. Когато великанът влезеше в двореца, целият харем заставаеше като хипнотизиран зад централната решетка. И Безмиалем бе наясно, че Есма Султан отлично знае как жените се притискат до тесните

отвори, без да посмеят да си поемат дъх, докато наблюдават Ахмед Кадир.

„Не! — каза си накрая Безмиалем. — Тя знае, че никога не съм ѝ давала лош съвет. Знае, че съм достойна за най-голямото ѝ доверие.“

И въпреки това момичето бе наясно, че даже в болестта си и в отчаяното си търсене на изцеления Есма Султан няма да посмее да говори за удавниците, за използваните и захвърлени от нея любовници. Подобно петно върху душата ѝ не би могло да излезе лесно наяве, независимо колко я измъчваше.

Безмиалем реши да отиде при нея, след като Назип и останалите жени я изкъпят. Зачака, докато опиумът започне да действа, защото знаеше, че тогава всички неща бяха възможни, особено с помощта на евнуха Шафран.

В отчаянието си тя ще проумее, че той е единственият човек, с когото би могла да говори по този въпрос, единственият, който споделя товара ѝ. Тя ще ме чуе! Знаем, че ще ме чуе! Трябва да ме чуе!

Стига онзи предател и подлец, белият евнух Смарагд, да не се намеси, всички неща са възможни!

* * *

До настъпването на следващата нощ Безмиалем вече бе успяла да убеди болната си господарка в разумността на плана си, защото Есма Султан нямаше по-доверено момиче в харема от нея.

— Аз умирам, Безмиалем! Тези кошмари разяждат душата ми, смрадта ме задушава! Съвсем скоро за мен вече няма да има и глътчица въздух.

— Позволете ми да извикам онзи, който единствен знае за удавниците, о, моя султане! — прошепна Безмиалем. — Само той може да ви разбере. А освен това е мюсюлманин като вас!

— Не мога да говоря с никого за тези мъже, не разбираш ли?! — прошепна Есма Султан и протегна ръка към сребърната купа, за да повърне. Безмиалем я пое от ръцете ѝ и я задържа пред нея.

Нямаше нищо повече за казване. Есма Султан прилегна с бяло като платно лице върху белите възглавници.

— Моля ви, Есма Султан! Просто поговорете с него! За каквото и да било! Няма да позволя да умрете, вие сте моя господарка и най-добра приятелка! Моля ви, угодете на това ми желание!

Есма Султан отвори очи и ги насочи към любимата си приятелка. Накрая кимна бавно, безсилна като малко котенце.

* * *

Иван Постивич пристигна в двореца с подпухнали от безсъние очи.

— Ахмед Кадир — посрещна го главният евнух Шафран, скрит в сенките до портата. — Султане изисква частна аудиенция с вас. Веднага! Ще надзиравам лично измиването ви.

Дежурният солак отстъпи, за да пусне Постивич.

— Нова аудиенция, така ли?

— Да — кимна Шафран и го огледа замислено. — Сигурно сте чули, че принцесата е много болна?

— Да, носят се някои слухове из „Ат Мейдан“.

— Солоак! — изкомандва Шафран през рамо. — Върни се веднага на поста си! Ако те усетя още веднъж да подслушваш, ще ти уредя да търкаш до края на живота си мръсните плочки в хамама с проклетата си брада!

Стражът се поклони и запристъпва назад към големите врати на стаята за аудиенции.

— Миризми, които никой друг не усеща, и гледки, които никой друг не вижда — изрече тихо Шафран. — Нещо ѝ стиска гърлото и не може да си поеме дъх.

Еничарят тръгна заедно с евнуха към общия шадраван. Сви ръце и изми обилно с вода лицето си. Водата — леденостудена благодарение на огромната древна цистерна под двореца, бързо прогони съня му и отвори очите му.

— Нещо не разбирам — промърмори накрая. — Ако вижда видения и надушва въображаеми миризми, какво мога да направя аз? Аз мога да отблъсквам натрапници, да убивам крадци и да защитавам харема ѝ, но мечът ми е безсилен срещу призраците, които я преследват!

— Внимавай какво говориш, еничарю! — погледна го Шафран и черните му очи проблеснаха. — Езикът ти или ще те спаси, или ще те унищожи! Оставям на благоразумието ти да реши кое да бъде. Ако тя започне да ти говори, слушай и ще спечелиш. Никога не подценявай влиянието ѝ върху брат ѝ, нашия султан! — допълни съвсем тихо. — Все още не е късно отново да се включиш в игрите по джирит, чорбаджи, но първо трябва да се научиш да угаждаш на Есма Султан!

Шафран не направи пауза, за да чуе отговора на еничаря, а веднага след това издаде с уста кратък, съскащ звук, който автоматично доведе пред него два пажа, готови да изпълнят заповедите му.

Постивич свали обувките си и мълчаливо изми краката си. Когато приключи с ритуалното почистване, евнухът му даде нов чифт копринени чехли и изпрана туника. Помогна му да увие красив тюрбан около главата си. Постивич усети как силните пръсти на огромния черен мъж надиплят нежно ивиците на тюрбана и го гласят според главата му. За последен път бе усещал ръце, които го обличат, в детството си, в северните провинции, което беше много отдавна. И сега това усещане му се стори извънредно успокоително.

— Твой дълг е да служиш на Османската империя — изрече Шафран, докато го придружаваше до вратите на залата. — Този дълг включва и опазването на здравето на султана и на неговото семейство. Имам ти пълно доверие, че ще сториш всичко по силите си да помогнеш на принцесата да възвърне цветущото си здраве! А за това ще бъдеш богато възнаграден!

При тези думи очите на Шафран се приковаха напрегнато върху очите на Ахмед Кадир — настървение, което еничарят бе виждал единствено в очите на мъже, влизащи в битка. След това евнухът кимна на стражите да обявят на принцесата за пристигането на нейния гост.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Принцесата беше се отпуснала на дивана от синя коприна с подпухнали, натежали клепащи. Почти не вдигна глава, когато главният ѝ евнух и еничарят влязоха в стаята. Отпъди с леко махване на ръка евнуха, който мълчаливо и автоматично изчезна зад вратата.

Този път Постивич забеляза, че в тъмнокестенявите къдрици на косата на принцесата се прокрадват и няколко посребрени кичура. Лицето ѝ беше сухо като пергамент. Като знаеше колко много османските турци ненавиждат белите коси — дотолкова, че дори султаните воители боядисваха брадите си, — за Иван Постивич не бе трудно да се досети, че султани не бе напускала покоите си дни наред.

— Назип — изрече тя. Гласът ѝ беше не по-силен от шепот. — Искам максимално уединение! Увери се, че никой отникъде не ни подслушва! — А на еничаря направи знак с ръка и допълни: — Седни.

Иван Постивич огледа прекрасните шарки на египетските рогозки, които изпълваха цялата стая, и промърмори:

— Ако принцесата няма нищо против, предпочитам да остана прав.

— Сестрата на султана ти заповядва да седнеш! — скастри го Есма Султан с неочакван прилив на сила. — Страховитите ти размери ме отвращават.

След тези думи тя се закашля и кашля дотогава, докато не започна да плюе в ленената си носна кърпичка. Прислужницата ѝ се втурна към нея с чаша ментов чай върху абаносов поднос. Докато се привеждаше към господарката, робинята извърна леко глава към войника и с поглед му се примоли да седне.

Така Иван се отпусна върху хубавата рогозка и се настани с кръстосани крака пред едва поемащата си дъх принцеса. Замоли се тя да се задави със собствената си слюнка и да умре на място. Това би било най-справедливото възмездие за османската кучка. Искаше да види костите ѝ на дъното на морето, оглозгани до бяло от рибите в Босфора.

— Повече никога не злоупотребявай с търпението ми, еничарю!
— предупреди го накрая Есма Султан.

За миг той си позволи да ѝ върне хладния поглед, но после побърза да сведе очи към пода. Имаше чувството, че в деликатните извивки на рогозката долавя тайната сладост на древните фараони. Ала днес Египет също се бе превърнал в част от огромната Османска империя и жителите му бяха поданици на династичната линия на султаните.

Водата вече изпълни всички шадравани и започна да прелива към най-долните им нива. Точно когато водата достигна до ръба на горното ниво и се насочи към долното със силен плясък, принцесата заговори. Но думите ѝ бяха доловими само за острия слух на еничаря и за никого друго, който може би подслушваше от сенките.

— Вече повече от седмица съм болна — започна Есма Султан. — Имам усещането, че някой ме наблюдава. Един или може би много хора — погледна към еничаря, но той все така съзерцаваше египетската рогозка под себе си. — Долавям силна воня, много по-отвратителна от всичко, което някой може да си представи — добави и след кратко колебание допълни: — Смярад на гниеща плът — извърна леко глава и погледна през рамо, като че ли очакваше да види там някой друг. — Сънувам легиони мъже с мъртви очи, втренчени в моя дворец от водите отдолу, но върху очите им лежи облакът на смъртта. От гърбовете им излизат криле на ангели, но плътта им е твърде изгнила, за да се вдигне от водите, и красивите криле се откъсват от раменете им и политат сами, оставяйки труповете да бъдат почистени от ефективните щипки на раците.

Иван Постивич извърна отвратно глава. В съзнанието му веднага бяха изплували мъжете, които бе удавял в чували, мъжете, които бе превърнал в храна за създанията на морското дъно.

— Очевидно сънищата ми не са ви никак приятни, чорбаджи — изрече тя, пое една влажна кърпа, напоена с вода от леденостудената цистерна, от прислужницата, която бе повикала само с едно движение на ръката, но със следващото бе прогонила надалече.

— Не е моя работа да съдя мислите на една османска принцеса — отговори еничарят. — Казвате, че сте болна. Очевидно треската е тази, която ви носи подобни кошмари.

— Но те идват без треска, понякога дори без сън! Накрая при мен идва дори личният лекар на брат ми, за да проучи симптомите ми — рече тя, замълча и след малко продължи: — Той лекува всички европейски посланици и целия имперски двор в Топкапъ. Моят ангелски брат го е признал за абсолютен експерт в сферата на медицината.

— И какво каза докторът? — осмели се да попита еничарят.

— Даде ми странен съвет. Убеден е, че онова, което боледува, е духът ми — прошепна принцесата, разтривайки бавно слепоочията си. — Интересното е, че дори най-ерудираният сред гърците продължава да се придържа към езическите си вярвания. Каза ми още, че ако той имаше същите симптоми, щял да отиде при свещеник.

„Свещеник ли?! — помисли си Иван Постивич. — Ти, която убиваше всяка нощ християнските си любовници, да се изповядваш пред свещеник от Светата православна църква?!“ Очевидно не бе чул правилно заради силно шуртящата вода в шадраваните.

— Но аз му казах, че повече няма да търпя неверническите му брътвежи — побърза да допълни принцесата. — И все пак, тъй като този лекар е прочут в цялата империя с уменията си да изцелява, реших да послушам съвета му, само че... по мой начин.

— Ако ми позволите да попитам, султане, за какъв начин говорите?

— Искам ти да бъдеш свидетел на моя разказ, ти да изслушаш моите спомени.

Тук Иван Постивич не успя да се сдържи — вдигна глава и се втренчи в нея. Безочieto му говореше повече от хиляди думи. Ококорените му очи излъчваха изумление и гняв.

— Но защо аз? — извика той и положи ръка върху гърдите си, за да подскаже своята незначителност. — Аз съм само страж на ваше височество, а не свят човек! Аз съм войник, мъж на битките, конете и ятагана! Не можете ли да говорите с прислугата си? Например с главния евнух Шафран, който ви служи вярно и денем, и нощем? Или с онази доверена слугиня, която кърши ръце от тревога за здравето ви? — добави, кимвайки по посока на червенокосата жена в дъното на залата. — В тях със сигурност ще намерите много повече състрадание и готовност да ви изслушат, отколкото в мен!

— Не мога. Това са разкази, които те няма да разберат. Нуждая се от някого, който може да... да ме съди! От непознат, който може да ме чуе, но дори и да иска, не би могъл да излъже нито себе си, нито мен. Ти, Ахмед Кадир, не ме харесваш. Знам го много добре. А всички, които ме обкръжават, могат само да раболепничат пред мен. Да, те ще изслушат разказа ми, но веднага ще ме обявят за невинна, защото не могат да си представят нищо друго. И аз ще умра заради измамата им, защото те нито ще чуят, нито ще разпознаят истината! — Тук тя направи кратка пауза, пое си дъх, погледна го в очите и продължи: — А ти, еничарю, си се научил да ме мразиш заради работата, която те карам да вършиш. Някой ден ще трябва да отговарям пред Аллах заради делата си. Дотогава обаче ти си ми напълно достатъчен, особено след като съчетаваш старите си езически вярвания и нашата истинска вяра на исляма. И може би, ако поговоря пред теб, ифритите^[1], които ме преследват, най-сетне ще ме оставят на мира!

Иван Постивич извърна глава към шадравана и се заслуша в ритмичния плясък на водата. Накрая изрече:

— Но вие забравяте, султане, че аз също имам кръв по ръцете си — петна, които цялата вода на Черно море не би могла да измие! Как бих могъл да бъда ваш изповедник, когато съм извършил убийствата на толкова невинни мъже? Нали смъртта ги е стигнала именно чрез моята ръка?!

— Точно затова трябва да ме изслушаш. Аллах вижда всичко. Самият ти си видял само най-лошото — мъже, потъващи към дъното на Босфора. Но нямаш никаква представа за моя живот. Сигурно не знаеш, но някога аз бях съвсем невинно дете.

— Ще ви изслушам — съгласи се еничарят. — Но Аллах ми е свидетел, накрая вие ще ме убиете заради омразата, която изпитвам към вас!

— Няма да позволя и косъм да падне от главата ги, еничарю Кадир! Дотогава, докато си мой страж, ще се намираш под личната ми защита! Независимо от онова, което ще отсъдиш, животът ти е неприкосновен. Поне това мога да ти обещая. Моля те само да ме изслушаш — ако желаеш, не коментирай — каза принцесата и добави: — Но ако не се съгласиш, ще говоря с брат ми, който ми угажда повече, отколкото на всичките си съпруги, и той ще заповяда да забият главата ти на кол върху стената на моята градина заради нахалството

ти. Ако се съгласиш обаче и ме изслушаш със сърцето и душата си, ще ти даря свобода и ще можеш да се върнеш в еничарския корпус и към битките, за които толкова жадуваш!

Той я изглежда. Тя се усмихна безжизнено и поясни:

— Да, имам си шпиони. Имам ги даже сред рибарите, проститутките и продавачите на печени кестени. Дори среднощната мантия не би могла да скрие обиколките ти — познат си като „Воина куче“, който нахлува в кварталите около Галата, жадуващ за битки. Паша ефенди те е преценил добре — и ти ще се върнеш към живота си на войник за Османската империя, ако ми подариш няколко ноци, за да изслушаш историята ми. Не знаеш нищо за мен, нищичко за живота ми. А за да ме разбереш, ще трябва да го узнаеш.

Иван Постивич не би могъл да си представи нищо потблъскващо от спомените на принцесата, но да ѝ откаже би било равносилно на самоубийство. Затова в отговор той само кимна и стисна челюст.

* * *

— Когато затворя очи, виждам кръв. Червена. Ален поток. Турска кръв. Виждам прескъпия си братовчед — султан Селим, заклан от ръцете на еничари като теб. Устата му е зейнала, върхът на езика му стърчи от ъгълчето на устата му и изсъхва като пергамент. Лицето му е покрито с пръст и листа, лепне от кръв и аз знам, че еничарите ще се върнат за главата му, за да я набучат на кол. Но сега те нахлуват в двореца Топкапъ за най-малкия ми брат — Махмуд. Знам, че за всичко това е виновен другият ми полубрат — Мустафа, или по-точно майка му Айше, която жадува за власт. Стоя над обезобразеното тяло на Селим и изтривам пръстта и листата от устата му. Опитвам се да върна езика обратно зад зъбите му, защото това не е изражение, подобаващо за един султан на Османската империя. Но езикът не се подчинява и пак се измъква навън като на куче, едва поемащо си дъх.

Аз съм наясно, че бунтовниците еничари и полубрат ми Мустафа няма да ме закачат. Една османска принцеса, която едва е минала пубертета, не е никаква заплаха за властта, а само предмет за показване. Поради рожденото си право аз съм недосегаема. А те търсят

само роднини от мъжки пол. Мустафа със сигурност ще удави повечето от съпругите и наложниците на Селим, за да изтрие веднъж завинаги семето му от техните утробы. А как един ден ще се изправи лице в лице с мен и останалите жени от харема е нещо, което засега умът ми не е в състояние да побере.

Те убиха моя братовчед! Той беше най-милият от султаните, предпочиташе музиката и поезията пред войните. И именно тези негови заложи го направиха толкова уязвим! Слухове по този въпрос се носеха в харема и ние отдавна долавяхме броженията. Ние може и да не разполагаме със свобода, но си имаме очи и уши навсякъде. Както и шпиони. Знаехме, че еничарите са бесни на султан Селим, защото той търси вдъхновение и познания от армиите на Запада. Знаехме също така, че трябва да се страхуваме от скритата власт и унищожителната природа на войниците.

Тук Постивич я погледна в очите, но неговите дори не примигнаха, за да разкрият по някакъв начин чувствата му.

— И знаехме, че Мустафа ще се залови именно за този гняв на диваците, за да подкладе бунт. Знаехме също така, че това всъщност няма да бъде точно той — защото в основата на заговора беше не глуповатият Мустафа, а майка му Айше, която от години си мечтаеше да стане валиде султан^[2], след като синът ѝ се възкачи на трона.

В деня, когато във вътрешния двор на двореца се събраха петдесет хиляди еничари, строиха се и останаха неподвижни като статуи по местата си часове наред, аз се скрих и започнах да ги наблюдавам. Когато слънцето се скри, мълчанието им се превърна в гняв и те се върнаха по казармите си, твърдо решени на мъст. Братовчед ми Селим отказа да чуе тропота на метежа, когато еничарите сригваха медните си казани с пифаф и започнаха да удрият по тях с пръчки. Но жените от неговия харем знаеха какво предстои. Знаеха също така, че съдбата им е обвързана със съдбата на султана. Коленете им се бяха изтъркали от молитви към Аллах, гласовете им преграднаха по цели нощи да просят помощ от небесата. А когато клането настъпи и смъртта наистина дойде, само аз имах сили да докосна тялото на султана. Жените от неговия харем плачеха и трепереха от страх пред джиновете на смъртта, затова не смееха да доближат трупа му. Вместо това се скупчиха в дълбините на сарая,

ужасени от смъртта, която, колкото и да искаха, нямаше как да избегнат.

Но аз си знаех, че ще оцелея. Бях виждала достатъчно варварски актове и знаех, че ще оцелея след всичките, нищо че другите ще страдат и ще умрат. Все пак аз бях османска принцеса. Любимият ми цвят е туркосиньо — наситеният цвят на небето, цветът на свободата. Младите ми очи търсеха свят отвъд портите на Топкапъ сарай, бузите ми се сплескваха срещу дупките на решетката на харема от нетърпение да видя късче небе отвъд нашия мъничък свят. Това парче от небето бе за мен като скъпоценен камък, но в мига, в който започнах да искам този камък, майка ми или нашият евнух се стараеха да затварят капака на кутията за бижута под носа ми.

„Есма Султан, трябва да се облечеш за урока си по музика!“ Все още виждам майка ми как отправя към евнуха Нарцис изпепеляващ поглед, докато се насочва към вътрешността на харема. Въпреки решетката, която блокираше изхода, аз все пак се бях доближила твърде много до външния свят. „Веднага се връщай тук! Може да те види някой мъж, докато минава през двора на път за аудиенция при султана! Ще избухне голям скандал!“ Тогава живеех, разбира се, заедно с майка ми, чиято сянка стигаше толкова надалече, колкото и сянката на най-високия чинар в двора. Още от рождението си бях имала честта да бъда султани — дъщеря на султана, и с излизането си от утробата на майка ми аз автоматично я надскачах по ранг, — защото във вените ми течеше турска кръв. И тя така и не ми прости това. Ако бях син, щях да я доближа повече до трона с вероятността някой ден да стане царицата майка или валиде. Но се оказа, че всички й родилни мъки са били за нищо — защото съм се родила момиче. Някои майки считаха дъщерите си за благословия, защото така за тях съществуваше много по-малка вероятност да бъдат убити в битката за трона. А моята майка ме считаше за същинска обида за статуса й.

Тогава смятах, че уроците по музика са част от отмъщението й. С цигулката така и не успяхме да се спогодим — проклинах я, смятайки я за дяволско изобретение на Запада, което ни е натрапено от неверниците. Пръстите ми бяха тронави, струните режеха меките ми пръсти и ги разкървавяваха. И въпреки това — за огромно разочарование на маестро — ме насилваха да вземам уроци по

цигулка, защото всеки член на имперското семейство трябвало да свири на някакъв инструмент.

„Но защо трябва да си мъча ръцете с този проклет инструмент?! — извиках веднъж. — Та аз дори не съм музикална! Това го призна дори баща ми, когато ме чу!“ „Имаш късмет, че баща ти предпочете да забележи смешното в изпълнението ти, а не срама, който му носиш! — сръза ме майка ми. — И ако пак се изложиш пред него с цигулката, бъди сигурна, че той ще определи дъщеря си като позор за двореца и името му!“ С тези думи майка ми отхвърли презрително назад дългата си кестенява коса — същата коса, с която бе омагьосала султана. Моята коса бе доста по-тъмна от нейната, макар и не без червеникавите ѝ отблясъци. Макар вече да остаряваше — приближаваше трийсет, — майка ми си оставаше красива като богиня. Султанът продължаваше да я вика в покоите си, въпреки че имаше още двеста жени. А аз продължих да бъда разочарование за нея. „Ти не ставаш нито за музика, нито за женски занимания. Баща ти ще се погрижи да те омъжи за някой стар и глух паша, който да не може нито да чуе мъчителната ти музика, нито да види жалкото ти подобие на бродерия!“ Непрекъснато ми се подиграваше, сякаш не бях нейна дъщеря. „Другите съпруги и наложници ти се присмиват“ — повтаряше. „Нека. Не ме интересува какво мислят“ — казвах аз. „Не, дъще моя, не си познала! Когато се смеят на теб, те се подиграват на мен! Ти си мое творение, бродерия на моята ръка! Няма да ти позволя да ме предадеш!“ И с тези думи ме отпращаше обратно в дълбините на харема, към нашия апартамент, където аз трябваше да се преоблека в дрехите си за урока — с дългата роба и с яшмака, прозрачния воал за лице.

Нарцис ме придружаваше до музикалната стая и оставаше там, докато свирех. Аз свалях яшмака си, а учителят ми се покланяше. После маестрото оправяше позицията на пръстите ми и брадичката ми под зоркия поглед на евнуха. „Трябва да почувстваш музиката, султане! — казваше. — Тя е в нашите турски души. Брат ти, принц Махмуд, свири толкова великолепно, че птиците се скупчват да го слушат. Не трябва да се отнасяш към инструмента като към обикновено парче дърво. Той също си има душа, която умелата ръка на цигуларя трябва да докосне.“ И беше прав, разбира се. Мисля си, че сега, макар и след толкова години, трябва отново да опитам. Като че ли

вече разбирам по-добре какво е искал да ми каже, отколкото някога, когато изпитвах скрита наслада от болката, която му причинявах, като наблюдавах как гърчещото му се от ужас лице се опитва да търпи моите неизменно фалшиви ноти.

Мисля, че донякъде схващах какво има предвид той под „душа“. Или поне се досетих, когато чух как брат ми свири в харема. Музиката му изпълваше коридорите с някакво небесно сияние. Може би, защото бе видял как майка му Накшидил умира от разбито сърце. Вече имаше нова майка — някаква чужденка, говореща френски, която бе получила същото име като истинската му майка. Сега за него се грижеше тя и правеше всичко по силите си той да схване страстта на музиката. Тя идваше и на моите уроци и не пропускаше да ме поощри, нищо, че бях голямо разочарование.

Една вечер, след поредния концерт в харема, малкият ми брат ме завари да се цупя на една възглавница в ъгъла на голямата зала. Приседна до мен под зорките погледи на майка ми и на Накшидил и повдигна брадичката ми: „Есма, защо си толкова тъжна тази вечер? Не ти ли хареса музиката? Аз свирех на цигулката специално за теб — мислех си, че ще разпознаеш гласа ми сред нотите!“ Аз се усмихнах и докоснах ръката му, която бе положена нежно на бузата ми. Той беше с няколко години по-малък от мен и ме обичаше като богиня. „Скъпи ми братко — отвърнах, — стори ми се, че чух шепота ти в музиката. Но сладките звуци само ме натъжиха повече. Давам си сметка, че никога няма да мога да свиря на цигулка като теб. Ти галиш струните, сякаш са...“ Тук се изчервих и спрях. Махмуд вдигна очи към любимата си мащеха, която веднага се втурна към нас. „Изчервяването ти води майките ни, за да ни разделят — въздъхна той, макар да бях сигурна, че бе много поласкан заради цвета, който бе извикал по лицето ми. — Ти ни лиши от още няколко минути заедно, но с радост ги заменям, за да видя как кръвта багри лицето ти!“

Вдигнах шокирана очи — не можех да повярвам, че той се осмели да ги изрече под покрива на двореца. Все още му се позволяваше да играе със сестрите и братовчедките си само защото го смятаха за невинно дете. Но ето че той вече се сдобиваше със страстите на мъж и бе решил да ги упражнява върху мен. Вероятно затова и той, подобно на братовчед ми Селим, бе затворен в клетката за

принцове и освобождаван само за големи дворцови церемонии. „Помни, Есма, че ние сме само наполовина брат и сестра!“

Когато се изправи, за да посрещне неговата и моята майка, усетих топлия му дъх, докато въздъхваше. Аз бързо възвърнах самообладанието си и заговорих с фаворитката Накшидил така, както се очаква от една принцеса. Знаех, че тя всеки ден се буди с надеждата някой ден да види сина си като султан на трона на империята.

— Значи брат ви е бил влюбен във вас още от дете, така ли? — обади се най-сетне Иван Постивич. — Затова ли сега ви угажда така?

— Влюбен ли? — разсмя се принцесата и покри очи с бледата си ръка, потъвайки в спомени. — Но какво е любовта, еничарю? Такава невежа дума, толкова глупава страст! Никой в имперския харем не може да си позволи лукса на романтичната любов, а какво остава един принц и една принцеса, които имат общ баща! Важното е обаче, че брат ми се грижеше за мен и разбираше настроенията и амбициите ми така, както аз разбирах неговите. Същото беше и с братовчеда Селим, който беше по-голям и първи седна на трона, макар в редица отношения той да бе много по-нежен и състрадателен. Но когато един принц стане султан, той трябва да забрави всички човешки емоции. Иначе — нали знаеш какво казват? Иначе „османският принц губи главата си под падащите листа на лимона“.

Есма Султан се прозина широко и покри ръка с деликатната си бяла ръка, обсипана с мрежичка от сини вени. Изправи се, приближи се до прозорците и забеляза, че изпод кепенците нахлуват първите лъчи на зората. Отвори тежките дървени капаци на единия от тях и мястото, на което стоеше, беше залято от ярък сноп светлина. Тя си пое дълбоко дъх и се усмихна.

— Защо се усмихвате, султане?

— Усмихвам се, защото единственото, което надушвам в утринния вятър, е вкусът на сол и миризмата на окъпания в роса жасмин от моята градина. Говоренето с теб успя временно да лиши от сила ифритите и джиновете, които излизат от водите и ме преследват. Мисля, че вече съм в състояние да се отпусна и да поспя — до настъпването на вечерта.

Иван Постивич сви рамене и се загледа в грубите си, изпъстрени с белези ръце. Не можеше да разбере как неговото присъствие би

могло да държи на разстояние душите на убитите. Принцесата сбърчи чело, загледа се в Босфора и промърмори:

— Чудя се дали езическите ритуали на християнството не притежават някои суеверия, които биха могли да се окажат полезни за правоверните. Може би старият доктор е бил прав да ми предпише подобен цяр.

— Аз не съм свещеник, Есма Султан.

Тя се обърна към еничаря, повдигна брадичка и отсече:

— Мисля, че за днес е достатъчно. Ще ти позволя да се върнеш в казармите на двореца. Ще бъдеш освободен от обичайните си задължения. Искам да идваш при мен всяка вечер, точно в полунощ, за да ми правиш компания в най-мрачните часове, когато смрадта е задушаваша. През деня аз ще спя. Ще инструктирам Шафран да се постарее моят график да съвпадне с твоя.

Великанът се изправи. Но погледът му беше прикован не върху султана, а към далечния край на стаята.

— Преди да си тръгна, ваше височество, ви моля да ми окажете честта да задоволите любопитството ми.

Очите ѝ се свиха и той забеляза потрепването на мускулчетата около бледите ѝ устни.

— Говори, еничарю! Но гледай да не ме изтощиш с въпросите си!

Той се насочи към източната стена на стаята, вдигна ръка към една картина с коне и ездачи на златист фон и попита:

— Ето това! Бихте ли ми разказали, моля, за тази картина?

Лицето на принцесата се отпусна и тя се усмихна. И сякаш изведнъж се подмлади.

— Тази картина някога висеше в покоите на баща ми в Топкапъ сарай — започна и се насочи към госта си с копринените си пантофки. — Той ми я подари за единайсетия ми рожден ден при едно условие — че преди смъртта си ще я върна обратно в Топкапъ, тъй като тя е наследство на Османската империя. И изобразява точно това, което си мислиш, еничарю — игра на поло.

Великанът кимна, без да откъсва очи от произведението. По едно време отбеляза:

— Господарят на конете ми е казвал за рисунки като тази, но никога не бях допускар, че ще имам щастието да видя такава с очите

си.

Есма Султан наклони глава и го загледа с интерес.

— Да, картината е действително интересна. Забелязваш ли нещо необичайно в играчите на поло?

— Ами, мисля, че не държат юздите достатъчно здраво. Излъчват младост и нежност, но и абсолютна увереност в силите си. Онези голобрадите трябва да са еничари.

Есма Султан се разсмя звучно и възкликна:

— О, еничарю невеж, половината от тях са жени!

Иван Постивич ококори очи и погледът му зашари ту към принцесата, ту към картината. Накрая извика:

— Жени на игрището за поло?!

— Да, естествено — кимна султане. — Любовта към конете е в кръвта ни, носи се от всички турци. Не ме гледай толкова изумено, това показва, че не познаваш добре историята ни! Носиш срам за нашите учители в Топкапъ, които са те обучавали! Позволи ми да ти припомня, че преди Пророка турските жени са били прославени по целия свят с уменията си да отглеждат, обучават и яздят коне, което е съхранено в легендите и в произведенията на изкуството. Тази творба тук е дело на персийски майстор, който е нарисувал харема на султана по време на игра на поло. Смята се, че това са принцеса Ширин и нейните придворни дами.

— Великолепна е! — отбеляза със светнали очи Иван Постивич.

— Така е. Бих казала дори, че е съкровище — кимна принцесата. После се загледа отново в него и допълни: — Вероятно най-голямото съкровище в моя дворец. Интересно, че забеляза точно нея въпреки далеч по-кревящите предмети в тази стая.

И обгърна с жест на ръката си изящните китайски вази и финия английски порцелан, инкрустираните със скъпоценни камъни кутийки за емфие, сабите от чисто злато, кутийките от слонова кост, инкрустираните маски и златния плювалник, който тя държеше тук за специални посетители.

— Заради конете — отговори еничарят, като обърна гръб на картината. — Това е нещото, което познавам най-добре.

Тя кимна и отбеляза:

— Достатъчно е да познаваш добре и едно нещо.

След това вдигна малко златно звънче и звънна с него. Вратите на стаята се разтвориха моментално и на прага се появи главният евнух, който изтри съня от очите си и изпъна туниката си, за да се поклони на своята господарка.

— Ескортирай еничаря до казармите, Шафран. Но се погрижи първо да му дадат закуска в градините, а след това го освободи от всички задължения, за да може да се яви обратно тук петнайсет минути преди полунощ!

— Да, султане моя.

— И отвори всички кепенци на прозорците, но ми донеси тъмен воал, за да скрия светлината от очите си. Готова съм да заспя.

И без да каже думица повече, принцесата плесна с ръце и Иван Постивич бе изведен от покоите ѝ, а после, през големия коридор бе отведен в дворцовата градина.

* * *

Шафран прие Постивич в двора до големия шадраван. Еничарят огледа внимателно лицето на евнуха и този път не забеляза нито капка от враждебността, която бе зърнал при първата им среща, но и нито един знак, че човекът го харесва или уважава. И все пак благодарение на еничаря неговата господарка за първи път от десетина дни бе изявила желание да спи, за което слугата му бе безкрайно благодарен. Личеше си по отпуснатите гънки около устните и очите му. Въпреки това евнухът не отрони и думица.

Но онова, което липсваше в отношението на евнуха, се компенсираше многократно от пищното обслужване, с което бе обграден войникът. Млад евнух мулат донесе гарафа със златно покритие и изля от нея вода с лимонов аромат в перлена купа — за измиване на ръцете. После в двора се появи малка процесия от слуги, които балансираха върху главите си дървени подноси. Чиниите с отбрани деликатеси бяха сервирани от личните прислужнички на принцесата — на кръста си носеха големи бели кърпи с ръбове, бродирани със златна нишка.

Висотата на обслужването не убягна от вниманието на Иван. Не убягна и от вниманието на прислужничките. Подобно внимание се

оказваше единствено на членовете на царския двор или на най-високопоставените гости.

Иван закуси с каймак — гъстата сметана, която се образуваше по повърхността при варене на прясно мляко, намазана върху симиди — пресни големи гевреци. Във фини порцеланови чинийки му поднесоха вкусно бяло сирене, покрито с ленено платно, което бе парфюмирано с розмарин и лимон. Пълнени миди, синьо-сребрист хайвер, който напомняше за Бяло море с цвета си, и дребни рибки, изпържени обилно в зехтин, бяха подредени в плата със сребърни ръбове, покрити с общити със златна нишка бели платна.

След рибните деликатеси дойдоха платата с тюрشو — туршия, разнообразни консервирани зеленчуци, подредени така, че да събудят апетита му. Но нямаше никакви напитки и по едно време, докато се хранеше, той ожадня. Слуга му донесе вода от цистерната на двореца — леденостудена вода в сребърен бокал.

— Нахранихте ли се добре?

Иван Постивич се обърна и видя пред себе си мъж, който приличаше на бял призрак — с бял тюрбан и аленочервена туника. Беше много дребен и с отпусната плът — заоблените му гърди изпъваха туниката му подобно на гърди на дебела жена.

Стомахът на Иван се сви така, сякаш някой му бе забил юмрук. Позна белия евнух, който го чакаше на кея след всяко удавяне.

— Казвам се Смарагд — съобщи евнухът. Зъбите му блестяха като оглозгани кокали между бледите лавандулови устни. Кожата му беше бледа като тъкан над зараснала рана. — Ще бъда ваш личен слуга, докато служите на нашата султане. Моля, елате, ще ви заведа в покоите ви!

Иван Постивич бе отведен към дълъг коридор със стаи в края на двореца, където се помещаваха солаците — личната охрана на турските султани. Той събу обувките си и получи кървавочервени домашни пантофки, с които тръгна по каменния под.

Леглото му беше оправено, стаята беше безупречна, а през прозорците нахлуваше сладкия аромат на градините отдолу.

— През деня ще имате възможност да се наспивате. Аз ще идвам всяка вечер, за да ви взема и да надзиравам измиването ви в хамама. След това, по заповед на принцесата, ще ѝ бъдете представян в полунощ.

— Как ви беше името?

— Казвам се Смарагд — повтори евнухът. — Като скъпоценния камък. Ако имате нужда от мен за каквото и да било, можете да изпратите паж, за да ме доведе. Само повикайте и някой ще се появи — разположени са на удобно разстояние по коридорите. Могат да ви донесат храна и напитки, и изобщо всичко, което пожелаете — с изключение на жени или момченца. Зад стените на този дворец не се допуска никакъв разврат, освен със специалното разрешение на принцесата. Онези, които престъпят заповедта, биват обезглавявани.

Еничарят се замисли, а после попита:

— А с нейно разрешение?

Устните на Смарагд се изпънаха в похотлива усмивка.

— Както знаете, тук се организират големи празненства с всякакви забавления. В такива случаи цял Константинопол застава нащрек и започва да завижда на принцесата за разгула. Но очевидно ви казвам нещо добре известно. Няма европейски посланик в този град, който не би си извадил и здрав зъб, само и само да бъде поканен на тези фестивали!

Постивич забеляза лекия френски акцент в речта на евнуха и попита:

— Къде сте се обучавали?

— В двореца Топкапъ, разбира се. Бях момче в двора на Селим, където ме учиха на турски, френски, персийски, арабски и английски. После придружих принцеса Есма Султан в двореца ѝ и ѝ служих по време на брака ѝ. Съпругът ѝ почина преди седемнайсет години, когато тя беше само на двайсет и пет.

— Жалко.

Евнухът повдигна вежди, облиза устни и отбеляза:

— Нека почива в рая при Аллах и дано бъде компенсиран с най-превъзходните девици заради онова, което беше принуден да изстрада през земния си живот.

— От какво е страдал?

— От една недосегаема принцеса, която го прогони от леглото си и която през първата им брачна нощ го подложи на бой и жестоко хапане. Когато той целуна завивката ѝ, за да бъде приет при нея, тя го срита право в носа и го разкърва!

— Прогонен от собственото си брачно ложе? Не се ли позова на съпругеските си права?

— Една османска принцеса е над всички мъже — с изключение на брат си. После горкият паша си направи собствена резиденция в края на Константинопол, за да не бъде подложен на унижението да бъде бит и презиран от жена си. В харема се носят слухове, че си заминал от този свят, без да познае женска плът — изрече евнухът, огледа госта и отсече: — Но стига дворцови клюки засега! Време е да си починете, за да можете в полунощ да се явите при принцесата!

* * *

Безмиалем проследи цялото сутрешно движение през дупките на орнаментираната решетка. Нямаше никакво доверие на белия евнух Смарагд.

Но кой е прикрепил тази презряна дребна твар към Ахмед Кадир? Есма Султан ненавижда Смарагд и му позволява да влиза в двореца само по заповед от Топкапъ! А когато той си тръгне, тя нарежда всички повърхности, по които е минал или които е докоснал, да бъдат изтрити старателно с лимоново масло! Дали султанът няма пръст в тази работа?

Искаше ѝ се да предупреди чорбаджията, но не можеше да измисли как да се доближи до него. Една от жените в харема вече бе съобщила на Есма Султан, че Безмиалем е говорила с великана през екрана.

— Никога повече да не съм чула, че си говорила с него! — бе изпищяла господарката ѝ и я бе зашлевила през лицето. Безмиалем се бе вторачила слисана в принцесата, защото тя не я бе удряла от съвсем малко момиче. И тогава просто бе вдигнала ръка към бузата си, взирайки се мълчаливо в Есма Султан, опитвайки се да разбере.

Когато видя болката в очите на господарката си, Безмиалем разбра колко много е обичана и как Есма Султан би сторила всичко на света, за да я задържи в харема. Но освен това виждаше и колко много господарката ѝ цени този чорбаджия — дали само заради благодатния сън, който той най-сетне ѝ бе донесъл?

— Ако брат ми, султанът, научи, че проявяваш интерес към великана, ще го убие, защото още от дете го ненавижда от дъното на душата си. Засега Махмуд не знае нищо за теб. Би ли изложила на риск свободата си и живота на този чорбаджия заради една глупост? — бе рекла по-късно господарката ѝ.

Безмиалем не си и помисляше да престъпи заповедта на Есма Султан. Просто сега ѝ се искаше да може по някакъв начин да предупреди Ахмед Кадир за подлостта на този странен бял евнух, който му прислужваше.

---

[1] Ифрит — зъл демон. — Б.пр. ↑

[2] Валиде султан — майката на управляващия султан, втора по значение за управлението в Османската империя след самия султан. — Б.а. ↑

ПЕТА ГЛАВА

Еничарят спа непробудно през целия ден. Горещината беше толкова непоносима, че потното му тяло измокри обилно чаршафите. По-късно към него се присъединиха и други. Войниците развиваха внимателно тюрбаните си и ги сгъваха старателно върху рогозките до леглата си. Това бяха все мъже с караули, сходни на неговите — дежурствата им бяха разпределени така, че по всяко време на деня и нощта в двореца да има будни солаци и прислужници.

Още два пъти през деня при призива на мюезина Иван Постивич се измъкваше от леглото си и се молеше, обърнат към Мека. Свеждаше глава, а после се просваше с лицето напред върху старото си вълнено килимче за молитви, което жулеше безмилостно краката му, докато се молеше на Аллах. Докато рецитираше молитвите си, забеляза, че всички еничари наоколо са все в същата позиция — с изключение на един. Този, единственият беше толкова дълбоко заспал, че похъркваше, като хъркането му звучеше като подигравателен отговор на призива на мюезина за молитва.

Но никой не го и побутна.

Мъжете шептяха молитвите си, прегракнали от умора, но предани на своя бог. После се изправяха от килимчетата си и само след секунди бяха отново заспали.

Иван Постивич се събуди час преди залез-слънце. Беше моментално посрещнат и приветстван от паж, който веднага изсъска на друг надолу по коридора. Само след няколко минути се появи Смарагд, понесъл чисти кърпи, и му предложи да се отбият в хамама, за да го изкъпят и да похапне нещо леко.

Хамамът беше празен. Чуваше се единствено плискането на водата в шадраваните. Той си съблече туниката и развърза пояса, който държеше шалварите му. Един паж отнесе веднага дрехите му за пране, а Смарагд донесе нова униформа и колосана висока бяла шапка с дълъг ръкав отзад.

След това евнухът приготви груба кесия за баня, която натри отвътре с мазен сапун, а после напълни с вода, докато се изду.

— Аз ще ви окъпя, господине.

Еничарят легна върху затопления мрамор, а евнухът започна да търка плътта му с кесията, като я въртеше умело и едновременно го сапунисваше и масажираше. Тялото му скоро се покри с обилна бяла пяна. Меките ръце на Смарагд сапунисаха всеки сантиметър от кожата на госта, достигайки без всякакво колебание и до най-интимните гънки. Накрая го изплакна с вода от сребърна гарафа. После от поставения наблизо червен кожен калъф извади дълъг бръснач и го наточи умело в кожения каиш.

Еничарят наблюдаваше притеснено точенето на острието. В този дребен евнух имаше нещо зловещо, което го караше да не му вярва.

— Отпуснете се назад и ми позволете да ви обръсна!

Иван Постивич прикова очи в очите на евнуха. Едно бързо движение с това острие и с него щеше да бъде свършено. Все пак накрая вдигна брадичка и му предостави врата си. Евнухът се усмихна бавно, показвайки пожълтелите си зъби, и насочи острието на бръснача към влажната кожа с думите:

— Не се тревожете, Ахмед! Ако дори ви одраскам, принцесата ще окачи главата ми на първия свободен кол в Топкапъ! Така че това ще бъде най-доброто бръснене, което сте преживявали досега. Отпуснете се с вяра към Аллах!

В този момент един млад паж поиска разрешение да влезе, понесъл чайник и поднос със сладки. Смарагд му кимна да приготви чая, докато еничарят се подсушаваше и почиваше, облегнат на мраморната стена.

— След като си починете и ви масажираме с масла, ще заповядам да ви приготвят вечерята. Можете да вечеряте в залата на еничарите в крилото, където спяхте, или, ако желаете, под лимоните в градината.

— Седни, евнух! — кимна еничарят с пълна със сладкиши уста.
— Аз съм войник и не се чувствам спокойно с толкова много хора, които да се въртят около мен.

— Аз съм ваш личен слуга, докато правите компания на султана, господарю!

— Тогава седни! Заповядвам ти!

Смарагд се усмихна и се настани по турски срещу еничаря, който пиеше чая си под светлината на свещите в хамама. После Иван

направи знак на пажа да сервира чай на човека, който току-що го беше изкъпал.

— Много мило от ваша страна! — отбеляза евнухът, когато пажът хукна, за да донесе още една чаша. — Давате ли си сметка, че това не е хамамът на дворецовите еничари?

— Да, разбира се. Затова бях изненадан, че ме доведе тук.

— Този хамам е само за най-важните гости на султана. Тя изисква изключително старателно изкъпване на всеки, който влиза в личните ѝ покои.

Иван Постивич грабна следващия сладкиш и задъвка замислено. По едно време рече:

— Сигурно това включва и мъжете, които после давех, нали?

Смарагд вдигна очи към сводестия таван и сякаш започна да изучава капките кондензирана вода, които пълзяха бавно по кобалтовосините плочки, преди да паднат в басейна под тях. За миг Иван си помисли, че евнухът не го е чул.

— Да, включва. Всеки от тях — отговори накрая Смарагд, но вече доста по-тихо. — От тях се изисква да извършат ритуално измиване два пъти. Преди да легнат върху камъните, са длъжни да накиснат интимните си части в кофа с топла морска вода, за да удавят всички паразити, прикрепени към телата им на неверници. Всички измивания се извършват под строгия надзор на главния евнух.

— Султана е много взискателна относно чистотата на любовниците си — отбеляза еничарят.

Смарагд вдигна предупредително пръст във въздуха, с което му подсказа да не изрича нищо повече. После хвърли поглед на пажа, който тъкмо се връщаше с неговата чаша, и рече:

— Вече можеш да вървиш, благодаря. Ще звънна със звънеца, ако имам нужда от помощта ти.

Пажът сведе почитателно глава и напусна пълния с пара хамам.

— Трябва да ви напомня да внимавате какво казвате в присъствието на други хора — отбеляза Смарагд, попивайки парата от челото си. — На прислугата тук им се плаща да имат остър слух и силна памет.

И отвори края на две тръби, от които в басейна веднага бликна топла вода.

Иван Постивич изсумтя и отпусна гръб на хладната мраморна колона, обгърнат от нова пара. После промърмори:

— Който и да ме чуе, няма да каже нищо ново на султана. Есма Султан знае отлично какво ми е мнението за нея.

Очите на евнуха се ококориха — толкова, че се видя всичкото бяло около бледосините му зеници.

— Критикували сте нейно царско височество в очите и още сте жив?! Трябва да сте човек с уникален късмет!

— Тя знае, че ненавиждам кръвта по ръцете си, която съм пролял в нейно име.

Смарагд се замисли за това, докато отваряше друга, този път бронзова тръба, за да измие остатъка от сапун по ръцете си.

— Били сте доведен в Топкапъ още като момче — рече. — Знам го, защото много добре си спомням как едно високо момче надви голям мъж в залата за тренировки и спечели срещата. Наричаха го „Великана“, но султан Селим Трети предпочиташе да го нарича „Бисквитко“. Това бяхте вие!

Иван Постивич извърна очи и изсумтя в знак на съгласие.

— Как стана така, че от човек с вашия ранг и образование се е изисквало да изпълнява подобна задача за султана? Не бяхте ли командир на кавалерийска орта?

Иван Постивич се поколеба. Долови неискреност в думите на евнуха. Защото бе сигурен, че всички в двора на Топкапъ сарай са наясно с историята за разжалването на чорбаджията. Затова отговори предпазливо:

— Когато се върнах от Северните войни, султан Махмуд сметна за необходимо да ме освободи от поста ми в еничарския корпус, след като служих добре на Османската империя и донесох голяма слава на Топкапъ.

След тези думи еничарят отметна глава и доизпи чая си. В големите му ръце порцелановата чашка изглеждаше миниатюрна и чуплива, като момичешка играчка.

— Ето така османците награждават верните си войници — допълни. — Като им позволяват да служат на богохулните си сестри!

Смарагд буквално глътна корема си, сякаш великанът го беше ударил с юмрук.

— Какво става, евнух? Не може да не знаеш, че мразя османците. Но дълбоко в себе си аз си оставам еничар, ако ще и да съм от елитната част Капъкулу. Съмнявам се, че в цял Стамбул ще намериш и един еничар, който да обича султана.

— Господарю, правите ми голяма чест, като ми се доверявате, но трябва отново да ви предупредя да не изричате подобни думи пред никого друго! — изрече евнухът и лицето му под пластове тлъстини се скова. — А няма да е лошо да се въздържате и пред мен. Знаете, че съм се клел да бъда верен слуга на османците!

Еничарят погледна човека право в очите и отсече:

— Знай, че ако се страхувах за живота си, не бих казал пред теб подобни неща. Но не се страхувам нито от смъртта, нито от принцесата. Дошло ми е до гуша от пороците на този режим и от греховете, извършени в името на Османската империя! Аз съм еничар, което ще рече, че съм създаден, за да защитавам империята и да отблъсквам неверниците, които заплашват Константинопол, а не да убивам нещастни мъже, накарани насилствено да забавляват една османска курва!

Потънал в гробовно мълчание, Смарагд запали още един фенер.

— Предпочитам да мисля, че ми оказвате голяма чест с вашето доверие и не приемам думите ви като желание за смърт — отбеляза накрая под нарастващия пламък на фенера. Иван не можа да не забележи, че челюстта му е силно стегната. — Защото онова, което казвате, безсъмнено е държавна измяна срещу османците, на които служи!

— Еничарите не са прочути с подчинението и дискретността си.

— Затова има толкова много убийства на султани от страна на еничари. Чувал съм израза „Да живеят братът“ поне два пъти през живота си тук.

Иван Постивич сграбчи една кърпа, за да изтрие потното си лице, и рече:

— Но аз не съм революционер. А станах неволен убиец само по имперска заповед и по принуда.

— Виждал съм лицето ви много пъти — обади се евнухът наред парата. — Именно аз бях онзи, който стоеше в сенките и отнасяше потвържденията за смърт на принцесата.

— Да, познах те веднага.

— Толкова нощи подред ѝ докладвах, повтаряйки думите ви. Дано Аллах изчисти душата ми със сълзите, които ронех от срам.

Еничарят се вторачи в него, питайки се дали дребосъкът говори истината.

Сякаш доловил съмненията на госта и опитвайки се да ги уталожи, като сподели собствената си история, евнухът продължи:

— Аз съм роден в северните земи и точно като вас бях заловен съвсем малък. След като ме кастрирах^[1], бях продаден и отведен в Стамбул. Бях накаран да наизустя пасажи от Корана и на персийски, и на османски турски, за да докажа вярата и стойността си пред Аллах. Бях напълно отдаден на вярата си, защото след попадането ми в плен и след кастрацията ми тя ми бе останала единствената утеха, защото Аллах не одобрява подобни жестокости и ще накаже справедливо онези, които ми докараха такъв срам, като ме лишиха от мъжествеността ми!

— Но как е станало така, че си толкова образован, евнух? Говориш като принц!

— Образованието ми е подарък от негово величество султан Селим. По неговите указания бях обучаван на чужди езици, алгебра и музика. За Селим бе голямо удоволствие да наблюдава как слугата му овладява уменията на принцовете, а съперниците му не могат да напреднат и на йота. Аз бях неговият любимец — поясни Смарагд, сведе очи и русите му мигли потрепнаха.

Иван Постивич веднага разбра особената чест, която имаше предвид евнухът.

— Повече от мен обичаше само любимите си братовчеди — принцеса Есма Султан и брат ѝ Махмуд, които също получиха много добро образование като деца. Но аз бях този, който споделяше леглото на султана много по-често и от жените в харема. — Смарагд направи пауза и продължи: — Но най-голяма радост за мен бе да чета Корана, защото вярвах, че вече служа истински на Аллах, като съм толкова близо до „неговата сянка на земята“. В нощта, когато Селим беше убит, аз облизах раните му с неизмерима скръб, а после започнах да вия към Аллах, просейки мъст. По-късно касапите насякоха тялото му на парчета. Взеха главата, забучиха я върху стената на двореца, а останалата част от обезобразеното му тяло хвърлиха от другата страна, при жадните за кръв тълпи.

Смарагд замълча отново, изпълнен с видима тъга. После продължи:

— Само един придворен се осмели да се върне, за да види как кръвта му се съсирва върху плочите на двора — Есма Султан. Макар и дете, тя приклепна до него под дървото, без да обръща внимание на неистовия страх на слугините си и на настояването им да се скрие от еничарите. Тогава само двамата с нея споделихме ужаса на тази касапница. А сега се ужасявам от новолунията, защото знам, че пак ще бъда изпратен да ѝ донеса новини за убийствата на нови мъже.

— Но какво общо има луната с това злодейство?

— Тя е жена и никой мъж не може да я контролира, но ритмите на природата все още управляват женските ѝ приливи и отливи.

— Тя е вещица, защото никоя човешка жена не би могла да бъде толкова жестока!

Евнухът вдигна чашата с чай към пълните си устни, прикривайки изражението си от еничаря.

— Подобен грях никога не би бил възможен при управлението на Селим, защото той почиташе наставленията на Пророка — отрони после. — Но през онази нощ всичко се преобърна, дори съдбата на султане, на която днес служа. И въпреки това ви моля да контролирате езика си, преди пак да изречете нещо подобно. Познавам принцесата от много години и мога да ви гарантирам, че Есма Султан е много по-отдадена на добротата и на Корана, отколкото подозирате!

— Отдадена на добротата ли?! И как? Като позори себе си и османците, а после изпраща мъже на сигурна смърт? Как би могла една убийца да бъде обвинена в добронамереност?

— Очевидно желанието ви за смърт е много голямо, приятелю — отбеляза Смарагд, като се надигна. — Аз я познавам от мига, в който пристигнах в Топкапъ. А за вас съм сигурен, че съвсем скоро ще я опознаете малко повече и ще осъзнаете каква сложна жена е тя. Може би с течение на времето ще преосмислите мнението си — прокашля се и добави: — Затова, докато не се сдобие с тази информация и не я опознаете по-добре, аз ще задържа думите ви в ушите и сърцето си. Очевидно сте абсолютно безразсъден, щом така рискувате да си навлечете гнева на Есма Султан. Безразсъдна е дори липсата ви на страх от смъртта. Е, в името на Аллах, ще видим накрая кой ще

победи. А сега елате да ви подсуша гърба и да ви подготвя за една хубава вечеря.

С тези думи Смарагд затвори тръбите на банята и извика с подсвирване пажа, за да му помогне в по-хладните помещения на хамама.

---

[1] Евнусите наистина са били кастрирани извън империята, обикновено от копти, тъй като Коранът забранява изрично кастрацията. Едва след това са откарвани в Константинопол. Повечето евнуси в Османската империя обаче са черни, от Северна Африка и Судан. — Б.а. ↑

ВТОРА ЧАСТ

СОФИ

ШЕСТА ГЛАВА

В полунощ Иван Постивич бе приет във външните апартаменти на харема, където се намираше принцесата. Изписаните ѝ с къна ръце оправяха нервно завесите на огромния прозорец, който гледаше към Босфора.

— Викали сте ме, ваше височество — изрече той и спокойно тръгна напред, като само маркира поклон, доближавайки неспокойната принцеса.

— Разбира се, че съм те викала, глупако! — срязва го тя, махвайки с ръка. Гривните с тежки рубини тръпнеха на ръцете ѝ. От спокойствието и непринудеността, с които я бе оставил сутринта, не бе останала и следа. — Никой мъж не би посмял да влезе в царския харем без изричното съгласие на султана.

— Не знам за другите мъже, които са били приемани в харема ви.

Тя се завъртя рязко на пети и го погледна право в очите.

— Чист ли си? — попита властно. Иван забеляза капчици пот по бледото ѝ чело. — Шафран, кажи ми, еничарят беше ли измит внимателно?

— Смарагд извърши лично необходимото ритуално измиване — отговори главният евнух.

Тя подуши въздуха и отсече:

— Около него се носи някаква крайно неприятна миризма на мъж, която мърси харема с вонята си!

— Мога да го отведа лично обратно в хамама, ваше височество...

— Не, остави го тук! Ще изтърпя присъствието му и отвратителната му миризма. Запалете благовония и ни донесете ментов чай, за да прочистя гърлото си. Седни, еничарю!

Иван Постивич приседна върху огромна копринена възглавница и кръстоса крака.

— Отново имах кошмари и отново усетих смрадта на загниваща плът — каза тя, притиснала белите си ръце до бузите си. — Зейнали

мъжки челюсти, разкриващи жълти зъби, които се рушат и ми пицят, но от вонящите им усти не излиза и звук.

Султане въздъхна и покри носа и устата си с ленена кърпичка, напоена с лавандулово масло.

— Не я ли усещаш? Отвратителната смрад на гниlost?

Иван Постивич постави ръце върху бедрата си и подуши демонстративно въздуха. После театрално си пое дълбоко дъх, издувайки големите си гърди. Накрая издиша бавно, като се усмихваше.

— Не усещам нищо друго, освен сладките женски аромати на талк и жасмин. Може би и малко мускус. Топлото ухание на къпани жени, жадни за мъж между краката си.

— Безочieto ти не познава граници — отбеляза султане, но веднага след това ѝ се повдигна и тя скри лице с ръцете си.

— Не мога да понасям и минута повече тази отблъскваща воня! Извърши християнските си чудеса, които направи снощи! Прогони веднага демоните, еничарю, заповядвам ти!

Иван Постивич погледна слисано османската принцеса. Вече знаеше, че никога няма да забрави този момент — сестрата на султана да моли за помощ от човек, взет в робство още като невинно момче. Една мюсюлманска по рождение османска принцеса да търси утехата на изповедта, свещения ритуал на християнството!

— Аз не върша чудеса и вече не съм християнин. Бях обрязан и помохамеданчен изцяло още като момче, принуден да се откажа от вярата си, от родината си и от семейството си. А снощи просто седях, както правя и сега, и ви слушах любезно — като верен слуга на една османска принцеса. Ако се е случило чудо, което ви е изцелило, то тогава то е дар от Аллах, защото аз не съм способен на подобно дело.

Султане свали ръце от лицето си и изпъна гръб. Никога повече нямаше да си позволи да показва слабост.

В този момент на вратата почука главният евнух и влезе, следван от две черкезки робини. Златните им къдрици бяха сплетени на плитки и вдигнати на главите им, покрити с малки алени шапчици.

Едната сервира чай със замах, изливайки го от голяма височина в чашата. Другата поднесе чашата на султане, преди което я опита лично за отрова.

— Не! — отсече раздражено принцесата. — Първо сервирайте на госта ми!

Изненаданата робиня отнесе чашата на еничаря, който огледа красивото ѝ лице с гладния поглед на мъж.

— Тя май ти харесва — отбеляза принцесата, забелязвайки прикования му в момичето поглед.

— Разбира се — кимна Постивич, без да отлепя очи от красивото ѝ лице и голия ѝ врат. — Аз съм мъж. Как тогава да не се впечатля от една красива жена? Особено от такава без яшмак, който да скрива красотата ѝ!

Робинята се изчерви, но показва удоволствието си от вниманието, което ѝ беше оказано от почетния гост на султана с една сладка усмивка, която разкри и трапчинките ѝ.

— Воалът е измислица на мъжа, за да пази онова, което смята за своя собственост. Някоя от моите робини не носи яшмак — ние показваме лицата си на Аллах без никакъв свян.

Еничарят все още съзерцаваше прехласнатото момичето.

— Това е достатъчно, Лейла! Свободна си за тази вечер! — отсече султана. — Искаме уединение!

— „Лейла“ означава „черна“. Защо я наричате така, когато е толкова бяла и руса?

— „Черна и изобилна като нощта“ ми се стори подходящо име за една руса черкезка. И ние в харема си имаме нашите приумици и капризи.

Иван Постивич сви рамене. Той не разбираше глупавите забавления на жените, нито имаше желание да ги обсъжда. Мислеше си само дали би имал възможността да положи грубите си ръце върху сметановата кожа на младата жена и да я обладае. Иначе изобщо не го интересуваше какво правят жените в свободното си време.

Султана изучаваше внимателно реакцията му. Среща кестенявата си коса с натежали от пръстени пръсти и отбеляза:

— Виждам съвсем ясно презрението ти, Ахмед Кадир. Ти ме презираш и ненавиждаш отношението, което получават жените в моя дворец, защото смяташ, че жените са поставени на земята, само за да доставят удоволствие на мъжа. И като мислиш така, си глупак!

Иван Постивич започна да сърба чая си, загледан право в чашата. Беше вярно — Есма Султан си играеше с властта си, преструвайки се,

че жените са равни на мъжете. Поведението ѝ беше светотатствено и обида за Аллах, който чрез думите на Мохамед е постановил, че мъжете са силният пол, който трябва да защитава и пази жените.

— Какво желаете да ми разкажете тази нощ, султане? — попита.

Есма Султан се загледа във фината порцеланова чаена чаша и се замисли. Вдигна бавно очи към очите на еничаря — той видя, че под светлината на свещите очите ѝ стават шоколадови. Облиза устни и заговори:

— Ще ти разкажа една приказка, която ще ме успокои. Приказка за детство и невинност.

Иван усети, че нещо го пробужда в сърцето — бързо отлитащ спомен за собственото му кратко детство.

— Ще ти разкажа за едно момиченце, което някога живееше в харема. Името ѝ беше Софи и беше приета в сарая, когато аз бях на девет години.

Есма Султан млъкна внезапно и се огледа, сякаш търсеше шпиони. После плесна с ръце и на вратата се появи Шафран.

— Подсигури вратите и отвори всички шадравани! Не искам никой да чува разговора ни, Шафран!

Главният евнух се поклони дълбоко и заотстъпва назад с все така сведена надолу глава. Не след дълго се чу плясъкът на водата в шадраваните — и вътре, и извън двореца.

— Разказът ми е само за теб, Ахмед Кадир — рече тя. — Султанът има уши навсякъде, а най-много — в моя дворец!

* * *

— Когато пристигна, Софи не можеше да говори нито османски турски, нито арабски, нито персийски — само някакъв гърлен език на една от Северните провинции. Първоначално дори си мислех, че тя изобщо не може да говори, а само мучи, докато търка сините си очи с кокалчетата на ръцете си, за да си изтрие сълзите. Доколкото можех да преценя, тя беше някъде на моята възраст, може би малко по-млада. Майка ми веднъж поясни, че тя била доведена от земи, които са прекалено на север, за да достави удоволствие на баща ми, султана. Затова трябвало да остане под надзора на майка ми и да получи

образование като принцеса. Тя беше най-красивото създание, което някога съм виждала!

Султане се замисли, а после продължи:

— Майка ми казваше: „Трябва да бъдеш любезна с нея, Есма. Но гледай да не се сприятеляваш много с нея, защото това само ще те натъжи!“ Тогава не разбирах думите на майка ми. Бях във възторг от мисълта, че това момиче с руса коса ще ми стане другарче в игрите и ще спи в същата стая, в която спим аз и майка ми. Седях до нея, когато тя лежеше в леглото си, изтощена от сълзите, галех златната ѝ глава и тананиках приспивни турски песнички, за да успокоя страховете ѝ. „Не плачи, кючук^[1]!“ — казвах ѝ, защото тя наистина беше по-дребна и по-млада от мен.

И макар тя да не разбираше и дума на турски, вдигна глава и се втренчи в мен. Мисля, че бързо видя, че в харема съществува доброта и че вече няма да бъде опипвана от груби мъжки ръце, чиито пръсти са докосвали детските ѝ гениталии, за да се уверят, че е девица и че може да бъде допусната в светостта на харема ни.

Но тогава беше време на пълна невинност, когато няхах никакво понятие от истинската цел на харема. За мен той беше детски рай, където бях глезена от всички и където всички ми угаждаха. Въпреки предупрежденията на майка ми двете със Софи станавме големи приятелки. За мен тя бе много по-близка, отколкото братовчедка ми Хатидже, сестрата на Селим. За него се говореше, че ще бъде следващият султан след баща ми и аз се наслаждавах на мисълта, че моят добър и мил братовчед някога ще управлява империята. Но тогава това изглеждаше по-скоро като далечна надежда, защото него го държаха затворен в клетката за принцове. Виждахме го само в празнични дни и аз очаквах с нетърпение възможността да го видя седнал вдясно на баща ми. Но сестра му Хатидже беше вечно нацупена и мързелива, затова много повече предпочитах компанията на новата ми руса сестричка.

Моята Софи ме придружаваше навсякъде, функционирайки като моя, макар и често непокорна прислужница. Най-жадуваните ни разходки бяха с имперските карети, ескортирани от евнусите. Беше ни позволено да гледаме през дупките между дъските на каретите игрите на джирит и поло, в които моите братя се състезаваха срещу елитните Капъкулу еничари.

Тук Есма Султане се усмихна тъжно на госта и продължи:

— Точно там те видях за първи път, чорбаджи, както и подвизите ти на гърба на конете. Ти беше най-младият от играчите, но господарят на конете те смяташе за много кадърен. А аз бях една от многото турски принцеси, надничащи иззад тежките кадифени завеси на имперските карети, докато млади роби ни вееха с щраусови и паунови пера в нещастен опит да намалят непоносимата горещина около нас. Каретите бяха заобиколени със солаци, а пред вратите им стояха по двама евнуси.

Иван Постивич внезапно изправи гръб и възкликна:

— Гледали сте игрите?

— Да, джирит и поло бяха любимите ни занимания. На света нямаше нищо друго, което да успокои повече душата на скъпото ми другарче от гледката, та дори миризмата на коне. Въпреки че не ни се позволяваше да напускаме пределите на каретите, тя притискаше очи и уста в решетката на лакираната стена и се опиваше от миризмата на тези животни, които очевидно зареждаха духа ѝ. И винаги поддържаше отбора на Капъкулу, което ме вбесяваше, защото безсъмнено беше държавна измяна да предпочетеш някой друг, освен османския двор. Ала въпреки упреците ми тя вдигаше малкия си бял юмрук във въздуха при всяка точка, която отбелязваше вашата орта, а след това дни наред не говореше за нищо друго, освен за коне и за уменията на ездачите. Тогава за първи път я чух да говори за мъж по начин, напълно освободен от страха.

Постепенно осъзнах, че бих могла да я успокоявам с легенди за коне, така че започнах всяка вечер да ѝ разказвам нова приказка за приспиване. Тя предпочиташе истории за жени, затова прерових всички наши библиотеки в Топкапъ за истории за подвизи с коне. Наредих на всичките си учители да преровят целия Константинопол за разкази за жени с коне, с които да радвам малката си приятелка. От Персия, Египет и Афганистан започнаха да пристигат книги и пергаменти — от благородници, надяващи се да получат благоволението на султана, като задоволят един каприз на любимото му дете.

Четях на Софи приказки от нашия велик турски поет Деде Коркут. Любимата приказка на Софи беше историята за принц Бамсъ Бейрек, синът на принц Бай Бюре, който отива да иска ръката на

принцеса Чичек. Но не царските особи привличаха вниманието ѝ — всъщност тя ме молеше да прескоча тази част, за да стигнем до мястото, където прислужницата на принцеса Чичек предизвиква принца на три дуела — по стрелба, борба и езда, преди да го пусне да види принцесата за първи път. Аз се опитвах да разигравам конните състезания и тези по стрелба от кон между прислужницата и принца и Софи пляскаше щастливо с ръце. Безименната слугиня държеше юздите на коня със зъби, управлявайки го само със седалищните си части и краката си, докато хвърляше копие в джирит. Според поета жената търпи поражение едва в третото състезание — по борба, когато принцът стисва една от гърдите ѝ и я сваля под себе си, с което побеждава.

Еничарят се разсмя, но после бързо прехапа устни. Есма Султан го изглежда с повдигнати вежди, а после продължи:

— Софи мразеше края на тази приказка, затова аз повтарях после частите, където прислужницата следваше веруюто на древните турци, посветили се изцяло на култа към конете. Искях да я накарам да мисли, че ние, турците, които я бяхме пленили, не сме толкова лоши. И само историите за коне бяха в състояние да прогонят страха и омразата ѝ. „Софи, сигурно си чувала древната турска поговорка, че турчинът се ражда в колиба, живее на свобода и умира на гърба на коня сред полето“ — повтарях често. „Свобода“ — прошепваше тя, отпускате глава върху възглавницата и заспиваше. Забелязвайки насладата ѝ от древните легенди за конете, аз заповядах на евнусите да потърсят на пазара дървени статуетки на коне, за да може тя да си играе върху плочките в сарая и да изгуби страха си от мъже и от втората си родина. И наистина, докато играеше, всеки евнух вече можеше да се приближи до нея, без да събуди в душата ѝ страх — тя просто го пропъждаше от мислите си, докато пръстите ѝ не преставаха да местят по плочките красивите дървени статуетки на любимите ѝ коне.

Особено голямо внимание ѝ направиха древните приказки на Шехеразада. Разказах ѝ онази за двамата принцове и принцесата, които били пуснати в лодка по реката от завистливите си лели и как тримата пораснали и се превърнали в умели стрелци и ездачи. В крайна сметка именно уменията на принцесата и мъдростта ѝ спасяват живота на братята ѝ и спомагат за успешното им завръщане в двореца на техните родители. Софи обожаваше историите на древността, когато турските,

персийските и арабските жени са яздели коне като воители. Често ѝ ги изброявах на пръстите си: Зенобия, съпруга на Оденат, царя на Палмира, която яздела рамо до рамо със съпруга си в битките срещу персийците и готите. Шарифа Фатима — дъщеря на имам, която завоювала Сана. Царете на Персия са наемали за охраната си жени. Великата поетеса Ел-Хаанса, живяла по времето на Мохамед, оставила перото си и спечелила репутация на велик воин. И накрая — най-младата съпруга на Пророка, Айша, която яздела начело на армията си и навлизала в битка със страховити писъци. „Но защо тогава ние седим тук затворени, като животни в клетка? — питаше Софи. — Щом жените могат да яздят и да се бият, защо и ние да не можем? Защо да не яздим конете си през полята и да живеем и умираме свободни, както сестрите ни преди нас?“ Аз не разполагах с отговори на тези нейни въпроси. Затова, преглъщайки, промърморвах: „Такова е желанието на баща ми. Не трябва да поставяш под въпрос желанията на султана, малка сестричке!“

Но не можех да позволя духът ѝ да бъде убит напълно. Тя беше непокорна и разглезена като всяка принцеса и аз ѝ угаждах. Рано сутрин тичах след нея из коридорите на сарая и я гонех, а тя се носеше с красивата си нощница — докато я оставех, разбира се. Презираше издутите шалвари, които жените в харема трябваше да носят през деня. Робите я причакваха и събличаха веднага нощницата ѝ, докато тя риташе и виеше в знак на протест. Една сутрин успях да се измъкна на прислугата, преди да ѝ нахлузят шалварите. Златните ѝ къдрици се вееха зад нея, докато тя обикаляше чисто гола мраморната зала. Аз тичах след нея и се кикотех толкова силно, че по бузите ми се стичаха сълзи. Виках след нея: „Спрете славейчето! Избяга от клетката си и сега отказва да навлече оперението си!“ И докато си тичаше така по коридора, тя се натъкна право на баща ми — султана. Като я видя, той ахна слисано. Аз веднага прегърнах Софи и я избутах зад гърба си. Откакто похитителите ѝ я бяха опипвали така нагло, тя се ужасяваше от мъже. Усещах я как трепери зад мен. „Скъпи татко, прости ѝ, това беше случайно. Софи не е искала да обиди никого!“ Но преди някой друг да каже каквото и да било, до нас застана майка ми, метна завивка около голото тяло на Софи и извика властно: „Есма и Софи, веднага в нашите стаи!“ Баща ми обаче вече бе дошъл на себе си. Усмихна се строго и рече: „Почакайте! Нека огледам това малко славейче, което е

дошло да живее в двореца ми!“ Майка ми присви очи и ме дари с поглед, който щях да разбера едва години по-късно. Оттогава нататък тя винаги щеше да вини мен за тази случайна среща, въпреки че малката Софи бе вече собственост на баща ми. „Ела, Софи! — подканих я аз. — Поздрави моя баща, султана!“ Софи се приближи към него с приведена глава. Той докосна русите ѝ къдрици и тя моментално се отдръпна, цялата разтреперана. Баща ми като че ли не забеляза нищо. Само пхна обсипаната си със скъпоценни камъни ръка под брадичката ѝ и я вдигна. „Каква е възрастта ѝ?“ — попита главния евнух, без да сваля очи от момиченцето. „Малко повече от осем, султане мой. Но не повече от девет.“ „Малко славейче, много се радвам, че те имам в харема си — изрече баща ми, погали нежно брадичката ѝ и свали ръката си. — Ще бъде добре да се научиш да танцуваш.“ После, на тръгване, се обърна към майка ми, но вече далеч по-официално: „И, Салиха, погрижи се принцесата да бъде управлявана с по-твърда ръка, за да не се носи из целия Топкапъ сарай, пищейки с все сили като варварин! Все пак я оставих на грижите ти, за да я научиш да се държи нежно като жена!“ Майка ми сведе поглед към краката си и промърмори: „Разбира се, ваше величество, султане мой. Ще се погрижа това никога повече да не се случва!“ „Но нека кажа и още нещо — допълни баща ми. — Възхищавам се на духа на принцеса Есма! Видно е, че във вените ѝ текат османската сила и огън. Може би ще зареди със същата радост и желание за живот и малката Софи!“ Майка ми сведе още по-ниско глава. „Както заповядате, султане мой!“ Баща ми се обърна, за да продължи по коридора, но внезапно спря и през рамо изрече: „И гледай да хранят по-добре славейчето! Тя наистина прилича на птиче. Малко охранване ще ѝ се отрази добре.“

От този момент нататък животът се промени. Вече не ми позволяваха да играя шумно из дворовете на двореца, а от майка си получих изрична забрана относно проявите на непокорство и независимост. Тя започна да се мръщи постоянно на Софи, защото смяташе, че именно момиченцето е виновно за забележките към нея от страна на султана и за това, че загуби благоволението му. А що се отнася до Софи, с всеки изминал ден тя овладяваше все по-добре и по-добре османския турски език, защото беше умно момиченце. Валиде султан започна да я изпитва лично какво е научила. Забравих да

вметна, че майката на султана започна да проявява жив интерес към Софи след сблъсъка на момиченцето със сина ѝ. Тя се погрижи Софи да започне да учи танци и лично следеше всеки неин урок.

Когато станах на десет години, баща ми, султанът, организира в моя чест царско празненство с театър на сенките, жонгльори и актьори. Актьорите — зухури колу, донесоха изрисувани топки, които завързаха за клоните на чинарите в двора. Играеха и мъжките, и женските роли, а брататите им лица под прозрачните тюлени яшмаци ни караха да се заливаме от смях — крайно неподобаващо за принцеси. Ала най-важното от целия този ден — нещо, което накара всички в двора и сарая да затаят дъх от изумление, беше подаръкът, който ми поднесе моят баща, султанът — мой собствен дворец на Босфора! Това е същият този дворец, в който се намираме сега, и макар че оттогава насам се сдобих с редица други дворци, този си остава любимият ми.

— „Твоят интелект и обноски са гордост за цялата Османска империя! — обяви пред всички султанът. — Учителите ти и дори паша ефенди непрекъснато повтарят, че никога досега не са имали по-умен ученик по езици, философия, калиграфия и изучаването на Светия Коран. Ти определяш много високи стандарти за роднините ти от мъжки пол, които един ден ще управляват в моя дворец!“ Тези думи оказаха много особено въздействие върху целия двор. Майка ми, разбира се, беше много доволна, че ще си имам собствен дворец и съм най-любимата дъщеря от целия харем, но намекът, че моят интелект и постиженията ми са над тези на братята ми Мустафа и Махмуд, и дори над тези на Селим, беше обида и при това много опасна обида.

Майка ми, от която съм наследила всичкия ум, с който мога да се похваля, се разсмя и подкани всички около нея да сторят същото — да вдигнат белите си ръце и да започнат да ръкопляскаат. „О, славни султане! Лееш твърде щедро поощрението си върху принцеса Есма. Твърде мил си, за да споменеш непохватните ѝ пръсти с лирата или как брадичката ѝ се бори с цигулката, на която учителят по музика се мъчи да я научи. А що се отнася до танцуването — е, това е изкуство, в което тя със сигурност няма да стане прима!“ — занарежда майка ми. Гледах как другите се смеят и затворих очи с надеждата, че коментарите на майка ми ще ме защитят от завистта, която ще плъзне като пожар из целия сарай. После си поех дълбоко дъх и вдигнах усмихната глава. „О, Салиха — отвърна султанът, — очевидно е, че

никога няма да ми позволиш да редя възхвали за друга жена в твое присъствие, ако ще и тя да е собствената ти дъщеря!“ Това вече нарани майка ми — не беше викана в покоите на султана вече над два месеца. И въпреки това тя се усмихна сладко, като кученце, което е било сритано, но се влачи обратно по корем, за да спечели любовта на господаря си. А после зачака баща ми да продължи, като сведе почтително глава.

Той ме повика при себе си и повдигна брадичката ми. „Ела тук, кючук — рече. — Сега ще имаш лична аудиенция при султана!“ Аз се изкатерих на коленете му и все още си спомням мекотата на робите му от хермелин и кадифе. Беше голямо събитие някое от децата да бъде поканено в скута му. „Само ако беше мой син — прошепна той в ухото ми, — щеше да имаш много повече от дворец!“ След тези думи вдигна ръка — знак, че ще направи официално обръщение, при което царските писари наточиха перата си, за да записват думите му. „Говоря ви като султан! Тази принцеса е розата на Османската империя и всеки, който дойде след мен, трябва да ѝ демонстрира същата почит, която ѝ оказвам аз, или ще бъде сполетян от моето проклятие, изпратено от гроба!“ Братовчед ми Селим сведе веднага глава при тези думи, сякаш току-що бе говорил самият Пророк, а полубрат ми Махмуд ме погледна в очите и се разтрепери. Тогава той беше много млад и гръмовният декрет на баща ми го беше изплашил, особено като се има предвид, че открай време се е страхувал от джинове и ифрити.

След това баща ми ме остави на земята, за да отида да си играя при другите деца, като направи знак на майка ми, че е приключил с аудиенцията. После обсипа децата със златни монети, които хвърли безгрижно на пода. Ние се втурнахме да си хванем кой колкото може, блъскайки се в коленете на достопочтените големи, което ни накара пак да се залеем от смях. Аз хванах Софи за ръка и двете побягнахме и се скрихме зад дърветата, откъдето с кикот започнахме да хвърляме орехи по тюрбаните на евнусите.

Въпреки че вече си имах собствен дворец, двете с майка ми не прекарвахме много време там. Аз предпочитах да живея в Топкапъ, в нашите царски апартаменти. Макар и много горда с моя нов дом на Босфора, майка ми не обичаше да остава за дълго далече от султана и от харема. Имам чувството, че е смятала отсъствието си от харема за доста подобно на прогонване в Двореца на сълзите, където пращат

жените на починалите султани или онези, които са изгубили благоволението им. За двете ни със Софи Топкапъ сарай беше нашият специален свят. Аз бях любимката на султана, а Софи — моята любимка. Двете се гонехме по коридорите и из вътрешните дворове, като понякога успявахме дори да се скрием от непрестанното наблюдение на прислугата. Проучвахме всяко ъгълче и откривахме тайни проходи, някои от които бяха толкова прашни и потънали в паяжини, че бе ясно, че в тях години наред не бе стъпвал никой. Проправяхме си път към места, където знаехме, че не трябва да ходим, и затаявахме дъх от страх да не ни намерят, защото знаехме, че последиците ще бъдат страшни. Това бяха най-специалните мигове за мен и Софи. Обичахме да играем в нашата „тронна зала“ — малко разчистено пространство наред сърцевината на огромен храст, който растеше в градините на двореца. Бяхме го открили по време на една игра на криеница, а после ходехме често там, за да оставаме насаме.

В глинената почва открихме чудни светещи червеи. Тези червеи пулсираха със синя светлина, а ако ги стиснеш, блестящата течност изпълва дланта ти с магическа светлина, която блести в тъмното. Така започнахме да плашим старите кадъни^[2] и евнуси, размахвайки ръце в тъмнината на коридорите из харема. Направо изкарахме акъла на горката валиде султан, която реши, че из Топкапъ вече бродят духчета пери^[3]. А после си натискахме устата с възглавниците, за да не ни чуят как се кикотим и да ни открият.

Един ден, отново в нашия храст, ние започнахме да копаем за заровено византийско съкровище. Направихме го със златните лъжици, които бяхме откраднали от подносите си за вечеря. За изчезването им беше набит един евнух, обаче никой не смееше да обвини, в каквото и да е любимата дъщеря на султана. Обаче златните лъжици се огънаха. Оказаха се безполезни за копаене. Софи започна да рови в пръстта като куче, докато пръстите ѝ не напипаха стара изгнила дъска. После се присъединих и аз и така с изрисуваните си с къна ръце ние копаехме, събирайки черна пръст под ноктите си, докато не открихме тайна вратичка. Дръпнахме дружно халката и я вдигнахме. Дупката отдолу се оказа дълбока и мрачна, а стълбата, която отвеждаше надолу, изглеждаше готова да се разпадне. Изминаха няколко дена, докато успеем да се подготвим за спускането — всяка вечер събирахме

остатъци от свещи, за да осветяваме мрачния тунел, когато най-сетне се втурнем в приключението си.

„Искам да мина първа!“ — изписка Софи, когато настъпи моментът, и предпазливо смъкна единия си крак върху първата пръчка на изгнилата стълба. „Не! — отсякох аз. — Аз съм османката, аз ще водя!“ Изтеглих я за колосаната яка на блузата ѝ — беше лека като колибри. А тя ме наруга на някакъв селски език, когато се просна в храстите. „Престани с тези варварски приказки! — заповядах. — Солаците ей сега ще пристигнат!“ Това беше единственият начин да я накарам да млъкне. Тя знаеше, че заплахите ми са безобидни, но дори самата мисъл, че стражите могат да я хванат, я накара да напъха мръсните си пръсти в устата. После аз заслизах по стълбата със затворени очи. Не смеех да запаля свещта, докато не усетя твърда земя под краката си. Когато стъпих и запалих свещта, плъховете около мен се разбягаха и се скриха върху изгнилите греди, опасващи коридора. Софи вървеше точно зад мен с ококорени очи, макар и не от страх. Даже на няколко пъти се опита да мине пред мен, но аз не я пуснах. Накрая проходът зави нагоре и се стесни. Стените, покрай които минавахме, вече не бяха от пръст, а от гладък камък. Накрая забелязах миниатюрна точица светлина пред нас. Запътих се бързо към нея, следвана от Софи. Проходът завършваше с една гола стена. А точицата светлина се оказа дупчица, не по-голяма от пръста ми. Притиснах око към дупчицата и осъзнах, че гледам право в спалнята на баща ми.

Гледката, която зърнах, ме накара да се вцепеня от ужас: баща ми, гол, застанал на четири крака над една чернокоса красавица от нашия харем — съблазнителната, но празноглава Рушда. Бледата кожа на баща ми беше увиснала на корема, а гънките на бедрата му приличаха на гънките на слона в зоологическата градина на нашия дворец. Над него стоеше главният евнух със златен поднос и ленена кърпа. „Може ли вече да ви обслужа, о, султане?“ — прошепна евнухът. Баща ми се заклати назад, бутовете му се залюляха над тънките му като пръчки пищяли и органът му излезе спаружен и изхабен измежду краката на Рушда. Евнухът бързо протегна под него златния поднос и от члена на баща ми паднаха няколко капки гъста течност. Евнухът направи знак и от нищото изскочи паж със стъклена купа вода, в която плуваха листенца от рози. Баща ми започна да грухти доволно, когато евнухът топна една гъба във водата и започна

да почиства тялото му. А Рушда вдигна високо краката си и ги изви назад, отчаяно опитвайки се да съхрани семето на баща ми, за да зачене османски принц.

Насилих се да се дръпна от дупката в стената, отчаяно мечтаейки си да не бях видяла гледката, която се бе запечатала завинаги в съзнанието ми. „Какво видя?“ — прошепна Софи. „Нищо, което трябва да виждаш — отговорих. — И никога повече не ме питай за това, иначе ще накарам да те набият с пръчка!“ После двете безмълвно се върнахме обратно по коридора и излязохме от нашата дупка, и чухме, че Смарагд ни вика за молитва.

* * *

— А сега слушай внимателно, еничарю, защото ще ти разкажа тайни от харема, които никой мъж не трябва да знае! Баните на сарая бяха място за събиране и клюки. Жените прекарваха часове наред в хамама, отпускатки се в пълните с пара зали или охлаждайки се в тепидариума. Водеха и любимите си слугини, за да решат косите им и да масажират телата им с етерични масла. Имаше и множество масички и подноси с лакомства, както и домашни любимци, които да ни развличат в безкрайните протяжни часове. Но не всичко в хамама беше удоволствие. Лично валиде султан държеше да се увери, че спазваме священото слово на Корана и традициите по нашето очистване. Затова помощничките ни старателно премахваха всички косъмчета от телата ни, при това ежеседмично. Бастунът на валиде се насочваше често към мишницата на някоя наложница или към интимните ѝ части, за да бъде сигурна, че нито едно косъмче не е останало неоскубано. Когато посещавах стаите за депилация, ми се искаше и Софи да е с мен. Но засега тя нямаше абсолютно никакви признаци за влизане в пубертет. Беше станала по-висока, но тялото ѝ си оставаше детско. Както бе заповядал султанът, тънките ѝ бедра вече се учеха да се въртят и тресат под звуците на персийски и турски любовни песни, но жените се смееха, когато виждаха едно хилаво дете да имитира движенията на жена. Когато се връщах от баните, Софи ме молеше да ѝ позволя да погали чистата ми кожа — розова и без нито едно косъмче. „Кожата ти е като на новородено! — дивеше се тя. —

Някой ден аз също ще бъда в хамама и ще ми махат космите като на моята сестра Есма!“ Аз се смеех и пощипвах бузите й с думите: „Ти си още дете, Софи! И няма да станеш жена още дълго време! Нали така, майко?“ Обърнах се, за да включа и майка ми в тази шега, но тя само сбърчи вежди и ми обърна гръб, фокусирайки се върху бродерията си. Но се разсея и се убоде с острата игла и голяма капка кръв обагри бялото ленено платно, което бродираше.

Някъде по това време започнах да научавам тайните на харема. Като дете бях сляпа за интригите и клюките, защото предпочитах да тичам из градините и да се катеря по чинарите в двора. Но когато поотраснах, майка ми прецени, че е време да започна да разбирам от политика, и така бавно, но редовно започна да ми разкрива истината за харема. До този момент не си бях давала сметка колко важна задача изпълнява главният евнух, когато гласът му гръмне из целия харем със съобщението, че султанът идва. Като малка си спомнях, че майка ми ме грабваше на ръце при този вик и бързаше да се прибере в нашите апартаменти, където седяхме, докато султанът не напуснеше харема. Тогава си представях, че той проверява жилищата, защото иска да се увери, че всичко в харема му е наред и всички са здрави. А сега разбрах, че целта на тези негови визити е да посети някоя от наложниците или жените си в нейните покои. „Какво прави баща ми там? — попитах майка ми. — Може ли да отидем да го видим и ние?“ Майка ми се усмихна тъжно и отговори: „Тези аудиенции са съвсем лични, дете. Баща ти ще побеснее, ако се появиш неочаквано. Никоя жена, та била тя и принцеса, не би могла да отиде при султана, без той да я повика!“

Разбрах също така, че евнусите не са така непорочни, колкото би му се искало на султана. Веднъж видях как един евнух бе притиснал към колона в хамама една дебела наложница. Намираха се в сенките на хладната зала и не знаеха, че някой ги наблюдава. Тогава изучих много внимателно анатомията на евнуха. Вече бях виждала мъжките части на малките ми братовчеди, но те бяха миниатюрни и безобидни. Не бяха и като сгърчения penis на баща ми, който бях зърнала през онзи ден в тайния проход със Софи. Обаче този етиопски евнух имаше огромен penis, върху който белезите от кастрацията му изпъкваха съвсем ясно в бледорозово. И въпреки кастрацията органът му беше изправен и твърд и той го тласкаше отново и отново между бедрата на

наложницата. Евнухът очевидно се наслаждаваше на преживяването, а наложницата му шептеше думи на поощрение и наслада. Търкаха влажните си тела едно о друго, докато накрая по бедрата на жената не потече нещо.

Потърсих майка си, за да обсъдя с някого видяното. Когато ме чу, тя постави ръка на устата си и се разсмя. „Бях чувала за този евнух — каза после. — Говори се, че въпреки кастрацията си можел да прави любов като бик! Сигурна ли си за онова, което си видяла?“ „Разбира се“ — отговорих, раздразнена, че тя поставя под въпрос достоверността на разказа ми. Защото в онези години това бяха за мен чисто научни наблюдения — нали се смятах за велик млад учен! Освен това, въпреки че никога не бих си признала пред нея, това не бе първият, а вторият път, в който ставах свидетел на правене на любов. На следващия ден хамамът жужеше от смях и дебелията наложница ни напусна рано, изчервена като рак от срам. Не мина и седмица и я омъжиха за един стар паша, и тя напусна харема завинаги, макар че по-късно научих, че се оплаквала непрекъснато от сексуалните способности на мъжа си в сравнение с тези на евнуха и затова бързо ѝ дали развод.

Софи ме помоли да ѝ разкажа историята за евнуха и жената в най-малки подробности. Очите ѝ се ококориха, когато ѝ казах за дължината и дебелината на мъжкия пенис и как го е набутвал отново и отново между бедрата на жената. „Но защо тя е търпяла това?!“ — възкликна Софи и лицето ѝ се сгърчи като на стара смокиня. „Изглеждаше доволна — отвърнах замислено. — Дори го окуражаваше.“ „Не може да бъде!“ „Софи!“ Тя се спусна към градината и се изкатери на най-високия чинар във вътрешния двор, достигайки клони, където дори аз се страхувах да я последвам. Започнах да обикалям дървото, без да свалям очи от нея. „Софи, слез веднага!“ „Не и докато не признаеш, че си лъжкиня!“ „Аз не съм лъжкиня! — провикнах се нагоре през листата. — Аз съм османска принцеса и се подчинявам на истината и честта според думите на Корана!“ „Само мюсюлмани биха се държали толкова отвратително! — провикна се в отговор тя. Обърна се и се загледа в Босфора, а после в обратната посока — към родината си. — Знам, че нашите мъже никога не биха се държали по този начин! Виждала съм брат си гол и пенисът му изобщо не нарасна! Всички турци са зверове, диви и

мръсни животни!“ В този момент осъзнах, че като нищо ще ни чуят, и затова изсъсках отдолу: „Софи, заповядвам ти като твоя принцеса Есма Султан да слезеш моментално от дървото! Ако не го направиш веднага, ще извикам някой от солаците да те хване! И няма да бъде много мил с теб, обещавам ти!“ Очите на Софи се разшириха от ужас. Освен на игра, никога досега не я бях заплашвала така, но тя отлично си даваше сметка, че аз съм любимото дете на султана. И тъй като дори самата мисъл за мъж, който я докосва, я ужасяваше, тя се разтрепери толкова, че и листата около нея се разклатиха. После заслиза бавно, клон след клон, докато накрая не се озова обратно на калдъръма в двора. Сведе очи към босите си крака — беше свалила пантофките си, за да се изкатери на дървото. „Ето ти пантофките, глупачка такава! — извиках и ги захвърлих по нея. — Вие, неверниците, сте невежи глупаци! Всичките!“ Една от червените пантофки я удари по бузата и тя моментално се хвана за нея. Очите ѝ се напълниха със сълзи и аз се втурнах да я прегърна. „Не плачи, малка сестричке! — занареждах, галейки русата ѝ коса. — Не исках да те нараня!“ „Не е заради пантофката — изхълца тя. — Плача заради жестокостта на мъжете и безпомощността на жените!“

Замислих се над този въпрос. Вдигнах очи към стените около харема, завиждайки ѝ за гледката към Босфора, която току-що бе видяла. „Сетих се! — възкликнах и я бутнах леко назад, за да я виждам по-добре. — Вече знам какво ще направя! Ще помоля баща ми да те освободи от харема и ще дойдеш да живееш с мен в новия ми дворец!“ „Какво?“ — извика Софи, търкайки зачервените си очи. „Ти и аз ще живеем в двореца и няма да допускаме нито един мъж, който да ни пречи! Ще си подбирате внимателно гостите, а аз ще си имам собствен харем!“ „Жените нямат хареми. Те са само за мъжете. Това го знам дори и аз, така че не ме залъгвай излишно!“ „Чуй ме сега, Софи! Аз ще си имам собствен харем и жените ще живеят с радост зад стените на моя дворец! Познавам много добре Корана и ти гарантирам, че в него няма нищо, което да забранява на една жена да си има харем, сигурна съм! Просто трябва да говоря с баща ми. И ще го направя в петък, преди обедната молитва. Ще бъде прекрасно, не мислиш ли? Ще си имам собствен харем и най-добрата библиотека в цялата огромна империя на баща ми! Ще напълня двореца си с терариуми, аквариуми, телескопи и книги! Ще го превърна в убежище за нас,

жените, и в място на науките и познанието! Единствените мъже, които ще допускаме около себе си, ще бъдат само онези, които ни прислужват!“ „Ами коне?“ — подсмръкна с надежда Софи. „Задължително! Ще си имам собствени конюшни, най-добрите в цял Константинопол!“

* * *

Небето, което се виждаше през прозорците на двореца, бе започнало да поруменява. Есма Султан си пое дъх и изгледа строго Постивич.

— Ти ми се смееш, Капъкулу! — рече. — Имаш варварската наглост да се подиграваш на една османска принцеса, сръбско животно такова!

— Не съм се смял — отвърна Иван Постивич. — Просто не мога да си представя, че една османска принцеса може да бъде толкова невинна, колкото я описвате.

— Но вътрешно се смееш, знам го! Какво си мислиш, а? Две невежи момиченца как да разберат, че мъжете са по-силният пол с тяхното великолепно оръжие, превърнато в свещено в очите на Аллах чрез обрязването?!

Великанът замълча.

— Такова е мнението ти, защото си мъж! Но забравяш, че съм отгледана в харем, където ласките и интимните докосвания се ограничават само до други жени! Ръцете ти редовно докосват гениталиите ти и ти им се възхищаваш и наслаждаваш. Защо тогава на една принцеса, любимата дъщеря на султана, да ѝ е отказана подобна чест?!

С тези думи Есма Султан повика със звънчето Назип, за да ѝ донесе тютюн и опиум. Робинята смеси черния като катран наркотик с тютюна, напълни лулата и я запали. После дръпна първа, тъй като всичко, което докосваше устните на османски турчин, трябваше да бъде пробвано от някой друг. След няколко секунди подаде лулата на господарката си. Есма Султан пое дълбоко дима и притвори очи.

— И успяхте ли в крайна сметка да спасите младата Софи от ужасите, които причиняват мъжете? — обади се Постивич.

— В известен смисъл — отговори султанката и очите ѝ започнаха да се затварят. — А сега ме остави, Бисквитко. Мисля, че в крайна сметка ще бъде благословена със сън.

Огромният мъж се вцепени, когато чу омразния си прякор от първите дни в Топкапъ сарай. А тя добави:

— Върни се довечера и ще ти доразкажа цялата история.

---

[1] Кючук — малък, мъничък. Умилително обръщение. — Б.а. ↑

[2] Кадън — жена или съпруга. — Б.а. ↑

[3] Пери — добро духче или фея. — Б.а. ↑

СЕДМА ГЛАВА

Когато Иван Постивич напусна покоите на принцесата, оставаше още цял час до изгрев-слънце. Щурците изпълваха нощния въздух със страстните си песни, излъчвайки енергия, която беше заразна дори и за онези, лишени от нормален сън.

Все още не му се лягаше. Предпочете да се разходи из уханните градини на двореца.

Мислеше си, че досега щеше да е чул множество разкази, изпълнени с ужас — за пороците и греховете на принцесата, която търси успокоение чрез изповедта, преструвайки се на разкаяна. Вместо това разказите ѝ се оказаха почти невинни и го запознаха с едно чувствително, макар и разглежено дете, предпочитано пред всички останали деца от покойния султан Абдул Хамид.

Но кога ще му разкаже за това, как съблазнява и убива християнските си любовници? Какво общо има историята за една робиня, образована в царския дворец, с последвалите убийства? Приказките ѝ му се струваха без каквато и да било връзка със смъртта на толкова много мъже.

Като че ли една османска принцеса би могла изобщо да бъде невинна — или невинността на младостта вече имаше някакво значение... Започваше да му писва от момичешки истории, разказвани от една убийца.

Не можеше да не се запита обаче дали не е съществувала и някаква кръвосмесителна любовна връзка между управляващия Махмуд Втори и неговата полусестра Есма, въпреки че подобни отношения бяха стриктно забранени от ислямския закон. Или може би просто любовта на баща им Абдул Хамид към Есма Султан да е успяла да убеди Махмуд да я обожаваше и да угажда на всяка нейна прищявка.

И ако някога Махмуд Втори е обичал сестра си плътски, интересно беше дали все още го прави. Принцесата безсъмнено беше по-стара от всичките му съпруги и от момченцата, които той държеше като любовници. И въпреки това Постивич долавяше у Есма Султан нещо могъщо и неустойливо, което я правеше привлекателна — при това

не само като жена, а и като управник. Махмуд очевидно също си даваше сметка за това и се прекланяше пред царствената осанка на сестра си, както и пред позицията ѝ на любимка на техния баща.

Докато разсъждаваше върху политиката на османския двор, Постивич чу изсъскване откъм близкия храст. Измъкна веднага камата си и мускулите му се напрегнаха в готовност.

— Кой шпионира Ахмед Кадир? — извика.

— Не съм шпионин — прошепна нечий глас и иззад храстите се показва руса глава. — Аз съм Абдул Реджид, от еничарската стража. Трябва да обсъдя нещо с теб. Прибери камата си, аз съм от твоите братя!

Еничарят свали шапката си и я пхна под мишница. Постивич веднага позна в него войника, който бе отказал да се подчини на призива на мюезина и бе хъркал по време на цялата молитва.

— От корпуса искат да знаят дали си с тях или не — започна Реджид. — Новите гвардейци — онези неверници, натруфени с клоунските костюми на западните лекета, вече тренират на полигоните на „Ат Мейдан“. Онова псе — султанът, хвърли велик позор както върху нас, така и върху свещената мюсюлманска държава на Мохамед! Кълне се, че ще ни реформира по образ и подобие на европейските свине и че еничарите ще престанат да съществуват!

Иван Постивич го изслуша внимателно, но тъй като знаеше, че в двореца със сигурност има шпиони, изрече на висок глас:

— Това, което говориш, е държавна измяна, еничарю! — а после, много тихо, прошепна: — Сигурен ли си за онова, което твърдиш?

— Видях ученията им с очите си тази сутрин! Кълна се в Аллах, че това е първата стъпка към унищожението на еничарския корпус. Из кръчмите вече се говори за бунт. Султанът е обявил, че промените в униформите ни били одобрени чрез фатва на мюфтията, но нашите братя отказват да ги облекат. Чуват се призови за нахлуване в Топкапъ...

— Млъкни, войнико! — изсъска Постивич. — Не забравяй къде се намираш! Това е дворецът на любимата сестра на султана. Говориш за бунт така, сякаш само на две крачки от нас не се намират стотина солака! Ще изгубиш главата си за подобни приказки.

— Няма да мълча само защото ме е страх. Сигурен съм, че твоята орта ще отдаде кръвта си в защита на традициите на еничарите

и няма да позволи да бъде превърната в марионетка на султана — стига момчетата да знаят, че ти ще ги водиш. Но ако Капъкулу се поколебаят и застанат срещу корпуса, работата ни е свършена. Хайде, Ахмед, присъедини се към нас!

Сърцето на Иван Постивич претупа при споменаването на неговата орта. В ума му връхлетяха обратно спомени от битки в защита на Османската империя. Точно това е каузата, за която еничарят дава живота си — за честта на битката в името на Аллах. А не да се прави на бавачка на една болна принцеса.

— Всички ли еничарски орти са готови на бунт? — попита тихо.

— Само няколко ще останат верни на султана. Сред тях, разбира се, че самите солаци в двореца. Останалите от нас, които в Константинопол сме над трийсет хиляди, ще принудят султана да се откаже от плановете си да нанесе позор върху еничарския корпус с тези труфила на неверниците.

Постивич го изслуша внимателно, но дори само представата за касапницата, която би последвала, го накара да потръпне от отвращение. Еничар срещу еничар, поредният заклан султан. Това щеше да бъде третата смърт на султан, откакто той бе тук, и това бе достатъчно, за да накара сърцето му да се свие от ужас.

— Трябва да обмисля думите ти. Пътят със сигурност е кървав. Ще умрат стотици и хиляди.

— Както ти е угодно, чорбаджи Кадир. Но помни, че ако не си с нас, значи си против нас, което ще рече, че главата ти скоро може да се озърта за раменете ти! Ще се върна след няколко нощи, за да чуя решението ти, защото държим да знаем кой е враг на османските еничари и кой — приятел!

— Благодаря, че си поел риска да дойдеш — рече Постивич. — А сега се връщай в казармите, докато не са забелязали отсъствието ти!

— И още едно нещо — добави войникът и придърпа Постивич към себе си. — Пази се от белия евнух, който те обслужва! Много похитър и подъл е, отколкото допускаш!

Иван усети веднага вонята на риба и чесън в дъха на войника, но думите му бяха толкова искрени, че той не се отдръпна.

— Имай едно наум за него! — предупреди го русият войник, докосна за поздрав слепоочието си и изчезна в гъсталака. Цветовете на

жасмина потрепнаха, затваряйки се след него, и изпълниха въздуха с благоухание.

Иван Постивич остана сам наред ароматните цветя в градината на Есма Султан, дълбоко замислен. Само преди пет години, по време на потушаването на бунта на гърците, улиците на Константинопол бяха изпълнени с трупове и кръв. Тогава бяха убити мнозина, които не бяха нито войници, нито предатели на империята, а просто лесно разпознаваеми мишени и жертви на гнева на еничарите. Постивич бе видял гръцки жени и дори момиченца и момченца обезчестявани от мародерстващите войници, жадни за кръв и за плячките на победата. Иван ненавиждаше низостта на мъжете, които изнасилваха и убиваха невинни. В такива моменти многовековната османска армия бе сведена до животинска бруталност, не по-различна от тази на глутниците кучета, които обикаляха по улиците на Истанбул.

Човек изяждаше човека.

А държани в леност, без война, без цел и без чест, еничарите като нищо можеха да се обърнат срещу собствения си господар и да разкъсат трупа му.

* * *

Безмиалем обикаляше около градината с надеждата да зърне палача, докато напуска двореца. И така съвсем неволно забеляза нещо крайно необичайно. Един русокос мъж прекоси бързо полянката и се скри зад огромните розови храсти и калиите, където луната не го достигаше. Безмиалем се престори, че не го е видяла. Спря и макар с разтуптяно сърце, се приведе уж да помирише розите. После се отдръпна назад към харема с бавни, премерени стъпки, докато накрая остана извън обсега на нежелателни погледи. И от там заобиколи приведена в мрака и зачака чорбаджията да излезе от двореца.

Когато великанът излезе в градината, русият изсъска и прошепна името му. Безмиалем се прокрадна по-близо и приклепна зад един счупен шадраван. И въпреки че не можеше да чуе целия им разговор, чу по-голямата част от думите на русокосия.

Той говореше за предателство, за бунт, за убийството на султана. Точно такава клюка носеха в последните дни и кухненските

помощници от пазара — за нов бунт на еничарите като онзи, който завърши с убийството на братовчеда на Есма Султан — Селим Трети. Значи този голобрад мъж беше участник в завера и си търсеше съюзници.

И смяташе да привлече в заговора и чорбаджията.

Безмиалем опря буза о хладния изгладен камък и се заслуша. Вонята на гниеци водни лилии и неподвижната вода я изпълни със страх от джиновете, които обитаваха пространствата с неподвижна вода, но тя се насили да преодолее страха си.

Не ѝ беше много ясно дали великанът одобрява бунта или не, макар че той си имаше много повече причини от всички останали да мрази султана. Но Безмиалем знаеше също така, че еничарите изискват вяност от събратята си и да им се опълчиш, беше точно толкова опасно, колкото и измяната към султана. Но не ставаше много ясно кой стои в основата на бунта. Еничарският корпус беше като здраво навита около себе си гигантска змия. Главата ѝ се виждаше изключително трудно.

Робинята бързо намрази русокосия непознат в тъмнината. Той искаше да върне чорбаджията обратно в мелето, в смъртоносния план, който ще подпечата веднъж завинаги съдбата му. И ако изрече дори само една предателска дума, султанът най-сетне щеше да разполага със съвсем законна причина да го издири и убие. Може пък този рус човек да е бил изпратен от Топкапъ, за да въвлекат Ахмед Кадир в заговора. А после той ще бъде хванат от солаците и обесен на големия чинар на Хиподрума — като предупреждение към всички еничари.

Призляваше ѝ от призива за война, от мисълта за смъртта. В тази империя щеше ли да има дори и един миг живот без миризмата на ужаса и на смъртта? Цялата империя вонеше на смърт, на омраза и отмъщение, на хора, жадуващи кръвта на останалите. Земята се бе разтворила, зейнала в червено от смърт след смърт. Жените плачеха и не виждаха нито полза, нито чест в смъртта на близките си — само пропастта на болезненото отсъствие, което продължаваше цял един живот.

На момичето от харема му се искаше да защити този великан, който стоеше в мрака и който сигурно щеше да бъде привлечен към заговора и в замяна на това — убит.

Тогава се сети за суфистите бекташи. Те говореха за мир и за единение на вярващите с Аллах, но същевременно бяха неразривна част от Корпуса. Ако еничарите действително планираха бунт, бекташите нямаше как да не знаят. Освен това, като съветници и духовни водачи на еничарите, те също щяха да бъдат изложени на огромна опасност.

В мрака преди зазоряване Безмиалем си обеща да се посъветва със суфистите. Може би те биха могли да се намесят в късмета на палача край Босфора.

* * *

Следващият ден беше петък и по-голямата част от Истанбул беше в джамииите за петъчната молитва. Иван Постивич се отправи към червеникавото кубе на „Ая София“, издигащо се високо над града.

Днес султанът бе решил да присъства на молитвата в „Ая София“, а не в предпочитаната от него джамия „Фатих“. За тази специална визита агата на еничарите повика подкрепления. Пред джамията щяха да застанат не по-малко от две хиляди еничари като част от царската процесия. Изпратиха заповед и на Иван Постивич да се върне в поделението си. При официални случаи задължително го поставяха в първата редица на строя — импозантната му фигура даваше престиж на събитието и неизменно впечатляваше местните и чуждестранни величия.

Призивът на мюезина отекна из улиците на Истанбул.

Бог е най-велик. Свидетелствам, че няма друг бог, освен Аллах.

Свидетелствам, че Мохамед е Пророк на Аллах. Елате на молитва! Елате, за да се спасите! Няма друг бог, освен Аллах!

Постивич зае мястото си сред редиците на еничарите пред джамията в очакване пристигането на царското семейство. Застанал точно пред вратите на „Ая София“, той съвсем скоро видя колоните солаци — личната охрана на султана, които го предшестваха на крак. Никой нямаше право да влезе в джамията, докато султанът и неговият двор не влезеха и не заемеха запазените си места.

Селямлъкът — царската религиозна процесия към джамията, представляваше публичен спектакъл, който се разиграваше всеки

петък. Предвид нарастващото недоволство сред редиците на еничарите точно този селямлък беше изпълнен с напрежение — еничарите стояха неподвижни като камъни пред джамията, мълчаливи и мрачни.

Солаците огледаха тревожно редиците на еничарите — вече бяха чули слухове за брожения сред армията извън стените на Топкапъ сарай. Бяха наясно, че зад свещените стени на „Ая София“ не се допускаше никакво насилие, тъй като светостта на Аллах бе над всичко, но въпреки това очите на солаците се стрелкаха неспокойно изпод шапките им с бели пера, ръцете им стояха в готовност върху кинжалите.

Султанът беше предшестван от двайсет коне, водени от спахиите на феодалната кавалерия, защото в този момент никой друг нямаше право да язди, освен Сянката на Бога на Земята. Конете имаха наочници, инкрустирани с диаманти, сапфири, тюркоази и перли, кожените им седла бяха покрити с пишно алено кадифе. Двама пажове тичаха напред, понесли златна бутилка ароматизирана вода и купа със скъпоценни камъни, за да може султанът да се измие преди влизане в джамията.

Постивич се загледа в единствения ездач в далечината — юздите от злато и сребро проблясваха под слънцето. За султана беше крайно необичайно да язди нещо друго, освен чисто бял жребец, но този път бе яхнал петнист кон. Иван ококори изумено очи срещу яркото турско слънце.

Султанът яздеше неговия кон, неговата Пери!

Постивич се спусна напред, но една силна ръка веднага хвана неговата, а след нея още една, и още една. Някой го сграбчи за кръста и прошепна строго в ухото му:

— Да не си мръднал! Султанът нали на това се надява — да те предизвика към предателство, за да се отърве от теб! Не попадай сам в клопката му! Когато настъпи моментът, ще застанем рамо до рамо! Но сега не е моментът, братко!

Иван Постивич кимна бавно и ръцете една по една го пуснаха. Той преглътна жлъчта си и се загледа в султана как приближава към джамията.

— Но този момент ще дойде съвсем скоро! — довърши шептящият глас в ухото му.

Преди да слезе от коня, султан Махмуд Втори огледа фалангата от еничари. После дръпна юздите на кобилата толкова силно, че Пери се вдигна на задни крака и едва не го изхвърли назад. Възвръщайки самообладанието си, той чу смях откъм турците, които обичаха неочакваното, особено от страна на владетелите си. Вдигна камшика си и удари кобилата така, че тя заподскача и започна да рита недоволно, разчиствайки широко пространство около султана и предизвиквайки мърморене сред тълпата. След това султанът отиде право при Постивич и каза:

— О, великане, виждам, че не си обучил тази кобила достатъчно добре за един султан. Старият господар на конете щеше да те гледа със срам, ако беше още жив! Но да знаеш, че тя или ще се подчинява на ездача си, или ще се превърне в закуска за кучетата на града!

Еничарят отвори уста, за да каже нещо, но пак я затвори.

— Какво ти става, Кадир? Да не би да си загубил управлението над езика си? Може би така, както изгуби управлението на кавалерийската си орта?

Кобилата се разцвили и започна да се озърта, търсейки останалите коне от ортата Капъкулу.

— Не, султане мой — отвърна еничарят. — Но докато съм на пост, ми е забранено да говоря. Простете ми, ако изпълнявам покорно дълга си да ви пазя от враговете!

Султанът го огледа с надеждата да забележи наглост в изражението му, но той стоеше неподвижен и безразличен като самата „Ая София“. Махмуд Втори изсумтя и насочи кобилата към центъра на еничарския корпус, за да направи обръщението си.

— Мои лоялни еничари — изкрещя, — защитници на Османската империя, Корана и на самия султан, днес сме дошли, за да се помолим на Аллах за благословията му! Заповядайте, влезте в свещената джамия „Ая София“, в храма, който Мехмед Завоевателя изтръгна от неверниците и превърна в свещен за Аллах! Молим се, за да подсилим нашата свещена Османска империя с една обща кауза — да се преклоним заедно пред Аллах в мир и в братството на нашата вяра! Да бъде проклет онзи, който предаде доверието на Бога и божественото право на султана и се осмели да подбуди бунт сред сенките на свещените стени на Аллах.

И изгледа Иван Постивич, свил презрително устни под мустаците си.

Накрая слезе от коня си и остави неспокойната кобила на един коняр. Извърши задължителното измиване с помощта на пажовете, които изливаха ароматизираната вода от тежката гарафа над ръцете и краката му. След това влезе в специалното място за преклонение, отредено за него — високо над пода на джамията, оградено с паравани с решетки. След като той се настани, долу започнаха да влизат и останалите вярващи.

Иван Постивич напусна за момент редицата си и се насочи към коняря, който държеше кобилата.

— Назад, Ахмед Кадир! — извика му един солак от Топкапъ.

— Искам да видя кобилата си!

— Тази кобила принадлежи на Топкапъ сарай! Султанът е заповядал изрично да не се приближаваш до нея!

Иван подвикна няколко успокояващи думи на сръбски. Кобилата изви глава, погледна го с ококорени очи и изцвили щастливо.

— Махай се, Капъкулу! — заповяда солакът, като вдигна ятагана си. — Твоят дяволски християнски език е светотатство за околията на свещената джамия!

— Нали именно християнски ръце са изградили този Божи храм, невеж и тъп турчино! — изръмжа Постивич. — Не си достоен даже да събираш изпражненията на кобилата ми! Дано вгорчи максимално дежурството ти с фъшкиите си! — с тези думи Иван изгледа презрително солака от висотата на ръста си и видя, че стражът се изчервява от срам. За да го довърши, добави: — Да знаеш, солак, че изобщо не смятам да се моля за мизерната ти душица!

Обърна се и се насочи към двора на джамията.

Преди да влязат в свещения дом на Аллах, войниците събуха обувките си. В двора на джамията имаше редици шадравани, където всички измиха вмирисаните си крака и прашните си ръце, за да се подготвят за сутрешната молитва. От другата страна на шадраваните се долавяше миризмата на курбана от месо и зеленчуци, който се сервираше на бедните и болните в Истанбул. Тълпи от бедняци се стичаха в тези безплатни кухни — турците никога не забравяха съгражданите си с по-малък късмет и всеки ден им поднасяха хиляди порции храна.

Дори пристъпването в „Ая София“ си бе само по себе си истинско преживяване. Тълпи вярващи мюсюлмани бяха коленичили рамо до рамо под покрива ѝ, а вселената под огромното ѝ кубе представляваше истински водовъртеж от светлина, безсъмнено идваща от самия Аллах.

Но докато коленичеше и се простираше напред за молитва, Иван Постивич не можеше да не огледа стените и да не види джамията такава, каквата всъщност бе — великият византийски храм „Света София“ в Константинопол. Погледът му обгърна обширното пространство под купола. Въпреки че по-ниските стени бяха изрисувани отдавна, почти веднага след падането на Константинопол в ръцете на турците, мюсюлманските майстори бяха оставили един съвсем дребен фрагмент от оригиналните рисунки високо горе на сводестия таван.

Две малки крилати ангелчета, поднасящи нещо на фигура, която Иван си представяше като Богородица — но от нея се виждаше само един протегнат пръст и част от златния ореол, останалото беше обилно покрито с пластове бяла боя. Свеждайки глава към пода, еничарят се замисли над това.

Коранът и законите на исляма не позволяваха изобразяването на хора и животни в изкуството, а какво остава в джамииите. Но незнайно защо турските майстори не бяха заличили тези две ангелчета в това място на поклонение пред Бога.

Иван Постивич се замисли за поколенията християни, които бяха коленичили на същия този под, прекланяйки се пред своя бог. Стори му се чудно как едно свещено място може да бъде плячкосано и завоювано и на същото място, между същите стени с един замах да бъде осветено друго свещено място, само че този път със сурите на Корана.

Дали призраците и светците на миналото не се носят над главите на османските турци и в този момент? Дали тези духове не проклинат мюсюлманите? Или пък не ги закачат, тъй като, макар и на друг език и чрез друга религия те също продължават традицията на преклонението пред Бога?

Нали самият Коран наричаше Дева Мария „жена светица“? Нали и там наричаха Исус пророк? Може би мощите и реликвите на

светците почиваха спокойно въпреки арабските и турските думи, изричани над пращните им останки.

От друга страна, дори византийците някога бяха включили езическо изкуство в катедралите си, посветени на християнския бог. Точно до еничаря се издигаше древната колона от Храма на слънцето в Атина. Юстиниан Завоевателя очевидно не е имал никакви угризения относно включването на това съкровище в храма си, коронясвайки го с особено изящен капител, за да поддържа християнските стени със слава, някога принадлежала на Древна Гърция.

Но Иван Постивич се чувстваше в странен мир със смесицата на култури и религии в този храм. И въпреки това, докато съзерцаваше онова, което си представяше, че е било изображение на Богородица, почувства дълбоко в себе си някакво ново вълнение, което нямаше нищо общо с напевните молитви от Корана.

Зачуди се какво ли се е случило със сестра му.

От еничари, изпратени да служат във външните провинции, знаеше, че майка му бе починала скоро след обрязването му — въпреки че новините достигнаха до него две години след смъртта ѝ. По думите на техен съсед била умряла от мъка. Иван се чудеше дали сестра му е жива и ако е така, каква е съдбата ѝ. И не усети как очите му се насълзиха.

Без да си дава сметка какво прави, той вдигна лице от земята, върна се обратно на колене, вдигна очи към двата ангела под купола и се прекръсти.

Когато си даде сметка какво бе направил, вече беше прекалено късно. Морето от мъже, вълна след вълна, бе перфектно синхронизирано в преклонението си, докато той стърчеше над всички и пръстите му докосваха устните му, извършвайки прекръстването, което бе най-естественото нещо за него, преди да бъде отвлечен от селото си.

Еничарят вдясно на него го погледна. Дари го с неразгадаем поглед, после затвори очи и притисна чело о мраморния под, обърнат към Мека.

Постивич побърза и той да сведе глава към земята — великан, опитващ се да поправи грешката си, опирайки длани о пода — един езичник сред хиляди правоверни.

* * *

Есма Султан изгледа с унищожителен поглед Безмиалем. Тъмните ѝ очи сякаш пълзяха по лицето на младата жена. Момичето от харема вирна брадичка и задържа смело погледа на господарката си, отказвайки да се поддаде на съжаление за стореното или чувство на унижение.

— От къде на къде ти хрумна да ходиш в Бекташи теке^[1], Безмиалем? Да не би да се плете някакъв заговор?

— Просто искам да се консултирам с някой дее. Нали винаги сте казвали, че суфите проповядват вселенска любов и към мъжете, и към жените? Че признават, че жените са равни на мъжете и могат да се прекланят на бога редом с тях? Искам да видя този орден, да чуя молитвите им. Искам да разбера с какво се различават от сунитите и шиитите.

— Няма да ти го позволят. Пазят зорко ритуалите си от външни лица. И нищо няма да разбереш.

— Но някой дее може да се съгласи да говори с мен. Особено ако ме придружите и вие като сестра на султана! Не биха ми отказали също така, ако отида с вашата благословия, нали така?

Есма се усмихна като човек, който знае много повече, отколкото казва — почти като майка, която винаги угажда на детето си, дори когато го кори за нещо.

— Безмиалем, не ми казваш истината! Търсиш нещо друго, а не просто познание за бекташите и техните ритуали!

— Свързано е с чорбаджията — призна си накрая момичето.

Есма Султан си пое дълбоко дъх, издиша бавно и отвърна:

— Така и подозирах. Казвай, слушам те!

— Рано тази сутрин някакъв друг еничар го причака във вашите градини и започна да му говори за... бунт срещу Топкапъ!

Есма Султан повдигна вежди, а после плъзна бавно поглед към прозорците, гледащи към Босфора.

— Разбира се. Беше просто въпрос на време кошмарът отново да се повтори. А и брат ми не прави нищо, за да избегне касапницата. Имам усещането, че очаква с нетърпение този конфликт. Открай време

е мразел еничарския корпус. И няма да миряса, докато не види улиците на Константинопол зачервени от кръвта на еничарите!

— В момента еничарите броят съюзническите им орти, които ще се възправят срещу султана. Есма Султан, вие в опасност ли сте?

— Не — отговори тихо господарката й. — Аз съм любимата дъщеря на Абдул Хамид и ако бях мъж, еничарите щяха да убият брат ми и веднага щяха да ме сложат на трона като султан. Но като жена с благородната кръв на османските владетели единственото, с което разполагам, е имунитетът си срещу тлеещата омраза на еничарите към Топкапъ сарай.

Есма Султан почука с нокът върху рубинения си пръстен, а после заразглежда изрисуваните си с къна ръце, обръщайки ги на всички посоки под следобедната светлина на слънцето.

— Добре — изрече накрая. — Имаш благословията ми. Консултирай се с някой дедо. Виж какво ще можеш да научиш от бекташите.

— О, благодаря ви, султане! Много благодаря!

— Но при едно условие — допълни принцесата и я изгледа с присвити очи. — Шафран трябва да те придружи, иначе няма да ти разреши да напуснеш двореца ми!

* * *

Шафран седеше с изпънат гръб на седалката срещу Безмиалем. Каретата се поклащаше и подскачаше по черните пътища и те се люлееха мълчаливо в синхрон с движението й. Евнухът избягваше погледа на девойката, взрян в някаква точка право пред себе си.

Главният евнух на Есма Султан бе прочут с безупречните си маниери и с абсолютната си лоялност към нея. Безмиалем беше сигурна, че той не одобрява това пътуване до Бекташи теке. Официалната му задача бе да пази и защитава робинята на Есма Султан, но освен това като представител и довереник на принцесата трябваше да следи момичето да не каже или направи нищо, за което после всички ще съжаляват.

Порталът на кръглото теке бе отворен от прегърбена старица с непокрита глава. Беше облечена в избеляло синьо, а бялата й коса бе

сплетена на дълга плитка на гърба ѝ.

— Мерхаба! За нас е чест да приветстваме с добре дошли представители на Есма Султан в нашето теке! — изрече тя, усмихвайки се през счупените си, почернели зъби.

Показа на гостите мъничката баня за миене на крака на входа, където те събуха обувките си, измиха се и нахлузиха чисти пантофки.

В момента в кръглия двор се провеждаше някакъв ритуал — мъже и жени, всички заедно, се поклащаха като залюлени от вятъра житни класове, водени от ритъма на музикантите, които на свой ред също се движеха. Изглеждаха в пълно неведение един за друг, свързваше ги единствено музиката.

— Какво правят? — обърна се шепнешком Безмиалем към Шафран.

— Общуват с Аллах.

Безмиалем се втренчи като хипнотизирана в гледката. Проследи удивено как телата им се издигат и падат заедно с ритъма и тоновете на мистичната музика.

— Елате, да вървим след домакинята си — дръпна я лекичко евнухът.

Безмиалем обаче не бе в състояние да откъсне очи от този спектакъл. Бе виждала въртящите се дервиши суфи, но този танц тук беше различен. Беше с по-нежни, някак си по-интимни движения и лицата на танцуващите излъчваха блясъка на радостта, а не огнената енергия на дервишите, които бе гледала.

— Ще се срещнете с дедо в общата трапезария — изрече старицата, като се поклони. — Приготвили сме ви малка почерпка.

Дългата маса беше отрупана с храна. Печени пилета, агнешки кебап, пилешки пилаф, пълнени патладжани с агнешко, лозови сарми. Върху богатите салати със сирене, пресни домати, сладки краставици и свежи ментови листа проблясваше златистозелен зехтин. Стъклениите купи бяха пълни със захаросани бадеми и сушени дюли.

Но блюдото, което прикова автоматично погледа на Безмиалем, беше покритото със стафиди и нар зерде, поставено в голяма медна купа. Зердето бе ястие с ориз, сварен с мед, розова вода и канела, и по принцип се считаше за празнично, обикновено за сватби и други официални празненства. Домакинята суфи се усмихна доволно, а загорялото ѝ лице се покри с килим от бръчици.

— Ние, вярващите, храним всеки ден бедните в трапезарията си. Поднасяме им яхнии и супи, плодове и хляб, но за вас, Безмиалем, сме приготвили специално блюдо!

— За да почетем именитата ни гостенка! — допълни мъжки глас. От съседната стая се появи дребен възрастен мъж със зелена шапчица, избеляла до сребристо. Насочи се към тях, подпирайки се на бастунчето си.

— За нас е голяма чест да ви приветстваме с добре дошла сред нас! — изрече старецът. — Приятно ми е, аз съм дедо Мустафа.

— Есма Султан ви изпраща най-сърдечните си поздрави и от нейно име ви благодаря за гостоприемството! — отговори любезно Безмиалем, но после сниши глас и добави: — Дойдох, за да ви задам няколко въпроса насаме, дедо!

— Разбира се, както желаете! — кимна той, опирайки пръстите на ръцете си едни към други. — Но не бихме ли могли първо да ви изкушим с някои от деликатесите на бекташите? Може би малко вино?

Безмиалем ахна под воала си и тюлът се залепи за устните ѝ.

Вино?

Вярно, че репутацията на Есма Султан се знаеше в цялата империя, най-вече нейните пороци. Но тук, в текето, в духовната ложка на бекташите беше богохулство да ѝ предлагат упойващи вещества, които Пророкът изрично бе забранил. Този дедо очевидно я мислеше за пратеник на самия дявол.

Зад гърба ѝ Шафран направи крачка към нея и прошепна в ухото ѝ:

— За бекташите е нормално да пият вино. С поканата си той не обижда нито теб, нито Есма Султан! Такива са обичаите на суфите.

— Благодаря ви за любезното предложение — изрече Безмиалем, възвърнала самообладанието си. — Но само една чаша ечемичена вода би била напълно достатъчна. И, разбира се, как бихме могли да не почетем такава обилна трапеза!

Безмиалем се отпусна на големите възглавници и бе обслужена от незабулена жена, която ѝ се усмихваше, докато ѝ поднасяше купички пилаф и месо. Момичето от харема рядко ядеше ястия на публични места, тъй като ѝ бе крайно неудобно да набутва храната под воала си. Освен това самият тюл често поемаше от миризмата на ястията и продължаваше да ѝ мирише и часове по-късно.

Ала тя категорично отказваше да го свали.

Деде седна на възглавниците срещу нея, взе си една краставица, започна да си я бели с нож и да я похапва като плод.

— Нашето теке обслужва по четиристотин души на ден — каза. — Никого не връщаме гладен. Никога. И това се дължи на такива благодетели като Есма Султан, които подкрепят ложата ни и дават щедра милостиня, която ни позволява да помагаме на нашите пренебрегнати от съдбата братя и сестри.

Шафран кимна на Безмиалем, когато старата жена ѝ поднесе хладна чаша ечемичена вода.

— Деде, вашият орден помни множество султани, а и бекташите открай време са били братя и духовни водачи на еничарите — започна гостенката.

Шафран се вцепени.

Деде Мустафа изпъна гръб, както си седеше на възглавниците. Спокойното му, усмихнато лице се изпъна и той плесна три пъти с ръце. Старицата се показва тичешком откъм кухнята, бършейки мокрите си ръце.

— Айла, кажи на Абдул да подсигури входовете. Погрижи се никой да не влиза тук и да не ни безпокои! И помоли музикантите да продължат да свирят, докато Безмиалем не си тръгне!

Шафран повдигна одобрително вежди, но тялото му си остана все така напрегнато като преди, а очите — нащрек.

— Прощавайте за прекъсването, Безмиалем, но споменаването на еничарите в подобни напрегнати времена може да бъде твърде опасно!

Безмиалем чуваше ясно дълбокото и равно дишане на Шафран, седнал до нея. Евнухът не помръдваше, приковал очи в ястията пред себе си.

Деде Мустафа поясни, че именно смесицата от култури и религиозни традиции бяха направили бекташите толкова привлекателни за корпуса на еничарите. Чрез данъка девширме в Константинопол прииждаха момчета от всички части на империята — от Египет до земите на Балканите и дори от границите с Русия, за да бъдат обучени за войници и да служат на султана. Някои от тези момчета пристигаха безмълвни и треперещи, други пицяха и плачеха, трети умираха от скръб по семействата си. Но независимо от

емоционалното си състояние при пристигането онези, които оживееха, ставаха до един еничари или биваха продавани като роби.

Момчетата бяха откъсвани от техните домове, тяхната култура, език и вяра. И тъй като повечето от тях бяха християни, те копнееха за традициите на Богородица, която да ги обича и защитава така, както някога са ги пазели майките им. Душите им просто плачеха за грижите на жена.

А традицията на бекташите се прекланяше както пред Фатима — дъщерята на Мохамед, така и пред Дева Мария, с което даваше на тези самотни деца утехата на една благословена майка в чужда земя.

— Мнозина от тях биват привлечени от нашия мистицизъм заради приликите му с християнството — каза дедо. — Те намират утеха в изповедта на греха, в пиенето на вино и в споделянето на хляба. Освобождаването от задължението на петте молитви също се превръща в привлекателен елемент за онези, които често ходят на война и не могат да коленичат към Мека по пет пъти на ден, призовавайки името на Аллах.

— В такъв случай — осмели се да се намеси Безмиалем — имате ли някакво влияние върху еничарите като техни духовни наставници?

В тъмните очи на дедо Мустафа проблесна разбиране.

— Ако имате предвид дали притежаваме властта да се намесим в пътя им към неизбежното и тотално унищожение, то тогава отговорът е не — отговори. — Тук вече става въпрос за техния късмет и за този на султана. Ние не можем да се намесваме в съдбата — допълни и вдигна ръце с длани нагоре към небето. — Дори и това да влече големи страдания за всички нас.

Тихите му думи и жестът му подсказваха на гостите, че разбира напълно мисията им. А те схванаха, че няма никакъв смисъл да продължават с този разговор и по този начин да излагат на излишни рискове дедо Мустафа и неговото теке.

— Шафран, би ли предал на лакея, че сме готови да се върнем в двореца? — изрече Безмиалем, като се изправи. После пое в ръцете си ръката на дедо. Тя беше топла и мека, много по-мека от нейната.

Този жест ѝ напомни за баща ѝ, който бе починал, когато тя бе още съвсем малка. И оттогава насам никога не бе срещала добър мъж.

Дедо Мустафа не отдръпна ръката си. Тя усети как пръстите му се задвижват предпазливо срещу дланта ѝ, сякаш я изучаваха.

А после очите му се ококориха изненадано. Безмиалем се запита дали бе заради докосването или той е усетил контраста между собствената си мека кожа и нейните мазолести ръце, които изобщо не приличаха на ръце на жена от харем. Сигурно още дълго ще се пита какво е направило ръцете ѝ груби като на селянка и какво я е накарало да му подаде ръка.

Той огледа внимателно лицето зад воала и се взря дълбоко в очите ѝ.

— Виждам, че имате необичаен късмет — изрече бавно. — Знайте, че няма да забравя нито вашето гостуване в нашето теке, нито притесненията ви! Имате думата ми за това! Вървете в мир и нека Аллах ви закриля, бъдете благословена в името на Пророка!

* * *

Тази нощ, когато бе приет в личните покои на принцесата, Постивич моментално долови в настроението ѝ някакъв всепоглъщащ мрак. Спомни си как само преди два дена тя се бе усмихвала и с изненада установи колко копнее да види устните ѝ отново да се извиват в усмивка, за да повдигнат духа му.

Но тази вечер беше различно. Тя се бе втренчила през прозореца, оглеждайки небето за тънкия сърп на новата луна. На влизане еничарят се размина с евнуха Смарагд, по чието лице бяха изобразени неподправена омраза и ярост. Дребосъкът не каза нищо. Без да вдига очи към него, побягна към коридора.

— Това е луната на султана — отбеляза принцесата, когато Постивич се появи. — Тънкото острие на ятагана, което разсича вселената.

Иван остана прав, чакайки поканата ѝ за сядане.

— Какво ще кажеш да прекараме тази нощ в градината? — предложи тя. — Не бих издържала да бъда затворена в тази задушна стая в такава прекрасна вечер!

Солаците се втурнаха напред, за да заемат позиция на равни интервали един от друг около цялата градина. Подсвирнаха на часовите горе по стените, за да ти предупредят, че принцесата е в

градината и че сега повече от всякога трябва да бъдат нащрек за убийци.

Две млади момичета се втурнаха напред, носейки запалени факли и фенери. Коридорите се изпълниха със слуги, носещи постелки, шалове и кани с лимонова и ечемичена вода, в случай че на султана й се допие. Диригентката на женския оркестър бе предупредена, че хората й трябва да бъдат в готовност. Лодкарите бяха събудени, защото бе напълно възможно да се проведе среднощно плаване из Босфора.

Целият дворец бе вдигнат на крак заради тази прищявка на султана. В домакинството на османските владетели действително нямаше нищо простичко.

Но Есма Султан отказа с махване на ръка предложенията за музика, освежаващи напитки и прислужници.

— Искам само солаците да бъдат на достатъчно голямо разстояние от мен! — предупреди тя Шафран. — Искам да говоря насаме с Ахмед Кадир!

— Разбира се, ваше височество — изрече евнухът и се поклони. — Но за ваша защита ще ви придружа аз...

— Нищо подобно няма да правиш, Шафран! — срязва го тя.

Високият мъж пак се поклони и отстъпи назад.

— Ако имам нужда от нещо, ще плесна с ръце — допълни тя, но вече доста по-мило. — Моля те, и ти, и останалите да бъдете на разстояние от не по-малко от двайсет крачки от нас! Хайде, еничарю! Не бъди толкова мудар!

Постивич се изненада, като видя колко бърза и дълга е крачката й.

Докато слизаха към градините под арката от жасмин и лози, Постивич рече:

— Простете, султана, но ми се виждате притеснена от нещо.

Тя не отговори, докато не стигнаха голям шадраван, осветен от игривия блясък на факлите. Натопи пръсти в посипаната с листенца от рози вода и едва тогава отговори:

— Еничарю Кадир, имам причини да вярвам, че в двореца ми има шпиони. Шпиони от Топкапъ, които желаят смъртта ти!

— Отдавна имам усещането, че османските владетели не ме считат за свой приятел — изрече той, като приседна срещу нея на ръба

на шадравана. Загледа се в пръстите ѝ, които гонеха едно листенце от роза, и попита: — А вие защо се притеснявате от онова, което шпионите ще кажат на брат ви?

Принцесата го погледна под меката светлина на фенерите и отговори:

— Обещах ти защита и ще използвам цялата си власт, за да удържа на думата си. Такава е думата на един османец! — поколеба се и допълни: — Не знам какво точно чувствам към теб, Ахмед Кадир. Но знам, че съм ти се доверила, защото в омразата ти към теб има истина. Ти дойде при мен, изпълнен с омраза и отвращение. И в това аз зърнах честност. И все още я виждам в очите ти. В мига, в който решиш да ме предадеш, ще го видя!

— От къде сте толкова сигурна?

— Защото сините ти очи са със същия цвят и дълбочина като на майка ми. По отражението на нейните винаги познавах дали ме лъже, или ми казва истината. Разпознавах лъжата по бързата смяна на цвета, която беше като облак, преминал над сините води на Босфора. Очи като вашите не могат да ме излъжат, дори и да опитват.

Очите ѝ потърсиха неговите в полумрака и той за първи път зърна дълбините им.

Протегна ръка към лицето ѝ със същия импулс, който го бе накарал да се прекръсти тази сутрин. Пръстите му докоснаха кожата ѝ и той хвана нежно брадичката ѝ в дланта си.

Тя не се отдръпна, само затвори очи. По гърба му пролазиха студени тръпки, гърлото му се стегна и той издиша тежко.

— Спри, Ахмед Кадир! Моментално свали ръката си! — прошепна тя.

— Само ако вие ми заповядате — каза той.

Тя извърна глава и остави ръката му увиснала във въздуха зад себе си.

— Да, заповядвам ти, ако ще и само заради теб самия! Не си струва да умираш заради един импулс!

Той свали ръка и се опита да овладее тялото си. Веднъж влязъл в битка, много трудно излизаше психически от нея. Цялото му тяло трепереше и единственото, за което бе в състояние да мисли умът му в момента, бе как притиска меката ѝ гърд с устата си. И в този момент осъзна, че всъщност няма представа как да прави любов с жена —

знаеше само как да я грабне и максимално бързо да удовлетвори желанието си.

— Тази вечер искам да ти разкажа какво се случи с малката Софи.

Иван Постивич се загледа в ръцете ѝ, които продължаваха да си играят с розовите листенца във водата. Не му пукаше за момиченцето от харема — тялото му щеше да се пръсне от похот и точно в този момент женските приказки бяха за него като досадни мухи, които го разсейваха от най-важното — физическата му нужда.

Тя вдигна очи, за да се увери, че той я слуша, сякаш изобщо не си даваше сметка за страстта му.

Той допусна, че тя започва да си играе с него, особено след като се премести малко по-назад от него по ръба на шадравана.

— Направих онова, което бях казала, че ще направя — започна.
— Помолих баща ми да освободи Софи от харема си, за да остане завинаги моя прислужница.

* * *

— Не можеш да си представиш колко трудно беше да си уредя среща с баща си насаме. Жените от харема са винаги на негово разположение за удоволствие. Ако иска да посети децата си, ще влезе в самия харем. Но една млада жена да поиска лична аудиенция с османския султан — невъзможно!

Ето как започна и познанството ми със Смарагд. Той бе един от множеството млади евнуси, които ни надзираваха и обслужваха. Знаех, че точно той обслужва редовно и мъжкия хамам, което ще рече — моя баща, братята и братовчедите ми. Затова се възползвах от първата предоставила ми се възможност и му казах: „Смарагд, трябва да ти поискам една услуга“. „Желанието ви е заповед за мен“ — отговори той. Той си беше амбициозен още от самото начало, така че благоразположението на баща ми към мен автоматично бе събудило интереса му. „Искам да ми уредиш лична аудиенция с баща ми!“ Той повдигна вежди и дебелия му устни възкликнаха: „Но как да го сторя?“ „Когато обслужваш баща ми в харема, ще го попиташ мило дали има нещо против да си помисли по този въпрос. Кажи му... Кажи

му, че имам тайна, която не мога да споделя с него пред майка ми! Мисля, че той ще уважи това или най-малкото — ще събудя любопитството му!“ Смарагд кимна, въпреки че по лицето му се четеше неувереност. „Ами ако ме сметне за твърде безочлив, като му кажа това?“ „Просто ще му отговориш, че си бил принуден да го направиш от моята царствена ръка, от неговата любима дъщеря! И тогава той ще ти прости всичко!“ Евнухът пак кимна, но ме погледна и изрече предпазливо: „Султане, ще изпълня заповедта ви, но е възможно да ви се наложи да научите един болезнен урок.“ „Какво имаш предвид?“ „Че любовта на бащата може и да е безрезервна, но на султана — не!“ С тези думи той се поклони и поиска разрешение да напусне.

Въпреки предупреждението си към мен, Смарагд все пак предаде моето съобщение на баща ми, докато бяха в хамама. Първоначално султанът, разбира се, се разгневил много и Смарагд се уплашил не на шега за главата си. Но малко по-късно султанът се възрадва, че искам да се срещна с него, за да му поискам — според неговите представи — съвет. „От нея щеше да излезе великолепен принц! — рекъл на везира, при това пред евнуха. — Тя е наясно какви клюкарки са жените в харема и затова идва при мен, за да я даря с мъдростта си! Ако беше родена момче, щеше да управлява империята с железен юмрук!“ Та затова, когато чу молбата ми, султанът се изпълни с объркване и разочарование. А аз вече бях твърде голяма, за да се качвам в скута му. Затова останах права и му се поклоних ниско, както ме е учила майка ми. „Говори, дъще моя! — кимна той. — Удостоена си с лична аудиенция!“ „Но солаците са тук! — възкликнах негодуващо. — И великият везир също! А аз исках да говоря с теб насаме!“ „Колко малко знаеш за царските дела! — разсмя се искрено баща ми. А после направи знак на великия везир, който кимна, за да му угоди, макар да се виждаше ясно, че везирът не е никак доволен от моето присъствие в тронната зала, която по принцип е територия само за мъже. — Говори, Есма! — заповяда баща ми. — Имай предвид, че днес съм много зает с посланиците на Франция и Русия и не мога да ги карам да ме чакат още дълго, без да изложи империята на риск от война!“ „Султане, татко мой, моля те да освободиш Софи!“ — изстрелях, без да се замислям. „Какво?!“ „Ако не точно да я освободиш, да ми я подариш за лична прислужница!“ Баща ми си пое дълбоко дъх и за момент се уплаших,

че няма да успее да издиша. Накрая обаче той се усмихна и ме погледна така, както ме бе гледал винаги. За него аз бях само едно очарователно, крехко дете. Просто едно момиченце, подобно на красив талисман върху гривна. Очите му изглеждаха стари, но щастливи, че откриват невинност в моите очи. „Не съм ли ти дал достатъчно подаръци, дъще моя? — попита меко. — Софи е част от моя харем, Есма. Нямах право да отправяш към мен молба, която не мога да удовлетвори!“ „Но тя е моя приятелка! — казах. — И е ужасена от това място.“ „Тогава трябва да ѝ помогнеш да се отпусне. Вие, жените от харема, трябва да я успокоите, защото аз държа в моя харем да цари хармония! Ще говоря с майка ти за това.“ Но това беше последното нещо, което исках да се случи, затова продължих да опитвам: „Но ти си султанът! Само в твоя власт е да освободиш Софи! Моля те да помислиш по този въпрос! Ако трябва, бих могла да я откупя от теб, татко!“

Тогава бях само на тринайсет и въпреки предупреждението на Смарагд наистина не правех разлика между султана и бащата, който би ми у годил за всичко. Та през онзи знаменателен ден наистина получих много важен урок — че моят баща ми бе угаждал толкова, само за да угоди на себе си. Подарил ми е дворец, празненства и красиви дрехи, защото така му е харесвало. Но очевидно нямаше никак да му хареса да изгуби красива девица от харема си. „Есма, време е да пораснеш! Дъще моя, разбери, че харемът не е нещо, за което съм готов на размяна, дори и с хора от собствената ми кръв! В името на Мохамед, аз съм се клел да се грижа за тези жени! Гарантирам ти, че нищо лошо няма да се случи на Софи. За нея ще се грижат много добре, а някой ден ще се радва на богатствата и престижа, на които днес се радва майка ти. Тук бъдещето ѝ е далеч по-добро, отколкото би било в дивите региони на Севера! А сега се върни веднага в харема! Смарагд, придружи Есма Султан обратно в апартамента ѝ!“

През същата нощ Софи беше преместена от нашите апартаменти в крилото на валиде султан. „Така ще бъде по-добре“ — опита се да ме успокои майка ми. Аз погледнах в ясните ѝ сини очи и зърнах сянка да преминава в дълбините им. И разбрах, че тя лъже. Но разбрах също така, че и тя бе обикнала Софи въпреки усилията ѝ да не се обвързва.

Седмица по-късно в харема бе организирано специално празненство. Аз трябваше да седя вдясно на баща си, заедно с всички

останали принцеси и валиде, а брат ми Махмуд и братовчед ми Селим щяха да стоят вляво на султана. Няколко жени от харема започнаха да свирят старата турска музика, която днес не може да се чуе почти никъде. Пръстите им извличаха от струните на ситарите нежни мелодии, които бяха толкова прочувствени, че очите на повечето присъстващи се изпълниха със сълзи. После дойдоха танцьорките. В двореца се говореше, че баща ми би предпочел да гледа по-скоро страстните танци на момченца, отколкото на жени от харема си, но както скоро щях да науча, той бе почитател и на двата пола и въпреки напредналата си възраст никога не се отказваше от нови завоевания. Той беше султан, който обичаше изкуствата, танците, музиката — въобще всичко, което съдържаше грация и красота. Надзирателка на танцьорките беше старата валиде султан — моя баба и майка на султана. Тя имаше безупречни стандарти. Именно тя избираше коприната и бюстиетата, които те трябваше да носят, и душеше всички парфюми, докато попаднеш на най-чувствения. Посещавахе всеки ден обучението по танци и не пестеше гнева си за онези от момичетата, които не даваха всичко от себе си. Така момичетата се трудеха час след час. Най-добрите вече можеха да поклащат леко гърдите си едновременно с пулсациите на коремите си и сложните извивки на бедрата си.

Изживях истински шок, когато видях колко много бе научила Софи. Въпреки хилавото си момичешко тяло тя бе овладяла турския танц със свой собствен стил, който изуми всички ни. Може би именно защото бедрата ѝ бяха толкова тънки, тя бе в състояние да ги движи насам-натам, поклащайки ги с невинност, която на по-големите момичета просто не се отдаваше. Бюстието ѝ беше натъпкано с памук, драпиран дискретно с коприна, защото гърдите ѝ бяха не по-големи от орехчета. Тази нощ очевидно тя бе предвидена да покаже какво обещава за бъдеще, когато ще стане жена. Най-пищната танцьорка бе една черкезка красавица на име Рушда с виолетови очи и повдигнати, твърди гърди. Тя беше на осемнайсет и танцуваше с поглед, който подсказваше, че вече знае всичко — ясен и директен поглед даже над яшмака. В края на танца го свали съблазняващо пред султана и задържа погледа му чак до вратата на стаята.

Валиде султан гледаше с гордост танцьорките си, като от време на време поглеждаше крадешком към сина си. Нейната главна задача

беше да осигури колкото е възможно повече наследници на трона. Не ѝ беше трудно да забележи как малкият ми брат Махмуд гледа Софи, която доскоро му беше другарче в игрите — до обрязването му. Валиде султан се засмя щастливо на интереса на своя внук, защото виждаше, че възискателността ѝ се отплаща — това малко селянче бе на път да се превърне в красива жена с обноските на знатна наложница и може би дори на съпруга. Но пък по онова време Махмуд беше все още момче и едва трети в линията на унаследяване на трона. Първи беше братовчед му Селим, а после неговият полубрат Мустафа. Та тогава валиде прецени като крайно невероятно младият Махмуд някой ден да се установи за постоянно в Топкапъ сарай и да се радва на такъв приказен харем.

Да, в онази паметна нощ и аз, и валиде сгрешихме. Много. Тя сгреши за Махмуд, а аз — за баща ми и любовните му импулси. „Хатидже! Ела при мен, дъще моя! — извика султанът, въпреки че тя всъщност не беше негова дъщеря. Беше моя братовчедка, сестра на Селим. — Сега е твой ред да играеш моя любимка!“ Аз се вцепених. Не можех да помръдна дори ръцете си, за да скрия устата си и изражението си на изумление и истински ужас. Нали аз щях да бъда негова любимка завинаги? От друга страна, Хатидже беше моя братовчедка, а баща ми винаги се бе отнасял любезно с племенниците и племенничките си, нищо че Селим почти през цялото време се намираше в клетката за принцове. Дори баща ми, който обичаше искрено сина на мъртвия си брат, не би позволил каквито и да било бунтове, затова държеше племенника си на сигурно място в този своеобразен затвор, като го пускаше само за специални случаи. Той знаеше отлично как да управлява империята си и как да контролира семейството си — точно затова сега бе решил да ми даде урок за смисъла на любовта и значението на властта.

„Есма, веднага си затвори устата! — просъска майка ми. — Приличаш на глупачка!“ „Ела, Хатидже, седни до мен — продължи баща ми. — Ще изгледаме още един танц и заедно ще изберем най-добрата танцьорка, нали?“ Хатидже беше глупаво момиче и това безпрецедентно внимание я замая. И както можеше да се очаква от глупачка като нея, тя изобщо не се сети, че решението, което вземе, ще реши съдбата на наложниците и благоволенieto на султана. Мислеше си, че това е само игра и събитие, което е предвидено изцяло за нейно

удоволствие. И изобщо не разбра, че с решението си ще определи коя танцьорка ще спи в леглото на баща ми. Главната кадън на танцьорките плесна с ръце и събра отново трупата си. Само след броени секунди музиката започна отново и танцьорките се завъртяха по пода. Хатидже започна да пляска с ръце в такт с музиката, а баща ми — да кима с глава. „Приближете се! — даде знак на танцьорките, защото с възрастта очите му бяха започнали да отслабват. — Искam да видя грациозните ви движения отблизо!“ Танцьорките закръжиха точно пред него, така че той да може да огледа стегнатите им тела и да види капчиците пот по коремите им. Черкезката Рушда владееше мускулите си толкова добре, че само с едно движение на бедрата запрати потта си право в лицето на баща ми. Нахалството ѝ беше възнаградено от бавна усмивка, когато султанът извади бялата си носна кърпичка, плъзна я сладно по лицето си и я поднесе към носа си. А после пусна кърпичката си в краката ѝ, с което ѝ даде знак за желанието си тази нощ тя да сподели леглото му. Хатидже го погледна възмутено и извика: „Нали аз щях да решавам коя е най-красивата танцьорка, чичо?“ — изписка тя. „Прости ми, дъще, забравих за обещанието си“ — рече той и махна на слугата си да му даде друга кърпичка, която връчи на глупавата ми братовчедка. „Вярно е, че те лиших от удоволствието да избираш, но така пък ще удвоиш удоволствието ми!“ — разсмя се баща ми и кимна към принцовете Селим и Махмуд, за да им покаже как трябва да се държи един султан.

Хатидже прие кърпичката с огромен ентусиазъм и огледа стаята и двайсетината танцьорки. Да бъдеш предпочетена от султана, бе най-голямото желание на всяка от жените в харема. Да бъдеш пренебрегвана продължително време, почти със сигурност означаваше прокуждане от Топкапъ и неизвестна съдба. Забелязах как всички жени започнаха да умоляват с очи принцесата. „Моля те, моля те“ — сякаш напяваха и тази молба зазвуча сякаш като напев на мюезина от минарето. Възможността да доставят наслада на султана в леглото му би могла да реши завинаги съдбата и бъдещето им. Но ако не бъдат предпочетени, повечето момичета щяха да станат прислужници, перачки или просто да сервират храна до края на живота си.

Хатидже обаче захвърли кърпичката надалече в стаята. И тя падна върху задната редица танцьорки, точно в краката на Софи. „Тя е най-добрата, татко — каза братовчедка ми. — Нито една от другите

жени няма нейната грация!“ Сред харема настана истинско брожение и главният евнух трябваше да удари два пъти с жезъла си по земята, за да въдвори ред и тишина. Султанът кимна. „Ще се вслушам в мъдростта на принцеса Хатидже — рече. — Софи, вдигни кърпичката си, дете!“ Софи остана неподвижна като камък, загледана в бялото парче плат в краката си така, сякаш беше отровна змия. „Направи каквото ти се казва!“ — заповяда ѝ валиде султан със зачервено от гняв лице. Софи се приведе и вдигна кърпичката с треперещи ръце. После я пхна в бюстието си и ми хвърли един поглед — таен и изпълнен с неподправен ужас. А аз стоях втрещена и сърцето ми биеше в гърлото ми. Майка ми направи знак да не казвам нищо и за първи път през живота си я послушах. Но в главата ми закръжи мисълта: „Не, татко, не и тя! Недей!“, ала не можех да сторя нищо. В мечтите си я спасих. Спасих Софи, преди баща ми да е успял да я докосне, и я доведох в този дворец, където сме сега, където тя и всички останали като нея няма да бъдат опипвани и позорени от похотливите мъжки ръце. Но онова бяха само детски мечти и след онази нощ аз бях принудена много бързо да порасна.

Майка ми започна да ме гали и се опита да се усмихне, макар че и тя бе разтърсена до дъното на душата си. И тя също смяташе, че на десет години Софи е все още твърде малка, за да забавлява баща ми. Реакциите в харема бяха различни.

Жените, особено по-старите, бяха виждали какво ли не през годините, затова въпросният избор за тях не бе нищо особено и скоро беше забравен. Всяка беше на различно мнение: „Но бедрата на Софи са твърде тесни, за да дадат удоволствие на който и да било мъж, а гърдите ѝ са като розови пъпки. Няма да му бъде приятно с нея!“. „Напротив, султанът ще се зарадва. Той взема за любовници момченца, даже по-малки от Софи. Сигурно дребните гърди и бедра му харесват.“ „Но тя още няма мензис! По-добре е да остави това цвете да разцъфти и тогава да се радва на нектара му!“ „Да де, но нали и светицата Айша, съпругата на Пророка, е била омъжена още на шест! Мохамед я е приел в леглото си, когато е била едва на девет. Щом това е правилно според онзи, който ни е дал Корана и Божието слово, защо да не е пример за султана? Кой има право да критикува Пророка?“ Майка ми се опита да отговори на някои от въпросите, но после стисна здраво устни. Очите ѝ потърсиха тези на Накшидил. И двете жени си

предадоха някакво тайно съобщение, въпреки че нито една от тях не изрече и думица. И така, разговорът утихна и аз не чух нищо повече.

Останах сама в нашите царски апартаменти, в леглото, в което доскоро бях спала с доведената си сестра. Лежах и плачех под възглавниците, когато най-неочаквано на вратата ми почука Смарагд и рече: „Ваше царско височество, нося ви писмо! Излагам се на голям риск, като идвам тук, но изпълнявам специалната молба на принц Махмуд, който ме помоли да изчакам отговора ви!“ Пуснах Смарагд и отворих сгънатата и запечатана италианска хартия с печата на принца.

„Скъпа моя сестричке,

Аз също съм ужасен от съдбата на Софи, както и майка ми, която нарича решението на султана варварско. Тя отказва да се утеши от историята на Айша и казва, че онова, което е направил Пророка, не е никакво извинение за нашия баща!

Говори такива светотатства, че не смея да ги напиша от страх да не я обвинят в неверница. За разлика от мнозина други в харема тя продължава да пази езическата си вяра, макар да знае и редица пасажи от Корана, да си казва молитвите по пет пъти на ден и въобще във всяко друго отношение да се държи като вярна на исляма. Тя е много добре образована в редица отношения, но във верността си към своята езическа вяра се държи като дете.

Чух за твоята молба към нашия баща и ти се възхищавам за куража! Знам, че Софи ти е като сестра. Майка ми веднъж сподели с мен една тайна сура, която ни е забранена да четем в часовете по Коран. Тя я нарича «Забраненият стих за жените», въпреки че идва от устата на самия Мохамед. Казва, че Мохамед е обичал доброто както у мъжете, така и у жените и не той, а амбициозните му последователи са разрушили баланса между мъжете и жените. Тези нейни думи ме тревожат почти толкова, колкото и предаността ѝ към Богородица, защото сигурно ще я завлекат в ада.

«Това са високопоставените жени и трябва да се надяваме на тяхното застъпничество.» Това е стихът, който тя е избродирала на кърпичката, която прилагам тук и която тя те моли да предадеш на Софи.

Не мога да ѝ откажа нищичко. Обичам я с цялото си сърце!

Твой обожаваш брат:

Махмуд.“

Аз знаех, че Махмуд е тайничко влюбен в Софи. Младото му сърце го болеше от любов и той се чувстваше съсипан, когато си представяше, че баща му ще докосва обекта на обожанието му. И въпреки това не можеше да стори нищичко.

Тогава все още не знаех, че брат ми ще бъде прокълнат да бъде обсебен от Софи до края на живота си.

На следващата сутрин се събудих от птичите песни пред прозореца ми. Въздухът ухаеше от свежестта на пролетта и си помислих, че баща ми може би е размислил през нощта и ще благоволи да позволи на Софи да съзрее и да отложи появата ѝ в неговото легло. Но когато наближих хамама, веднага проумях, че съм се лъгала. Софи бе отведена там лично от валиде, която щеше да надзирава продължаващия цял ден ритуал по ритуално измиване, депилация и татуиране с къна, който беше задължителен преди поява в покоите на султана. Лицето ѝ беше изрисувано, а веждите ѝ бяха издължени над носа ѝ, за да изглеждат като склучени — каквито бяха стандартите за красота в харема. Докато прислужниците къпеха Софи, валиде заговори на майка ми: „Това е просто каприз от страна на сина ми. Позволи ми да приседна до теб, защото старите ми крака ме болят. Твърде стара съм вече за подобни глупости.“ С тези думи валиде султан се отпусна на мраморната пейка до майка ми, а прислужниците поднесоха ечемичена вода с лед и лимон на двете дами. „Бях на тринайсет, когато султанът ме взе за първи път в леглото си — продължи старата жена. — Но онова беше различно. По онова време вече имах за четвърти път менструация. А Софи е само на десет и още не е станала жена. Което ще рече, че това е абсолютна загуба на семето на сина ми! Това момиче не може да зачене дете! Това е само каприз от

негова страна! — повтори. — Не бях ли най-добрата майка, като му осигурявах най-хубавите жени на империята? Защо сега реши да вземе това сукалче в леглото си?! Онова, което се излее на чаршафите, би могло да бъде употребено по-добре за по-зрелите момичета! А това момиче просто ще открадне мъжествеността на сина ми, ще ми открадне внуците!“ Тук валиде се почеса съсухрените си ръце. „Говорихте ли вече със Софи за поведението, което се очаква от нея тази вечер?“ — обади се майка ми. „Не — отговори валиде. — Моля те ти да изпълниш тази задача. Опасявам се, че може да я уплаша с приказки за задълженията ѝ в спалнята. Вие с Есма сте ѝ като семейство, затова може би ще бъде най-добре ти да ѝ кажеш. Само ѝ напомни да не докосва белега на дясното му бедро! Все още го боли от време на време. Но всъщност май ти казвам нещо, което ти знаеш по-добре от мен. Ето, виждаш ли? Вече съм твърде стара, за да надзиравам харема на сина си!“ Майка ми се поклони. Да, тя щеше да подготви Софи.

* * *

През този ден Иван Постивич не успя да мигне. Беше изпълнен с някаква странна тревожност, като червей, дълбаещ в душата му — тревожност, която не позволяваше на ума му да се успокои и да се отпусне за сън. Обвини момчетата, които метяха стаите, сякаш те бяха виновни за неспособността му да заспи. Проклинаше сламеника, проклинаше горещината. Потта избиваше непрекъснато по челото му и се стичаше на вадички към очите му.

Не бе в състояние да спре да мисли за Софи. Затова на вечерта пристигна по-рано в покоите на Есма Султан и зачака да бъде повикан.

Принцесата забеляза измъченото му изражение още в мига, в който той пристъпи прага ѝ. Гостът въздъхна и коленичи на четири крака, за да се приближи към нея.

— Изправи се, чорбаджи Кадир! Няма да понеса да те гледам как пълзиш към мен като насекомо!

Иван Постивич кимна и се изправи на крака.

— Днес имах много работа във връзка с подготовката на празненствата по случай рождения ден на брат ми, султана.

Тържеството няма да има равно на себе си! А джиритът...

— Джирит ли? — ококори се веднага Иван.

— Ето че привлякох вниманието ти. Да, една игра на джирит сред кавалерията Капъкулу, с нея ще положим началото на тържествата!

Есма Султан видя как лицето на нейния палач посърна, когато осъзна, че той няма да може да участва.

— Какво би дал, за да можеш пак да играеш джирит? — попита го тя.

— Простете, султане, но вие си играете с мен като котка с мишка!

— Всичко е възможно, ако аз го поискам! — отговори тя, загледана в лицето му. А после извърна глава към картината на персийската принцеса и момичетата, играещи поло. — Отегчавам ли те с историите си за момиченца? — попита.

— Не — отговори тихо той. — Ни най-малко.

Есма Султан си пое дълбоко дъх и бавно издиша.

— Радвам се — рече. — Не мога да кажа защо, но докато облекчавам паметта си от подобни болезнени спомени, вече дишам по-спокойно и пак започнах да спя като дете.

После отпи от ечемичената си вода и продължи да разказва за Софи.

* * *

— Когато Софи се появи от хамама, китките и ръцете ѝ бяха покрити с красиви извиващи се линии и точици къна. Облякохме я в коприна и сплетохме дългата ѝ руса коса с перли, след което я вдигнахме с щипки с диаманти и сапфири. От време на време тя потреперваше и перлите звънваха. Да, тя беше красива, но все още беше дете.

„Есма, отпрати прислугата и включи шадравана! — заповяда майка ми. — Трябва да говоря с нея насаме!“ Заповядах на евнуха и на слугите, които ни обслужваха, да излязат. И тъй като те вече знаеха, че майка ми трябва да говори с момичето за ложето на султана, се изпариха по най-бързия начин. А аз лично отворих тръбите на

шадравана, за да не може никой да ни подслушва. И веднага след това реших да връча на майка ми бродираната кърпичка. Тя я притисна до сърцето си и благодари мислено на Накшидил, сякаш бяха сестри. „Това ще дари сили на всички ни“ — промърмори, докато проследяваше с пръсти фините извивки на бродерията. После седна до Софи и започна: „Успокой се, дъще! Изобщо не е толкова лошо, а и старият султан не се бави много с изпълнението на задачата си. Ще свърши, преди да си успяла да свършиш броеницата!“ „Майко! — възкликнах ужасено. — Какво светотатство! Бързо кажи една молитва към Аллах, преди завинаги да бъдеш прокълната!“ Очите на майка ми проблеснаха така, че зърнах дълбините им. Как бе възможно да съм живяла цял живот с тази жена и да не я познавам?! Тя се усмихна тъжно, но и като че ли с облекчение, че най-сетне може да разкрие тайната си: „Есма, аз бях прокълната, когато бях отвлечена от дома си в Черкезко, когато бях на твоята възраст! Отгледала съм те като добра мюсюлманка и османска принцеса, но те моля сега да ми позволиш утехата на моята собствена религия! А това момиче сега е принудено да стане жена преди времето си, което е грях в очите на всеки бог, независимо какво е правел неговият Пророк! Така че тя или ще се въоръжи дълбоко в себе си със своята религия, за да намери утеха, или ще умре от срам! Ако ме обичаш и ако обичаш и нея, ще ни позволиш да си говорим за нашия Бог по рождение и по кръщение!“

И така аз, която бях възпитана да рецитирам сура след сура от Корана наизуст, просто зяпнах. Разкъсвах се между любовта си към Софи и религията, която вече бе станала част от мен, подобно на костите и плътта ми. Не можех да повярвам, че майка ми все още се държи за своята езическа вяра и се почувствах смутена заради невежеството ѝ, но същевременно жадувах да науча тайните, които тя бе държала толкова дълго в сърцето си. „Но, майко, няма да те приемат в рая!“ — проплаках. „И какъв рай предлага на една жена турската вяра, а? Аз ще умра християнка, каквато съм се родила, и друга жена — Богородица, пък била тя девица или не, ще ме утеши в смъртта ми така, както никой досега не е успял!“ и без повече колебание майка ми хвана ръката на Софи и занарежда: „Когато влезеш в покоите на султана, трябва да започнеш да се събличаш бавно и грациозно, за да може той да те огледа добре. Очите му са слаби, затова стой близо до него, но не достатъчно близо, така че да те хване! Когато накрая си

напълно съблечена, поклони се и целуни краката му. Позадръж се там, защото той много обича това докосване и като нищо ще свършиш набързо работата по възбудата му. Той може да започне да те моли да тръгнеш нагоре по тялото му, но не му обръщай внимание, докато не те сграбчи за косата.“ После майка ми продължи да обяснява на Софи какво да прави по-нататък в ложето на султана. Обясняваше тайни, които никое дете не би трябвало да чува. Чух я да казва например: „Трябва да го поемеш в устата си“. Застинах на мястото си, едновременно отвратена и прехласната. „Оттам нататък трябва да започнеш да го движиш между устните си така, сякаш ближеш сорбет. Това ще го възбуди много бързо, така че и най-грозната част ще свърши бързо.“ Софи беше пребледняла като платно, но слушаше внимателно, без да мига. Гледах я ужасено, дивейки се на самообладанието ѝ и на вниманието ѝ към думите на майка ми. „Знам, че това ще те отврати, дори ужаси — продължи майка ми. — В този момент започни да казваш наум молитвата по броещата. Само това е силата, която ще ти помогне да преживееш този кошмар! Представи си, че Светата майка е над теб, че ти прощава и те благославя, защото тя обича най-много жените в отчаяна нужда! И ще издържиш, Софи. Всички издържаме. Когато се върнеш, обещавам ти, че лично ще те изкъпя!“

Аз покрих с ръка устните си. Прошепнах „Аллах“, но в този момент стомахът ми се преобърна и аз се вторах отчаяно в собственото ми повърнато върху мраморния под.

---

[1] Теке — дервишка обител, манастир. — Б.р. ↑

ОСМА ГЛАВА

Еничарят слушаше разказа на Есма Султан със смесица от възбуда и объркване.

— Значи жените от харема влизат при султана като проститутките в бардака?

Принцесата вирна брадичка, погледна го предизвикателно и възкликна:

— Защо? Не го ли очакваше? В крайна сметка те са робини, независимо с колко скъпоценни камъни са окичени и колко евнуси им прислужват. Робини на мъжете! До този момент познанията ми за секса се свеждаха единствено до клюките и до онзи път, когато зърнах евнуха и дебелия наложница в хамама. И не можех да си представя малката ми приятелка Софи да бъде подложена на такава гнусотия, при това от ръцете на собствения ми баща!

Иван Постивич изсумтя и попита:

— И какво стана после с момиченцето?

Есма Султан повдигна вежди и отбеляза:

— Най-сетне спечелих наистина вниманието ти, Бисквитко! Ами Софи просто седеше втрещена, ококорила очи, като че ли вече бе осъзнала напълно ужаса на всичките си кошмари. Но само кимна и изобщо не заплака, когато майка ми приключи с инструкциите си. А после майка ми направи още едно нещо, което ме удиви. Коленичи на килима в стаята ни и започна да търси пукнатина в една хлабава плочка близо до шадравана. Извади плочката, а след нея и парчета глина и хоросан. Накрая извади от дъното малко късче червена коприна. Разви вързопчето и извади оттам миниатюрно разпятие, окачено на верижка от чисто злато. „Това е за теб, Софи — рече. — За мен вече е излишно да си спомням вярата си, но ти може и да имаш нужда.“ Върна плочката на мястото ѝ и топна пръсти в шадравана, за да изтрие мръсотията от снежнобелите си пръсти. После вдигна бялата ленена кърпичка от Накшидил и заговори на сръбски, така че Софи да я разбере: „Много отдавна вярата на езичниците араби, перси и турци е приемала с отворени обятия жените и тяхната нежна природа. Някои

от божествата дори са били жени. Мохамед е имал много високо мнение за жените. Почитал ги е и е накарал арабските мъже да се закълнат, че ще ги защитават и пазят. Пророкът бил роден в Мека, но там го отхвърлили. Избягал в Медина, където сформирал своя собствена религия с много последователи. Но сърцето му винаги принадлежало на родината му. След успеха си в Медина Пророкът копнеел да успее да убеди народа на Мека да изостави преклонението си пред Диана — Слънцето, и Алилах — Луната, и да приеме Аллах. Арабите на Мека обаче били упорити в преклонението си пред женското начало и особено към трите звезди, придружаващи Луната, трите нежни дъщери на Диана и Алилах. Именно звездата Аллат се застъпвала за тях в молитвите им към Алилах.“

„Полумесецът и звездата“ — мислех си тогава аз. И едва тогава осъзнах, че в бълнуванията на майка ми има голяма доза истина. Късчето луна и съседната на него звезда са символи на нашата земя и до ден-дневен въпреки всички религиозни опити да бъдат премахнати. После майка ми се обърна към мен с онези свои яносини очи и разбра, че най-сетне съм започнала да я разбирам. След това продължи да говори на Софи, макар вече да знаех, че тя говори и на мен. „Народът на Мека изхвърлил Мохамед, защото подбуждал размирици. Бил прокуден завинаги от Мека, затова се установил в Медина заедно с последователите си. И въпреки това не бил в състояние да понесе загубата на родината си и копнеел да привлече народа на Мека в лоното на новосформираната от него религия, за да могат и те да чуят словото на истинския бог. Именно в онзи момент при него се появил Гавраил и му заговорил с думи, възхваляващи жените. Ангелът казал — и тук тя зачете надписа на кърпичката: *Това са високопоставените жени и трябва да се надяваме на тяхното застъпничество*. Когато Мохамед изрекъл тези добри думи на Гавраил пред народа на Мека, те се възраждали, защото им се сторило, че неговата вяра приемат и техните собствени свещени дъщери, и самата Диана. Нали самият ангел господен го е казал?! И настанали буйни тържества, и те целунали земята, заклевайки се във вяроност към него, защото този пророк със сигурност повтарял думите на Бога. А един старец, който бил твърде немоощен, за да се простре в прахта, грабнал прах в шепата си и натъркал с нея гърдите си, заклевайки се във вяроност към Аллах. Когато Пророкът се върнал в Медина и казал на хората си за срещата

си с Гавраил и за думите на Аллат, които той бил изрекъл, те се ужасили. Вярно е, че се били заклели във вярност към Мохамед, единствения Пророк, и в единствения истински Аллах, но идеята за жени, намесващи се в делата на мъжете, не им допадала ни най-малко, защото застрашавала войнстващия им патриархат. Преди явяването на Гавраил пред Пророка не е имало никакви приказки за богиня, която да застане между тях и Аллах, Отеца. Какви били тези неща за жени, за женска намеса? За тях нямало съмнение, че думите, които Мохамед бил чул, били номер на дявола, думи не на Божия ангел, а на самия Сатана. За случилото се по-късно няма сведения. Но е повече от ясно, че мъжката гордост и негодувание покварили думите на Гавраил! Ние сме убедени, че мъжете, обкръжаващи Пророка, са го убедили да оттегли собствените си думи въпреки огромната си любов към жените и съпругите на този свят!“

Есма Султан го погледна, усмихна се презрително и отбеляза:

— Ето, еничарю, виждаш ли как натискът на политиката може да промени не само хода на историята, но дори и Словото Божие!

Пое си дълбоко дъх и продължи:

— Майка ми каза: „Не минало много време и Мохамед оттеглил думите си, като заявил, че е бил подмамен от Сатаната, защото как така жените ще бъдат равни на мъжете?! Жените определено трябвало да останат под ботуша и капризите на мъжете, да бъдат ръководени и напътствани от тях! Така приелите тази религия в Мека били принудени да изтрият тези слова от сърцата си и да забравят за нежната звезда Аллат. Нямало друг бог, освен Аллах и женските божества трябвало да бъдат прочистени с огън. След като се поклонили на бога на Мохамед, хората били принудени да приемат тази стъпка назад, защото вече били от правоверните и се били заклели във вярност на новия бог. Така думите, възхваляващи добродетелите на жените, били премахнати завинаги от повечето версии на Светия Коран и прошепвани само от майка на дъщеря, от поколение на поколение. А светите хадити, които съхранявали живота на Мохамед и включвали неговите слова, били определени като светотатствени.

Така в онзи далечен ден определен брой амбициозни мъже спуснали тъмен воал над всички жени по света, отхвърляйки словото на Гавраил и на собствения си Пророк Мохамед. Все пак Пророкът направил всичко възможно жените от арабския свят да съхранят своята

сигурност и да запазят някои юридически права. Но вече не можел публично да огласи истината за бляскавата звезда Аллат и за застъпничеството на жените. Старите вярвания и обичаи били погребани дълбоко под новия код на исляма, Жената се превърнала в обект на милостта на Мъжа и патриархалността завинаги.“ Тук майка ми се усмихна тъжно, а после продължи: „Тези думи, които биха могли да дарят с такава утеха всички жени, били жигосани като «Сатанински слова», за да отблъснат всеки мъж или жена, които се осмелят да ги приемат. И въпреки това именно те са утехата и мъдростта, които всички така неистово търсим, когато мъжете отведат синовете ни на бойното поле и равнодушно започнат да проливат кръвта на нашите утроби, водени от омраза и желание за насилие! Каква ирония, че Гавраил — същият ангел, е съобщил велики новини на Мария от Витлеем шестстотин години по-рано! Но сега мъжете на Медина започнали да се кълнат, че Сатаната е бил онзи, който е говорил чрез гласа на Гавраил, когато Пророкът за първи път чул сурите, възхваляващи жените като равни на мъжете. Може би само жена е в състояние действително да чуе и да приеме с радост добрите новини на един ангел!... Но правоверните и до ден-днешен продължават да обикалят големия лунен камък в Мека!“

Иван Постивич наклони глава и започна да свива и отпуска юмрука си. Накрая изрече:

— Но какво в крайна сметка стана със Софи?

Есма Султан кимна и продължи:

— Майка ми предаде кърпичката в ръцете на Софи и сви около нея малкия ѝ юмрук. „Помни следното, дете мое, и помни истината! Ние, жените, сме тук, за да те утешим и да се намесим, колкото можем, в твоя защита. Защото вече ти си една от нас!“ И така, малко след полунощ Софи беше ескортирана до спалнята на баща ми. Изглеждаше спокойна и с ясен поглед. Докато я отвеждаха от харема, аз поставих любимото ѝ дървено конче в гънките на туниката ѝ и отвърнах очи. Тогава за последен път зърнах красотата ѝ.

Настъпи продължително мълчание. Накрая принцесата отрони:

— Уморих се, Ахмед Кадир. Толкова много тъга ме изтощава!

— Тогава да си вървя?

Есма Султан се усмихна тъжно и отбеляза:

— Утрото наближава. Струва ми се, че края на тази история ще трябва да почака за друга вечер, защото в момента не намирам в себе си кураж да я довърша.

Огледа го внимателно, изучавайки погледа му.

Иван Постивич не каза нищо. Само отвърна на погледа ѝ. „Само какви очи! — помисли си тя. — Синьото на свободата!“

— Обещавам ти, че ще довърша историята на Софи някоя друга вечер. Ще намеря време, нищо че трябва да се подготвяме за празненствата по случай рождения ден на ангелския ми брат, за денонощните тържества, примесени с пиршества и спортни игри. Просто сега сърце не ми дава да продължа, особено в такава прекрасна нощ. А и сега ти трябва да си почиваш, иначе няма да бъдеш в най-добрата си форма на игрището по джирит в петък.

Очите на чорбаджията проблеснаха.

— Джирит ли? Но султанът ми забрани да...

— Той те прокуди от своята орта в моя дворец. Но аз ти заповядвам в петък да играеш джирит, за да почетеш празненството му. Ще присъстват стотици гости, така че ще имаш ентусиазирана публика за подвизите си!

Преди Иван да успее да каже каквото и да било, султане плесна с ръце и на прага се появи главният евнух.

— Погрижи се на Ахмед Кадир да бъде поднесена закуска, а след това да бъде ескортиран до казармите. А на Назип кажи да ми приготви една вана с жасмин. Лека нощ, Ахмед Кадир! Очаквам с нетърпение да те видя на игрището след два дена!

* * *

През този ден Иван Постивич сънува Пери. Яздеше я на бойното поле, избягвайки умело стрелите и копията на противниковата армия, докато се спускаше напред в мелето. Вратът на кобилата беше изпънат, мускулите — напрегнати. Той се усмихваше, загледан в силните ѝ крака, които напредваха два пъти по-бързо от всеки друг кон.

И тогава една стрела се заби в сърцето ѝ и тя се заклати. Строполи се на земята и кракът на Иван остана под тялото на цвилещото от болка животно.

Той вдигна очи и видя султана — ръцете му бяха покрити с кръв и той вече подготвяше друга стрела, този път за сърцето на еничаря.

— Ахмед! Ахмед Кадир! Събуди се!

Еничарят скочи на крака, оглеждайки се сънено за гласа.

— Аз съм, Реджид. Успокой се! Ще събудиш целия дворец с виковете си!

— Аз... сънувах.

— Това е ясно — изсумтя Реджид. — Кошмарите ти плашат целия град. Чуваш ли часовоя?

На прага се появи един солак.

— Каква е причината за тези писъци?

— Нищо особено. Просто великанът е сънувал.

— Следващият път го събудете по-бързо! Виковете му смутиха много Есма Султан! — скастри ги солакът и си тръгна.

Реджид плесна Кадир по рамото и отбеляза:

— Сигурно не може да се концентрира върху поредния си любовник, а?

— Какво? — изгледа го на кръв Иван Постивич и свали ръката му от рамото си. — Какви ги приказваш?

Челото на Реджид се сбърчи и той изрече:

— Успокой се, великане! Само се шегувам! Да не би вече ти самият да проявяваш интерес към султане или просто не искаш пак да давиш някого тази нощ? Това ли сънува?

— Не. Сънувах... умиращи коне.

— Конете, а? — скочи еничарят от съседното легло. — Майка ми смяташе, че те са духове. Когато идват в съня ти, конете са духове! И идват, за да те предупредят за нещо!

— Ръцете на султана бяха кървави. Опита се да ме убие, когато бях прикован под тялото на моята кобила — изрече мрачно Иван.

Еничарите наоколо се превърнаха целите в слух — сънищата бяха много важна част от живота.

— Ахмед, взе ли вече решението си? — прошепна многозначително Реджид.

— Имам нужда от още време, за да помисля.

— Мъжете ни стават неспокойни. Знаеш, че е опасно за всички нас!

— Още няколко дена няма да променят съдбата ни. Трябва да си помисля!

* * *

Когато Иван Постивич се появи в хамама за редовната си баня, Смарагд му донесе следобедния чай и лека закуска. Поздрави войника с усмивка, доста по-широка от обичайното.

Когато чорбаджията се отпусна в хладната стая след парата и изтъркването, евнухът заговори оживено. Дебелият му розов език облизваше с удоволствие устните му, предвкусвайки насладата от новините, които се канеше да съобщи.

— Предполагам сте чули какво стана днес на пазара, нали?

— Не слушам нищо, освен ако не идва от теб. Е, за какво става въпрос?

— Принцеса Есма Султан издаде декрет, с който забранява категорично робините да бъдат опипвани от евентуалните купувачи и изисква към тях да се отнасят с приличие!

Еничарят се разсмя и отбеляза:

— Но те са робини, нали така? Все пак за купувачите е съвсем естествено да поискат да прегледат зъбите и венците им, краката и ръцете и дори девствеността им, иначе няма да знаят какво купуват!

— Именно! Обаче султане обяви, че подобно оглеждане е обида към Корана и настоя Улемата да обяви този вид отношение като влизащо в разрез с учението на Мохамед!

— Вярно е, че търговците на роби третират жените като говеда — отбеляза Постивич със светнали очи. Винаги си бе представял какво ли е преживяла сестра му от ръцете на мюсюлманите, мръсните им ръце, които са я опипвали. — Да, принцесата действително управлява тази империя чрез ухото на султана!

— Така е — усмихна се Смарагд. — Ръката на султана се движи под нейната, а решенията ѝ са абсолютни! Дори еничарите, контролиращи пазара, не успели да я удържат. Тя сритала и прекатурила щайгите, върху които търговците изправят жените за продан, и разкървала окоото на един мъж, който се осмелил да плъзне ръка над коленете на някакво младо момиче! Аз лично бях свидетел на

всичко и ви се кълна, че тогава бях изключително благодарен на Мохамед, че не аз бях обект на нейния гняв! — отбеляза Смарагд и кимна леко. — Освен това тя купи лично над четирийсет гръцки робини и моментално ги освободи! Но голяма част ѝ се примолеха да ги прибере в харема си, за да се присъединят към останалите, които сега се разхождат свободно в този дворец!

— Да не би да искаш да ми кажеш, че всички тези жени в харема тук не са робини на Есма Султан?

— Някои са, други не. Невъзможно е да ги запомня, защото твърде голяма част от тях получиха свободата си, но малцина избраха да си тръгнат. Те се радват на свободата да се разхождат из пределите на двореца без яшмаци, без съпрузи, които да изискват от тях подчинение, без побоища и без презрение. Жените тук действително се радват на живота си. Сигурно сте чували изпълнението на женския оркестър, нали? Говори се, че Есма Султан има най-добрите жени музиканти в целия свят. Една френска принцеса дори веднъж заяви, че най-красивото нещо на Константинопол било не „Ая София“, а харемът на Есма Султан и самата тя.

С това заключение Смарагд се облегна доволно на стената зад себе си и започна да отпива от чая си.

— Ти очевидно си много горд с своята господарка — отбеляза еничарят. — Но как реагираш, когато тя заповяда някой невинен мъж да бъде удавен?

Усмивката на евнуха угасна. Той остави чашата в порцелановата чинийка и отсече:

— Никога не поставям под въпрос решенията на моята султани!

Цялото му излъчване се бе променило. Вцепени се и по месестото му лице заигра някаква грозна маска.

Единственото, което се чуваше в настъпилата тягостна тишина, беше съскането и скърцането на парата в тръбите на съседното помещение.

— Но откакто вие започнахте да ѝ гостувате всяка вечер — изрече внезапно евнухът, възвърнал самообладанието си, — тя не е изпратила на смърт нито един мъж! Затова всички благодарим на Аллах за вашето присъствие!

— Мислиш, че аз съм допринесъл за това, че тя спря да убива, така ли?

Евнухът кимна. После отбеляза:

— Не можете да отречете, че макар новата луна отново да е с нас, тя не е приела нито един любовник в леглото си, нали? А от шпионите в двореца знам, че и двамата сте останали целомъдрени през тези нощи!

Еничарят изсумтя презрително и отбеляза:

— Разбира се, че сме останали! Да не мислиш, че копнея да бъда удавен?! В името на Мохамед, защо да произнасям собствената си смъртна присъда, а?!

— Изборът не е ваш, Кадир! Ако тя ви бе пожелала, щеше да ви има, гарантирам ви!

— Не бъди толкова сигурен, евнух! Познавам един, който ѝ е отказал, въпреки че животът му не бе пощаден!

Очите на Смарагд се впиха в еничаря, бледосиньото в тях придоби жесток отблясък.

— Кой ви каза това? — извиси гневно глас дребосъкът.

Иван Постивич осъзна, че бе казал нещо, което не трябваше. Но вече беше прекалено късно. Неволно почти бе изплюл тайната на последната си жертва.

— Ами, така се говори из бардаците — изрече небрежно. — Жените там се кълнат, че някой си ѝ бил отказал, и ѝ се смеят. Казват, че тя била жената, която предложила чашата си с любов на някого, обаче се оказало, че той не е жаден.

Смарагд стисна зъби и в крайчеца на устните му се появи пяна.

— Кажете ми за кои бардаци става въпрос и веднага ще заповядам да им изтръгнат клюкарските езици от устата! До утре сутринта този бардак ще бъде сринат със земята!

— Стига, Смарагд, успокой се! Не мисля, че султане ще бъде очарована от убийството на толкова жени под претекст на някакви дребни клюки! В крайна сметка нали ти самият ми каза, че тя е защитничка на женската част от човечеството?! Освен това би ли искал Есма Султан да чуе с ушите си приказките, които се говорят за нея, а? Гарантирам ти, че това само ще я вбеси още повече и ще я подтикне към нови, още по-страшни убийства!

Смарагд издиша дълбоко, пое си отново дъх, но вече значително успокоен и отбеляза:

— Кадир, вие сте твърде умен, за да бъдете обикновен еничар!

„А ти си твърде горд и отмъстителен, за да бъдеш евнух“ — помисли си Постивич.

* * *

Всяка нощ Безмиалем изминаваше безшумно с пантофките си пътя до порфирния параван. Когато преценеше, че никой не я наблюдава, притискаше очи към дупчиците във филиграна, за да наблюдава Есма Султан и Ахмед Кадир.

Гладкият мрамор охлаждаше бузите ѝ. Тя примигваше, забелязвайки как палачът на Босфора вече седи по-близо до господарката ѝ, както седи особено доверено лице, и как кима от време на време с глава.

Безмиалем започна да мрази господарката си и магията, с която тя оплиташе Ахмед Кадир.

Жените в харема вече години наред бяха наблюдавали игрите на принцесата — понякога мъжете се страхуваха и се налагаше да бъдат изкусени, за да се представят на ниво. Други пък автоматично се възбуждаха и я обладаваха бързо върху рогозките, на дивана или в леглото.

Ала този мъж слушаше. Беше започнал да се успокоява в присъствието на Есма Султан, широките му рамене бяха отпуснати, очите му не изпускаха домакията. Вече му сервираше чая — побързваше да освободи Назип и Лейла и тя лично се занимаваше с чайника. Дори първо проверяваше напитката на вкус и горещина, преди да му подаде чашата.

Безмиалем виждаше как той приема чашата и пръстите им се докосват. Дори само мисълта, че той може да стане следващият любовник на господарката ѝ, я караше да забие дълбоко нокти в дланта си.

Ахмед Кадир обаче беше мюсюлманин и беше защитен от шерията. Въпреки това подлият Смарагд като нищо би могъл да докладва на султана, който пък въздигаше сестра си до ранг на богиня.

Махмуд Втори презира чорбаджи Кадир, така че не ми се мисли какво би сполетяло еничаря, ако неволно провокира гнева на султана!

Трябва да предупредя чорбаджията! Не ме интересува, че мога да си навлека яростта на Есма Султан — ще рискувам, за да го спася!

* * *

Тази вечер Есма Султан заръча да доведат еничаря час по-рано от обичайното. Противно на очакванията, изобщо не беше превъзбудена от събитията, които бе причинила през деня — беше по-скоро енергична, но и спокойна.

— А, добре! Значи си тук!

— Повикали сте ме, султане.

— Така е, но не можех да бъда сигурна дали си вече тук, или още се мотаеш из града. В някоя кръчма или може би бардак?

Еничарят я изгледа и предпазливо отговори:

— Напоследък избягвам и двата вида заведения.

— Мъдро от твоя страна. Кръчмите са свърталища на предателски заговори, а бардаците са пълни с болести. Може би ще пожелаеш някое от момичетата в моя харем да сподели удоволствията ти?

Иван Постивич се замисли какво да отговори. Разбира се, че не би имал нищо против да изкара една нощ с някоя от красавиците в харема на принцесата. Но се питаше каква ли цена ще трябва да плати за това. И вместо това изрече:

— Чух, че тази сутрин сте се намесили много енергично в търговията на пазара за роби.

Очите на принцесата омекнаха и тя поклати глава.

— Сам ще прецениш. Но със сигурност ще се изненадаш. Първо обаче ще завърша историята за Софи. А тази вечер трябва да се погрижа за новите жени в моя харем!

* * *

Четирийсетте бивши робини се скупчиха в хамама на Есма Султан. Бяха ококорили широко очи от удивление, а неколцина сред тях — най-младите, потреперваха и плачеха, защото не бяха сигурни

какво се е случило с тях. Коя е тази османска принцеса, която си има собствен харем?

Повечето от жените бяха гъркини от Хиос, така че гъркините от харема се заеха да ги утешават и успокояват на собствения им език. Изкъпаха ги, намазаха ги с ароматични масла от лавандула, рози и лимони и ги облякоха в красиви дрехи.

Готвачките, главната сред които бе гъркинята Мария, се потрудиха здраво, за да приготвят за момичетата вкусни храни от родното им място. Уханията от кухнята изпълниха целия дворец така, както някога, преди четиристотин години бе миришел целият Константинопол, но сега тези аромати се ограничаваха единствено до гръцкия квартал в Галата. Мария — зачервена от пот и цъфтяща от гордост заради готварските си умения, приготви истинско пиршество, с което да посрещне с добре дошли освободените робини от Хиос. Нареди предълга маса с деликатесите на своята кухня. Имаше златистокафяви кюфтенца от нахут, варен зелен фасул, богат асортимент от вкусни кебапи, салати от патладжан. Мария пълнеше чиниите със сардини, консервиран октопод, рибни салати и други морски деликатеси, които не бе приготвяла дори за трапезата на Есма Султан, ако ще и за най-пищните банкети. Бившите робини едва не припаднаха над вдигащите пара чинии с агнешко с картофи, поръсено обилно с кайсии, лимони и мента.

Но най-широки усмивки сред жените предизвикаха бадемовите сладки и превъзходната баклава. Чисти, нахранени и тотално объркани, гостенките пиеха узо, радваха се и се кръстеха толкова често, че погледите на останалите жени от харема се замаяха да гледат как ръцете им извършват ритуалните движения пред телата им.

От името на групата заговори Аделфа:

— Не можем да повярваме на късмета си да бъдем освободени от гнусните опипващи ръце на непознати мъже и от непосилното робство! Опиянени сме от радост и от вашето вълшебно гостоприемство, о, благословена Есма Султан, дано Бог чуе името ви! Есма Султан говори за свобода — и наистина, един грък не може да бъде истински жив без свободата си, по-скоро бихме умрели. Но по-голямата част от нас се дивим на света, който Есма Султан е сътворила зад стените на този дворец. И тъй като повечето от нас нямаме вече нито дом, нито семейства, при които да се завърнем, молим

коленопреклонно да ни бъде позволено да останем да живеем сред жените тук!

Появи се женският оркестър и засвири и жените започнаха да му пригласят и не след дълго до бреговете на Босфора се насъбраха десетки кайъци, за да слушат красивите песни, които се носеха над водите.

Онези, които слушаха по-внимателно, можеха да чуят химни на друг език — безсъмнено гръцки и безсъмнено радостен.

* * *

На следващата вечер в хамама Иван Постивич настоя да го избърсне момчето. Смарагд застана зад рамото му и ръката на младия бръснар започна да трепери под погледа на евнуха от Топкапъ.

— Не ми позволяваш да избърсна лицето ти, чорбаджи. Защо? — запита Смарагд със стиснати юмруци.

— Добре е да позволим и на момчето да се упражнява. Как иначе ще се научи, а?

— Момче, бръсначът да е по-близо до кожата, под по-остър тъгъл! Оставяш необръснати петна! — смъмри го Смарагд.

А когато момчето неизбежно поряза леко лицето на еничаря, евнухът се усмихна широко и отбеляза:

— Ето, виждаш ли, чорбаджи, имаш нужда от по-опитна ръка! Ръка, която да е уверена и сигурна!

— Вече и аз не знам какво заслужавам — промърмори Постивич, докато изтриваше кръвта от лицето си с подадената му кърпа.

Есма Султан отново повика своя гост по-рано от обичайното. Покани го да вечеря заедно с нея в двореца. Пиха фини вина от Франция в чаши от шлифован кристал и хапнаха деликатеси от кухнята на Мария, които им бяха сервирани на подноси от Лейла и Назип.

Когато виното се издигна към главата му и разля по вените му мека топлина, Иван Постивич се отпусна. Облакът се на възглавниците и се загледа в изящния профил на домакинята си, която му наливаше чая. И едва сега осъзна, че това бе лице, което бе започнал да опознава доста добре. Извивките му, настроенията му.

Есма Султан се усмихна, но не го погледна в очите. Поиска хартия и перо, надраска набързо някаква бележка и я връчи на Назип.

— Тази нощ ще ти разкажа последната глава от романа на Софи — изрече тихо. — И най-сетне ще разбереш каква е женската орисия!

Смарагд вече бе станал мой шпионин, защото бързо бе надушил престижа и привилегиите, с които ме обсипваше баща ми. Беше като някое от дивите кучета из града, лесно надушващи силните. По-късно, когато баща ми почина, Смарагд побърза да влезе в леглото на братовчед ми Селим, надявайки се на благоволенieto и на новия султан. Но в момента, в който се развива моята история, Селим все още беше в клетка, безобиден като бръмбарче.

Та Смарагд ми беше казал, че султанът си бил направил удоволствието с черкезката красавица по-рано въпросния следобед. И тя доста го била изтощила — все пак той вече не беше млад. Тази новина ми даде известна надежда, че Софи ще бъде пощадена, но тази надежда моментално умря, когато зърнах фенера на главния евнух да проблясва по коридорите на харема, идващ за Софи. Целунах сестричката си по устните и се втурнах към вратата. „Никога няма да те изоставя, кючук! — прошепнах. — Въпреки че съм безсилна относно съдбата ти тук!“ Закопчах мантията си чак до врата и се измъкнах през вратата. Отвън ме чакаше Смарагд. „Къде отиваш, Есма Султан?“ Нямах никакво време да измислям лъжи, а дори и да го направех, знаех си, че евнухът пак ще ме проследи. „Искам да подишам малко въздух на двора — рекох. — Можеш да ме придружиш.“ Така Смарагд ме придружи покрай останалите евнуси и двамата стигнахме градините. Вървахме няколко минути, а после седнахме на пейките от мозайка под лунната светлина. „Знаете ли, че в испанските земи наричат първото тънко резенче на новата луна «ла луна султана»? — обади се по едно време евнухът, заприличал по белота на смъртник под светлината на луната. — Така я е нарекла Фатима от Кордоба, когато маврите са управлявали Испания.“ „Фатима ли?“ „Тя е била учен и суфи и са й угаждали дори повече, отколкото на вас. Но това е било преди много време, преди мъжете да обявят физическия и духовен свят за своя запазена територия и да изключат жените от правото да се занимават с наука.“ „От къде събираш такива познания, евнух? — попитах. — Аз никога не съм чувала подобни разкази.“ „Чета книги, султане.“ „Имаш големи мечти за евнух“ —

отговорих, вбесена от наглостта му. „Както кажете — кимна той. — Вие пък имате големи мечти за жена. Не сме ли и двамата роби в определен смисъл?“ Извърнах се бясно, изведнъж извадена от мислите си за Софи. Как смее той да изрича подобни обиди, да ме приема за равна?! Той забеляза гнева ми и бързо заговори: „Простете импулсивната ми бележка. За момент забравих положението си“. Но думите му не само бяха събудили гнева ми — бяха докоснали и някаква странна струна дълбоко в мен. „Слушам те, евнух — кимнах. — Кажи ми в какъв смисъл една жена е роб.“ „Вие знаете по-добре от мен — прошепна той. — Кога сте свободна да правите онова, което желаете? Ето, дори и тази вечер трябва да ви ескортирам сред мрака на тази оградена отвсякъде градина, въпреки че солаците обикалят наоколо, за да се уверят, че никой няма да наруши светостта на султанския харем, но и... никоя жена няма да излезе от него. На една жена не може да се вярва, тъй като собствените ѝ природни ритми са дяволско оръжие, насочено към самата ѝ душа! Ето, тази нощ е султанската луна — най-настойчивите сексуални призови на тялото, които са като проклятие за жената. Султанът го знае и затова се опитва да удвои графика си на посещения при наложниците, за да яхне вълната на естествените им страсти. По това време жената е в силата си.“ Аз се смръщих и отбелязах: „Това показва колко малко знаеш! В момента къпят малката ми сестра Софи, за да легне в леглото му! А тя си умира от ужас. И няма никакви страсти“. Евнухът махна небрежно с ръка на думите ми и на мен за пореден път ми мина през ума мисълта да заповядам да го обезглавят. Какъв нагъл жест пред една османска принцеса! „Софи е просто момиченце — каза. — Разбира се, че няма женски страсти. Това е някакъв каприз от страна на султана, защото нито едно момиче не трябва да бъде вземано в леглото преди първия му мензис! Улемата и мюфтията очевидно си извърщат главите настрани, за да задоволят странните прищевки на султана. Това е грях срещу Аллах!“

Въпреки самообладанието си аз ахнах, защото тези думи спокойно можеха да му струват живота. Но всъщност той изрече същото, което аз цялата вечер си мислех. „Е, защо не ми покажеш накъде си тръгнала, Есма Султан? Ако ми позволиш да те придружа, обещавам, че няма да кажа на никого!“ Осъзнах, че той така или иначе щеше да ме последва и изрекох: „Ще ти покажа, ако дойдеш с мен. Но

ако чуя после само думица, ще се оплача, че си ми направил неприлично предложение и ще бъдеш обезглавен!“ Евнухът пое дълбоко дъх при тази заплаха и оправи излишно туниката си. После кимна, но очите му започнаха да проблясват пакостливо — беше наясно, че една принцеса, която се измъква от стаята си посред нощ, определено е намислила нещо. Така, без думица повече аз поведох евнуха към гъстите храсти и с помощта на високо вдигнатия му фенер двамата навлязохме в земните недра.

* * *

— Виждах баща си съвсем ясно през дупката в стената и същевременно долавях пикантния дъх на придружителя си. Смарагд миришеше на куркума и индийско орехче, едва поемайки си дъх след трудния път през мрачния тунел. Бях пристигнала тъкмо навреме, за да видя как главният евнух ескортира Софи в покоите на баща ми. Тя трепереше, но приближи към леглото му и коленичи, както ѝ беше казано. „Кючук — рече той, — малката ми, няма нужда да приближаваш откъм краката ми. Ела тук, до гърдите ми и аз ще те успокоя.“ Софи се вцепени. Беше се подготвила за ритуала, който ѝ беше описала майка ми, и бе готова да се подчинява, без да мисли и без да вижда какво прави. Виждаше се, че няма никаква представа как да реагира на любезността. И тя застана до него, но не помръдна. Той вдигна чаршафите си, а когато тя не помръдна, евнухът леко я хвана за ръка и я отведе в леглото му. „Ела, легни до мен и недей да трепериш толкова!“ Софи просто не бе в състояние да се овладее. Трепереше като лист, докато се качваше в леглото на баща ми.

Видях ръцете му, огромни, натежали от пръстени, петнисто кафяви на фона на бялата ѝ кожа. Костите под кожата ѝ бяха толкова деликатни, толкова фини! После ръцете му я преобърнаха по корем. Тя изчезна под него като плувец, потъващ под вълна, и я чух да изскимтява. Тихичко. Все още го чувам това скимтене. А по лицето на баща си зърнах чиста, неподправена животинска похот, докато я обладаваше отзад. И го намразих!

Усетих как евнухът хваща ръката ми и ми прошепва в ухото: „Виждаш ли какви животни са мъжете?! Е, кажете ми тогава, с какво е

една жена по-свободна от евнуха? Дори принцесата?“ „Никога — прошепнах и установих, че гласът ми е станал толкова дрезгав, че се налага да преглътна, за да изрека и една думица. — Никога няма да позволя някой мъж да ме обладае като животно!“ Софи пак изскимтя, а баща ми се изсмя. Но не от радост, а от триумф. „Мъст за всички мъже! Дано всички да отидат в ада!“ — изрекох и захапах ръката си, за да не се разпищя. „Когато моментът настъпи, може да ме броите от онези, които налагат със сила волята ви! — обади се евнухът. — Ще ви служи добре, защото желанието ми за мъст ще намери утеха във вашето!“

Настана гробна тишина, през която Постивич огледа внимателно лицето на Есма Султан. И зърна в него нещо ново, някакъв нов вид тъга — някак си сладка и уязвима, и същевременно гневна.

После тя си пое дълбоко дъх и остана единствено гневът.

— Софи беше изнесена от леглото на баща ми от евнуха, защото беше твърде разранена и унижена, за да помръдне, а пък баща ми бе загубил напълно интерес към нея, след като си беше направил удоволствието. „Отведете я в харема! — заповяда той. — Нека Салиха я почисти. Момичето не трябва да вижда никого от харема, нито да получава поздравленията им, докато не се успокои!“ Евнухът я грабна в ръцете си като пеленаче. Тя покри лицето си с одеялото, с което той я бе увил, и започна да риде тихичко в гънките му.

А аз се втурнах далече напред пред едва успяващия да ме настигне Смарагд, за да стигна по-бързо в харема. Мантията ми се вееше зад мен, докато пресичах двора и коридора. И пристигнах точно в мига, в който евнухът достави Софи на майка ми. Майка ми я пое по същия начин от ръцете му. „Аз ще приготвя хамама — рече той. — Трябва да бъде почистена изцяло. Ще използва частния хамам, а не общия.“ Аз стоях зад майка ми, докато тя притискаше главата на Софи към гърдите си. Лицето на момиченцето беше разкривено от плач и силно зачервено. От време на време тялото ѝ се разтрисаше и аз се уплаших, да не би да се задави и да умре. „Тя ще се оправи, Есма. Повикай евнуха, за да я отнесе в банята.“ Само след броени минути се намирахме в частния хамам, запазен само за церемониални ритуални измивания. Свещите бяха запалени, а от тръбите в басейна се стичаше вода. Евнухът постави Софи върху дървеното столче и се опита да махне от нея одеялото. — „Не! — изпищя тя. — НЕ! НЕ!“ „Смирна —

обърна се майка ми към евнуха, — засега ѝ остави одеялото.“ „Но аз трябва да наблюдавам измиването!“ „НЕ! — изпищя отново Софи и пак започна да се дави.“ „Ако останеш в полезрението ѝ, тя ще събуди всички жени от харема и ще навлече срам на султана. Послушай ме, знам какво говоря!“ Евнухът погледна притеснено хълцащото момиченце и кимна. „Но ще трябва да я прегледам, преди да се върне в апартамента“ — каза, отстъпвайки назад. После изчезна по коридорите на хамама.

Майка ми натопи гъбата в медната кофа и я притисна към гениталиите на момиченцето. Софи прошепна: „Не там!“ Майка ми я погледна невярващо. „Не там!“ — повтори Софи с треперещ гласец. Майка ми ахна, когато осъзна какво има предвид Софи. „Демон мръсен!“ — прошепна. А после, съвсем нежно обърна Софи, сякаш се канеше да я натупа по задните части, но просто мина внимателно с гъбата и когато я обърна, видяхме, че тя е подгизнала от кръв. „Върви да кажеш на евнуха да запали мангала и да подготви до него топъл диван — изрече майка ми с неузнаваем глас. — Трябва да говоря със Софи насаме!“ Майка ми отнесе Софи на дивана цял час по-късно. По миризмата на дрехите им разбрах, че тя бе дала на момиченцето опиум и като нищо и самата тя бе взела от него. В съня си Софи стискаше в ръце дървеното конче, което ѝ бях дала. „Остави я да спи, Есма — отрони майка ми, галейки косата ѝ. — Нека спи дотогава, докато ангелите ѝ позволят да почива!“ На следващия ден валиде султан извика Софи. Майка ми се опита да я защити. „Моля, кажете на валиде, че момичето не е добре. Днес ще остане в леглото под моите грижи.“ „Валиде султан ми заповяда да ѝ заведа Софи!“ — изрече само евнухът, без изобщо да помръдне от прага. „Налага се да ѝ предадете, че момичето е много болно и би било огромна грешка да я караме да се движи!“ Макар и неохотно, евнухът напусна и час по-късно на нашия праг се озова старата валиде, подпирайки се на бастунчето си. Беше облечена в тъмносиня коприна и изглеждаше като стар паун, застанал на един крак. „Казаха ми, че Софи е болна. Трябва да я видя веднага!“ — озъби се тя. След това тръгна напред и размаха бастуна си, така че всички се отдръпнахме. Изкуцука през апартамента към малката стая с мангала, който все още гореше и въглените му топлеха момичето, което лежеше до него. Софи повдигна немощно глава, объркана от неочаквано нахлулия около нея хаос, съпровождащ валиде. Все още се

възстановяваше от непробудния сън на опиума и сега примигна, опитвайки се да фокусира ставащото пред нея. „Какво те боли, момиче?“ — попита валиде. „Аз... аз...“ „Е, какво? Казвай!“ „Тя все още не е добре от снощи“ — намеси се майка ми и скръсти ръце пред гърдите си. Валиде султан се обърна намръщена към майка ми и занарежда: „Това момиче е провъзгласено за наложница и сега се очаква върху нея да бъдат изсипани поздравленията и възхвалите не само на харема, но и на целия град! Жените чакат в хамама, за да я срещат и да сплетат косата ѝ с перли. Ръцете им са пълни с розови листенца, които да разхвърлят в церемониалните вани, за да приветстват новата си сестра, както вече приветстваха новата любимка Рушда, която беше изкъпана и сега си почива. А шивачката я очаква, за да ѝ направи новите дрехи, подходящи за новия ѝ статус!“ Гневът по лицето на майка ми се замени с объркване, когато бавно проумя чутото. „Но нали е наложница? А тази церемония е единствено за...“ „Султанът вече ѝ е подготвил специалните апартаменти, които са в съседство на неговите. Да, тя е обявена за фаворитка заедно с Рушда и ще получи всички специални привилегии, подходящи за ранга ѝ! Той ще я приема в леглото си много нощи, защото очевидно го е дарила с голямо удоволствие!“ Последното беше насочено към майка ми, която някога бе живяла в същите тези апартаменти, когато е била фаворитка на султана. Но майка ми беше много по-силна, отколкото допускаше валиде. Сега тя отметна назад кестенявата си коса, вече изпъстрена със сребристо, което дори и най-силната къна не можеше да скрие, и отсече: „Убедена съм, че Софи ще оцени този прием много повече, след като си почине добре. Трябва да кажем на жените от харема да я очакват, когато е готова да приеме поздравленията им довечера!“ „Шшшт! Ще им кажа, каквото си искам и нямам нужда от съвети от една безполезна чанта като теб! Той има намерение да я направи своя съпруга! Въпреки че не разбирам защо синът ми ще пилее силата си за едно момиче, което не е готово да го дари с дете! Една нощ е каприз, но да бъде направена съпруга, преди да е станала жена, е вече светотатство! Нощ след нощ пропиляно семе! Обучила съм толкова много жени да му доставят удоволствие и те са готови да заченат синове за Османската империя, а той — това момиче! Направо не мога да я гледам, мръсната малка вещица!“

А аз стоях и с ужас слушах баба си. Не можех да разбера как е възможно да бъде толкова сляпа за мъжката несправедливост, ако ще и да става въпрос за единствения ѝ син и за султана на империята! И в този момент осъзнах, че една мъжка дума би могла да настрои жена срещу жена, ако тя се поддаде на жестокостта му, и тази жена би могла да се превърне в по-грозен звяр и от мъжа!

В този момент усетих, че Софи се раздвижва. Надигна се от дивана с прилепнала по тънкото си телце нощница. Лицето ѝ вече не изглеждаше уплашено, а разкривено от гняв, от дива ярост, каквато никога преди не бях виждала и никога повече не видях. „Охо, значи ленивката в крайна сметка е събрала сили да стане от леглото, а?! — изсъска валиде и започна да бодне злобно момичето в гърдите с бастуна си. — Искам да знам как е възможно синът ми да те предпочита пред Ирис, арменската танцорка, която му заведох миналата седмица? Ти, която нямаш нито гърди, нито бедра, нито дори женственост! Не мога да приема това решение, но все пак той настоява да бъдеш преместена в апартаментите на фаворитката му! И неговото безценно семе ще пада нощ след нощ в пуста утроба!“ „Семето на султана не е проникнало в утробата ми, валиде султан“ — изрече Софи с все по-извисяващ се глас. „Какво?!“ Софи изпъна гръб и погледна валиде право в очите — най-непочтителният жест, който някога съм виждала в Топкапъ. Всички, с изключение на царското семейство гледат в земята, когато се обръщат към султана или семейството му. А после, с ясен и звънък глас въпреки преbledнялото си лице Софи отсече: „Аз все още съм девица!“ „Девица ли? Какви ги приказваш, глупачка такава?“ „Шшшт, момиче! — прошепна майка ми. — Не знаеш какво приказваш! Тя е огънят, а ти си съчката!“ „Разбира се, че не си девица, курва такава! — отсече валиде и се обърна към евнуха, който кимна утвърдително. — Вече видях чаршафите и те са подгизнали от кръвта ти!“ „Да, султанът действително ме разкърва. Но не там, откъдето кърви една девица, а там, където кървят момченцата — малките момченца, които той предпочита!“ Валиде тропна силно с бастуна си по пода и главният евнух побърза да ѝ донесе стол. Тя се срина на него и се огледа замаяно наоколо. „Ти обвиняваш сина ми, султана, в животински актове? — ахна старицата. — Ти, гнидо мръсна, робиньо нещастна! Ще заповядам да те обесят, чу ли?!“ „Аз не съм момче и още съм девица. Онзи, който е защитник на Корана, Божията сянка на Земята,

би трябвало да помни първите сури!“ „В името на Аллах и на Пророка ще бъдеш накарана да млъкнеш завинаги, кълна се! Евнух! Накарай я да млъкне!“ „Не мога, мадам! Обявена е за фаворитка на султана и не е в моите правомощия да...“ „Накарай я завинаги да млъкне, чуваш ли? Удуши тази неверница, не виждаш ли, че е обладана от демон?!“ „А аз знам първата сура, валиде султан, бях накарана да уча всички сури наизуст?“ И с тези думи Софи отвори уста и започна да изрича думите на арабски така, както е била учена от имама. Думите, които забраняват изрично акта, който султанът тази нощ бе извършил с нея. „Млъкни, демоне! — изпищя валиде, вече извън себе си. — Ще заповядам да изтръгнат езика ти!“ „Мълчание, а? Добра турска черта. Е, ще млъкна веднъж завинаги!“ И като каза това, Софи се приведе над пълния с нагорещени въглени мангал. Първата ми реакция беше да отскоча назад. Но майка ми веднага разбра и се втурна напред. Ала твърде късно — момичето се оказа по-бързо. Грабна един нажежен въглен и го напъха в устата си. Чухме изцвърчаването на плътта ѝ и задушавания писък — въпреки че и до ден-днешен не съм сигурна дали този вик на болка беше на Софи или на майка ми.

В стаята отново се възцари гробовна тишина.

Есма Султан гледаше право напред, но конкретно никъде. Очевидно бе вторачена в последните сенки на спомена, които постепенно избледняваха.

Накрая продължи:

— В онзи момент осъзнах с абсолютна сигурност, че наистина трябва да си създам собствен харем. Дом за жени, които не живеят в страх от мъжете. Гарантирам ти, че на света няма друго подобно убежище. Баща ми почина само няколко дена по-късно от парализа, която обхвана тялото и ума му — ще ми се да вярвам, че с това Аллах го наказва за стореното. И така, във вакуума на скръбта, която изпълни двореца, аз се сдобих със свободата да действам с благословията на братовчед ми Селим — новият султан. Именно той беше силата, която освободи жените от Двореца на сълзите и ми позволи да купувам красивите робини, с които се отнасят така жестоко по пазарите. Така аз им дадох възможността да си върнат свободата. Някои го направиха, други — не. Но Софи дойде при мен с радост, защото животът ѝ отдавна беше съсипан. Красотата ѝ беше опустошена, майка ѝ беше

починала, брат ѝ — в неизвестност за нея. И затова тя остана при мен, дори след като ѝ дарих свободата.

След като изрече това, Есма Султан протегна ръка към малкото златно звънче, което стоеше върху седефената масичка, и отбеляза:

— Виждам по изражението ти, че не вярваш на думите ми, нито на познанията ми за женските сърца. Но съвсем скоро ще се убедиш, че говоря самата истина!

Ръката ѝ разтърси звънчето и звънът отекна във въздуха. Не повече от миг по-късно се появи Шафран.

— Прати да повикат Ирина!

Шафран погледна към Постивич, а после и към султани, но накрая просто се завъртя на пети и излезе.

— Ирина ли? Ирина не е турско име. И...

Опита се да каже още нещо, но Есма Султан го прекъсна:

— Да не би да си мислиш, че не се уча от поданиците си? — изрече тя на перфектен сръбски. — И какъв език според теб говореше моята безценна Софи?

Иван Постивич поклати огромната си глава, онемял от изумление, неспособен да повярва, че чува родния си език от устата на една османска принцеса.

Но тоталното му онемяване настъпи при следващата гледка. Защото, когато русокосата забулена жена се появи в стаята, той моментално разбра, дори само по очите ѝ. Дори след толкова много години той нито за миг не се поколеба — това бяха очите на неговата сестра!

— Ирина, знам, че ти и брат ти се нуждаете от време, за да си поговорите. Ще ви оставя насаме. Ще се върна призори, за да имате достатъчно време да споделите всичко, което ви тежи.

— Спри! — извика Иван Постивич, когато Есма Султан се насочи към вратата. — Моля ви, спрете!

— Да, мой непочтителен еничарю, какво има?

— Вашият разказ... той беше...

Есма Султан се усмихна.

— Разказът ми беше напълно верен, с изключение на името, което промених на Софи, за да не я познаеш. Но името Ирина вече не ми допада за нея. Ирина означава „мир“^[1]. Ха! А ти, Иван Постивич, не трябва да казваш на никого къде е тя, защото така ще изложиш

живота ѝ на огромна опасност! За външния свят тя ще си остане Безмиалем. Защото, ако брат ми узнае местонахождението ѝ, ще стори всичко, за да я вмъкне в леглото си в Топкапъ! А според мен тя по-скоро би се самоубила, отколкото наново да се остави в мъжки ръце!

С тези думи султана изчезна от стаята, придружена от цяло ято прислужнички, които я ескортираха до красивите градини.

Иван Постивич се втурна към сестра си и я прегърна. И изобщо не се изненада, когато тя свали воала си и разкри перлено оцветените белези около устата си. Започна да я целува по бузите отново и отново, навлажнявайки ги със сълзите си.

— Иване, братко мой! — изплака тя.

И за първи път след толкова много години Безмиалем чу брат си да изрича името ѝ на глас, на сръбски:

— Ирина! Ирина! — шепнеше той и гигантското му тяло се тресеше от радост.

---

[1] На гр. език — Б.р. ↑

ДЕВЕТА ГЛАВА

Сестрата и братът прекараха цялата нощ заедно в апартаментите на Есма Султан. Сълзите на Иван къпеха белезите по лицето на Ирина.

Тя му разказа живота си, преминал през загуба на близки, през радости и болки. Есма Султан я спасила, прибрала я и се отнасяла към нея като към сестра. И накрая именно добротата на жените се оказала силата, която я успокоила, след като заменила физическата си красота за светостта да бъде недосегаема, защитена от раните си.

Иван Постивич галеше косата ѝ с огромната си, подобна на лапа ръка и заравяше лице в пространството, където вратът ѝ среща раменете. Вдишваше незабравимия дъх на дома и семейството си и плака неудържимо за мъртвата им майка. После и той ѝ разказа живота си във всичките му етапи, които нахлуваха в ума му подобно на глави на роман, изпълващи мрака със странни слова.

Когато наближи зората и светлината на изгряващото слънце направи пламъците на свещите излишни, две черкезки прислужници влязоха безшумно в стаята, за да ги изгасят. Момичетата зърнаха фаворитката на Есма Султан в обятията на Ахмед Кадир и се усмихнаха вътрешно. Фактът, че великанът бе избрал за своя любима най-нещастната от всички жени в харема, подсказваше за тайни на душата, а не само за похот на тялото. И те благодариха на Аллах за благородството и щедростта на господарката им, която бе позволила мъжки ласки най-сетне да докоснат прегорената плът на любимката на султане.

— Слава на Аллах! — прошепнаха си една на друга те, докато тихо затваряха вратата, за да оставят шепнещата си двойка насаме.

Ирина и брат ѝ си шептяха тайните не само след изгрев-слънце, но и през деня. Бяха изгубили родния си дом, езика си, религията си. Майка им бе починала от скръб и от непосилния труд, защото не ѝ бе останал никой, който да ѝ помага в суровите сръбски зими.

Братът и сестрата бяха изгубили всичко, но сега се бяха намерили отново един друг. Душата на Ирина вече беше пълна и също

като водата, която прелива през препълнения шадраван, така и нейният дух преливаше от радост.

Когато слънцето се издигна по-високо в небето, към тях се присъедини и Есма. И категорично отказа каквито и да било благодарности. Дори не им позволи да си отворят устата. Предупреди ги, че няма начин тайната им да не достигне до ушите на султана. Прегърна нежно през раменете Ирина и изрече тихо:

— Мисля, че най-добре ще бъде, ако му кажеш сама. Тайните са като вятъра. Разпространяват се бързо и свободно, колкото и да ги пазиш. Ако Смарагд научи за нашата тайна, бъдете сигурни, че скоро ще умрем от задушаване. Така че най-добре би било да намериш подходящия момент, за да използваш тази информация в своя полза, преди да позволиш на евнуха да я отнесе лично до Топкапъ!

И се усмихна нежно — изражение, което Постивич никога досега не бе зървал по лицето ѝ.

— Махмуд изобщо не те е забравил — допълни султана, — въпреки десетките съпруги и наложници, които си е взел!

— Но след като види лицето ми... — промълви Ирина. — Никой никога няма да обича това лице!

— Аз го обичам! — прошепна Есма Султан и погали майчински бузата на приятелката си, която се бе вторачила в сложните фигури, изрисувани с къна по ръцете на султана — Това е лицето на бунта и на решителността! Не показва нито възраст, нито страх, нито умора от досада. Застинало е във времето — в мига, в който ти се изправи смело срещу мъжа, който те поруга! То е символ на бунта срещу господството на мъжете, пък били те и османски султани! Кое лице би могло да бъде по-красиво от твоето, кючук?!

* * *

На следващата нощ еничарят не беше повикан в покоите на принцесата. Той се мотаеше из двора и похапваше фъстъци и докато се усети, мина полунощ. От време на време един прозяващ се паж премиташе обелките, които падаха върху мраморните плочи.

Изведнъж, сякаш от мрака, се материализира Смарагд и с необичайно високо вдигната брадичка го освободи.

— Връщай се в казармата, Ахмед Кадир! — отсече с официален, леден тон. — Принцесата си почива спокойно на втората нощ от новата луна. Вече нямаме нужда от присъствието ти!

Странна вълна на отчаяние заля душата на Иван Постивич. Когато пое напред към изхода, той се обърна назад и видя, че е съпровождан от самодоволната, презрителна усмивка на дребния евнух, кръстосал важно ръце пред гърдите си.

Но как е възможно тя да го прогони точно сега, когато му бе разрешила да узнае, че собствената му любима сестра е сред жените в харема й?!

След толкова много будни нощи еничарят си даде сметка, че няма да може да заспи чак до изгрев-слънце. Затова предпочете да излезе от двореца и да се разходи покрай Босфора.

Застана на брега и се втренчи във водата, почерняла под новата луна. В тези тъмни води той бе удавил повече от две дузини мъже — водните им гробове си оставаха небелязани сред необятното гробище на враговете на османските султани.

Потънал в мислите си, Иван Постивич предпочете да игнорира първия глух писък, защото си мислеше, че това е някаква злобна игра на неговия ум. Но после в мислите му нахлу агонизиращия вик на дете и той се провикна над вълните:

— Кой е там? В името на еничарския корпус на султана, съобщете името и заниманието си!

Някаква жена му отвърна с писък:

— Детето ми, детето ми! Убийци, не го докосвайте!

След това Постивич чу звук, който познаваше болезнено добре. Звук, който продължаваше да го преследва в сънищата му — плясък на тежък чувал и внезапно настанала тишина.

Иван се опита да успокои дишането си и напрегна очи в сумрака на нощта, за да открие убиеца. В далечината проблесна фенер.

— Приятелю еничарю! — извика някакъв глас. Бързо приближи лодка. Постивич я хвана за носа и я издърпа на брега.

— А, това си ти, великанът! — изрече войникът отпред. Ръкавът на шапката му се ветрееше отзад. — Лодкарю, спри! Трябва да говоря с този човек!

Лодкарят кимна и остави веслата, доволен и от кратка почивка.

— Ти си солакът на Есма Султан — каза еничарят, докато слизаше от лодката. Имаше русочервеникава коса и говореше на сръбски с акцент от североизточните провинции.

— Аз не съм солак — възрази Иван Постивич, като се изплю в прахта. — Бях изпратен на служба при султана, но не принадлежа на нейната орта!

— Не исках да те обиждам, братко — изрече младият войник. — Само исках да те предупредя — погледна подозрително турския лодкар, който се правеше, че съзерцава нощта. — Върни се в казармата си и си запуши ушите добре, защото онова, което ще чуеш, ще преследва ума ти до края на дните ти!

— Слушам те!

— Говори се, че си изстрадал множество нощи по заповед на Есма Султан. Но тази нощ ще бъде стократно по-лоша! Аз съм едва първият, който извършва твоя грях!

— Чух. Жена от харема.

— Да. И детето й. Малък принц, син на брата на Махмуд — Мустафа. Те са едва първите. Тази нощ ще бъдат удавени двеста човека!

В този момент Иван Постивич зърна десетки фенери, завиващи покрай Златния рог и насочващи се към центъра на Босфора.

— Султанът издаде указ всички жени на Мустафа да умрат и това да стане от нашите ръце...

Докато червенокосият еничар говореше, гласът му изведнъж се извиси с цяла октава, до фалцета на момче. Но побърза да преглътне сълзите си и по лицето му се изписа страх да не бъде помислен за женчо от легендарния Ахмед Кадир. После продължи:

— Видях гигантската ти осанка и те познах. В кръчмите все още се разказва за твоите подвизи и мъжете пеят хвалебствени песни за теб! Ти си истинска легенда за нас!

— Ако вече съм станал легенда, значи съм мъртъв. Върви с мир, братко! А аз нямам нужда от възхвали. По-добре да живеем, за да служим на Аллах!

Младият еничар сведе глава и смотолеву смутено:

— Не съм дошъл, за да те кича с фалшиви хвалебствия, Ахмед Кадир! Само преди няколко минути, докато стоях в онази лодка, си мислех да се хвърля и аз след двете невинни души, които изпратих на

оня свят. После обаче те чух да викаш, разпознах непогрешимата ти фигура и го приех като знак от Бога! — Пое си дълбоко дъх и продължи: — Кажи ми нещо, което да успокои душата ми, защото писъците на онази жена и сълзите на малкия принц все още ме преследват! Но ако бях отказал да се подчиня на заповедта, щях да умра заедно с майката и детето. Сега обаче, когато съм още жив, не съм в състояние да понеса този спомен, дано Богородица прости на мен и на грешната ми душа!

Въпреки почти непрогледния мрак Иван Постивич виждаше доста ясно умолителния поглед в очите на младия човек. Носеше шапката си непохватно, оставил по нея червеникавите си къдрици, които се ветрееха от лекия бриз. Лицето му беше почти голобrado, а устните му потреперваха. По едно време дори изтри носа си в ръкава на туниката си.

И в този момент откъм центъра на Босфора се разнесоха викове, писъци и плясъци във вода. Ужасените вопли на жените разкъсваха душата му. Защото и той като Есма Султан беше преследван от насилствената смърт в тези води.

Тези жени сега — като мъжете, които той бе удавил — бяха невинни.

Палачът на Босфора усети как нещо в него се раздвижва.

— Братко, не мога да ти предложа думи за утеха, защото не разполагам с такива — изрече високо. — Но след като ставам свидетел на нивото, до което е сведен насилствено еничарският корпус, и преди всичко на удавянето на стотици невинни жени и деца, мисля, че вече съм готов да отсека главата на змията! Единственото, за което можем да говорим от този момент нататък, е отмъщението, което ще измие тези петна от ръцете и душите ни! Отмъщението и справедливостта са едни от най-светите думи в Корана. Затова ще накараме онези, които стоят начело на сегашното зло, да си ги припомнят!

* * *

През следващите няколко часа мрак и дори през по-светлите часове на утрото Босфорът бе изпълнен с нещастните вопли на жени и деца. Когато Иван Постивич се върна в двореца на Есма Султан, видя,

че всички факли са запалени и че всички жени се щурат наоколо като обезумели.

Царският кайък вече чакаше на дока и прислугата тичаше напред, за да подготви качването на принцесата.

— Къде отива принцесата в този странен час? — обърна се Постивич към слуга, когото познаваше от двореца.

— Отива право при брат си, нашия султан. Чула е слухове за давенето и сега бърза, за да го помоли да спре с тези зверства!

Точно в този момент султани се появи на върха на стъпалата и се спусна като вихър надолу с развяваща се след себе си мантия. Обичайното ято прислужници след нея едва успяваха да я настигнат.

— Към Топкапъ! — извика властно тя и дванайсет весла като едно удариха водата.

* * *

Към първите часове на деня всички жени от харема на Мустафа бяха мъртви. Султан Махмуд нарочно отложи аудиенцията на сестра си, докато не му съобщила, че еничарите са изпълнили докрай заповедта му. Едва тогава я допусна в тронната си зала. Приемаше я тук изключително рядко, но точно сега бе настоял да я види на официално ниво, а не сред обичайната небрежна обстановка в неговите покои в Топкапъ.

— Сестро, какво те води толкова рано в моя все още спящ дом?

Есма Султан стисна юмруци и заудря с тях коленете си — древен турски знак за дълбока скръб.

— Разбитото ми сърце, братко мой! Босфорът вече стене от толкова много сеч от твоята ръка!

Махмуд я изгледа царствено от висотата на трона си и отвърна:

— Скъпа ми сестро, Есма, светлина на душата ми, не забравяй, че си османка, преди да си посрамила и двама ни! Как можех да оставя тези жени живи, когато сред тях би могло да има дете на Мустафа?! Всяко от тях би могло да бъде момче и да поиска трона на баща си! А еничарите отново се разбунени и мечтаят за нов османски султан, когото да могат да контролират като куче на каишка! А жените на Мустафа биха могли да им помогнат с плодовете на утробите си!

— Но ти уби всичките! Убил си дори безплодните, дори момичетата! Даже Ася, валиде султан, с която израсна! Не си ли спомняш на какви игри ни учеше тя из двора, какви бадемови сладкиши ни приготвяше като деца?!

— Тя беше най-опасната сред всички тях! Би била най-доволна да види кръвта ми по плочите в двора и собствения си син начело на империята! Нали вече се опита да ме убие или си забравила?!

Есма Султан се вторачи изумено в брат си и възкликна:

— Но нали утоли справедливия си гняв с отмъщение, като уби нейния син Мустафа, нашия брат?! А тя беше просто една старица, чиято утроба е пресъхнала преди много години и от която вече никога не можеха да се появят плодове!

— Тя отдавна просрочи късмета си. Трябваше да умре още с брат ни!

— Но какво право имаш да убиваш тези жени? Нищо ли не си научил от баща ни, от преживяното в детството?

— Аз съм султанът! — извика с гръмовен, неприсъщ за себе си глас Махмуд. — А ти никога няма да бъдеш!

Есма Султан вдигна лявата си ръка към бузата си, сякаш ѝ зашлевиха шамар.

— И как изобщо смееш да ме разпитваш? — вече ревна брат ѝ. — Отлично знаеш, че без моята благословия никога не би могла да водиш живота, който имаш, а?! Можех да ти иззема дворците, а жените ти да приема в моя харем! Но аз си удържах обещанието пред баща ни във всяко отношение, а твоите поданици те наричат богохулница!

— Да не би да съм сторила нещо по-различно от теб, а?! — изстреля принцесата. — Не ти ли угаждам достатъчно? Не ти ли вода красиви жени? Че даже и красиви мъже!

— Довела си ми само онези, които са се съгласили да дойдат при мен! Но ето че вече три пъти моля за благоволението на твоята прислужница Назип, а курвата ми отказва! На мен, султана! На кой султан досега някога е отказвано, а? И всичко това е само твое пъклено дело!

— Тя ще дойде при теб само ако това ѝ доставя удоволствие — отговори Есма Султан. — Тя е сред фаворитките ми и моя осиновена дъщеря! Ще ѝ дам позволение само ако тя пожелае твоите ласки!

— Да, така приказваш ти, знам те! Сякаш никога не си чела Корана и не знаеш, че е свещен дълг на жената да се подчинява на мъжа и на султана!

— Там не се говори за подчинение на султана, а само на Аллах!

— Но това е наша религиозна традиция, сестро! Жените са родени, за да обслужват мъжете! А ти им пълниш ушите с богохулства и непокорство! Да, чух вече за превземките ти на пазара за роби. Мъжете вече са се оплакали на имамите, че ти публично си ги лишила от законното им право да проверят качеството на стоката си! Та ти клатиш самите основи на принципите и традициите, които нашите предци са следвали и почитали цели четиристотин години!

— Да вървят по дяволите мъжете и тяхното право на собственост! Тук говорим за жени, а не за добитък! Вие, мъжете, изкривявате думите на Аллах така, както е угодно на похотта и пороците ви! Мохамед не би желал да спаси половината от човечеството, а останалата половина да хвърли на боклука! Онези жени на пазара също са деца на Аллах!

— Сестро, те са неверници и роби! Те са собственост на империята, а твоето поведение подбужда хората към бунт! Разбрах също така, че си допуснала до най-интимните си покои еничаря, който презира нас в Топкапъ и който най-много презира теб!

Есма Султан примигна и кимна:

— Слушам те.

— Приемаш в покоите си предател, който би убил и двама ни в съня ни само с едно движение на ръката си! Казват, че не те е докоснал, въпреки че, познавайки склонностите ти, просто не мога да го повярвам!

— Аз имам множество компаньони в двореца си, братко. И не всички са за удоволствие. Наслаждавам се на някои заради компанията им, ума им и приключенията им.

— Но точно този е мъж, при това много опасен. Прогоних го от неговата орта, за да не подбужда предателство. Но казват, че все още имал влияние върху хората си, макар да е изолиран в твоя дворец. Къде ходи, когато не е в харема ти?

— Нямам никаква представа. Ахмед Кадир е свободен да прави каквото си иска, без да го следя.

Султан Махмуд Втори вдигна изумено ръце и възкликна:

— Това Есма Султан ли е? Моята сестра, която обича мъжете, защото знае, че до зазоряване ще срещнат смъртта си?!

— Това е твое дело, братко, не мое. Ти изпращаш онзи чакал Смарагд да души чаршафите ми, така че да убива любовниците ми. Кръвта им е по твоите ръце!

И се извърна, за да си тръгне.

— Но какво е сторил този мъж, този езичник, за да заслужи такава свобода от твоя страна? — подвикна султанът.

— Просто му имам доверие.

— Ти си полудяла, сестро! Съвсем скоро този човек или ще умре от ятагана на някой от моите солаци, или ще донесе собствената ми смърт! Не разбираш ли какво държиш зад стените на двореца си? Най-големият враг на османските турци! А ти го наричаш приятел!

— Достатъчно! — извика Есма Султан. — Кълна се, че и аз лично мога да те убия заради убийството на двеста невинни жени! Да знаеш, че водите ще затрупат бреговете на Европа и Азия с изгнилите им на дъното на Босфора тела! А ти извърши това ужасно злодеяние, без да се посъветваш с мен! Ти опорочи паметта на нашия баща, който те накара да обещаеш...

— Достатъчно! Обещанията са вече в миналото! Само аз знам пред какви предизвикателства е изправен един султан! Съветите ти бяха мъдри, сестро, но само докато не приюти един враг! Известявам ти, че от тук нататък ще вземам решенията си без твоите напътствия! Жените са вече мъртви, Есма. Връщай се в двореца си и скърби за тях, колкото си искаш, успокоявай изнервения си харем! Това е работа за жени, а не за султан!

Есма Султан стегна връзките на мантията си и се обърна цялата разтреперана. Никога досега не бе мразила мъж толкова, колкото сега мразеше брат си.

* * *

Новината за стотиците удавени жени и деца отне от сърцето на Ирина радостта от намирането на брат й. Тези жени някога бяха нейни приятелки и другарки. Познаваше всяка една от тях.

И сега, също като всички останали жени в харема на Есма Султан, тя се разхождаше онемяла из градините на двореца, изпълнена с презрение към султана и с омраза към Босфора, който бе отнел толкова много човешки живот. В момента виждаше чайките, които кръжаха над водите, като предатели, като лешояди на морето, които ще започнат да ръфат плътта на жените в мига, в който телата им изплуват от дълбините.

Но истинският предател бе султанът, Махмуд Втори. Когато бяха деца, тя го бе виждала съвсем рядко. Тогава той се намирал предимно в клетката за принцове, заключен заедно с братовчед си Селим, така че да не се и опитват да организират бунт за свалянето на баща си от трона.

Но султан Абдул Хамид позволяваше на младите принцове да присъстват на специални случаи и да гледат танците на харема. Ирина бе забелязала как Махмуд я гледа, бе усетила копнежа в сърцето му.

Тогава никой не би се съобразил с мнението ѝ за него, защото то не беше важно. Но за малката тогава Ирина това също беше любов от пръв поглед. Ала днес тази стара любов се бе превърнала в чувство за вина и огромен душевен смут. Само като си помислеше, че бе обичала мъж, който бе в състояние да изпрати на смърт двеста жени, без да му мигне окото, и което беше още по-лошо — да бъде обичана от него.... Какво у нея би могло да привлече подобен демон? И въпреки това не можеше да забрави как той бе питал и как се бе тревожил за нея след онази кошмарна нощ с баща му, когато тя... Но не, дори след толкова време не искаше и да си помисля за онзи изпепеляващ миг, когато завинаги се обезобрази.

Дори през мрака на този болезнен спомен Ирина си спомняше с нежност за младия принц. Есма Султан ѝ беше показала писмата, които той бе написал, опитващ се отчаяно да разбере къде е, след като изчезна от харема. Беше я търсил години наред. Докато самият той не стана султан. Още с коронацията си стана жесток и безмилостен — като всички останали, и детската му любов беше скоро забравена, заменена от желания за войни и имперски амбиции.

Или пък тя бе зърнала нежност там, където никога не е съществувала? Възможно ли е едно сърце да бъде обезобразено дотолкова от жестоките актове на сила и власт, че да престане да бъде

способно на любов? Или за такива като Махмуд любовта по принцип бе невъзможна?

И същевременно — защото толкова голямо беше объркването ѝ — част от нея продължаваше да се пита дали няма да има някакво спасение за прокълнатите. Не може Бог да не е чул писъците на жените и децата, докато ги давеха в Босфора, дерящи отчаяно с нокти дебелото зебло на чувалите! Тя не би могла да прости? Ами Бог?

Ирина се изпълни със страх от бъдещето. Дали някога нещо би успяло да прекрати тези кръвопролития след толкова много столетия и да прогони демоните от това чудовище — Османската империя?! Да сложи край на жестоките амбиции на мъжете, които убиваха братята си, давеха децата на сестрите си и които биха удушили и собствените си майки, само и само да задържат властта си?

Накшидил би трябвало да има по-голямо влияние върху сина си, отколкото неговите везири и министри. Майчински съвет — ето от какво имаше нужда Махмуд в този момент. Но дали ушите му нямаха да се окажат оглушали за женския глас? Оглушали за спасението?

* * *

На залез-слънце не Смарагд посрещна Иван Постивич пред хамама. Кърпите му подаде главният евнух Шафран.

— На какво дължа тази привилегия да бъда посрещнат от началника на царския харем? Къде е евнухът Смарагд? — попита еничарят.

— Изпратих го по няколко задачи, които ще отнемат време.

Иван Постивич сви рамене и пое кърпите.

— Но ти безсъмнено имаш по-важни задачи, отколкото да обслужваш един войник, нали?

— Не съм тук, за да те къпя, Ахмед Кадир — отговори евнухът и вдигна ръка, за да посочи друг мъж. — За това ще ти помогне Али. Но първо трябва да поговоря за нещо с теб.

Шафран плесна с ръце и освободи прислужника в хамама с думите:

— Изчакай в хладните стаи. Ще изпратя да те повикат.

Слугата се поклони и изчезна.

Иван Постивич приседна на гладката мраморна пейка в хамама и зачака главния евнух да заговори.

— Еничарю, животът ти е в огромна опасност! — прошепна Шафран.

Иван го погледна в очите и разбра, че чува истината.

— Такъв е животът на всеки еничар — отговори.

Евнухът обмисли отговора му, но после очите му проблеснаха и той продължи:

— Когато се появи за първи път в двореца, аз не можех да ти имам доверие. Беше твърде очевидно, че ненавиждаш господарката ми, затова единственото, на което можех да се надявам, бе твоята смърт. А сега рискувам собствения си живот, за да те предупредя.

— Оказваш ми огромна чест!

Евнухът приседна до еничаря и пак зашепна:

— Човекът, който ти прислужва — Смарагд, е шпионин на султана! Той е съобщил на султана за предателските ти приказки. Твърди, че ти си част от заговора, който ще донесе позор на Османската империя. Тези думи на евнуха подсигуряват смъртта ти, Капъкулу!

— Смарагд е шпионин на Махмуд? — изрече бавно Постивич. — Как можах да бъда такъв глупак, че да не го разбера досега?

Шафран кимна сковано, като че ли това се разбира от само себе си.

— Същият вече е донесъл на султана версията си за твоето съучастие в заговора на еничарите, с което да подsigури арестуването ти. Съвсем скоро ще бъде издадена заповед да бъдеш хвърлен в затвора и обезглавен.

Иван Постивич кимна и изтри с кърпата избилата по врата му пот. После отбеляза тихо:

— Ако султанът поиска смъртта ми, не мисля, че мога да направя каквото и да било, за да променя това.

— Можеш да избягаш, Ахмед Кадир! Да се върнеш в родината си! Или да отплаваш за Венеция, а защо не и по Дунава към Виена, където веднага ще те защитят от османските турци!

Иван Постивич захвърли кърпата върху влажните плочки в хамама и отсече:

— Независимо дали някога съм искал или не, вече съм еничар! А еничарят никога не бяга, особено когато залогът е животът му! Това е най-важното, което съм научил в живота си, и единственото, което ми е трябвало да науча!

Постивич усети как очите на евнуха го проучват, изучават го.

— А ти? Защо ти не си избягал, Шафран? — бе ред на Иван да попита. — Сигурен съм, че Есма Султан не би възразила, ако избереш да се върнеш в родината си.

— Моята родина е завинаги изгубена за мен. Защото се отказах не само от мъжествеността си, но и от вярата си. И вече няма връщане назад. За мъжа, който съм станал, домът вече не съществува.

— В такъв случай сме братя — отбеляза еничарят. — Защото и на мен изтръгнаха вярата от сърцето ми, дръпнаха и нафората от отворената ми уста. Липсва ми състраданието, което е характерно за вярата на майка ми. Да, някога имаше дом, в който копнеех да се върна, но той е отдавна погребан под въглените и пепелта на детството ми. Завинаги.

При тези думи Иван Постивич сведе очи към земята. После бавно вдигна глава, стисна юмрук и продължи:

— Но сега се радвам с познанията си за Корана, защото с мъжки глас и еничарско сърце ще отговарям пред Аллах и ще нарека светотатство делата на нашия султан! Думите на Пророка докосват сърцето ми и крещят за отмъщение!

— Ако си спомниш прошката и любовта на вярата, която са ти откраднали — изрече тихо Шафран, — късметът ти ще бъде по-сладък, отколкото вкусът на сигурната смърт!

С тези думи главният евнух стана, за да си върви, и даде специални инструкции на слугата, който чакаше в тепидариума.

* * *

Никога досега от двореца на Есма Султан не се бе чувал поскръбен и неистов звук от воя на всички жени около нея за удавените жени от харема на мъртвия ѝ брат. Солаците поглеждаха ужасено към стените на харема, усещайки, че ятаганите им са напълно безполезни.

На свечеряване Есма Султан поведе плачещите жени — харемът ѝ вече наброяваше повече от сто — към брега на Босфора и от там към най-дълбокото му място, където сестрите им бяха убити. Всяка от жените запали по една свещичка в памет на душата на мъртвите жени, а после коленичиха на молитвените рогозки и заприпяваха сура след сура от Корана, потънали в дълбока скръб.

Когато жените накрая се върнаха в двореца, Есма Султан се запъти право към покоите си, хвърли се разплакана върху аленочервения диван и започна да удря безсилно с юмруци по копринените възглавници. Очите ѝ бяха толкова подпухнали, че едва видя белия евнух, който се приближи към нея.

— Простете, султане, но ще имате ли нужда от присъствието на Ахмед Кадир тази вечер?

Есма Султан се надигна от дивана, изтри сълзите си във вече достатъчно почернената от очната линия кърпичка и извика:

— Как смееш да нарушаваш уединението ми, евнух?! Никой не съобщи за теб, нито пък си получил разрешение да влизаш в покоите ми! Ще заповядам да ти ударят сто пръчки на голо!

Смарагд не демонстрира никакъв страх — по-скоро обратното. Изпъна грозното си дребно тяло в опит да се направи на по-висок и по лицето му се разля презрителна усмивка.

— Значи тази вечер не сте склонна да приемате който и да било мъж — рече. — Ще му кажа, че трябва да си върви.

— Не, спри! — заповяда принцесата. — Кажи му... Ще приема Ахмед Кадир по-късно. Непременно трябва да го приема!

Устните на Смарагд се свиха злобно при тази забележка. После разтвори дребните си подпухнали ръце в жест на подкана и отбеляза:

— Знаете, че обикновено предвиждам желанията ви. Сигурен съм, че не Ахмед Кадир е мъжът, който ви трябва тази вечер, защото като мюсюлманин е недосегаем! Един нов християнин от Галата ще обслужи по-добре нуждите ви! Да изпратя ли каретата? Чувал съм за някакъв младеж, чиято коса била руса като пшеница, а тялото му — твърдо и жилесто като въже! Ръцете му били големи като конски копита, но иначе с елегантни пръсти, издължени като френски свещи!

Есма Султан се изправи, събра сили и отсече:

— Никога повече няма да позволя да бъда изкушавана от теб, Смарагд! Току-що си изплаках очите по моите посестрими жени, които

са там, във водите точно под двореца ми! Не искам повече смърт върху ръцете си!

— Но тези ще бъдат мъже, султане! — продължи да я увещава евнухът. — Те са зверове, както знаете. Можете да си получите отмъщението и друга нощ, защото луната все още се пълни, а аз познавам ритмите на желанията ви! — гласът му беше хипнотизиращ, мазен като олио. — Помислете си само за влажните целувки на нечий млади устни върху неспокойното ви тяло, пресъхнало от тази жегата, за тежестта на здравето мъжко тяло върху вас, навлизащо отново и отново в жадната ви плът...

— Достатъчно! — изпищя султане, чието тяло неволно се поддаде на нарисуваната от подлия евнух картина. — Отровата ти вече няма да ме засегне! Всъщност ти търсиш собственото си отмъщение и затова изцапа царствената ми ръка с убийствените си желания. Не, аз отказвам да добавям нови трупове към тези води! Похотливите ти идеи достатъчно омерзиха душата ми!

Тук принцесата си пое дълбоко дъх, овладя се и продължи:

— А сега ми кажи какво стана с последния! Умолявах брат си да го пощади. Оставих го непорочен, за да бъде освободен! Но еничарят признава, че го е удавил. А от доковете до ушите ми достигнаха слухове, че преди да бъде изпратен в Босфора, е бил покрит с рани и ухапвания. Това е от твоята ръка, Смарагд! Твоята зла омраза го е убила и отново тя трови ума на брат ми да продължава с това проливане на кръв!

Смарагд отвърна нагло на погледа ѝ и ъгълчето на устните му потрепна, прикривайки усмивка.

Очите ѝ го пронизаха.

— Ти излъга, Смарагд! Момчето беше убито, нищо че беше целомъдрено! Нямахме никаква причина да умира!

— Аз служа на моя господар султана. Такова беше неговото желание.

— Да, той се е заклел да дави всички, които споделят леглото ми. Но нямаше никакво право да отнема живота на този човек, ти също нямаше! Оставих го недокоснат, за да се върне в селото си и да стане свещеник!

— И какви разкази щеше да отнесе той към северните земи? За слабостта на турците, за една принцеса, която не може да съблазни

любовник дори от най-нисшите прослойки? Представяте ли си какъв срам щяхте да нанесете на брат си и на османското име?!

— Но аз му позволих да си тръгне. Той ми каза, че е свещеник и аз изобщо не го докоснах! Нямаше никаква съблазън нито от моя, нито от негова страна!

— Смъртта му бе по заповед на брат ви, султане. А аз съм на тази земя, за да изпълнявам заповедите му.

Принцесата грабна една инкрустирана със скъпоценни камъни четка за коса и я метна към евнуха.

— Ако можех да уредя да те убият, щях да пея при вестта за смъртта ти!

— Дано господарят ми Махмуд Втори живее дълъг живот, за да ме пази от вашата нетърпелива ръка!

— Доведи ми Ахмед Кадир!

— Но, господарке...

— Изпрати ми еничаря, казах, и повече не ме занимавай със злите си приказки!

Кожата по лицето на белия евнух се опъна и той се вторачи право в султане.

— Но вие ще продължавате да ме търсите, Есма Султан! Апетитите ви никога няма да бъдат задоволени, дори и с помощта на Ахмед Кадир! А ако той някога стане ваш любовник, ще го ескортирам, подобно на всички останали, към гроба му. И в този ден ще бъда най-щастливият човек на света!

* * *

В мига, в който влезе в стаята, Иван Постивич зърна зачервените очи на султане. Кимна безмълвно, за да ѝ покаже, че разбира всичко.

— Нищо не можах да направя — отрони тя.

— Но защо? — попита той. — Защо сега?

— Брат ми подозира нов преврат. Казва, че еничарите са се разбунили и той бил длъжен да се увери, че не е останала нито една следа от смето на брат му, нито една наложница, която внезапно ще роди таен наследник, когото еничарите биха могли веднага да поставят на трона.

— Къде е Ирина?

— С другите жени в градината. Скръбта я е обзела напълно. Нека я оставим с жените, за да я утешат.

Иван Постивич кимна.

— Но утре сутринта ти трябва да отидеш в конюшните ми и да си избереш конете за игрите в петък!

Еничарят я погледна неразбиращо.

— Празненствата за рождения ден на брат ви? — възкликна. — Ще се състоят, въпреки че въздухът все още кънти от предсмъртните вопли на жени и деца?

Есма Султан се усмихна, но усмивката ѝ приличаше по-скоро на озъбване.

— Да не би да смяташ, че ще отложи празненство в двореца си и ще разочаровам гостите си? Планирала съм го месеци наред! Освен това брат ми няма как да не се появи, а така ще те види да се състезаваш! Тази нощ ще скърбя за сестрите си и техните деца. Ще остана на бдение заедно с жените от моя харем. А ти трябва да си починеш, за да можеш утре рано да си в конюшните и да си избереш коне за турнира. Ще пратя слуга да предупреди главния коняр за посещението ти!

— Благодаря ви, султане!

Есма Султан вирна брадичка и с непоколебим глас отсече:

— Никога досега не съм очаквала с такова нетърпение един турнир по джирит!

ТРЕТА ЧАСТ ТУРСКИЯТ КОН

ДЕСЕТА ГЛАВА

На следващата сутрин Иван Постивич пое по брега на Босфора към мястото, където държаха конете на Есма Султан. Конюшните ѝ бяха в съседство с тези на султана, където той държеше над четири хиляди коне, обслужвани от близо две хиляди коняря, посветени на работата си с отдадеността на жреци.

Главният коняр посрещна еничаря и извика:

— Ахмед Кадир! Каква чест е за нас да яздиш конете на Есма Султан! Ще ти помогна да си избереш най-добрия за утрешната игра!

Царските конюшни бяха добре познати на Постивич. Бе прекарал тук много дни като момче, с което бе минало чиракуването му за кавалерията. Никога не би могъл да забрави усещането за вилата в ръцете си, фините гребени, използвани за ресането на коня на султана, ритуала по обяздването на коня рано сутрин за петъчната молитва на султана.

В другия край на конюшните имаше специално отделение, където се намираха изящните седла на султана и инкрустираните със скъпоценни камъни юзди. Тя бяха охранявани от над сто солаци с проблясващи под слънцето ятагани и мечове.

Конярчетата се изнизаха от загражденията, за да зърнат легендарния ездач.

— Абдул, ама той е точно толкова голям, колкото твърдят! Виж му само ръцете! Дебели са като клони на чинар!

— Не си ли го виждал по улиците или на пазара за подправки?

— Кълна се в Аллах, до ден-дневен не съм го зървал! Но главният коняр ми обеща, че мога да гледам игрите в двореца на принцесата.

Облечените в дрипи босоноги момчета притиснаха бузи към дупките на вратите в конюшните, за да наблюдават еничаря.

— Хей, вие двамата там! Обратно по местата си! — скастри ги главният коняр.

Лицата изчезнаха.

— Заповядай, Ахмед Кадир! Виж какъв жребец имам за теб! Никога досега не си срещал по-пъргав кон, гарантирам ти го!

Не особено убеден, Ахмед Кадир стисна устни, но последва коняря.

— Ето, виж го този могъщ звяр! Потомък е на английските коне, които са по-едри от нашите турски породи.

Ахмед Кадир влезе в заграждението и се приближи към жребца, гледайки го право в очите.

— Успокой се — изрече на сръбски, когато конят изпръхтя и отстъпи крачка назад. Еничарят започна да повтаря тази фраза отново и отново, като напев. Накрая протегна ръка и я постави здраво върху врата на коня. Жребецът замря на място, но задницата му потрепери, когато Ахмед Кадир плъзна длан по гърба му, за да преброи прешлените му.

— Да, гърбът му е доста дълъг — отбеляза. — И казваш, че е пъргав?

— Лично съм го обучил. Вярно, трябваше да го правя, когато султанът не се навърта наоколо, защото зърне ли го, моментално ще си го присвои — засмя се конярят. — Този кон е специален подарък за Есма Султан от британския посланик след едно нощно празненство — поясни с намигване. — Очевидно добре се е забавлявал!

Постивич предпочете да не обръща внимание на този коментар. Ръката му продължи да опипва коня. Плъзна се над глезените и измери ъгъла на крака му.

— Ще го пробвам — отсече накрая. — Но лично аз намирам жребците за крайно непредсказуеми. Освен това им липсва сърцатостта на кобилите, когато става въпрос за издръжливост.

— Този кон няма да те подведе, Ахмед. Кълна ти се, защото съм го обучил добре!

— Сърцатостта не е нещо, което се добива с обучение, но ще уважава твоето мнение.

— Ако искаш кобила, ела да ти покажа останалите. Тук си имаме много чуждестранни коне — подаръци от дипломатите. Някои от тях съм кръстосал с наши, турски породи и смятам, че си имаме достатъчно силни и сърцати коне, включително кобили. Но ще ти кажа едно — в цялата империя няма друг кон, който да ти донесе повече

чест на полето за джирит от този жребец — с изключение на твоята кобила Пери, разбира се.

Сърцето на еничаря се сви, когато чу името на любимия си кон.

— Този жребец се нарича „Изборът на султана“ — продължи конярят.

— Изборът на султана ли? Че какво е това име за кон?

Главният коняр се изплю на каменния под, оставяйки проблясващо петно в прахта, и отбеляза:

— Този кон е бил кръстен, преди да стигне до Стамбул. Името е британско, а султани нареди да го оставим, за да не обидим посланика. Хайде, ела! Ще ти покажа и няколко турски коне с по-подходящи имена, коне, които можеш да яздиш без никакъв срам.

След като инспектира трийсетина коне, че и повече, Иван Постивич се спря на три — жребеца Изборът на султана и две кобили кръстоски като резерви.

— Оседлайте ги — заръча. — Ще проверя пъргавината и темперамента им. Изпрати на полето най-добрите си коняри и ще започнем тренировки, за да проверя как този звяр се представя.

Конярчетата, които все още стояха и подслушваха от ъглите, веднага наобиколиха господаря си и започнаха да му се молят да избере тях, за да яздят заедно с великана.

— В името на всичко свято и право под небето на Аллах, трябва да избереш мен, господарю!

— Не, мен! Откога си мечтая да играя с великана! Следя тези турнири, откакто бях дете в ръцете на майка си!

— Не, избери мен! Кой друг посвещава повече време на конете от мен?!

Без да обръща внимание на молбите им, главният коняр избра десет конярчета. По пет за всеки отбор щяха да бъдат достатъчни, за да пробват конете, като Ахмед Кадир играе капитан на единия отбор, а той самият — на другия.

После главният коняр яхна жребеца и го подкара в лек тръс из пасището към конюшните. Прикова животното с твърди крака и непоколебими ръце, за да бъде сигурен, че то разбира какво се очаква от него, а не да си губи ума по кобилите, които щяха да го придружават на игрището. Когато кобилите и скопените коне бяха обзядени и също поеха в кръг из пасището, Ахмед видя как големият звяр показва

втвърден черен пенис при вида на кобилите, които започнаха да цвелят диво и необуздано.

— Ето го и най-важното изпитание — отбеляза и се загледа в реакциите на ездача.

Жребецът изпъна врат и започна да рита отчаяно с предни крака, опитвайки се да се освободи от здравия захват на коняря върху юздите. Ноздрите му потрепнаха и изпръхтяха мощно, запращайки наоколо влажна слуз. После започна да рита назад и да обръща силния си врат към най-близката кобила, която на свой ред цвилеше неудържимо към него. Пенисът му започна да пулсира и не след дълго се изпъна мощно напред като железен прът.

Иван Постивич изкрещя:

— Дай го сега на мен!

Жребецът трептеше целият от възбуда. Главният коняр извика:

— Нека го пояздя още минутка, за да го успокоя!

— Слизай! — изрева еничарят.

Конярят кимна и си пое дълбоко дъх.

— Чуш! Чуш! — изкрещя, опитвайки се да накара коня да спре. Когато скочи на земята, жребецът се вдигна на задни крака и задърпа глава, опитвайки се отчаяно да стигне до кобилите, които обикаляха пасището. Острите му копита полетяха към мъжете, които го държаха, но те се отдръпнаха навреме от смъртоносните му предни крака.

— Дай ми камшика си! — извика Постивич. — И го задръж само докато метна крак върху него!

Конярят му подаде камшика и задържа юздите. От очите на жребеца се виждаше почти само бялото — толкова силно въртеше могъщия си врат, за да не изпуска от поглед кобилите. Изобщо не обръщаше внимание на мъжете, които му дърпаха главата и изпълваха въздуха с псувни.

— Твърде опасен е, когато е в това състояние! — провикна се главният коняр.

— Остави го на мен! — отговори му също с вик Постивич. — Жребците са прокълнати!

Еничарят метна крак на гърба на коня и животното моментално се изправи на задни крака. Постивич трябваше да се задържи за гривата му, за да не се изхлузи от седлото.

— Аллах да те прокълне! — изкрещя, когато жребецът се опита да го хвърли. Но Постивич вдигна юздите високо във въздуха и издърпа главата му, така че да не му позволи повече да го мята назад. — Ето защо мразя жребци!

После вдигна камшика и го стовари силно върху задницата на коня. Конят хукна напред. Но вместо да дръпне юздите, еничарят отново размаха камшика във въздуха, ужили силно задните части на жребеца и го прасна с главата си.

Конярите с кобилите наблюдаваха в захлас как жребецът се носи из пасището. Ездачът му се бе привел напред, стиснал зъби срещу вятъра, ревящ псувня след псувня и славещ Аллах на смесица от турски и сръбски, докато пришпорваше коня все по-бързо и по-бързо напред.

Накрая Постивич дръпна юздите и доведе коня до кръгове в лек галоп. После направи знак на останалите да го последват към игрището за джирит под стените на двореца Топкапъ.

— От тук нататък вече никога повече няма да се разсейва — подвижна на другите. — И най-страстната кобила на Османската империя да му вдигне опашка, органът му ще си остане в кобура като на евнух през зимата!

Конярите избухнаха в гръмогласен смях и насочиха конете си към игрището, понесли в ръце копия и правейки се на воители с бойните си викове. Кипарисите и чинарите, които растяха от двете страни на пътя, се покриха с прахта, вдигната от копитата на конете им.

До момента, когато стигнаха игрището за джирит, жребецът се беше разгорещил дотолкова от възбудата и лудия си галоп, че черните му крака се бяха покрили сякаш с бели чорапки от пяна.

Вдигнатият високо врат и напрегнатите мускули се бяха успокоили, но Постивич все пак предпочете да го насочи към другия край на зеленото игрище, далече от кобилите. Завърза го за клоните на близкия чинар и го остави все така пръхтящ.

По безупречната зелена настилка към него се втурна босоного конярче и запъхтяно докладва:

— Ахмед Кадир, идвам да се погрижа за коня ти!

Постивич кимна. И без това искаше първо да огледа терена пеша. Джиритът изискваше бързи завои в галоп, така че добрият ездач

трябваше да е запознат със състоянието на тревната настилка и с издръжливостта ѝ.

Игрището беше окосено и прясно напоено. Това означаваше, че утре щеше да бъде влажно, но не и мокро. Наоколо обикаляха слуги, оглеждащи внимателно за дупки и скрити камъни, които биха могли да наранят безценните коне.

Постивич първо обиколи периметъра, а след това тръгна на зигзаг през центъра, запаметявайки всеки метър от терена. Беше задоволителен. Беше играл джирит при всякакви условия, а какво беше битката, ако не игра на джирит, наградата за която бе живот, а загубата — смърт?!

След това еничарят се метна отново на жребеца и извика да му донесат копия. Отборите застанаха едни срещу други, на разстояние от сто крачки. Най-младият ездач — конярче на име Абдул, се насочи към центъра на игрището и когато наближи противника, метна копието си към главния коняр.

Главният коняр избегна копието, като дръпна коня си рязко надясно в бърз галоп и се гмурна под седлото. После моментално се изправи обратно, докато конят му вече летеше след Абдул, стеснявайки бързо разстоянието между тях. В един момент захвърли бързо учебното си копие с притъпен връх към Абдул, уцелвайки го между плешките.

— Точка! — изкрещя, но триумфът му беше кратък, защото в мига, в който Абдул премина в територията на своя отбор, на негово място застана втори коняр — по-голям и по-опитен.

Главният коняр завъртя коня си и се спусна към своя отбор, този път преследван той от момчето. Ездачът зад него хвърли копието си, но пропусна на косъм — копието премина леко над гърба на главния коняр, който се приведе плътно напред към главата на коня.

Постивич трябваше да язди последен. Той пришпори жребеца в мига, в който копието напусна ръката на противниковия ездач, и преди той да успее да завърши обръщането си по посока на своя отбор, копието на еничаря го удари силно в кръста.

Ездачът изрева от болка, въпреки че копието беше твърде тъпо, за да пронизе плътта му.

— Следващия път се изнасяй по-бързо! — изкрещя Постивич и зави с коня си насред галоп, насочвайки се обратно към своята

територия с такава скорост, че противникът му нямаше време да го последва.

Конярите си закимаха одобрително един на друг, защото всички бяха виждали колко точна е ръката на великана и с каква лекота управлява коня си. Освен това сега виждаха, че точно в този момент той дори не полага особени усилия, а просто изпробва жребеца, прекарвайки го през всички фази на турнира.

— Предлагам още една игра! — провикна се еничарят, дръпвайки юздите на английския жребец. — Аз и конят ми срещу всички вас, на цялото игрище! Ще нападате към мен по двама, но ще ми признавате убежище, когато пресека линията си!

— Това е подигравка! — извика един смугъл младеж, когото Постивич познаваше като доста умел ездач. — Няма на света мъж, който да се изправи сам срещу цял отбор!

— Считайте го за плод на сръбското ми невежество — отговори Постивич. — Искam да проверя колко издръжливост и интелект може да извади този жребец!

Конярите кимнаха в знак на разбиране и главният коняр ги разпредели в колона по двама, за да нападнат великана. В първата двойка се включи и самият той, свивайки юздите на буйната си кобила до готовност.

— Готови? — извика Постивич, застанал с коня си към центъра на игрището. Жребецът му се втурна напред и преди някой да осъзнае какво става, едно копие се блъсна право в гърдите на главния коняр.

Други двама ездачи се втурнаха след Постивич, но жребецът се оказа твърде бърз за тях и той успя да премине линията на убежището си навреме. За да го обърне веднага след това напред, което даде летящ отскок за животното и то хукна напред към отдалечаващите се противници.

Две копия уцелиха мишените си — точно между плешките на двамата коняри.

След трийсетина минути в този дух конете вече потрепераха, а конярите облизваха пресъхналите си устни.

— Достатъчно! — отсече Постивич. — За утре избирам този жребец, а като втори вариант ще взема кобилата на главния коняр. Тя притежава удивителен интелект и сигурен крак — виждам го и без да съм я яздил лично.

Изпод мръсните вадички пот, които се стичаха от челата и право в очите им, конярите забелязаха, че по лицето на великана няма и капчица пот, а по устните му играе усмивка на велико доволство. Той се приведе и плесна потния си кон по гърдите с гигантската си длан, благодарен за възможността да участва още веднъж в турнир по джирит.

Но тази тренировка не остана незабелязана и само след броени минути султанът вече знаеше за нея. Той разбута стражите по стената и се загледа към игрището и играчите. След по-малко от секунда разпозна сред тях импозантната осанка на Ахмед Кадир и го изпсува на глас.

Великият везир се изкатери запъхтян по стъпалата към бойницата и извика:

— Султане мой, какво става?

— Онзи предател Ахмед Кадир, когото прогоних от кавалерията Капъкулу, има наглостта да се появява на царското игрище за джирит!

Везирът, който отдавна бе свикнал с гневните изблици на Махмуд, овладя дишането си и се зае да му даде съвет.

— Доколкото знам, вие го прогонихте от ортата Капъкулу, султане мой. Никъде не бе упоменато, че той не може да язди кон или да играе джирит.

— Но чии коне са тези, ако не мои, а?! Всички от Капъкулу яздят мои коне! Ще му взема главата!

Везирът си пое дълбоко дъх и насочи очи към игрището за джирит. После рече:

— Аз не мога да познавам всичките ви четири хиляди коня, разбира се, но смея да се обзаложа, че това са коне от конюшните на вашата сестра Есма Султан. Не беше ли турнирът по джирит едно от забавленията, които е уредила за утрешните празненства във ваша чест?

Махмуд започна да подръпва замислено брадата си. Накрая промърмори:

— Няма по-голяма предателка на този свят от една сестра. Особено когато си има собствен харем и конюшни!

— В името на Аллах, погледнете ги само тези клоуни! — възкликна мъдрият везир, присвивайки очи. — Но това са някакви си

прости конярчетата, които си играят на джирит с великана! Каква обида само за великия чорбаджи на Капъкулу, да падне толкова ниско!

Махмуд остави брадата си на мира и се усмихна на великия си везир.

— Така е, каква сладка обида, нали, добри ми везире? Сега вече си спомням защо те избрах за мой най-доверен съветник!

* * *

Когато се върна в двореца, Иван Постивич бе принуден да си проправя с мъка път сред каруците и количките, пълни с храна и провизии за тържествата на следващия ден. Работниците разтоварваха щайгите с живи птици и псуваха неудържимо, защото непрекъснато някой от тях беше изкълваван по пръстите.

— Дано Аллах прокълне човките ви! — изрева един турчин и срита съскаща гъска, която бе откъснала късче кожа от ръката му. Останалите работници се разсмяха на кървящия човек, но само до момента, в който те също получиха своята порция хапане от гъската и започнаха масово да я псуват.

Готвачите и пекарите надзираваха разтоварването на провизиите и също псуваха.

— Повреждате стоката! — се чуваше от другата страна. — Погледнете какво сте направили с мръсните си селски ръце — съсипали сте безценната маруля! Глупаци, не знаете ли колко са скъпи тези провизии? Повече от живота на десетима от вас, взети заедно!

— Къде е сметаната? Слънцето ще я съсипе! Трябва да сложите сметаната веднага в хладния килер, преди да се е пресякла! Да знаете, че няма да купим и капчица повече от вашата мандра, ако киселото ми мляко се окаже вкиснато заради вашия мързел!

Портите на двореца бяха разтворени доста по-широко от обичайното заради стадото овце, карано от десетина босоноги пастирчета. Екип красиви пажове събираше стриктно след тях барабонките, които пускаха овцете. Макар да изглеждаха твърде красиви за подобна мръсна работа, те избутваха екскрементите от плочите към страничните канавки и ги миеха с вода от сребърни кофи.

Въпреки сипещите се срещу тях проклетия от страна на готвачи и евнуси, доставчиците спряха за момент, за да погледат момчетата, защото те бяха красиви като самите жени от харема.

Когато един русокос младеж се приведе с четката си, за да почисти камъните, якият каруцар наблизко му подсвирна. Работниците се засмяха и започнаха да подкачат красивия младеж, който обаче се изправи и захвърли към тях шепа овчи барабонки.

Друг от доставчиците започна да се опипва по гениталиите и да прави неприлични жестове към пажовете.

— Престанете веднага с това вулгарно поведение, иначе никога повече няма да купуваме от вашите господари! Тогава и те, и вие ще се превърнете в просяци и ще разчитате само на супата от „Ая София“! — извиси се над насъбралото се множество женски глас, ясен като призива на мюезина. Беше Назип, любимата прислужница на Есма Султан. Лицето ѝ беше непокрито, а луничавите ѝ бузи — зачервени от възмущение.

Мъжете застинаха по местата си в мига, в който видяха голото лице на красивата Назип. С ръце във въздуха или гъски, все още хапещи пръстите им, те се вцепениха пред красотата ѝ.

Тя се изплю в тяхната посока. А после, без да сваля очи от тях, извади дантелена кърпичка от пазвата си, избърса деликатно останалата по устните си слюнка, обърна се с високо вдигната глава и влезе обратно в двореца.

— На работа, животни мръсни! — изрева готвачката Мария през яшмака си. Тя беше едра, дебела жена, която им се струваше широка колкото каруците им, а гласът ѝ през тънкия воал буквално гърмеше. — Вие, презряно семе на курви, мечтайте си за невъзможни неща по друго време! — продължи да реве. — Ръцете обратно на работа, сега не е време да се опипвате!

Едно момче прошепна:

— Случвало ли се е някога жена да се осмели да крещи подобни мръсотии срещу мъж?

Турчинът до него отговори:

— В уединението на дома не мога да се преструвам, че подобни обиди не се чуват понякога — захвърли един пъпеш по посока на момчето и добави: — Само се моли на Аллах тая, дебалата, да не си свали яшмака!

От другата страна на двореца майсторът на леда и хората му разтоварваха сняг и лед от баржата си — студени съкровища, докарани чак от планините на Гърция. Сорбетите на Есма Султан се радваха на огромна почит из цяла Европа и Азия, най-предпочитаните сред тях бяха с лимон и бадеми, пресни пъпеши, ревен, рози, есенция от лешници и аромати от Ориента. Мълвата твърдеше, че онези, които я посещават лично в покоите ѝ, получават най-върховния сорбет — някаква фантазия, включваща смес от кокосови орехи, амбра и сметана, посипана с опиум.

По брега на Босфора се беше подредила цяла флота от баржи, пълни с червена и жълта коприна, свещи, тамян, парфюми и безценни подправки. Малък британски кораб причини опасни вълни, когато приближи доковете, за да разтовари щайги с френско шампанско. Цялото пристанище се огласяше от псувни и проклетия, докато търговците се бореха за място да разтоварят стоките си.

— Хей, ти, хайвер от гръцка курва! — провикна се британският морски капитан на поносим турски. — Помести коритото си от пътя ми, защото доставям изискани вина!

— Дръж си неверническите ръце върху мръсния си кур и си чакай реда! — провикнаха се в отговор турците, докато приближаваха лодките си до доковете и разтоварваха стоките си. — Ние бяхме първи, нещастна брадавица от жабешки задник такава!

Чу се пляскане, когато първият помощник на капитана на британския кораб се хвърли във водата и заплува към турците. Само след секунди беше на доковете, изтърсвайки с примигване солената вода от очите си, когато един турски работник замахна към него. Англичанинът се приведе, но после отговори с юмрук, забит в корема на турчина, последван от ритник, който разкървави носа му.

— Ха така, Чарли, дай урок на мръсния турчин! — провикна се от кораба капитанът и екипажът му се развика поощрително.

Турчинът се обърна, за да повърне от удара в корема. Но после, без да спира, за да избърше устата си, той се завъртя и налетя на първия помощник с нож, чието острие проблесна под утринното слънце.

Британецът обаче също извади нож и започна да обикаля турчина по дъските на дока. Въздухът се изпълни с резове на смесица

от половин дузина езици, които привлякоха вниманието на охраняващите наблизолаци.

— Хвърлете ножовете си! — изкрещя командирът им, разбутвайки бързо насъбралата се тълпа. Вдигна високо ятагана си и извика: — Хвърлете оръжията си или ще изпратя главите ви в Топкапъ!

Турчинът веднага разбра предупреждението и захвърли ножа си, като с отворена длан направи знак на противника си да стори същото. Британецът стоеше и се озърташе като подплашено животно, все така стискайки камата в юмрука си.

— Какво каза тоя? — извика.

— Каза да си хвърлиш камата! — провикна се в отговор обгорен от слънцето моряк откъм борда на техния кораб. — Хвърли веднага камата, Чарли, иначе султанът ще набие главата ти на кол!

Без да откъсва поглед от турчина и солака, англичанинът се провикна през рамо:

— Но ако хвърля ножа си, той ще ме погне с този негов извит меч, нали?

— Ако не пуснеш ножа си, всички ще те погнат, идиот такъв! Хвърляй ножа и приключвай!

Чарли огледа притеснено хората наоколо и захвърли ножа си на дока. Той се заби в изкривените дъски.

Солакът извади ножа, прибра го и изръмжа на работниците да продължават работата си под неговия надзор и на ятагана му.

— Мръсни турци! — промърмори капитанът, докато закотвяше кораба си на доковете на Есма Султан.

* * *

В двореца цареше истинска суматоха. Накъдето и да се обърнеш, Ирина виждаше хора, понесли каси с вино и щайги с храна, подреждащи цветя или почистващи килимите. Богатите ухания откъм кухнята изпълваха коридорите с обещания за неземни блюда.

Есма Султан се разхождаше наоколо, следеше работата и правеше необходимите забележки. От властния ѝ тон ставаше ясно, че не би приела нищо друго, освен най-доброто.

— Какъв кон си е избрал? — обърна се Ирина към господарката си.

— Твоят любимец, разбира се — отговори с усмивка принцесата. — Каквата сестрата, такъв и братът!

Ирина плесна с ръце като малко момиченце, когато си представи, че от стотиците коне в конюшните Иван ще язди именно Избора на султана! Тя бе наясно, че той язди предимно кобили, но очевидно сега предизвикателството и потенциалът на този жребец го беше спечелило.

— Знаех си! — възкликна щастливо.

Прислужниците се стрелкаха пред очите им — притеснени, енергични, възторжени. Мъжете се потяха под тежките товари и псуваха, а входната зала миришеше на студена морска вода и пресни стриди, донесени направо от Балтийско море в огромни метални контейнери.

Бяха минали много месеци, откакто Ирина за последен път бе наблюдавала турнир по джирит и сега бе по-развълнувана от всякога. Да види най-сетне брат си на полагаемото му се място — върху гърба на кон — караше сърцето ѝ да пърха от вълнение.

Лицето на Есма Султан сияеше. По него вече нямаше и сянка от болестта, която я бе сполетяла напоследък.

— Благодаря на Бога! — помисли си Ирина.

Брат ѝ бе успял да възвърне здравето на Есма Султан, но най-вече — духа ѝ. Или поне дотолкова, че да подмами и закове Махмуд, както винаги бе правила. Никога досега Ирина не я бе виждала толкова възторжена.

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

Трета вечер подред Иван Постивич оставаше неповикан в покоите на Есма Султан и сега той крачеше неспокойно из градините. Втора вечер подред друг евнух, а не Смарагд, го обслужваше в хамама. Напоследък еничарят изобщо не беше зървал месестото лице на белия евнух.

Накрая се появи Шафран. Белият му тюрбан се поклащаше над черната му глава подобно на призрак в тъмната нощ.

— Ахмед Кадир, почини си преди утрешната игра. Принцесата спи спокойно, лицето ѝ е отпуснато в приятни сънища. Няма нужда от теб тази нощ.

Иван Постивич кимна сковано. Евнухът огледа лицето му и отбеляза:

— Какво е това, еничарю? Да не би да виждам разочарование по лицето ти?

Иван стисна устни и отсече:

— Разочарование ли? Какво по-хубаво от това да бъда освободен от задълженията си, за да се отбия в кръчмите, които отдавна ме подканят, и при курвите, които не са ме виждали вече цял месец? Ще бъда разочарован да изпълня дълга си към принцесата, когато прасетата се изкатерят по тополите!

Евнухът не се усмихна.

— Не забравяй на кого служиш, еничарю! — рече. — Всеки мъж, който види Есма Султан в роля, по-различна от тази на благородна османска принцеса, се осъжда на смърт! Знаеш го! Моля те да не го забравяш, дори и някоя нощ това да убегне от вниманието на султане!

Иван Постивич се обърна, тръгна напред и подвижна през рамо:

— Не мога да престана да бърбям глупости, Шафран. Извинявай, но ме чакат чаши за изпиване и дебели курви за прегръщане! — и се отдалечи, скърцайки със зъби.

* * *

Лодкарят откара Постивич през Златния рог към квартала „Галата“, където светлините на таверните примигваха подканващо над спокойните води.

Улиците воняха на евтино вино, пържени стриди, чесън, печен патладжан и зехтин. Пред всяка от кръчмите стояха християни или евреи и на висок глас хвалеха качеството и добрата цена на вината си и красотата на момчетата, които танцуваха под воалите.

Повечето от клиентите в мръсните таверни бяха еничари. Помещенията смърдяха на вкиснато вино и мръсни, потни мъже.

Иван Постивич избра една кръчма и брадатите мъже на входа бързо го въведоха в сумрака. Гръцко момче му направи знак към свободна маса.

— Донеси ми една боза! — отсече Постивич, спомняйки си турнира по джирит на следващия ден.

Гръцкият сервитьор се върна почти на мига с голяма халба вкусна боза. Постави пред клиента си купичка фъстъци и изчезна, за да обслужи друг клиент.

Напоследък Постивич рядко посещаваше кръчмите. Беше установил, че поведението на еничарите граничи с варварщина и кара стомахът му да се преобръща от отвращение. Не одобряваше момчетата, облечени в женски коприни, и се мръщеше на опитите им да флиртуват, подръпвайки ръкавите на туниката му, за да привлекат погледа му.

— Махай се! — извика и сега и тръсна ръкава си, а после направи знак с ръка на момчето с прасковения воал да го остави на мира.

Момчето сви рамене, но без да се бави, започна да поклаща бедра и плосък корем по посока на група еничари, седнали на съседната маса. Те се зарадваха на танца му и възнаградиха дългите му опипващи пръсти с монети.

Красивите създания превръщаха в глупаци пияните войници, които въздишаха след тях. И макар лично да не намираше момчетата за привлекателни, Постивич разбираше как похотливите движения и забулените лица са в състояние да провокират дори най-големите любители на жени. Но да слуша как войниците подвикват мръснишки и опипват гениталиите на друг мъж, при това на публично място, го караше да извърне очи, отвратен от предателството им спрямо

достойнството на еничарския корпус и неговата стара, но вече твърде протрита чест.

— Всичко идва от това, че отделят мъжете от жените — отбеляза един бекташ, който съвсем незабелязано се бе наместил неканен на масата на еничаря. — Ние, суфите, сме убедени, че жените не трябва да се изключват. Винаги ще има мъже, които обичат мъже, но при липса на избор ситуацията вече става по-различна, неестествена. Ако една жена танцува по този начин публично, ще бъде пребита с камъни. Но какво ще стане с момчето? Нищо. Така лицемерните традиции на сунитите и шиитите държат жените в клетки като кучета шампиони в горещината.

Дръпна си продължително от лулата с опиум и допълни с намигване:

— Заповядай в нашето теке, приятелю, и там ще ти покажа истински жени! Такива, които знаят как да обичат един мъж без воали и вещерски съблазни, а със сърцата си!

Еничарят задържа фъстъците си, обмисляйки предложението на дервиша.

— Ти си Ахмед Кадир — изрече дервишът след минута. Това не беше въпрос, а факт, изречен от дълбините на опиумния му ступор.

— Така е — кимна Постивич, отпи от бозата си и схруска още един фъстък между зъбите си.

— Великанът — допълни дервишът, поклащайки глава. — Кавалеристът от Капъкулу, който вече не язди по заповед на султана.

Иван Постивич се обърна, за да изплюе обелката на пода, който вече беше препълнен с такива. Знаеше, че няма никакъв смисъл да си хаби думите за този опиянен суфи, но все пак му отговори:

— Утре можеш да ме видиш пак на кон, дервиш. Ще играя джирит в Топкапъ за Есма Султан с част от моята орта!

— Есма Султан — припя дервишът, вдигнал лаконично ръка във въздуха. — Есма Султан. Тя охлажда страстите на любовниците си в нощните води на Босфора. Ти не си ли нейният палач, чорбаджи?

Иван едва устоя на изкушението да удари събеседника си, но накрая отвърна:

— Вече не разполагам с тази чест.

— О, да! — кимна дервишът с мътен поглед. — Разправят, че сега тя всяка нощ си признавала греховете пред теб. Ти успокояваш

душата ѝ и затова вече повече от месец не е давила никого. Някои твърдят, че ти си нейният свещеник. Други — че си любовникът ѝ.

— И кои са тези „някои“?

— Онези, които може би знаят, онези, които също служат на султана. Но не ме разбирай накриво, еничарю, сплетните мен не ме интересуват, мен ме интересува любовта! Защото именно в любовта откриваме божественото начало в себе си и в останалите! Това е върховният акт на суфизма, начинът, по който се съчетаваме с нашия бог и създател!

Иван Постивич се изхили на дервиша и поклати глава. Погледна бозата, останала на дъното на чашата му, и щракна с пръсти да му донесат друга. После отбеляза:

— Дервиш, ти си пиан от божественото начало на белия мак!

Макар и с огромно усилие, светият човек фокусира погледа си върху Постивич и отбеляза:

— Твоята съдба е в любовта, чорбаджи! В името на Аллах, това е самата истина!

— Аз вече не съм чорбаджия, а любовта познавам само от петминутни срещи с курвите в бардака.

— Ти си онова, което си роден да бъдеш. Това също е твоят късмет, съдбата ти. Утре играй здраво, а в дните след това се бори. Тялото ти е родено за борба, а сърцето си — за любов!

— От къде знаеш толкова много за мен, дервиш? Аз нямам никакви връзки с бекташите.

Дервишът дръпна спокойно от лулата си и отбеляза:

— Ние, суфите, си имаме уши за истината. Има един гръцки доктор, който ни моли да пазим великана от свързване с бунта на еничарите. Трясъкът на казаните за пилаф предстои, а този стар доктор се страхува за твоя живот, чорбаджи. Тъй като си роден християнин, той те смята за една от своите изгубени овце.

— Докторът нали си дава сметка, че над двеста жени бяха удавени онази нощ?

— Знае го — кимна дервишът. — И душата му е в агония заради техните. Но това не му пречи да се тревожи за твоя живот.

Гръцкият сервитюр донесе втора боза с думите:

— Платено е от мъжете ей там — и кимна по посока на еничарите в тъмните кътчета на таверната, далече от музиката и

танцуващите момчета. Един от тях направи знак на Постивич да се присъедини към тях.

— Моята орта! — възкликна еничарят и за първи път от месеци се усмихна. — Момче, донеси на този добър човек тук едно кафе, ама да е толкова гъсто и силно, че да стои на масата без чаша! — отсече и хвърли монета на масата. — Благодаря ти, дервиш, за хубавата компания и съветите. Но ме съдиш твърде благородно. Аз обичам да се бия, това е вярно, но това е единствената ми любов. И единственият ми късмет, суфи.

Плесна по гърба унесения в опиума човек и едва не го събори от дървения стол, който се разклати.

— Ахмед Кадир, сръбска свиньо такава! — посрещна го първият Капъкулу, който се изправи, за да му стисне ръката. — Защо минаха толкова седмици, откакто не сме те виждали? Да не би Есма Султан да те държи в окови?

— Държи ме зает — отговори той.

— И ние така чухме — обади се нисък албанец с яки, мускулести крака, закалени от битките на кавалеристите. — Но не знаеш ли за предателството й? — допълни с шепот. — Какво правиш, човече? Дръж се на разстояние от тази вещица, иначе ще бъдеш убит като християнин!

— Слушам историите й — отговори Постивич, отпивайки от бозата си. — Това е всичко, което правя.

— В името на Аллах, какви ли низости чуваш от устата на тази курва! — прошепна друг.

Ръката на Постивич се сви в юмрук и най-добрият ездач в ортата — червенокос татарин на име Алтуг, го забеляза. Но нищо не каза. Протегна ръка и я постави на рамото на своя стар чорбаджия. Забеляза, че едрият мъж се опитва да се отпусне при досега на свой другар.

— Нали знаеш, че ще те убие, само за да угоди на брат си? — изрече турчин на име Арас. — Той иска главата ти. Говори се, че умира от завист към теб.

— Тя и брат й в момента не са много близки. Не се страхувам от нея.

— Кадир, не бъди глупак! — просъска Арас. — И двамата са османци и ще пролеят кръвта ти, само за да видят как кърви един еничар! Казват, че Махмуд бил влюбен в сестра си, вярно ли е?

Татаринът вдигна ръка, за да прекрати приказките. А в очите на Постивич зърна блясък, който не му беше познат.

— Достатъчно! — отсече. — Да вдигнем чаши за събирането си!

Арас вдигна чашата си и извика:

— За утрешния турнир по джирит! Може и да играем срещу теб, но сме от една орта!

Кавалеристите изпиха чашите си до дъно и подканиха Постивич да стори същото. Той се опита да изпие чашата си с боза, но спря.

— Срещу мен ли? — възкликна. — Няма ли утре да яздя с половината от нашата орта срещу другата половина? Беше ми казано, че кавалерията Капъкулу ще прави показно!

Татаринът Алтуг поклати глава и отвърна:

— Днес султанът те е видял да тренираш на игрището за джирит с конярите и момчетата на Есма Султан. Бил толкова бесен, че заявил, че утре можеш да играеш само ако се появиш със същите съотборници.

Иван Постивич тресна чашата си на масата и половината боза се разля по изпъстрената с петна от мухи маса.

— Но тези нещастници не разбират нищо от джирит! Басирам се, че на повечето от тях никога не е било позволявано да излизат на игрището! Та те са едни сукалчета, наскоро отскубнати от гръдта на майка си! Те са просяци и сираци, които обикалят сергиите, за да сложат някоя троха стар хляб в устата си!

— Султанът издаде указа си тази вечер — каза Алтуг. — Ние ще вземем едно от момчетата в нашия отбор заради теб. А утре ти ще играеш срещу нас с децата и старците от конюшните на Есма Султан. По заповед на султана.

С тези думи татаринът се усмихна на чорбаджията, плесна го дружески по гърба и извика:

— Нали знаеш, че аз ще се страхувам от теб, Ахмед Кадир, ако ще и след теб да яздят обучени маймунки! Хайде, пийни си сега и да си спомним нашите битки и честта на Капъкулу!

Всички пиха до дъно, а после червенокосият кавалерист прошепна в ухото на чорбаджията:

— Но имаме по-важни неща за обмисляне! Трябва да поговорим за този предател — султана, който е решил да разпусне всички ни, даже Капъкулу! Ще ни вземе конете всеки момент, точно както взе

твоя, за да ни направи безсилни срещу него. Опасявам се, че мнозина от нашата орта ще застанат на неговата страна, защото какво сме ние без конете си?!

— Бихте ли се били наистина срещу султана? — попита Постивич. — Капъкулу винаги са били стражи на Топкапъ, най-верните сред всички военни подразделения.

Алтуг се загледа в чашата си. Други двама промърмориха нещо, но не отговориха ясно.

— Е, значи предстои да видим какъв път ще избере всеки от нас — рече Постивич. — Нека по-добре си говорим за джирит и за коне. Наздраве, братя!

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

Постивич прекоси обратно Златния рог далеч след полунощ. Макар да пи само боза, остана до късно със своята орта. И въпреки това не можа да си отговори категорично на един въпрос — дали без неговото водачество бойците Капъкулу ще застанат рамо до рамо с обикновените войници от корпуса, или ще подкрепят султана, който притежаваше и гледаше конете им, и им оказваше великата чест да принадлежат към неговата елитна кавалерия.

Черните води на Босфора проблясваха като счупени диаманти под светлината на пълнещата се луна. Иван вдигна очи към небето и установи, че тънкото резенче на ятагана на султана се бе превърнало в дебел полумесец, набъбнал с млечна светлина. Преброи дните до нощта, когато то щеше да се превърне в пълна луна, а после щеше да започне да намалява, губейки властта си над приливите и жените.

Беше изминал цял месец, откакто за последен път бе изпълнил омразния си дълг към Есма Султан. Но фактът, че сега бе навън, сред водите на Златния рог, му върна спомените за невинните мъже, които беше удавил. Плъзна ръце във водите, сякаш искаше да ги измие, и лодкарят се обърна, за да провери какво задържа коритото му. Иван Постивич бързо вдигна капещите си ръце, но отказа да погледне лодкаря в очите.

Доковете под двореца Топкапъ бяха безлюдни, с изключение на няколко рибари, които приготвяха такъмите си за сутрешния улов. Кучетата не се раздвижиха, защото си знаеха, че в мрака няма нищо за ядене. Някъде, откъм някой далечен сокак, се чу скимтене на дребно пале, на което майка му очевидно бе отказала бозка.

Иван Постивич скочи на дока почти без да раздвижи лодката. Хвърли една монета на лодкаря и изсумтя за довиждане. После се отправи бързо към портите на двореца, помоли се при призива на мюезина и посвети следващите няколко часа на сън.

Когато се събуди и изплакна лицето си, видя, че султани му бе подсигурила чиста униформа на ортата Капъкулу, нови ботуши, които сякаш бяха правени точно за него и колосан тюрбан за игрите. Той се

облече и се отправи към градините на двореца, където установи, че всичко бе трансформирано за предстоящите празненства за рождения ден на султана.

Робите бяха издигнали пищни сенници, под които бяха изнесли копринени дивани и килими. Масите се застилах с фини бродирани покривки и навсякъде се ветрееха знаменца в червено и златно. Имаше и подиум за представления, както и още два за музикантите. Под сенките на дърветата бяха поставени ракли от кедър и слонова кост, пълни с изящни копринени шалове и чадърчета за дамите.

В кухните кипеше трескава дейност. Готвачите създаваха истински шедьоври от различни видове хайвери, ваяха скулптури от пастет и студени меса и пълнеха плато след плато с туршии. Имаше задушени и студени едри скариди, агнешки кебапи и печена риба, яла чорбасъ — супа с кисело мляко и мента, гърнета с различни пилафи, салати от патладжан и леща, сардини и миди, плувачи в зехтин. Пекарите се суетяха около питите и халвата си, проклинайки Аллах заради неравномерната топлина на пещите си и аромата на сусама, който очевидно не беше много добър, защото бил купен от някаква арменска сергия.

Имаше и огромни бидони с айран и бутилки френско шампанско, бурета с бира и вино, от които едно беше направено от грозде, растящо долу, на Босфора.

Иван Постивич се опиваше от вкусните аромати откъм кухните и неволно стана свидетел на пререканията между двете главни готвачки — гъркинята и туркинята.

— Не можеш да използваш голямата пещ! Аз трябва да опека агнето!

— Агне в пещта ми за сладкиши?! Че миризмата му ще съсипе моята баклава! Виеща дъще на помяр, няма да сториш подобно нещо! Месото и сладкишите не могат да се готвят в една и съща фурна, неверница такава!

— Нямаме време! Това агне трябва да бъде опечено още сега! Не мога да те чакам, докато ти си рецитираш сурите, при това по време, когато имаме толкова много работа! Отдръпни се, майко на езически козли! Есма Султан ме доведе от Македония заради готварските ми умения, а не за да споделям една кухня с някаква си турска селянка!

— Мръсна курва такава!

— Кучка на кучките!

— Аллах да прокълне брадата на баща ти, дърт сводник такъв!

— Дано Аллах стори същото с майка ти, която със сигурност има точно такава грозна брада като твоята, пачавро гадна!

Последва трясък на съдове и писъци на минимум два езика. Пред вратата на кухнята обаче предвидливо бе разположена група солаци точно за този момент, защото бе третият случай на бой за два дена.

— Дано гориш в ада, неверница такава!

— Мръсна езичница, осквернителка на всичко свято!

Иван Постивич си даде сметка, че бе крайно невероятно точно в този момент да получи някаква закуска. Затова реши да се поразходи до Пазара на подправките, да влезе в някое кафене и да похапне хляб с чай.

Пазарът на подправките не беше толкова величествен като Големия пазар, но притежаваше един неповторим чар, който допадаше особено много на Постивич. Обичаше красивите, наситени цветове на подправките — огненочервеното на червените пипери, зеленото и ръждивото на къната, петнистия жълтеникав блясък на шафраните. На пазара винаги можеше да се чуе истинска какофония от езици, сякаш цели ята папагали си крещяха едни на други — основният беше турският, разбира се, но се чуваха също така и персийски, арабски, френски, ладино, сръбски, български и всички останали езици на северните територии.

Под навесите на сергиите за подправки се криеше красота, която отдаваше почит на земята, смесица от култури и цветове, отразяващи богатата палитра от народи и истории, включени в Османската империя.

И въпреки това преобладаващият цвят беше червеното — турско червеното.

Постивич откри масичка и приседна. Към него се приближи мъж с огромен бидон за чай, прикрепен на гърба му. Забърса чашата пред госта, наля му от хубавия силен чай и плесна с ръце на момчето от близката пекарна, за да вземе поръчката на клиента.

Момчето донесе плато с хляб, бучка бяло сирене и няколко резенчета краставица — лятна закуска. Хлябът беше покрит със сусамова коричка, мазна и още топла, право от пещта.

Иван Постивич си даваше сметка, че хората по пазара го зяпат — нещо, на което беше свикнал заради ръста си. Но сега към тези погледи се добавяше и онова неповторимо уважение, което съпътстваше всеки човек в униформа на Капъкулу, а и чисто новите му кожени ботуши буквално блестяха изпод масичката за кафе. Почувства се още веднъж горд, че е Капъкулу — елитни войници, подбирани измежду най-добрите еничари.

Докато отпиваше чая си, видя, че към него се приближават двама еничари, патрулиращи из пазара. Двамата крачеха със смръщени погледи и гледаха всички враждебно като диви животни. И двамата носеха яки тояги, които размахваха към всеки и всичко, което се осмелеше да прекоси пътя им.

По-едрият от двамата — нисък, набит мъж с дебел мустак, се спря до сергиите с подправки, сграбчи един от търговците за ръката и изрева:

— Евреино, имаш ли вече парите, които ни дължиш?

Очите на мъжа се разшириха от ужас и той запелтечи:

— Казах ви, вече не мога да ви плащам! Трябва да храня семейството си и да се грижа за болното си дете!

— Или ще ми платиш, или ще те пребия заради отвратителната ти муцуна! — извика еничарят, свали от гърба си късия си лък и с тетивата му стегна краката на евреина.

— Не ме бийте, господине! — проплака мъжът. — Тази седмица наистина не мога да ви платя повече! Джобовете ми са празни!

Еничарят се ухили презрително и дръпна лъка си така, че мъжът падна на земята. После направи знак на другаря си, който извади пръчката си и започна да налага босите ходила на жертвата, която се разпищя от болка.

— Престанете! — не издържа Иван Постивич, скочи и преобърна масичката заедно със закуската си. — Какво ви е сторил този човек?

Двамата еничари зяпнаха ужасено, когато видяха кой се приближава към тях, но първият бързо върна самообладанието си и каза:

— Не се меси, Ахмед Кадир! Това си е нашият регион, ти нямаш никаква работа тук. Този човек ни дължи пари и отказва да ни ги даде. Той е еврейски мошеник, цирей на тази земя!

Мъжът на земята се надигна и със сетни сили изломоти:

— В името на Аллах, не дължа никакви пари на тези мъже!

— Освободете го! — изръмжа Постивич със звук, излизащ някъде от недрата на гърлото му.

— Казах ти да не се намесваш, Капъкулу! Връщай се при своите!

— Освободете го веднага! — повтори Постивич. — Вие носите позор на еничарския корпус с исканията си за бакшиши! Вземайте си почтено надниците от султана и не крадете повече от невинните граждани!

— Но ние пазим този човек и неговото мръсно котило еврейчета! Той ни дължи за работата ни!

— Бакшишът си е бакшиш и нито един гражданин на Константинопол не трябва да плаща подкуп за защита!

— Не ги провокирайте! — изрева мъжът, който се гърчеше върху мръсните плочки на пазара. — Няма да понеса още един бой! Само ги убедете да приемат плащането другата седмица и така ще изпълните волята на Аллах!

— Вслушай се в думите на този гражданин — обади се мъжът с тоягата. — Моли те да го оставиш на мира и да си гледаш работата! Връщай се при Есма Султан, за да забавляваш харема, великане!

За огромна изненада на евреина, който се намираше на земята, тетивата на лъка се отпуснаха — точно в мига, в който Постивич стовари юмрука си върху черепа на еничаря. Главата на войника се килна назад като счупена глава на кукла и той падна в безсъзнание върху горещата скара пред кафенето.

Бузата му залепна за скарата и раздиращата болка автоматично го върна в съзнание.

— В името на Аллах, помогнете! — развика се той. Собственикът на ресторанта неохотно хвърли в лицето му тиган със сапунена вода за чинии, съжалявайки дълбоко за загубата на ценната течност.

Войникът, който държеше тоягата, извади камата си и зае отбранителна позиция.

— Вадиш нож на другар от корпуса? — възкликна Постивич, но веднага зае същата поза. — Значи не си по-добър и от муха месарка!

Мъжът метна острието си към Постивич, но той го избегна умело, сякаш играеше джирит, извади собствената си кама и се престори, че също я хвърля.

Изведнџ еничарят се уплаши от гигантската осанка и репутацията на колегата си Капџкулу, отскочи назад и падна право върху сергия с подправки. Над главата му избликна огромен многоцветен облак, който го накара да се разкашля, докато се изправяше и се озърташе за камата си.

Иван Постивич скрита камата настрани. Грабна я момчето, което му беше донесло закуската, и хукна веднага към по-мрачните сокаци на пазара, за да я продаде на добра цена.

— Още ли искаш да се биеш, презряно псе? — изрева Постивич.

— Мир, чорбаджи! — изскимтя еничарят. — Мир!

— За еничарите никога няма да има мир, докато из редиците им пълзят такива влечуги като теб! — изкрещя великанџт. А после погледна към прекрасната си униформа и осъзна, че е покрита цялата с червени, зелени и кафяви петна.

Стисна зџби и скрита еничаря, който още лежеше върху червения пипер и хленчеше.

— Заради теб сега ще трябва да играя джирит като просяк! — изрџмжа и започна да трие съсипаната си туника.

— Точно така те иска да изглеждаш и султанџт — изрече нечий глас.

Беше някакџв старец, очевидно някога красив и напет, но вече болен и прегърбен. Но Иван Постивич моментално го разпозна.

— Ага! — извика, вторачен изумено в стария си господар на конете. — Да не би да си призрак?

— Слава на Аллах, не съм чак толкова близо до смъртта, колкото би му се искало на султана! Ела, нека седнем. След като прекарах целия си живот на гърба на коня, отдавна вече не мога да стоя дълго прав, но сега, на тази възраст, не мога да се задържа и секунда на крак.

Двамата се загледаха след заслепения от подправките еничар, който най-сетне успя да се изправи и се запрепџва като пиян през пазара.

— Минаха много години, Ахмед Кадир, но аз следя всичките ти приключения — обади се старецџт.

Иван Постивич обори глава на гърдите си и промърмори:

— В такџв случай ме е срам да погледна уважаемите ти очи, учителю, защото наскоро бях лишен от ранга си на чорбаджия на кавалерията.

— Да, сине мой. Знам това. Опасявам се, че знам и много повече.

— Къде беше през всичките тези години? Мислехме, че си изчезнал и умрял в Македония. Казаха, че издирвали тялото ти дни наред, след като конят ти се върнал без теб.

— Вярно е, че прекарах много години в Македония, но не съм умрял. Бях просто прокуден от Имперския град. Така ли ви казаха наистина?

— Така се говореше. Никой не е намерил тялото ти.

— Защото това тяло, което сега е много старо, беше пропъдено от Топкапъ и Капъкулу. Когато Махмуд стана султан, оповести, че аз вече не съм полезен за корпуса и няма да ми дава коне. Да, наистина си тръгнах след една аудиенция при него, а после, в навечерието на кампанията, ме беше срам да си призная истината. Прости на един старец суетата му!

Постивич поклати глава. Още не можеше да повярва, че господарят на конете седи срещу него съвсем жив.

— Днес ще имаш възможността да ме гледаш как играя джирит. Но вече го знаеш.

— Знам много повече, отколкото мога да кажа, иначе ще ми отрежат езика.

— Какво да правя, ага? Разполагам само с парцалив отбор просячета — циганчета, турчета от Анадола, всички до едно без никаква подготовка! Те са деца от сиропиталището, които Есма Султан е приела в щедростта си да работят в конюшните й.

— Но можеш ли да си представиш по-добри ездачи на този свят, Ахмед?! Отбор от просячета, които обаче могат да яздят конете без седла като нашите древни племена, и застаряващ турски коняр, който е посветил целия си живот на конете. Перфектно! Стига да са сърцати, спокойно можеш да спечелиш или поне да изгубиш с чест! Спомни си времето, когато и ти беше момче. Спомни си колко си мечтаеше да бъдеш удостоен с честта да яздиш на игрището за джирит! Та тези деца от бордеите имат същата светла мечта, а светът още не е успял да ограби илюзиите им!

Господарят на конете посочи към изцапаната униформа на Постивич с трепереща ръка и допълни:

— Спомни си корените, Ахмед! Спомни си сълзите си, защото те бяха искрени, извираха от сърцето ти! А тази чистота може да се

открие само в сърцата на децата!

Постивич извърна поглед към сергията на продавача на подправки и видя, че жена му плаче заради изгубената стока. Ревът ѝ се издигна до нива, които накараха уличните кучета да завият.

После жената се приведе и започна да пълни дървените кутии с безценните подправки. Известна част от тях можеха да се спасят, но повечето се бяха смесили с мръсотията по земята и бяха безполезни.

— Жено — обърна се към нея Постивич, — бих искал да купя от теб всичко, което събереш от земята!

Жената на продавача зяпна слисано срещу еничаря, неспособна да каже каквото и да било. После размаха изпоцапаната си с подправки ръка към мъжа си, подканяйки го да се захваща с пазарлъка.

Продавачът ококори очи, но после ги присви и изрече:

— Ти да не би да си пиан от ранни зори, еничарю? Вече си платихме подкупите, оставете ни на мира да се борим за насъщния си!

— Не, господине, не се шегувам — отсече Иван Постивич, извади няколко монети и ги остави на малкия тезгях до сергията. — Сложете подправките в торбичка, ако ще и да са смесени с прах, и аз ще ги взема на тази цена!

Жената на продавача промърмори някаква сура и опря едни от други пръстите на ръцете си в знак на благодарност.

Постивич се върна при своя ага.

— Донеси и на двама ни по едно кафе! — подвикна на момчето, което кръжеше наблизко. После се обърна към господаря на конете и допълни многозначително: — Имаме да съставяме планове.

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Когато Иван Постивич се появи в конюшните на Есма Султан, момчетата възторжено се втурнаха да го посрещнат, а старият главен коняр закърши ръце.

— Турнирът започва след по-малко от час!

— Идеално! — възкликна Постивич. — Виж ги само какви красиви дрехи носят нашите войничета!

Беше напълно вярно. Мръсните, парцаливи хлапета бяха трансформирани в чисто новите си бели туники и кожени ботуши — униформи, които не бяха чак толкова изящни като на кавалерията Капъкулу, но все пак дрехи, които караха очите им да блеснат от гордост.

Когато зърнаха изцапаните дрехи на великана, момчетата започнаха да крещят едно след друго:

— Но какво се е случило с теб? Изглеждаш така, сякаш си се бил, чорбаджи!

— Приличаш на просяк! Виж се само какви дрипи носиш! — обади се сръбското момче Николас и вирна отвратено брадичка.

— Затваряй си устата! — скастри го най-малкото — циганче. — Не забравяй, че говориш с Ахмед Кадир!

— Не съм се обидил — отговори Постивич. — Всъщност поласкан съм. Защото желанието на султана е да изглеждам като просяк. Разкъсани панталони, разкъсана риза, покрита с мръсотия — многоцветно, като циганин.

— Но той защо ме обижда? — промърмори циганчето.

Постивич го чу, протегна голямата си ръка и разроши сплъстените къдрици на момчето.

— Не, това е почит към теб! Всички ще изглеждаме като цигани, монголи, турци, сърби, босняни и татари, които са побеждавали и са били побеждавани в тази империя и й придават железния гръбнак, за който целият свят ни завижда! Имам план за днес, моя невръстна кавалерия! Съберете се сега около мен и слушайте как един отбор от помияри може да победи елитната кавалерия на султана!

Барабаните забиха, обявявайки на хилядите насъбрали се на игрището за джирит, че турнирът започва. Онези, на които не беше позволено да влизат, висяха по клоните на близките чинари или се изкатерваха по стените наоколо всеки път, когато солаците и конните спахии им обърнеха гръб.

Есма Султан надникна през шпионката на каретата си и не зърна никъде Постивич и отбора му.

— Но къде е той? — прошепна на забулената Ирина.

Очите над воала светнаха ярко, за да успокоят тревогата в погледа на султана.

— Ще дойде — прошепна Безмиалем.

Султанът и великият везир седяха на дивани под сянката на огромните сенници, поставени точно в центъра срещу терена. Отпиваха шампанско от кристални чаши от Виена — градът, който бяха обсаждали два пъти.

— Излез от каретата си, скъпа ми сестро, сърце на моето сърце! — провикна се внезапно султанът. — Или искаш да се оттеглиш незабелязано, след като твоят любим палач не се появи?

— Не го наричай така, братко! — провикна се принцесата, показвайки се от каретата. — Кълна се, че той никога повече няма да удави човек по моя заповед! И ще се появи!

Султанът се засмя и кимна на пажа да му налее още шампанско. Но не миряса.

— Може би няма куража да се изправи срещу старата си орта, а? — подвикна. — Или е наясно, че легендата за живия великан е само това — легенда, която децата обичат да си разказват?

Есма Султан примигна срещу слънцето, от което изящната кожа около слепоочията ѝ се сбръчка. Протегна ръка към лакея си, който побърза да ѝ помогне да слезе от каретата.

— Легенда за децата, така ли? — изрече, внезапно усмихната. — Да, напълно си прав. Ето и децата, които го придружават!

Тълпите са разделиха като море, когато на терена се появи Ахмед Кадир в пълен галоп на гърба на мощен черен жребец. Хиляди гласове

започнаха да мърморят, докато цял Константинопол оглеждаше разпокъсаната му туника и униформата с цветовете на дъгата.

— Но с какво е облечен, за бога? — промърмори султанът.

След него се появиха момчетата и застаряващият коняр. По-скоро влетяха на Хиподрума, притиснали гърди към главите на кобилите си, размахващи умело камшици. Те не язدهха изправени и неподвижни като обучените кавалеристи — галопираха като волни деца, яздили коне през целия си кратък живот.

Тълпите зареваха, поздравявайки шумно босоногите деца в дрипи, които започнаха да обикалят игрището като диваци — свободни воини от степите на гърбовете на изящните коне на Есма Султан.

— Ти не им ли даде ботуши, Есма? — обърна се към нея султанът. — Как ще играят без обувки? Казах ти да ги снабдиш със съответните униформи! Та това е позор! Посланиците и величията на цяла Европа ни гледат от другата страна на трибуната! Ще си помислят, че Османската империя е съставена от диваци! Та тези момчета изглеждат като хуни!

Принцесата поклати изумено глава и отговори:

— Дадох им всичко — ботуши, чисто нови бели туники и колосани тюрбани — и притисна хладната си ръка към горещата си буза.

— Глутница диви просяци! — продължи да нарежда султанът. — Погледни им само дрехите! Какво, по дяволите, имат по туниките си? Какви са тези цветни сажди?

Барабаните вече биеха толкова силно, че тълпата започна да ги усеща със стомасите си. Иван Постивич направи знак на момчетата да се подредят — първа линия, втора и трета. Той застана на първата.

— Че каква е тази стратегия? — извика султанът и махна презрително с ръка. — Най-слабите играчи трябва да бъдат най-отпред! Той да не би да си е изгубил ума?

Есма Султан сведе очи и по устните ѝ премина сянка от усмивка.

— Но той е луд! — изкрещя султанът. — Да не би да си му давала опиум? Какво е това поведение?!

Чавушът^[1] излезе с коня си в центъра на игрището и първо обяви ортата Капъкулу. Работата му беше да запознае тълпата с всички почести, ранг и подвизи на всеки един от играчите.

Един по един представи всеки от офицерите Капъкулу и изброи битките и победите, почестите и наградите, които всеки от тях бе спечелил от Египет през Македония, та чак до портите на Виена.

Когато се обърна, за да обяви Ахмед Кадир, се поколеба, но започна да рецитира:

— Ахмед Кадир е почитаемият чорбаджия на елитната султанска кавалерия Капъкулу!

— Спрете го! — провикна се султанът, скачайки на крака. Направи знак на един от спахиите и допълни: — Този човек не е член на нашата кавалерия Капъкулу! Накарайте чавуша да си върне думите назад!

Конникът се отправи в галоп към центъра на игрището.

— Защо трябва да го унижаваш така? — обади се Есма Султан, като затвори очи.

— Защото той... — започна Махмуд и се обърна към нея с трепереща от ярост уста — той е предател, еничарско куче!

Сред тълпата се надигна жужене, когато стражът на султана прекъсна чавуша.

Спахията прошепна нещо на чавуша, който кимна притеснено и извика:

— Султанът държи да поправя казаното от мен. Ахмед Кадир е само еничар, който вече не е част от елитните Капъкулу! Съжалявам за грешката си и моля султанът да ми прости невежеството!

След тези думи чавушът отправи един нещастен поглед към великана. Иван Постивич се усмихна мрачно и рече:

— Не ме обиждаш, чавуш! Само ми позволи да говоря!

След това извиси глас и се обърна към тълпата:

— Тъй като това са специални обстоятелства и тъй като почитаемият чавуш не знае нищо за репутацията на моите съотборници, имам честта да ги представя лично на цял Константинопол!

Постивич посочи своите играчи, подредени на подскачащите си коне, нервни като самите тях.

— Първо, с циганска кръв и леки пръсти...

Циганчето зяпна.

— ... извинете, с най-леките пръсти върху юздите и с вродено усещане за природата на коня, представям Абдул!

Тълпата зарева, когато момчето направи в галоп един кръг около Постивич и отбора му, размахвайки гордо камшика си във въздуха.

— Хамид, от помиярско потекло, ще играе втори!

Момчето се вцепени и промърмори:

— Ще го убия! И после пак ще продължа да забивам ножа си в трупа му отново и отново!

— О, „помиярско“ ли казах? — провикна се Постивич. — Не, в името на Аллах, от монголско потекло — най-свирепите войни на коне и кръвна линия, от която османците черпят с пълни шепи! Хамид!

Момчето се усмихна неуверено, но другите ездачи започнаха да го плясат весело по гърба и накрая то извика гръмко: „Аллах!“ и се втурна в буен галоп покрай едната страна на трибуните, а после се върна покрай другата. Вдигнал юмрук във въздуха, той скочи на гърба на коня и остана там през цялото време като цирков играч.

А тълпите, които вече си бяха дали сметка, че този път ще станат свидетели на нещо много повече от обикновена игра на джирит, размахаха кърпички и започнаха да крещят, приветствайки ездача.

— А кой би могъл да забрави легендарните анадолски ездачи, които са дали кръвта си за удоволствията на нашия султан!

Махмуд се изправи гневно.

— Но какво прави той, Есма? Какви са тези глупости?

Есма Султан се усмихна, но не отговори. Просто не откъсваше очи от великана.

— Ами старият? — продължаваше Постивич. — Дали войникът спира да мечтае за война и за полето за джирит, когато се е сдобил с повече бръчки и от слонски хобот? Не и ако има благородно сърце и е турчин!

Тълпата избухна в див рев. Главният коняр излезе в лек тръс към център-линията, спря коня и се поклони дълбоко на всички.

Отборът на Капъкулу чакаха, нетърпеливи да се състезават, но горди с куража на своя чорбаджия. По лицата на всички бяха разцъфтели усмивки и те, заедно с публиката, поздравяваха шумно пъстрия отбор срещу себе си.

— Игрите да започнат! — изкрещя султанът. — Игрите да започнат!

Изтри чело с бродираната кърпичка на нова наложница и просьска:

— Този човек е решил да изкара султана си глупак! Ще уредя главата му да кацне на кол в моя двор още преди слънцето да е залязло!

— Не, няма!

— Ще правя каквото си искам, Есма! Аз съм султанът на Османската империя и ако ми е угодно, мога да раздам трупа му на парчета на всички кучета в Константинопол!

Сега беше неин ред да се наведе към него и да просъска:

— Тогава ще се наложи да те предизвикам в името на нашите предци и на османската чест и да видим тогава кого ще изберат еничарите, скъпи ми малък братко! Нали знаеш, че си търсят султан, който да ги подкрепи?

— Турците никога няма да направят една жена техен султан!

— Не... но ако съм омъжена?! — попита тя. — Независимо за кого ще се омъжа! — отсече. — А аз имам точно толкова османска кръв, колкото и ти!

— Няма да посмееш!

— Да проверим ли? Да проверим ли дали любимата дъщеря на нашия баща и нейният съпруг няма да бъдат преценени за достойни да управляват — точно както шиитите са избрали Али, съпруга на дъщерята на Мохамед — Фатима, за приемник на Пророка?! Да проверим ли дали няма да те удушат, точно както стана с брат ни и братовчед ни? Да проверим ли всичко това, скъпи ми братко?

— Започнете игрите! — изкрещя за трети път султанът, избягвайки погледа й.

— Започнете игрите! — повтори чавушът.

Пръв излезе напред циганчето Абдул и хвърли копието си към гърдите на кавалериста отсреща. Алтуг татаринът го избегна лесно и се изсмя презрително на слабия опит. Пришпори коня си и се втурна в галоп след момчето.

Но момчето бе запомнило добре инструкциите на Ахмед Кадир и увисна откъм дясната страна на коня като маймунка. Копието на кавалериста отзад прелетя над главата на коня и се приземи пред него.

Напред излезе Иван Постивич. Жребецът му буквално изрина настилка с копитата си. И той хвърли копието си толкова бързо, че отстъпващият ездач бе закован на място.

Тълпите се разкрещяха от радост, а съдиите отбелязаха точка.

Дойде ред на отбора на Капъкулу. След великана се спусна албанецът. Постивич закова коня си на място наред галоп и се гмурна под него, а после пресече линията, далече от копието на противника.

Играчът от Капъкулу се обърна, за да бяга към своята територия, но не бе изминал и две крачки, когато почувства острието на копието отзад в лявото си рамо.

Постивич, който най-неочаквано се бе върнал в нападение, се обърна пак, галопира обратно до център-линията и се втурна към своите съотборници.

— Фал! Прекратете играта! — изкрещя султанът. — Нечуван фал!

Съдията наду рога си, за да прекрати играта.

— Дайте ми моя кон! — заповяда султанът. Избута конярите, метна се на коня си и се насочи в галоп към центъра на игрището.

— Какво е това предателство? — изкрещя. — Правилата на джирита не са такива! Ти позориш този спорт с измамата си!

В този момент откъм трибуните към него се понесе друг кон. Ездачката му беше обгърната с летящи коприни, които се издуваха и спадаха около нея като небесни криле.

— Есма — скръцна със зъби султанът.

Тя дръпна юздите на коня си, вдигна ръка и извика високо, така че всички да я чуят:

— Моят ангелски брат говори грешно!

Всичко замлъкна изведнъж. Изумлението от чутото изпълни цялото игрище с невъзможна тишина. Принцесата вдигна предизвикателно брадичка и заговори бавно и ясно на тълпата:

— Правилата на джирит изискват един играч да тръгне напред, да хвърли копието си и да се размени, за да премине в отбрана в мига, в който копието му е хвърлено. Това ми го обясни моят баща, султан Абдул Хамид, и ми позволи да науча за джирит още много други правила от господаря на конете, докато седях на коленете му! И ви казвам, че макар и необичайна, тази стратегия днес не е против правилата!

Дръпна юздите на коня си и се завъртя, за да огледа цялата тълпа. Конят ѝ започна да подскача от възбуда.

— Не бих поправила брат си, султана, ако грешката му не петнеше паметта на моя баща, великия Абдул Хамид Първи, който почиташе дълбоко еничарите и народа на Константинопол!

— Слизай от коня, веднага! — просъска Махмуд на сестра си. — Грях е против Аллах жена да язди на кон!

— Търпях те достатъчно, братко! — прошепна му тя през стиснати зъби. — За днес ми обеща игра на джирит. Натовари Ахмед Кадир с този разпасан отбор, за да му се присмееш, и аз ти угодих в това. Но ще изглеждаш като глупак, ако не оставиш играта да продължи! Народът копнее за лидер, за водач, а не за страхливец! — След това пак извиси глас и се обърна към тълпата: — Брат ми султанът не е искал да поставя под въпрос играта. Да живее султанът и любовта му към този благороден спорт!

И се върна обратно с коня си към шатрата на султана, следвана от възхитените погледи на тълпата, която не можеше да повярва, че вижда една жена, при това османска принцеса, яхнала кон.

— Тя изглежда точно като султан Абдул Хамид, Аллах да спаси душата му! — изрече един стар паша сред тълпата. — В нея живее духът на баща ѝ!

— Наистина! — провикна се друг по-нататък. — Тя е прероденият султан Абдул Хамид!

— Слава на Аллах! — викна трети.

Султан Махмуд Втори вирна брадичка, сви презрително ноздрите на орловия си нос и отсече:

— Нека игрите продължат! — а на чавуша просъска: — Гледай великанът всеки път да пресича линията, иначе ще бъде дисквалифициран моментално!

Отборите се подредиха и играта отново започна.

Капъкулу си дадоха сметка, че уменията им действително ще бъдат преценявани по изхода от тази игра, затова стискаха все по-здраво зъби, когато великанът отбелязваше точка след точка срещу тях.

— Нападайте по-бързо! — изрева чорбаджията татарин на отряда си. — Следете ръката му!

Иван Постивич обикаляше игрището, хвърляше копието си и се оттегляше. Жребецът му беше целият плувнал в пот, която ездачът усещаше всеки път, когато се гмурваше под него, за да избегне поредното копие на противника.

Внезапно коланът на седлото се плъзна и великанът увисна нестабилно настрани, неспособен да оправи седлото в движение.

— Нека заема мястото ти! — провикна се сръбското момче Николас, което преди го бе гледало с такова презрение. — В името на Аллах, ще се справя, кълна се!

— Давай тогава, сънароднико! — извика Постивич.

Сръбското момче се втурна напред след оттеглящия се от другия отбор ездач. Изпод копитата на кобилата му хвърчаха искри. Изправи се толкова високо в стрemenата, че заприлича на великана и захвърли копието си във висока траектория. То профуча във въздуха и директно уцели ездача от Капъкулу.

В това време Постивич вече беше на земята, оправяше седлото и стягаше колана му. Но не пропускаше да държи под око и играта. И когато Николас залепна върху гърба на коня, за да избегне копието на противника, великанът се метна на своя жребец и се върна обратно на терена.

Есма Султан не бе в състояние да седи на мястото си. Стоеше в края на шатрата, свиваше юмруци всеки път, когато отборът ѝ печелеше точка, и се сковаваше от ужас всеки път, когато Постивич избягваше поредното копие. А лицето на султана се превърна в градоносен облак и по бузите му се очертаха две дълбоки бръчки, когато забеляза искрената радост в очите на сестра си.

Докато отборът на великана отбелязваше точка след точка, тълпите ревяха, а околните чинари се клатеха от размахващите се ръце на обикновените турци, които бяха накацали по клоните им като скакалци. Накрая рогът гръмна за края на играта, а чавушът излезе напред и обяви, че парцаливият отбор на просяците е победил елитните Капъкулу на султана.

— Позор! — просъска султанът.

Но Есма Султан не му обърна внимание и с широка усмивка прошепна:

— Напротив, това е почит към теб, скъпи братко! А сега да отидем в моя дворец, за да се радваме на този специален ден!

---

[1] Чавуш — сержант. Официалното лице, което дава началото на всеки турнир по джирит и съобщава имената и заслугите на всички играчи преди началото на игрите. — Б.а. ↑

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Мракът бе изпълнен с чудните ухания от кухнята. Отвъд стените на вътрешния двор се чуваше гръмотевичният глас на британския посланик и Иван съжали, че не го разбира какво казва.

Беше заспал дълбоко още в ранните часове на вечерта, заслушан в звуците от пиршеството. Като еничар и слуга той, разбира се, нямаше право да присъства, но смехът и радостните викове отвъд стените на градините събудиха любопитството му. Реши да провери доколко са верни приказките за похот, разврат и пиянство, които бе чувал. Така и така вече не можеше да заспи, той се претраши да надникне и да провери какво всъщност правят пируващите.

Като избегна умело обикалящите наоколо стражи, Постивич се качи в клоните на едно от дърветата, надвиснали от другата страна на стената. Изкатери се по големия кипарис, който се залюля под тежестта му.

От тази наблюдателна точка, която се намираше само на няколко стъпки от стената, той виждаше отлично моравите, павилионите и градините, осветени от висящи фенери и ярки факли.

Жените от харема се разхождаха под ръка — косите им бяха сплетени с перли и вдигнати нагоре с панделки, обсипани със скъпоценни камъни или гребени от слонова кост. Отпиваха от чаши шампанско, сякаш бяха европейски величия, и се чувстваха отлично покрай посланиците и техните съпруги. И макар че нито една от тях не говореше английски, мнозина разбираха френски, което доставяше голямо удоволствие на европейците, не знаещи нищо особено за харема, освен сладострастните приказки, циркулиращи из посолствата.

— Но, разбира се, че не споделяме ложето на султана! — възкликна ужасено една от жените от харема на Есма, помолена да потвърди скандален слух. — Ние сме харем на Есма Султан! И сме под нейна защита като нейни осиновени дъщери!

— Но султанът не ви ли посещава все пак — всичките де, за да споделя удоволствията ви? — продължи да разпитва особено пияният руснак.

— Съпруг, който приема по две съпруги в леглото си едновременно? Това ли правите вие в Европа? — ахна Назип, постави ръка на устата си и смехът ѝ звънна из градините. — Хайде, разкажете ни за тези ваши странни обичаи, защото тук, ако някой мъж се държи така с нас, по ислямския закон имаме право да го осъдим и да се разведем с него! Какви други традиции имате в Европа? Интересно ми е да знам!

Съпругата на британския посланик — колкото достолепна, толкова и дебела — отговори:

— Но, скъпа, разбира се, че ние не вземаме в леглата си по две любовници едновременно! Очевидно не сте ме разбрали правилно! Просто питаме за вашите обичаи. Все пак сме християни, моля ви се!

* * *

Самият султан се бе разположил под огромна червена шатра, открита към лятната нощ и проблясваща под светлината на стотици полилеи и свещници. Пушеше лула и не приемаше почти никакви посетители. Никой не смееше да се доближи до султана, без да е бил повикан.

Османският владетел отпиваше раздражено от кристалната си чаша и чоплеше неохотно хайвера от белуга, изпратен му в сняг от границите с Русия. Наблюдаваше сестра си Есма как се движи от група към група, приемайки изящно похвалите на своите гости за празненствата през деня. После тя настоя британският посланик да танцува с нея и харема, което доведе публиката до възторг — особено когато той свали самото си, завърза краищата на ризата си и изложи на показ огромния си бял корем, от което гостите се запревиваха от смях. Руското аташе, който бе приел твърде много опиум и водка, погледна изумено колегата си и избухна в неистов смях, разпръсквайки навсякъде слюнка от устата си.

След това гостите започнаха да играят игри от харема, които Есма обясни на перфектен английски и френски. Една такава игра беше „Красиво или грозно“, при която „съдията“ затваря очи и извиква на играчите да застинат в смешни пози, като изисква от тях или елегантност и красота, или ужас и идиотщина.

Дори и най-скованият от посланиците беше включен в играта, което след консумацията на неизброимите количества шампанско и вино не беше никак трудно за постигане. Мъже и жени започнаха да застиват като красиви статуи на гръцки богове и богини или като грозни гаргойли, чиито разкривени черти предизвикваха буйния смях на зрителите.

Султанът подаде чашата си, за да му наляят още шампанско, но нито за момент не свали очи от сестра си.

— Може би няма да е зле да я помоля още тази нощ да подпише мирни договори с френския и британския посланик — промърмори. — Виж ги само тези дърти козли как я гледат похотливо! Та тя би могла да ги накара да лишат от наследство собствените си синове само за едно надникване зад стените на харема!

Султанът стисна чашата си толкова силно, че столчето ѝ се отчупи.

— Ваше величество, добре ли сте? — извика везирът. И веднага се провикна на един слуга: — Бързо, донесете чиста кърпа, напълнена с лед!

От ръката на Махмуд бликна обилно количество кръв и бялата колосана кърпа с лед стана червена. Той погледна раздразнено наранената си ръка, а после пак прикова поглед в сестра си и нейния антураж, придружавани неизменно от няколко евнуси.

Беше ред на Назип да играе съдия в „Красиво или грозно“. Тя постави ръце върху луничавото си лице и започна да брои до десет на чуруликащ френски с много лек турски акцент. Но изрецитира числата в погрешен ред, а после се заля от смях заедно с Есма Султан, която я целуна по бузите и я подкани да опита пак. Ръката на султане не се помести от голите рамене на младата жена, докато двете брояха заедно на френски: „Ан, дьо, троа, катр...“.

— Пратете за нея! — извика внезапно султанът. — За Назип, личната прислужница на сестра ми. Тази вечер ще я взема в ложето си! Кажете на сестра ми, че това е... подарък за рождения ми ден, който си правя, и че аз ще развържа панделката ѝ!

Един слуга се насочи с тази вест към Есма Султан, която в този момент забавляваше принц Дьо Жоанвий с анекдот за харема. После отметна назад белия си врат, смеейки се и сочейки към Назип, която най-сетне приключи трудното си броене.

— Жоли! — изкрещя Назип и всички играчи заеха най-грациозната си или най-смешна поза. Шведският посланик хвана под ръка един висш сановник от Египет и двамата се направиха на летящи ангели. Принц Дьо Жоанвий се усмихна, но не се засмя — не откъсваше поглед от Есма Султан.

Махмуд се смръщи, докато гледаше принца как изпива с очи красотата на по-голямата му сестра.

— Би могъл да има всички красавици на Европа, но насочва алчните си очи към една османска жена, която е с повече от десет години по-стара от него! — промърмори султанът на великия си везир.

— Да, наистина изглежда заплепен от нея и нейния харем — отговори везирът. — Тази вечер всички момичета са много красиви, всяка е като блестяща звезда в нощното небе.

— Непочтително е от негова страна да се втренчва в Есма по този начин, сякаш тя е някаква обикновена жена, а не сестра на султана!

— Доколкото видях, човекът си пийна повечко — отбеляза везирът. — Както и всички останали, султане мой.

Накрая Есма Султан завърши анекдота си и се обърна към слугата, който чакаше почтително и търпеливо встрани. Лицето ѝ се смръщи, когато чу искането на султана и веднага погледна към брат си. И съвсем бавно поклати отрицателно глава, но по турския начин.

— Аллах да я прокълне! — промърмори султанът, и започна ядовито да търка кръвта от ръката си.

Везирът го погледна изненадано.

— Какво има, султане мой?

— Моята сестра е мой враг!

— Но, добри ми султане, вижте само какво празненство ви е устроила днес! Трябва да ѝ е струвало колкото съкровищницата на паша!

— Уредила е празненството, за да забавлява себе си и харема. Това не е пиршество за мен, не виждаш ли? Цял ден ме прави на глупак, а сега възнамерява да ме направи глупак и в леглото ми в Топкапъ! Аз кой съм? Не съм ли султанът? Не мога ли да си избира всяка жена от моята империя, за да я взема като моя наложница?!

Плесна с ръце за стражата и леко примижа от болка, удрайки раната си.

— Погрижете се тази вечер Назип да бъде ескортирана до Топкапъ! Не позволявайте на сестра ми да се противопостави на моята заповед! Тази жена трябва да бъде доставена в покоите ми, подготвена със съответните измивания, готова да служи на своя султан! Извикайте каретата и я подгответе за тръгване!

Обърканият везир се огледа и побърза да изпие пунша си, съжаляващ дълбоко, че си тръгва, преди да са сервирали прочутите сорбети.

* * *

Целият дворец на Есма Султан знаеше, че Назип бе отказвала неведнъж на султана. И всички се гордееха, че луничавата им господарка може да кара султана да я чака толкова дълго. Един ден тя самата им бе споделила, че когато се отегчи от свободата, ще отиде, разбира се, при него, така че синът, когото ще зачене, да бъде един ден османски владетел.

— Просто не бързам да стана бременна и дебела! — бе допълнила през смях, защото въпреки свободното си държание си оставаше девица. — Освен това, след като легна със султана, той ще ме затвори в харема си. А как бих могла да преживея да бъда затворена под ключ в Топкапъ сарай, след като съм била вече в харема на Есма Султан?!

Но сега, докато празненството продължаваше по вълните на смеха, един солак от Топкапъ се приближи до Есма Султан и я помоли да говорят насаме. След като тя го изслуша, очите ѝ се стрелнаха към червената шатра на султана и тя видя, че почетният гост наистина си е тръгнал.

— Можеш да кажеш на брат ми, нашия султан, че Назип е заета да ми помага и тази вечер не може да го обслужи!

Капитанът на дворцовата охрана вдигна брадичка. Беше подготвен за този отговор.

— Най-смиреният ми извинения, ваше височество, но султанът ми е дал заповед, която аз не мога да не изпълня!

Очите на Есма Султан проблеснаха. Постави хладната си ръка върху рамото на солака, одрасквайки го с пръстените си.

— Почакай, солак! Не излагай султана, който изпи твърде много шампанско, като правиш сцена на собственото му тържество! Обещавам ти, че ще говоря с Назип насаме и до час ще я придружа лично до Топкапъ под твоята охрана. Изпрати вест в двореца, че тя ще дойде, въпреки че първо трябва да се погрижи за гостите си!

— Аллах ме благослови с вашата милост! — изрече солакът и се поклони доземи, благодарен, че нямаше да му се наложи да изпълни със сила заповедта, която му беше дадена.

— Да сменим игрите! — плесна с ръце Есма Султан, връщайки се на празненството. — Този път криеница! Лейди Уортли, бихте ли ни направили честта да бъдете нашият търсач? Ще играем около трийсет минути, а после ще бъдат сервирани сорбетите и кремове с още шампанско!

Гостите ѝ приветстваха идеята и тя се усмихна на всички.

Когато Назип мина покрай нея, Есма Султан я хвана за ръката и докато лейди Уортли броеше на английски и френски, домакинята прошепна:

— Ела с мен! Веднага трябва да говоря с теб!

* * *

Султанът поизтрезня донякъде, докато евнухът му помагаше в ритуалното измиване.

— Пристигна ли вече? — попита, докато евнухът изливаше вода върху него.

— Не, султане мой.

— Ако не се появи, ще поискам да ми сервират главата ѝ за закуска!

— Ще дойде — рече евнухът. — Никоя жена не би могла да ни откаже, ваше величество, защото много добре знае какво ще бъде наказанието ѝ!

Султанът прехапа устни. Щеше му се евнухът да бе заговорил по-скоро за страст и огромна чест, отколкото за принуда чрез сила.

Накрая евнухът изтри гърба на господаря си и му помогна да облече нощницата си.

— Не мога да чакам още дълго. Къде е тя?

Евнухът вече започна да кърши ръце, но точно тогава солакът при вратата даде знак с ръка — съществена част от речника на османския двор от времето, когато първите султани не са могли да понасят около себе си обикновена човешка реч.

— Султане мой, сестра ви иска да ви посети. Чака пред вратата.

— Красивата Назип придружава ли я?

— Да. Но тя държи първо да говори с вас, преди да ви представят Назип.

— Сега? Докато лежа в леглото си, готов да приема наложница?!

— изрева султанът. — Ама какви са тези маниери, за бога?!

— Много съжалявам, ваше величество. Желаете ли да говорите с нея?

— Какво значение има дали желая да говоря с нея или не? Дори и след като умра, тя пак ще седи на ръба на саркофага ми и няма да ми дава мира! Хубаво. Поканете я, но подгответе девицата по всички изисквания на Аллах! Изкъпете я в розова вода, намажете я със сандалово масло и я доведете в леглото ми!

Солакът се върна заедно с Есма Султан, която, за разлика от онова, което очакваше да види в нея брат й, изглеждаше бляскава и красива. Сплетената й с перли и лазурити коса проблясваше под светлините на свещите.

— Мой ангелски братко — започна тя, — твърде необмислено! Погледни се само! — и посочи към френското му легло с балдахин. — Така ли лежиш, докато чакаш девица?

— Защо си играеш с мен? Ще имам хубавата Назип още тази нощ и нито една от хитрините ти няма да ми попречи за това! Тя вече ми е отказвала три пъти, но днес вече изгубих търпение!

Есма приседна на ръба на леглото му и заопипва тежкия червен брокат на завивката.

— Да, става. Удобно е. Но е европейско, не турско.

— Първата ми майка го е донесла от Париж. Наследих го след смъртта й.

— Но за вземане на девственост не е толкова удобен терен като дивана например. Може би е приемливо, ако жената лежи под теб и не се движи особено, но си мисля, че един султан ще се отегчи да прави любов на толкова висок пиедестал. Тук няма място за грешки, а ако се прекатурите... Представи си какъв срам за един османски владетел да

се нарани, докато пада от леглото с девица! По-добре да се преместите на възглавниците на дивана, така, както са правели предците ни! Очевидно европейците са доста кротки в любенето си — вижда се по тесните им легла!

— Какво си дошла да ми кажеш, о, сестро? — обади се султанът. — Със сигурност не за да критикуваш мебелите ми!

— Така е. Познаваш ме много добре, мой ангелски братко — изрече тя, хвана ръката му и започна да я гали с връхчетата на двата си пръста, които пазеше само за ядене. Пряко сили той потрепери от докосването ѝ. — Наистина ще ти дам любимката от моя харем, но при едно условие!

— Условие ли?

— Назип е моя лична робиня, която просто споделям с теб, скъпи ми братко. Тя е моя собственост, за която съм платила добри пари. Бих могла да се обърна към Улемата и да породя слухове из града, но ти и без това си знаеш, че тя е моя. А тъй като е моя собственост, тя е свободна да взема сама решенията си като моя осиновена дъщеря! — Погледна брат си право в очите и отсече: — Назип, девицата, ще легне с теб само при едно условие — утре сутринта трябва да ѝ позволиш да се върне в моя харем, както и всяка друга сутрин след нощ, в която си я повикал!

Султанът се изсмя изумено.

— Не мога да сторя подобно нещо! Много добре знаеш, че след като е била с мен, семето ѝ става свещено! Трябва да бъде охранявана от евнуси, за да защитават утробата ѝ от други, освен мен!

— Скъпи ми братко, както добре знаеш, аз не притежавам мъжки органи и не съм твой съперник. Същото важи и за дамите от моя харем!

— Но ако тя роди дете и то е син, Османската империя трябва да бъде сигурна, че то не е копеле, че тя не е сложила рога на султана!

— Значи ще изпратиш най-зоркия си евнух, за да я пази от твое име! Той ще я придружава навсякъде, докато тя не роди, и така великата Османска империя ще може да си отдъхне спокойно от новината, че тя е целомъдрена и не ляга с никого другото, освен с теб! Но аз няма да я хвърля в затвора на харема в Топкапъ, където би живяла в изолация и под господството на мъжете! За онези, които не знаят по-добро място, там е рай, но след като вече е живяла с мен, не

мога да ѝ позволя да прекара от тук нататък дните си в нещастие, дори и един ден да стане валиде султан!

Султанът разтри слепоочията си, опитвайки се да прогони главоболието, което любимата му сестра му бе причинила.

— А тя ще те дари с удоволствия, които никоя друга девица на земята не би могла да ти дари, скъпи братко, гарантирам ти го! Познавам си моята Назип! — изрече тя, като се усмихна лекичко. — Тази нощ ти ще бъдеш най-щастливият мъж на света! Но само ако приемеш условията ми!

— Есма, играеш си за пореден път с мен! — промърмори Махмуд, усещайки как пенисът му нараства и избутва нагоре бялата му туника. — Това доставя ли ти удоволствие, моя ангелска сестричке?

— Прескъпи братко — изрече Есма Султан усмихнато и стана от леглото, — обмисли това наше споразумение! Ще преживееш една нощ на велика страст, но утре Назип се връща при мен! Помисли си! — повтори и дръпна игриво завивката му, за да го открие. — Ще чакам пред покоите ти, за да ескортирам Назип или до леглото ти, или обратно в моя дворец!

Махмуд усети хладния въздух по кожата си, когато сестра му дръпна завивките. Въпреки възрастта ѝ той се опияняваше от красотата ѝ и усети, че потръпва от нова възбуда.

— Веднага ми изпрати Назип! — промърмори на сестра си. — Трябва веднага да имам жена в леглото си, още на мига!

— Значи си съгласен, мой ангелски братко. По ислямския закон тя е станала моя осиновена дъщеря в мига, в който я взех за моя робиня. Само аз имам правото да ти разрешавам да я вземаш в леглото си — както знаеш много добре, такива са законите на шериата.

Султанът внезапно сграбчи ръката на сестра си и прошепна:

— Обещавам ти, че утре сутрин тя ще се върне при теб, а сега, докато я приемам в леглото си, ще знам, че тя е личен подарък от теб! Ще си я делим, скъпа сестро!

Есма измъкна бавно ръка изпод ръката на брат си, изправи се и му се поклони. На излизане подхвърли през рамо:

— И не се тревожи, че Назип може да изпадне от френското ти легло! Тя вече има опит от моето английско легло и ти гарантирам, че е доста пъргава и има добро чувство за баланс и грация. Приятна нощ с

нея, скъпи малък братко, и ми я върни щастлива и пълна с истории за твоята неповторима мъжественост, които да разказва в моя харем!

Преди да изпрати Назип, принцесата я целуна четири пъти по бузите и ѝ прошепна нещо в ухото. Назип се засмя звънко и тихите коридори на двореца Топкапъ се изпълниха с птичи трели.

* * *

Ирина бе забелязала внезапното тръгване на Махмуд, както и повечето от гостите, които не се наливаха до припадък или не пушеха опиум. Тропотът на конски копита по калдъръма в двора им подсказа, че царската карета напуска с гръм и трясък двореца. Да не би да имаше някакъв спешен случай — обявяване на война или въстание, които да са накарали султана да се измъкне толкова рано от собственото си празненство?

Малко по-късно тя забеляза и отсъствието на Назип, най-вече по липсата на звънкия ѝ смях. Първоначално реши, че Назип е с принц Дьо Жоанвий, но скоро разбра, че на него му правят компания Лейла и други жени от харема.

Дже Есма отсъстваше за известно време, въпреки че се появи отново точно преди сервирането на сорбетите. Лицето ѝ изглеждаше спокойно и царствено, без капчица тревога. Веднага заговори гостите си и настоя да пийнат още френско шампанско. Френският посланик щеше да се пръсне от гордост, докато слугите отваряха каса след каса от пенливото вино и всички вдигаха тостове за здравето и просперитета на Франция — страната, която е успяла да произведе тази великолепна напитка.

Накшидил също се усмихваше на възхвалите, които се сипеха за нейната родина, и по едно време заяви, че ще предаде комплиментите на братовчедка си императрица Жозефин и нейния съпруг Наполеон. Тези думи породиха нова вълна от възбуда сред гостите, които до този момент не си бяха давали сметка за роднинските ѝ връзки, и така последва нов тост, този път за здравето на Накшидил.

Порив на топъл вятър раздвижи листата на чинарите наоколо и започна да повдига меките рокли на жените. Безмиалем сграбчи воала си, за да не се повдигне.

Когато Есма Султан се обърна, за да се насочи към градината, Безмиалем я хвана за ръка и я издърпа далеч от тълпата в сенките на лозите.

— Простете, о, султане, но къде е Махмуд? — попита.

Есма Султан започна да казва нещо, но прехапа устни.

После видя надеждата в очите на момичето, чакащо отговор, и отговори директно:

— Взе Назип в леглото си.

Безмиалем бе израснала в харем, така че принципно не трябваше да се изненадва от тази новина. Назип бе отказала три пъти на Махмуд, така че за всички беше ясно, че рано или късно той щеше да я има.

— Разбирам — изрече, но колкото и да се сдържаше, беше ужасена. Знаеше твърде много, за да се чувства по този начин, но все още пазеше искрица любов за онова младо момче, голямата любов на детството ѝ, което сега вече беше султан Махмуд Втори. И я заболя, когато си го представи с Назип.

Есма Султан хвана брадичката на най-добрата си приятелка и ѝ заповяда с леден глас:

— Погледни ме!

Очите на Ирина бяха изпълнени с объркване. Опита се да сведе поглед, но господарката ѝ стискаше здраво брадичката ѝ — така, както правеше, когато Ирина беше малко момиченце, а османската принцеса искаше вниманието ѝ.

— Брат ми е убиец! — изрече Есма Султан. — Крайно време е да го осъзнаеш и да забравиш за него! Всеки знак на привързаност, който ти е дал в детството си, вече е забравен така, както е забравено и името ти Ирина! Това са детски спомени, отдавна отминали. Той вече не е малко момче, а мъж, отровен от властта! Случва се с всички султани!

Безмиалем се отдръпна и отрони:

— Но в момчешкото му сърце някога имаше нежност!

Есма въздъхна раздражено и отсече:

— Но това сърце вече го няма! Той удави повече от двеста жени! Искане да убие собствения ти брат! А ти си глупачка, за да храниш към него чувства, различни от омразата!

В този момент близо до тях заговори друг глас — турски, но с френски акцент:

— Де да можехме да съхраним по някакъв начин невинността и състраданието на момчешките сърца!

На стълбите над тях стоеше Накшидил, изплувала от сенките.

— Винаги съм обичала сина си, но баща ти не ми позволяваше да се намеся — каза на Есма Султан. — Ако можех да прекарвам повече време с него, ако не беше изпратен в затворените апартаменти на принцовете, щях да успея да съхраня поне част от добротата му, кълна ти се! Той беше добро момче. Спомням си добре нежността му така, както си спомня и Безмиалем.

Есма Султан се приближи към Накшидил и хвана ръката ѝ, защото майката на султана трепереше на най-горното мраморно стъпало. Внезапно коленете на валиде султан омекнаха и тя се отпусна безцеремонно върху твърдия камък.

— Добре ли сте, валиде султан? — втурна се към нея Безмиалем.

— Възрастта и болестите не позволяват достойнство на никого, даже на майката на султана — отговори тя, докато разтриваше безпомощно бедрото си. — Но не бих искала братовчедка ми Жозефин да ме вижда толкова стара и неспособна.

— Ще накарам готвачката да ви направи малко кафе с кехлибар, за да прочисти кръвта ви и да ви направи по-бодра — каза Безмиалем.

— О, не, в никакъв случай! Вече съм свикнала със замаяността, а и не искам да развалям хубавия вкус от френско шампанско върху езика си. Тези пристъпи ми минават бързо — отвърна валиде, потупвайки нежно ръката на момичето.

Есма Султан забеляза този жест.

Втората майка на султана погледна към домакинята под проблясващите светлини на факлите и изрече:

— Есма, ти не вярваш ли, че един мъж е способен на състрадание, че в мъжкото му сърце има някаква малка част, която е женска?

Лицето на принцесата замръзна като мрамора, който ги обграждаше, и тя отсече:

— Не! Мъжкото и женското не могат да съществуват съвместно! Мъжете винаги ще бъдат прогнани от поквара и власт — просто не могат да устоят на изкушението. Даже една женска ръка не може да промени съдбата им!

— Тук грешиш, Есма Султан — каза Ирина. — Винаги си грешала!

Накшидил ахна, че едно момиче от харема може да съди по този начин принцеса, сестрата на Махмуд. Очите на Есма Султан се разшириха от изненада.

— Не всичко е луна, не всичко е слънце — продължи Ирина с очи, проблясващи в мрака. — И двете съществуват съвместно в човешкото сърце, независимо дали то е мъжко или женско. Ако някога имам синове, кълна се, че преди всичко ще ги науча на състрадание!

— Ти си глупачка! — извика Есма Султан. — Как е възможно да простиш на мъжете след всичко, което изстрада от ръцете на баща ми?!

— Да, вярно е, че изстрадах много от ръцете на твоето височайше семейство, но познавам и прошката. Ако имам деца — въпреки че кой би ме дарил с дете с това обезобразено лице, — ще ги науча с цялото си сърце на състрадание и прошка!

— Изобщо не разбираш що е това властта! — отсече Есма Султан. — Никой не може да промени мъжете. Говориш като дете, а не като жена! Какво знаеш ти за мъжете и за техните амбиции?!

— Напротив, много добре разбирам мъжете, властта и особено османците! — възрази Ирина. — Много по-добре от теб, Есма Султан, чието лице е все още красиво, а моето — кошмарно!

— Скъпо момиче... — опита се да се намеси Накшидил.

— И въпреки това все още мога да прощавам, макар ти да не можеш — продължи Ирина — Безмиалем, без да изпуска от поглед очите на принцесата. — Аз не давя мъжете, сякаш са същества без душа!

Принцесата зяпна шокирана. Безмиалем беше достатъчно близо до нея, за да ѝ зашлеви шамар, но сестрата на султана бе прекалено слисана, за да стори каквото и да било.

По лицето на Накшидил грейна усмивка. Старите ѝ зъби проблеснаха под лунната светлина. И когато Безмиалем напусна с гръм и трясък компанията, тя изрече:

— Ето това е жената, която трябва да стане валиде султан, Есма! С такава жена за Османската империя и за мъжките души все още има надежда!

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

Утробата на луната се бе изпълнила, бремна със светлина, и заливаше имперския град Константинопол с призрачния си блясък.

Иван Постивич не можеше да заспи. Въпреки че всяка вечер се къпеше, все още не бе викан в харема на Есма Султан — вече седмица. Чуваше смеха ѝ и празненствата ѝ в градините, виждаше процесията от подноси, които се изнасяха от кухните, и чуваше готвачките да се карат за някоя рецепта.

Струваше му се, че е забравен, откъдето дойде и все по-нарастващото му неудобство от неговия пост.

Една сутрин, след почти безсънна нощ, едно почукване на вратата доведе при еничаря неочакван посетител.

— Докторът на султана — Стефан Каратеодори, би желал да има честта да сподели компанията ви! — съобщи официално един паж. После се поклони и отстъпи, разкривайки зад себе си възрастен мъж с тюрбан, подпиращ се на бастун.

— Ахмед! — възкликна лекарят и се усмихна, разкривайки фалшиви зъби от чиста слонова кост, подарък от султана. — Ще предложиш ли на един старец възглавница, за да отпусне изморените си кости?

— С удоволствие, но моля ви, елате с мен, уважаеми лекарю! Ще говорим в градините! — Постивич не сметна за необходимо да добавя, че шадраваните там ще попречат значително на ушите на шпионите. Докторът не беше глупак.

Постивич взе няколко възглавници от казармите и придружи стария лекар в градините, където в сенките на кипарисите имаше малък шадраван.

— Чух, че вече си излекувал Есма Султан — каза докторът и простена, докато свеждаше болните си крака към земята, за да се настани на възглавниците. — Това го знам лично от нея и тя ми сподели, че ти, ако не се лъжа, си нейният изповедник.

— Щом така ви е казала, така да бъде — рече Постивич. — Кой съм аз, че да споря с турците? Но аз просто ѝ правех компания и

слушах, нищо повече. Не съм нито доктор, нито свещеник.

Докторът кимна и се загледа в градинските цветя, попивайки аромата на орловите нокти край стените на двореца. После изрече:

— Съмнявам се обаче, че ти е казала всичко. Говори ли за убийствата?

Иван Постивич тъкмо бе решил, че харесва доктора, когато този директен въпрос накара мускулите му да се свият.

— Защо да ти казвам, византиецо?

— Аха, значи вече съм „византиец“! — сръза го Стефан Каратеодори. — Но не забравяй, че ти самият си сърбин, а не турчин, Капъкулу! Аз съм вече стар, така че трябва да ми простиш — обичам да отивам директно на въпроса, като хвърлено копие. Дойдох, за да ти дам съвет, твърдоглав сърбино! Покажи ми или уважение, или вратата!

Иван Постивич си пое дълбоко дъх и издиша силно.

— Съветите към мен обикновено са безполезни, докторе. Моля, простете липсата ми на маниери и твърдоглавието ми!

— Е — усмихна се докторът, — тормозих старите си кости в карета чак от Топкапъ, за да дойда и да говоря с теб, така че няма да се предам толкова лесно. Не съм готов да се подмятам надолу по хълма, преди да съм си починал достатъчно.

Лекарят си пое дълбоко въздух и започна:

— Да опитаме с една аналогия, Ахмед Кадир. Вероятно познаваш добре затишието пред буря, преди зимните вихри да залееят бреговете с вода и да изтръгнат дърветата от корените. Точно като бурята, така и това затишие откъм Есма Султан няма да продължи много.

Постивич се загледа в лекаря и зачака да чуе повече.

— Принцесата е радостна, много по-спокойна, отколкото съм я виждал от години насам. Тича като луда от едно празненство към друго, отрупвайки с пари роби, гости и домакини. Снощи я видях в Топкапъ. Седеше до султана, галеше ръката му и го хранеше със златни фурми!

— Тя и султанът са брат и сестра — промърмори Постивич. — Обичат се.

— Така е, сине мой, така е — кимна докторът, загледан в играещите води на шадравана. После се обърна към еничаря и продължи: — Ти си бил в покоите на Есма Султан — един от

малцината некастрирани мъже, които са били там и са оживели, за да разказват. Братството ни е малко, приятелю!

— Защо подхвана този въпрос? — попита Постивич и раменете му се стегнаха.

— Защото може би си имал възможността да забележиш красивата калиграфия на нашия султан Махмуд там, край леглото на султана.

— Никога не съм се доближавал до леглото ѝ, докторе — отговори Иван. — Тя разговаря с мен, отпусната върху възглавниците на дивана. Онова европейско чудо е далече от мястото, където ме приема, скрито зад тюлени драперии.

— Разбира се. Е, жалко, че не си виждал калиграфията. Великолепен образец на труд и отдаденост.

— Отдаденост?

— На Аллах. Султанът е преписал целия Коран с най-изящния калиграфски стил, който си виждал някога! Сигурно му е отнело месеци, по-скоро две години отдаденост.

Иван Постивич сви рамене. Много специален подарък за една сестра, но жестът не му се стори необичаен.

— Коранът е дълъг документ — каза, — а от годините си на обучение в Топкапъ поназнайвам нещо и от калиграфията. Но две години за преписването му? Вероятно, докторе, просто преувеличавате привързаността и даровете, с които султанът е обсипал сестра си.

Докторът поклати глава толкова енергично, колкото му позволяваха старите кокали.

— Не, Ахмед Кадир, не мисля така! — отсече. — Ако беше завършил преписа твърде бързо, това щеше да го убие! Защото е написано със собствената му кръв, кръвта на султана!

Еничарят подскочи и обърна гръб на стария лекар.

— Е, виждаш вече, че знам някои неща за османците — приведе се, снижи глас и допълни: — И знам, че ти може би си в голяма опасност... Иван Постивич!

При звука на истинското си име Иван се завъртя рязко и погледна доктора право в очите.

— От къде знаете християнското ми име?

— Забравяш, че съм в двореца Топкапъ от много, много години. Служил съм на трима султани, а баща ми преди мен — на други двама.

Бях там, когато беше доведен в Топкапъ. Именно аз бях онзи, който те прегледа за болести, преди да бъдеш представен на султана. Прегледах те също така преди и след обрязването ти. Ти ми каза името си на сръбски, а аз обещах да се моля за теб и душата ти в нашата Църква. Помня всяко християнско име, което ми се каже, и си го записвам в моята Библия. На повечето вече им изгубих следите, но не и на теб, Иване. Продължавам да се моля за душата ти в Свещената Божия църква!

— Достатъчно! Нямам нужда от молитвите ти, докторе! Нашият християнски бог ме изостави в деня, в който ме откъснаха от обятията на майка ми и ме подложиха на толкова много унижения!

— Бог никога не изоставя последователите си, сине мой, въпреки че направлява късмета ти. Но да оставим този богословски дебат — дойдох да те предупредя и да спася живота ти!

— Говори тогава!

— Ще бъдат кратък и ще служа бързо на Бога. Ако принцесата наистина не ти е говорила за убийствата на любовниците си, значи не е „излекувана“, както се представя. Убийствата може и да са били по заповед на брат й, но тя е съучастничка в този грях. Тя трябва да признае вината си пред Аллах, но ако продължи да я крие, Сатаната ще обладае душата й и ще започне да я измъчва. Следи луната! Тази нощ е препълнена. Помни ми думата, че отслабването на светлината ще я уплаши и тя ще установи, че само се е лъгала, че е добре. Лицето на Аллах няма да се обърне към нея и ще остане глухо за виковете й — погледна еничаря многозначително и продължи: — И ако тя не е изповядала убийствата, ако не ти е говорила открито и напълно за тях, сега не се приближавай до нея, защото се опасявам, че вече е твърде късно. Колкото и да те умолява, не влизай в харема й! Там се крие унищожение за теб! Султанът държи да удовлетворява всяка нейна прищявка и ще стане още по-ревнив към теб, ако продължаваш да й правиш компания. Остави я да си намери друг, с когото да говори!

— Но тя казва, че никой друг не може да я слуша така, както я слушам аз, защото никой друг не я мрази като мен.

Лекарят се почеса по слепоочията и погледна тъжно еничаря.

— Както се променя луната, така се променяме и ние. Сега наистина ли я мразиш, както твърдиш, или тези думи са просто екот от миналото?

В краката им падна малка шишарка и Иван Постивич вдигна глава нагоре към клоните, полюшващи се от морския бриз. Замисли се за стария доктор, който седеше на земята точно до него, рискувайки живота си, за да го предупреди за предстоящата катастрофа. Замисли се и за християнското си име, написано с европейски букви върху страниците на Библията на този старец — единственото място на земята, където това име все още съществуваше.

— Кажи ми, докторе — изрече тихо, — какъв е този свят, който ме кара да извърна сърце от Бога на моите деди и да бленувам за обятията на моя враг?

Обърна се и коленичи пред стареца.

— Вярвах в християнския Бог, а същият този Бог ме изпрати в ръцете на друга вяра, в други земи. Вярвах в Аллах и в честта на еничарския корпус, но зърнах корупция и грях, чест, потъпкана от мръсотията на човешките грехове. Вярвах в Божиите заповеди, които Мойсей е донесъл от планината, а съм омагьосан от вещица, която убива любовниците си. Всъщност вече не знам в какво точно вярвам, защото винаги, когато повярвам със сърцето си, някой ме прави на глупак!

Гръцкият лекар постави треперещата си ръка върху главата на великана и с бавно движение на палеца си направи знака на кръста.

— Ти не си глупак, сине мой. Ти си човек, който е преживял повече изпитания от мнозина други. Когато умреш, ще бъдеш веднага приет в обятията на Всемогъщия Бог, независимо дали се нарича Аллах или Йехова. Както и да го наречеш, той ще познае гласа ти и ще ти дари покой! Върви с мир, сине мой!

Иван Постивич помогна на стареца да се изправи на крака и го придружи до портите на двореца.

* * *

Иван влезе в двореца и се отправи директно към харема. Подметките на ботушите му скърцаха по персийските килими.

— Кой е там? — извика солакът, когато Постивич наближи главната врата на харема.

— Ахмед Кадир.

— Кадир? Главният евнух не те е викал — отсече стражът.

— Искам да говоря с Есма Султан — изрече безцеремонно Постивич. — Уведомете я за присъствието ми!

Солакът се приближи и го изгледа с присвити очи. Иван усети дъха на войника — вонеше на месо.

— Прави каквото ти се казва, солак! — заповяда Постивич. — Есма Султан ще се ядоса, когато разбере, че ме държиш на вратата!

Солакът сви устни. В очите му проблесна омраза. Мина покрай еничаря, отвори вратата на харема и я затвори тихо след себе си.

Иван Постивич си представи изненадата по лицето на принцесата. Не бе изпратил никакво съобщение, никакво предварително уведомление за появата си. Даже самият султан би изпратил вестител, преди да се появи пред вратите на сестра си.

Вратата се разтвори отново и Иван усети как го лъхва нежният аромат на парфюми — нежен като жените вътре. Солакът държеше в ръка клонче мента и го дъвчеше намусено.

— Нейно височество Есма Султан ще ви приеме веднага! — изрече официално.

— Не е могла да изтърпи вонящия ти дъх, нали? — подметна иронично Иван.

Докато еничарят минаваше покрай стража, чу злобно просъскване:

— Кой би си помислил, че великият Ахмед Кадир ще прекарва нощите си в харема на султана, а?! И ти ще умреш като останалите, да знаеш! В чувал на дъното на Босфора!

Постивич бутна мъжа настрани и отбеляза хладно:

— И цяло поле мента няма да бъде достатъчно да изчисти мръсната ти уста!

И влезе в харема, затваряйки с трясък вратата.

Есма Султан тъкмо вечеряше с плодове и чай. Повдигна вежди и попита:

— Какво те води тук, еничарю? Тази вечер не съм те викала.

Иван Постивич се загледа в устата ѝ, която точно в този момент дъвчеше парче смокиня, но предпочете да си мълчи.

— Да? По каква работа си тук? — повтори въпроса си тя. Очите му, този път буреносно сини, се фокусираха върху лицето ѝ и той изрече:

— Кошмарите ви, султанке. Вече не ви ли преследват?

Есма Султан едва не се задави. Устните ѝ се стегнаха.

— Моите сънища ли? — смотолеви, триейки деликатно устните си с кърпа. Печелеше време. — Те ли са спешният случай, който е накарал един еничар да наруши всички правила на протокола в османските палати?

— Да — кимна Иван, без да сваля очи от нейните. — Точно те.

Забеляза, че брадичката ѝ леко потреперва. Лявата ѝ ръка се вдигна към устните ѝ, изтривайки невидими капчици сок от смокия.

— Не ме преследват — отсече накрая и извърна очи. — Нощите ми са спокойни. Вече се радвам на спокоен сън, без сънища.

Иван Постивич веднага разбра, че тя лъже. Но не каза нищо.

— Мисля, че ти успя да ме излекуваш — продължи тя. — И ти благодаря. Ще бъдеш възнаграден.

— Не искам никакви благодарности, а още по-малко — награди — изръмжа Иван.

Забеляза, че гърбът ѝ се стяга.

— Не съм те викала — повтори Есма Султан и насочи ръката си към следващия плод. — Можеш да си вървиш.

И го изгледа гневно.

— Значи не? — изрече. — Смейш да ми отказваш, еничарю?!

— Има нещо, което трябва да знам!

— Трябва ли? И какво е това трябва, което те кара да нахлуваш в моя свят, Ахмед Кадир?

За първи път, откакто беше момче, Постивич се дръпна леко при споменаването на ислямското му име. Но после приближи. Кожата ѝ беше безупречна, свежа от кисненето в хамама, със съвсем здрав блясък. Косата ѝ проблясваше с различни нюанси на къната, очите ѝ бяха изписани с изящна черна очна линия. Осанката ѝ беше изправена и благородна, както подобава на една османска принцеса.

Той направи още една крачка към нея.

И изрече тихо:

— Разказахте ми за жестокостта на мъжете към жените, на която сте станала свидетелка в детството си. А сега трябва да ми разкажете за собствената си вина!

Есма Султан изправи рязко глава като кобра и извика:

— Не смей да използваш тази дума пред мен!

— Вина! — повтори натъртено Иван Постивич. — Разказвахте ми нощни истории от детството си, но не изрекохте и едничка дума за участието на вашата ръка в смъртта на мнозина мъже!

Есма Султан зяпна изумено.

— Разказахте ми за животинския садизъм на мъжете, който сте видели през детството си. За саможертвата на моята сестра. Какво ще кажете обаче за собствените си убийства?

— Не казвай нищо повече! — просъска Есма Султан с отровен глас. — Свободен си, Ахмед Кадир! Веднага напусни!

— Знаете истинското ми име — продължи той, като направи още една крачка към нея. Усети топлината на тялото ѝ, ароматичните масла по кожата ѝ. — Използвайте го!

— Как смееш да се държиш така с мен?! — извика тя, като се надигна.

Иван Постивич сграбчи китката ѝ. Масивната му ръка буквално приклепчи нежните ѝ кости.

— Вие знаете моите тайни, аз знам вашите — каза и я придърпа към себе си. Дъхът му разля топлина по врата ѝ, когато заговори дрезгаво в ухото ѝ:

— Съблазнявате млади мъже като курва от бордеите! Да, може и да са били давени в Босфора по заповед на султана, но вие сте били тази, която ги е осъдила на смърт! Вие сте ги подмамвали в леглото си, вещица такава!

— Ако не ме пуснеш, ще изпищя — сръза го Есма Султан. — Солакът с удоволствие ще пререже гърлото ти!

Иван Постивич я придърпа съвсем близо до лицето си. Пламенните му очи се впиха в нейните, кехлибарът се сблъска със синевата. Усети как бойните му инстинкти се надигат, сякаш беше на бойното поле. За миг като че ли долови миризмата на прах и пот, чу тропота на барабаните в ушите си.

— Тогава пищи колкото си искаш! — изръмжа, обгърна главата ѝ и впи дивашки устни в нейните.

Есма Султан се опита да се измъкне, но целувката продължи въпреки приглушените ѝ писъци и гърченето на тялото ѝ. Той усети сока от плодовете дълбоко в устата ѝ, вкуси от сладостта на кожата ѝ.

И после нещо се пропука. Така както се пропуква ледът върху замръзнала река. И това невидимо пропукване продължи далеч отвъд

тях.

Той погали нежно косата ѝ и устните му се плъзнаха към врата ѝ.

— Мъжете — прошепна.

— Да — отрони тя, едва поемайки си дъх, отметнала врат за устните му. — Виновна съм. Но не мога да живея без любов, Иван Постивич!

— Любов ли? Ти никога не си познавала любовта, Есма Султан! — прошепна, докато дъхът му изгаряше гърлото ѝ. — Дори брат ти не може да измие греховете ти чрез Босфора!

Чуха почукване на вратата.

Есма Султан отблъсна Иван Постивич. Прокара пръсти през косата си, за да оправи прическата си.

— Влез! — изрече, без да откъсва очи от очите на Иван. Направи му знак да се отдалечи.

Влезе Шафран, но се закова на място, когато видя госта.

— Простете! Нямах представа, че сте повикали еничаря — изрече, вторачен в Постивич.

Есма Султан докосна леко лицето си, зачервено от наболата брада на Иван.

— Ахмед Кадир тъкмо си тръгваше — изрече принцесата, възвърнала царствената си осанка. — Ескортирай го от двореца до помещението за слугите, където му е мястото!

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

На следващата вечер Шафран съобщи на Иван Постивич, че ако желае, би могъл да излезе да се поразходи. Но Иван нямаше особено желание да напуска градините, където се разхождаше, обзет от копнеж да зърне отново Есма Султан. Ароматът на отварящия се през нощта жасмин му напомняше за вечерта, когато бе докоснал бузата ѝ.

Но главният евнух не мръдна от мястото си — държеше да се увери, че еничарят напуска двореца. Постивич не беше много сигурен дали този човек го отпраща заради собствената му безопасност, или защото не може да търпи присъствието му, тъй като му напомня прекалено болезнено за удавените мъже.

Накрая, макар и неохотно, Иван напусна градините, излезе във външния двор и оттам напусна и двореца. Закова се на калдъръма отвън, заслушан в щурците, увиснали здраво по листата над главата му. През клоните видя издигащия се кръг на луната — първата нощ от нейното намаляване. Беше около час след залез и по смрачаващото се небе все още се виждаха бледорозови нишки.

Постивич се замисли за думите на гръцкия лекар. Макар и старец, той бе учен човек — може би разбираше и ума така, както разбираше тялото. Ако беше прав, Постивич съвсем скоро щеше да бъде повикан в покоите на Есма Султан. По устните на великана пробяга усмивка, когато си представи, че може да види османската принцеса още веднъж — въпреки опасностите.

Да зърне извитите ѝ като кълъч^[1] високи скули.

Тропотът на конски копита извади бързо еничаря от мечтанието му. Откъм изток приближаваше карета.

В мига, в който луната се показва иззад облаците, Иван позна конете и звъна на обсипаните им със скъпоценни камъни юзди. Това беше черната карета на Есма Султан, връщаща се от вечерните ѝ набези. Иван се скри в сянката на близкия чинар и проследи как кочияшът взема умело завоя към портите на двореца. Заради мрака завеските на прозорчето бяха дръпнати — фенерът осветяваше профила на принцесата.

Беше наклонила глава към някакъв младеж — рус и със сигурност християнин. В ръка държеше плод, който поднасяше към устата му.

Кочияшът изпсува тихичко, когато водещият кон ритна със задни крака, а останалите се заковаха на място. От рязкото спиране Есма Султан изпусна плода, който се претърколи на пода на каретата.

Главата ѝ се показва от прозорчето и Иван Постивич видя, че очите ѝ са изписани с дебела черна очна линия, а устните ѝ проблясват под лунната светлина.

— Глупак! — провикна се тя на кочияша. — Не можеш ли да управляваш коне?

— Простете, султане — промърмори кочияшът и замахна с камшика си по задницата на водещия кон. — Този звяр май трябва да бъде кастриран!

Жребецът отново ритна със задни крака и останалите коне се дръпнаха назад в поводите си.

— Той може да не е единственият! — подвикна ядосано принцесата. — Постарай се да не друсаш повече мен и госта ми, защото, в името на Аллах, ще извърша въпросната процедура върху теб!

Иван Постивич видя как каретата изчезва зад портите на двореца. И усети как гърдите му се изпълват с пареща болка, а гърлото му се свива.

* * *

Тази нощ никой не повика еничаря, а следващата сутрин си беше почти същата като всички останали през последния месец. Нежна роса бе посипала тревата и цветята в градината. Дори и някой да бе удавил любовника на Есма Султан тази нощ, то това не беше Иван Постивич. Той бе стоял буден през цялата нощ, очаквайки почукването по вратата. Но не се бе появил никакъв слуга, който да го изпрати на доковете, нито пък се бе чул някакъв среднощен писък, въпреки че Иван не бе престанал да си представя глухия плясък на тялото, стегнато в чувала.

Когато се запъти към кухните да си вземе закуската, зърна русокос мъж, едва прехвърлил двайсетте, да върви към хамама, придружаван от две от прислужничките на Есма Султан. Младежът бе облечен в туника в аленочервено и златно и се усмихваше сънливо на момичетата, които се кискаха от двете му страни. Следваше ги главният евнух, раздавайки отривисти заповеди на двамата пажове, които се втурнаха напред, за да осигурят кърпите, сапуните и гърненцата с масла.

Иван Постивич се запъти право към Шафран и без да го предупреждава, сложи ръка на рамото му и го спря.

— Това да не би да е новият любовник на Есма Султан? И ако е така, защо се усмихва?

Очите на Шафран проблеснаха предупредително. Направи знак на останалите да продължават и едва тогава се обърна към него.

— Какво ти влиза това в работата, Кадир?

Постивич се загледа в лицето на евнуха, в извитите му предупредително устни и отбеляза спокойно:

— Защо? Че не съм ли и аз слуга на Есма Султан, не съм ли нейният палач? Нямам желание да извършвам подобни грозни грехове посред бял ден, когато мога да видя сълзите в очите на обречените, молещи за пощада!

— Не си призован да извършваш никакви задачи, Ахмед Кадир, освен да държиш отвратителната си уста затворена и да се научиш на мълчанието, подобаващо на всеки добър слуга на османците! Този мъж е гост на Есма Султан и ще остане с нея толкова нощи, колкото тя реши. Брат й, султанът, му пощади живота, стига да успее да достави удоволствие на султана и да не излиза от пределите на двореца. И ако се съди по представянето му през изминалата нощ, предстои му дълго и щастливо гостуване при нас!

Иван Постивич преглътна и попита:

— Случвало ли се е някой мъж да посети харема й повече от веднъж и да оживее?

— Разбира се, чорбаджи! Като че ли забравяш, че ти самият си имал това удоволствие! Подозирам, че тъкмо това е причината, поради която султанът е благоволил да пощади живота на точно този млад човек — за да бъде твой достоен съперник!

Иван Постивич изруга под носа си и се изплю отвратно върху мраморния под. Само след броени секунди се появи млад паж, който веднага забърса плюнката с ароматизиран парцал.

Еничарят се обърна и се загледа обратно към двореца, където дебелите кадифени завеси все още бяха спуснати, изолиращи външната светлина.

— Мъж, обладан от страстите си, има кратък живот! — просъска Шафран. — Не бъди глупак, Ахмед Кадир! Есма Султан не обича никого и освен ако не се омъжи, никой, който я е обичал, няма да остане за дълго жив! Моли се на Аллах тя да не се отегчи от това красиво момче още много лунни, защото ако излезе извън стените на нейния дворец, то ще бъде обречено — по заповед на султана. Той е безмилостно ревнив към всеки, който забавлява сестра му, дори и за една нощ. Дано Бог се смили над това гръцко момче, защото моята господарка обикновено се отегчава доста бързо!

Жените от харема стояха пред хамама и се кискаха. Назип се качи на гърба на една от по-яките, надникна през дупките на решетките и през смях започна да разказва на останалите картините, които вижда.

— Той лежи върху камъните, по гръб, Лейла. Ауу, де да можеше всички богатства на османците да бяха така сладки като онова, което се разкрива пред очите ми! Очевидно нашата господарка тази нощ е яхала божествената колесница към небето, защото досега не съм виждала по-надарен от онзи там!

— Ти просто не си виждала никого другиго, освен султана, Назип! Въображението ти се ограничава до една-единствена нощ с един мъж и знаеш, че никога повече няма да видиш друг! — подкачи я русата прислужница и ѝ помогна да се изкатери по-високо на гърба на другарката им.

— Ти не знаеш тайните ми, Лейла! Есма Султан ми е позволявала да гледам любовниците ѝ, дори понякога да ги докосвам! Просто пазеше девствеността ми за брат си, но съм имала удоволствието да видя не един и двама мъже, вече възбудени! Но този е най-добрият екземпляр, който съм зървала в двора ѝ, и доколкото мога да преценя, е най-увереният в себе си!

Евнухът на султана, който отговаряше за всяка крачка на Назип, се втурна ужасен откъм градината.

— Господарке Назип! Веднага слезте от там!

Назип въздъхна и пое ръката му, която той настойчиво ѝ предложи, за да ѝ помогне да слезе от гърба на приятелката си, която въздъхна облекчено, когато се освободи от товара си.

— Но какво можех да видя, добри ми пазителю — обърна се Назип към евнуха с дяволити очи, — освен облаците пара, които се надигат от баните! Няма нищо за докладване, освен че мъжът беше обгърнат в пара като невидим призрак за смъртното око.

Усмихна се на приятелките си от харема и прошепна:

— Де да можех да имам свободата на девица! Колко досадно и уморително е да бъдеш наложница на султана — от какви забавления само се лишавам, за да пазя честта му!

Докато евнухът я ескортираше към харема, Назип зърна великана. Опита се да му се усмихне, но устните ѝ изоставиха това усилие и тя го изгледа състрадателно.

— Скъпи великане, не тъгувай! — изрече. — Есма Султан беше излекувана от твоята компания! Радвай се за здравето ѝ, което Аллах ти изпрати, за да се възстановиш!

Постивич се втренчи в нея, но не каза нищо.

Назип се обърна към входа на харема и изчезна зад стените му.

---

[1] Кълъч — турски меч. — Б.а. ↑

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Иван Постивич излезе от двореца на Есма Султан, проклинайки всичко зад стените му. Но какво можеше да очаква? Разбира се, че тя няма да го извика, освен ако няма полза от него. Беше глупак да си въобразява друго и сега ругаеше сам себе си, че е бил толкова слаб, та да се надява на нещо повече.

„Какъв бе този джин, който ме облада, че да копнея за любовта на една туркиня?!“ — запита се мрачно.

Отвъд стените на двореца бе обгърнат от зловонната смрад на жужащия град. Денят беше горещ, не се усещаше и повей от вятър и прахолякът се бе отложил като кадифе върху листата на кестените, линеещи под яркото турско слънце. По пазарите жегата буквално унищожаваше плодовете и месата на търговците и миризмата на гнило се смесваше с вонята на топлите кучешки изпражнения. Продавачите използваха навлажнени кърпи, за да защитят суровото си месо, ала въпреки усилията им то вече бе станало кафеникаво и никой не бе в състояние да отпъди от него ятата дебели мухи.

На доковете рибарите заливаха с хладка солена вода улова си. Кучетата лаеха и нападаха легионите чайки, които се спускаха, привлечени от вонята. Продавачите на риба бършеха чела и проклинаха непоносимата жегата.

Постивич се запъти към брега на Босфора и плати на стар рибар една монета, за да го закара нагоре по Златния рог, към реката Ликус, където би могъл да наблюдава тайно конете, пуснати по ливадите, и нищо чудно дори да зърне любимата си кобила Пери.

Когато лодката приближи към другия бряг, Постивич зърна в полето колегите си Капъкулу, които се упражняваха. Но не играеха нито поло, нито джирит, а провеждаха занятия по военна подготовка по методи, създадени от европейските кавалеристи. В далечината забеляза и членовете на старата му орта, които тренираха така наречената от европейците „прецизна езда“. Движеха конете си в продължителен тръс — позорна походка за турски воители, и правеха

серпентини по утъпканата трева. От тази гледка стомахът на Иван се сви така, сякаш бе видял неговата орта да провежда уроци по танци.

— Да бъдат проклети брадите им! — промърмори великанът при тази гледка. — Но с какво, в името на Аллах, са облечени?

Иван Постивич примижа срещу яркото слънце, за да огледа новите униформи на полка Капъкулу — казашки панталони, черни ботуши и сини сюртуци — униформата на европейските армии. Вместо тюрбани носеха малки червени шапчици, които изглеждаха като кутии, кацнали върху главите им. Иван пак изруга и се изплю отвратно.

Ето това беше „новият ред“ на султана, така наречените от него ешкинджии^[1]. Това беше неговият план да ликвидира еничарите в името на „реформите“. Султанът бе откраднал традициите им, гордостта им, даже униформите им. И в момента убиваше бавно корпуса.

Рибарят заслони набръчканото си лице с изпъстрените си с белези ръце, придобили наситен махагонов оттенък от слънцето и солената вода, и извика възмутено:

— Светотатство! Облечени са като неверници!

Постивич кимна ядосано. Рибарят изсумтя и се почеса по тестисите.

— Проклети неверници! Каква полза имаме ние от техните нрави, а?! — възкликна еничарят. — Виж ги само! Като обучени кученца! Любимци на султана, моля ти се! Носят се в тръс, при това в кръгове, без нито капчица страст във вените си! Нито един турски кон не би губил духа си в прахта на неверническите паради. Та тези коне са родени да галопират като вятър, за да се вклинят право в редиците на врага, да останат горди и храбри чак до смъртта си!

— Говори се, че европейците ги хранили с горещи трици от кофи — вметна рибарят и се изплю отвратно. — Знам го, защото лично братовчед ми веднъж доставил дузина чували с трици за царските конюшни. Били от някакъв британски кораб.

— Само защото европейците страдат от запек не означава, че и нашите коне трябва да понасят задниците им! — изръмжа Постивич. — Да си държат изнежените кашички за пиццата и хилавите старци! Защото нашите коне могат да си серат върху ботушите им и без чужбински слабителни!

Рибарят се заля от смях и започна да пляска върху протритите колене на панталоните си. Светлокафявите му очи бяха обагрени с пълзящия воал на катарактата, която един ден щеше да го ослепи и да го изпрати да проси на стълбите на „Ая София“. Но засега той си оставаше един стар турчин, който е имал честта да закара великия чорбаджия Ахмед Кадир нагоре по Златния рог и да сподели с него една сочна шега на гърба на неверниците.

Рибарят вдигна веслата под прежуриящото слънце и изви лодката към устието на Босфора, кимайки благодарно на Аллах за великолепия ден и за професията му, която го държеше на вода в подобни горещини.

* * *

— Дръж го далеч от очите ми! — изпищя гласът ѝ.

Иван Постивич се закова на място. Филигранната дърворезба на стените на харема пропускаше хладния бриз навътре, а звуците и тайните — навън.

— Няма да му позволя да ме доближи! Не приемай от него никакви подаръци и му прати обратно тази кърпичка! Няма да я докосна за нищо на света!

— Но, ваше височество, той моли да ви види и отказва да приеме каквато и да било храна или напитки, докато не го удостоите с аудиенция!

— Нека тогава да умре от глад, неверникът му с неверник! Би трябвало да го изгоня от двореца си, но това би го обрекло на сигурна смърт. Не е ли достатъчно, че пощадих живота му, като му позволих да обитава двора ми?! Шафран, трябва да намериш начин да го върнеш тайно в Галата!

— Брат ви, почитаемият султан, ще го издири и ще го убие на място! Знаете, че се е заклел, че никой мъж, който е познал леглото ви, няма да остане жив извън нашето убежище!

Принцесата му обърна гръб и започна да се бие по главата.

— Докога ще бъда преследвана от указите на брат ми?! Прокълнат човек, който не може да ми позволи да обичам и да бъда обичана, без да убива!

Шафран не отговори нищо.

— Не, не мога да понасям повече присъствието на този неверник! — продължи Есма Султан. — Кошмарите ми се върнаха! И непрекъснато усещам вонята на християнската плът на този поглъщащ свинско грък върху чаршафите и по косата си! Момичетата от харема ги праха вече три пъти, но още не мога да се отърва от вонята му. Изгорете всичко, до което се е докосвал!

Започна да крачи напред-назад, но накрая спря и извика:

— Шафран, трябва да намериш начин да го изведеш от този дворец! Прекарай го през Босфора. Изведи го нелегално до Бяло море, където може да се чифтосва със собствения си вид. А на брат ми ще кажем, че сме правели среднощна разходка, когато лодката се е обърнала и той се е удавил!

— Но, султане, нали знаете, че той ще се върне при семейството си в Галата?! И султанът моментално ще изпрати своите солаци да го убият!

Принцесата скочи на крака, стисна юмруци и ги размаха под носа на слугата си като непокорно дете.

— Ако стане така, значи такъв му бил късметът! Аз не съм ли дъщеря на султан Абдул Хамид?! Нямам ли право да решавам кой да живее в двореца ми и кой не?! И защо трябва да търпя човек, когото ненавиждам?! Погрижи се още тази нощ да се отървем от него! А какво ще стане по-нататък, е в ръцете на Аллах. Извикай палача ми и му кажи да пренесе гърка на някой друг бряг! Заповядвам ти!

— Да, ваше височество.

— А сега ме остави. Трябва да си почивам. От три нощи насам не съм мигнала.

* * *

Когато евнухът излезе от харема, завари Постивич и един солак на ръба на сбиване.

— Ахмед Кадир, махай се! — крещеше солакът. — Тук вече нямат нужда от теб!

— И откога един солак може да ми дава заповеди, а?! — не му оставаше дължен еничарят. — Нещастно псе такова, забравяш се!

— Давам ти заповеди, защото нямам нужда от теб! Ако те видя още веднъж да доближаваш входа на харема, ще ти рязна гърлото!

Иван Постивич направи мръснишки знак с ръка, сочейки гениталиите си.

— Що не пробваш още сега, а? Да провериш дали ще ти се получи, страхлив албанецо! Хайде де, ела! Нека проведем още сега тази твоя дискусия, та тъкмо да мога навреме да ти скърша врата като на пиле!

— Ахмед Кадир! — изкрещя Шафран. — Престани! А ти, солак, не забравяй, че получаваеш заповедите си от мен! Чорбаджи, изчакай ме в стаята си! Нося ти поверително съобщение от султана!

* * *

През тази нощ една синя лодка проряза водите на Босфора с един-единствен фенер, висящ на носа ѝ, и тъмна фигура, извисяваща се над него. Лодката приближи плавно към доковете пред двореца на Есма Султан.

Двама пажове и един евнух с тюрбан стояха до златокос младеж, облечен в красиви дрехи, който се взираше притеснено в тъмната неподвижна фигура при носа на лодката.

— Ти си първият мъж, който успява да избегне гнева на султана — прошепна му Шафран. — Благодарни на Аллах за спасението на живота си! Имаш го благодарение на добрата воля на нейно височество Есма Султан. Не забравяй, че тя самата рискува с това необуздания гняв на брат си!

— Но... солаците на султана... Те ще ме намерят и ще ме извлекат от къщата на баща ми!

— Ако се върнеш в Галата, със сигурност ще бъдеш убит още преди първи петли, гарантирам ти! Затова потърси убежище в гръцката си родина или във външните територии на империята, където никой не знае историята ти!

— Ама... аз доставих удоволствие на султана по всички възможни начини! Всяка нощ се представях до максимума на мъжествеността си! Защо тогава сега тя ме прогонва от Константинопол — единствения дом, който познавам?!

Главният евнух повдигна брадичка и направи знак на лодката, чийто нос почукваше леко по дървените дъски на дока. Когато пажовете наклониха факлите си, за да осветят пътя на гърка към лодката, светлината им разкри скованото от ярост лице на великана.

— Прогонва те, за да спаси мизерния ти живот, нещастнико! — отговори евнухът. — Хайде, качвай се на лодката и кажи една молитва за благодарност към господарката ми! — дръпна го и му прошепна в ухото: — И не казвай нищо повече в присъствието на великана! Желанието му да те убие, е не по-малко от това на султана и само споменаването на името на султана ще бъде достатъчно, за да събуди гнева му!

Русокосият младеж потрепери, когато погледна люлеещата се лодка, а после лицето на чорбаджията под потрепващата светлина на факлите. Горната устна на великана бе извита ехидно и в нея гъркът разпозна жаждата за кръв на сърбите — народ, който не отстъпваше с нищо по жестокост на турците.

— Палачът на Босфора! — разтрепери се гъркът. — Значи ме изпращаш на сигурна смърт!

Шафран го бутна напред. Гъркът се препъна и падна на самия док, на сантиметри от водата. Иван Постивич изобщо не помръдна, за да му помогне, и гъркът сам припъзля в лодката.

В суматохата никой не забеляза една друга лодка — царски кайък, който се плъзгаше по течението отвъд доковете на Есма Султан. Ако я беше забелязал, щеше да зърне в нея призрачно бялата кожа на някакъв дребосък с туника в бяло и аленочервено. Призракът направи знак на лодкаря, който тихо прибра весла и насочи лодката към тръстиките, които растяха покрай бреговете на Босфора.

* * *

Лодкарят Ахмед — този, който толкова често и толкова неохотно бе извеждал Иван Постивич в същите тези води за пътешествия, сходно на това — загреба здраво през устието на Златния рог. После насочи лодката към азиатския бряг на Босфора, където гъркът можеше да се скрие, докато си намери кораб за Бяло море, който да го откара до родината му.

Принцесата беше дала на гръцкия младеж злато, за да си уреди пътуването — злато, което беше скрито в подгъва на богато бродираната му туника. Сега той започна да опипва притеснено монетите си, изпълнен със страх от надвисналия над главата му палач на султана.

Когато стигнаха до дълбините на Босфора, точно в средата на пътя между Европа и Азия, Иван Постивич направи знак на лодкаря да спре. А след това се загледа продължително в мястото, където доскоро бе давил толкова много мъже.

— Защо спираме? — изписка притеснено гъркът. Изправи се и движението му разлюля лодката. — Нали беше инструктиран да ме откараш до азиатската страна?

Иван Постивич измести поглед от тъмните води към мъжа, а после отново се загледа в морето.

— Направи каквото ти е заповядала принцесата, еничарю! — примоли се отчаяно гъркът. — Нали евнухът ми гарантира безопасно прехвърляне на азиатския бряг?!

Лодкарят погледна към великана, който се извисяваше и над двамата им.

— Да продължавам ли, Ахмед Кадир, или искаш да се позадържим още мъничко?

— Само още няколко минути, Ахмед — кимна Постивич. — Просто искам да задам на затворника няколко въпроса.

Гъркът преглътна уплашено и изломоти:

— Ама аз не съм затворник! Аз съм гост на Есма Султан!

— И преди съм забавлявал нощните й гости — изръмжа великанът. — И не мога да разбера с какво толкова си по-различен от тях.

Младежът се огледа безпомощно и запелтечи:

— Ама тя ми даде злато, за да избягам! Даже ми пожела всичко най-хубаво!

— Не я забелязах да те придружава на доковете, за да ти пожелае приятно пътуване.

Пътникът рязна част от подгъва на туниката си с ножче, което бе втъкнал в пояса си, извади една монета и рече:

— Ето! Ще ти дам злато, но те умолявам да не противоречиш на заповедта на султана! Гребя към брега, лодкарю, и за теб също ще има

злато!

Златото улови светлината от фенера и проблесна в нощта. Иван Постивич удари ръката на пътника и запрати безценното парче метал във въздуха. Монетата се приземи с далечен плясък във водата.

— Погледни ме в очите, куче! Кажи ми какво прави със султана!

— Ахмед Кадир — прошепна лодкарят, — какъв е този въпрос?

Гигантският офицер не отговори. Само стисна гърка за врата и младежът започна да хленчи:

— Смили се над мен, Ахмед Кадир!

— Кажи ми как стана така, че се озова в леглото на Есма Султан, или още в тази минута ще умреш!

Гъркът започна да диша на пресекулки, докато великанът стягаше пръстите си все по-силно около врата му.

— Моля те, пусни ме и ще ти кажа всичко!

Великанът отпусна хватката си и запрати младежа на дъното на лодката така, сякаш беше перце. Лодкарят пусна веслата във водата, за да уравни лодката. Задържа я, но не каза нищо на чорбаджията, който продължи да стои прав въпреки клатенето.

— Говори, византиецо! — изръмжа Постивич. — От самото начало!

Пътникът разтри врата си, зачервен от пръстите на великана, и започна:

— Една вечер при мен, в Галата, дойде пратеник на султана.

— Името му?

— Не си го спомням. Беше бял евнух, дебел и алчен, с лавандулови устни, подпухнали като наденици, но беше облечен в царската туника в аленочервено и златно. Каза, че принцесата била чувала да се говори за моите... — не посмя да довърши.

— Твоите какво? — подкани го Кадир.

— За моята красота и мъжествеността ми — промърмори гъркът, без да смее да вдигне очи от ботушите на великана. — Точно така се изрази дребният бял евнух. Каза, че принцесата имала нужда от компаньон, че била останала вдовица и накрая била разбрала, че не може да живее без любовта на мъж.

— Ти глух ли си, та не си чул за мъжете, които Есма Султан е удавила? Не си ли чувал скръбния вой на десетки християнски

семейства от Галата и Пера, които изгубиха скъпи сродници в дълбините на Босфора?!

— Евнухът ми обеща, че този път тя не искала такива работи. Била излекувана и търсела любовта само на един мъж. Увери ме, че ще бъде защитен под Знамето на Пророка и от султан Махмуд Втори!

— И откога Знамето на Пророка защитава неверници, които си лягат с османски принцеси?

Пътникът се опита да отговори, но устата му беше твърде пресъхнала. Единственият звук, който излезе от нея, бе дрезгаво грачене.

— Добре де, давай по-нататък — подкани го великанът. — Тя чакаше ли те в каретата?

Гъркът кимна, едва успя да преглътне, но гласът му се върна и той продължи:

— Бях инструктиран да се приближа до каретата със сведен поглед. Евнухът ми каза да се поразходя напред-назад край прозорчето, за да може тя да ме види отблизо. После ми заповяда да се оттегля в моята къща, където той ще ме изкъпе.

— Ти не се ли уплаши?

— Да се уплаша ли? Не, разбира се. Досега никоя жена не се е уморявала от моята любов! — извика за първи път гъркът с гняв, роден от гордостта. — Защо една османска принцеса да бъде по-различна? Освен това имах обещанието на евнуха, подпечатано с това...

Извади нещо от джоба си. Беше пръстен със смарагд, с полумесеца на намаляващата луна и диамантена звезда встрани.

— Евнухът ми подари този пръстен в знак на обещанието на султана да пощади живота ми, стига да остана верен на сестра му и да не напускам пределите на нейния дворец! Евнухът допълни, че принцесата била започнала да отдава душата си твърде много само на един мъж, който не бил достоен дори да оближе прахта от обувките ѝ, затова аз трябвало да се превърна в негов заместител и да отвлека вниманието ѝ от него. Така че служех на самия султан, когато приех!

Кръвта нахлу в главата на Иван Постивич и започна да бушува в ушите му.

— Евнухът е действал като сводник на сестрата на султана! — изръмжа.

Гъркът преглътна при тези думи, защото осъзна, че великанът трябва да е луд, за да изрича такива предателски слова. Само промърмори:

— Обещаха ми злато и имоти. Направих само онова, което ми беше казано, което ми бе заповядано да сторя!

Великанът се приведе към мъжа, хвана го отново за гърлото и наклони лодката толкова силно, че тя пое малко вода, преди лодкарят да успее отново да я уравни.

— Каж ми как я съблазни, а? — изсъска.

— В името на Спасителя, изобщо не съм я съблазнявал! Всъщност тя бе тази, която ме съблазни!

— Разкажи ми всичко, грозно псе!

— Ахмед Кадир — намеси се лодкарят, — моля те, не измъчвай човечеца! Чувал съм много истории за съблазните, които използва султане. Така че в случая изобщо не става въпрос за чест, която трябва да се защитава! Дай да откараме този човек в безопасност и да забравим тази нощ!

Чорбаджията не отговори — само стисна още по-силно гърчещия се като червей гърк.

— През първата нощ — прошепна — тя каза ли нещо в мига на екстаз?

Главата на жертвата му вече беше само на сантиметри от дълбините на Босфора. Писъкът му се понесе над водите и дивите кучета му отвърнаха с воя си.

— Каж ми или ще умреш!

— Да! Викаше името на друг мъж!

— Какво? Подиграваш ли ми се? Ако е така, помириши морската вода, защото тук ще бъде гробът ти!

— Не, не! — изпищя гъркът. — Не ти се подигравам! Тя наистина викаше многократно името „Иван“ и по бузите ѝ се стичаха сълзи като на ударено дете! „Иван“! Кълна се, това повтаряше! Някакъв руски любовник. Не знам друго!

Изхлипа жалостиво.

Иван Постивич бутна в лодката ужасения до смърт младеж и най-сетне се отпусна тежко на носа на лодката, едва поемайки си дъх. Накрая дрезгаво изрече:

— Гребите, лодкари! Откарайте ни колкото е възможно по-бързо до азиатския бряг!

* * *

Синята лодка достигна азиатския бряг за по-малко от час. Никой не изрече и дума повече, докато дървеният ѝ корпус не се удари в дъските на дока, събуждайки заспалия анадолски страж.

— Кой е там? — извика стражът.

— Слугите на Есма Султан. Водим пътник, който трябва да бъде предаден по живо, по здраво в вашата смяна. Помогни му да се качи на брега!

Гръкът не чака втора покана и изскочи веднага от лодката. В мига, в който обутите му в скъпи пантофки крака усетиха твърда земя, той побягна с всички сили надалече от брега. И започна да се катери по хълма, който се издигаше над водите, а под краката му се разхвърчаха дребни камъни.

— Но какво прави той? — извика слисано стражът. — Защо бяга?

Иван Постивич махна с ръка и отговори:

— Не му стига вътъкът за пътуване по море. Най-вероятно е трябвало да повърне в храстите.

— Че какво искаш — грък! — промърмори стражът и сбърчи отвратено нос. Прозина се, пожела всичко хубаво на оттеглящата се лодка и приклепна до близката черница, за да продължи да пие чая си. И изобщо не забеляза двете фигури, които се плъзнаха в мрака право след русокосия младеж, с проблясващи под лунната светлина остриета на извадените ками.

* * *

Лодкарият изчака да отдалечи лодката си достатъчно от брега и едва тогава попита:

— С какво е успяла да те омагьоса толкова силно, приятелю? Тази нощ се държи като побъркан!

Иван Постивич сви рамене и се загледа в движещите се след тях вълни. Мина доста време, докато отговори:

— Не мога да виня за поведението си Есма Султан.

— Ахмед Кадир, не забравяй какви бяха последните думи на осъдените, които заедно с теб сме давили! Благодаря на Аллах, че тази нощ не се налагаше да убиваме този русокос младеж!

— Аз едва не го убих.

— Да, видях смъртта му в очите ти. Какъв демон те беше обладал?

— Не съм много сигурен, лодкарю. Само знам, че демонът е много по-силен от мен!

Откъм гъстата мъгла на азиатския бряг се понесе писък и прониза неподвижния въздух на нощта. Иван Постивич и лодкарят Ахмед се обърнаха и наостриха слух. Но не чуха нищо повече освен плискащите се вълни на Босфора.

* * *

Ирина бе видяла как изпращат брат ѝ на някаква нощна задача в морето. Беше видяла да извеждат и младия гръцки любовник на Есма Султан от двореца, но не беше нито вързан, нито със запушена уста.

Тя хукна към Шафран, без да обръща внимание, че копринените ѝ пантофки шляпат неестествено по мраморния под.

— Каква е тази работа? — извика, едва поемайки си дъх. — Да не би палачът да се е върнал към задачата си на убиец?

Шафран се обърна, изгледа ѝ примирено и отговори:

— Това зависи изцяло от Ахмед Кадир и неговата съвест. Ако гордостта му е по-силна от душата му, пак ще убие. Но този път кръвта му ще полепне само върху неговите ръце, а не на Есма Султан.

Ирина реши, че ще чака Иван да се върне, независимо от късния час. Разхождаше се в градината и слушаше пляска на вълните в стените. Накрая забеляза светлината на фенера и помоли един паж да изтича и да доведе еничаря право при нея.

Нощта беше гореща, но след полунощ откъм Босфора нахлу лек бриз, който пораздвижи малко въздуха. Големите листа на чинарите започнаха да шепнат, раздвижвани от вятъра.

Ирина приседна на пейка до един от любимите фонтани на Есма — висока колона с поредица от няколко басейна с различна големина, от които водата преливаше като водопад.

Видя силуета му да влиза в градината откъм западната порта. Само един мъж в Османската империя би могъл да хвърля толкова огромна сянка под лунната светлина.

— Ирина, защо ме викаш толкова късно? — изрече той с глас, одрезгавял от изтощение.

— Уби ли гърка? — изрече директно тя с глас, студен като мрамор.

— Не. Оставих го по живо, по здраво на азиатския бряг, за да се върне в родината си.

Ирина предпочете да не спори с него, че родината на гърка бе тук, в Константинопол, в квартала Галата, където е роден и той, и неговите предци. Само се загледа в лицето на брат си, опустошено по-скоро от емоции, отколкото от физическо изтощение. Той приседна до нея и масивните му рамене се огънаха под някаква невидима, известна само на него тежест.

— Обичаш я — изрече простичко Ирина, галейки сплъстената му от соления морски въздух светлокестенява коса. Тежкото му тяло се отпусна в обятията ѝ и тя долови тихо ридание, без сълзи.

— Не мога да си позволя да обичам една убийца. Виждаш ли как ме отхвърли, след като се поправи?

— Тя изобщо не е толкова добре, колкото си мислиш. Гъркът беше просто за развлечение. Престъпленията ѝ отново започнаха да я преследват. Но не си вярва да остане насаме с теб и да ти го признае.

Настъпи тишина, в която Ирина усети лека промяна в емоциите на брат си, неуловима като първата вълна, която променя посоката на прилива и отново изтегля морето от брега.

— Дано виновният ѝ труп гние в ада! — изрече той, изправи се, издиша дълбоко и изпъна гръб. — Станал съм мекушав като жена без възможност за участие в бойни действия! И няма да позволя на една жена да изпие мъжествеността ми!

Погледна сестра си право в очите и изсъска:

— Тя е османка, а брат ѝ е мой враг! И той ще плати с живота си за измамата и хитростта! Ще му отмъстя заради унижението, на което подлага корпуса на еничарите! И за смъртта на повече от двеста жени

и деца, които удави! И за всички грозни неща, които съм извършил в името на султана!

— О, не! — възкликна ужасена Ирина и се хвана за гърлото. — Не тръгвай по пътя на кръвта! Избери пътя на бекташите и загърби всичко! Помири се със султана и сложи край на тези кръвопролития!

— Не може да има мир при това положение! Той вече стигна твърде далече в злините си! Еничарите са кипнали от ярост!

Изправи сестра си на крака, придърпа я към себе си и я прегърна толкова силно, че едва не я задуши.

— Моли се за мен! — прошепна в ухото ѝ. — Времето настъпи!

— Не! — изкрещя тя. Отвърна ѝ кучешки лай.

И моментално се чу глас на солак:

— Кой е там?

— Трябва да вървя — прошепна дрезгаво Иван. — Моли се за мен на Богородица, сестро! Моли се и на мъртвата ни майка!

Ирина падна на колене и сплете ръце пред гърдите си, умолявайки го да спре. Но брат ѝ не спря.

— Аз съм, Ахмед Кадир! — извика, за да успокои стража. — Помолих Безмиалем да предаде съобщение на Есма Султан и съдържанието му я стресна.

Солакът вдигна фенера и освети Ирина, която се изправи на крака, установявайки, че влажната трева е оставила петна по шалварите ѝ.

— Добре ли си, Безмиалем? — попита той.

— Да — извика тя. — Върви си с Бога!

Останала отново сама в градината, Ирина приседна обратно на пейката и се вторачи в студените звезди над главата си. Незнайно защо си спомни за суфите бекташи — как вдигаха лица към небесата, люлеейки се като житни класове.

---

[1] От „ешкин“ — „раван“, редовни войници. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ОТМЪЩЕНИЕТО НА ЕНИЧАРИТЕ

ОСЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

— Кадир! — провикна се солакът или по-скоро изсвири името между прогнилите си зъби, сякаш беше прокоба. — Викат те! Шафран иска да говори с теб. Тръгвай веднага с мен!

Ръцете на Иван Постивич го сърбяха да стисне надутия македонец за врата и да го прекърши. Но знаеше, че щом главният евнух го вика, става въпрос за преки заповеди от Есма Султан.

Шафран тъкмо обясняваше на трима други евнуси задълженията им за вечерта, когато видя, че великанът влиза. Помаха му, а останалите освободи с едно движение на ръката си.

— Беше ми съобщено от принцеса Есма Султан, че присъствието ти сред нас вече не е необходимо. Тя твърди, че е излекувана. Даде ми тази торбичка злато, с която да ти платя за върнатата служба.

С тези думи Шафран постави кесийката в огромната длан на еничаря.

Иван Постивич се втрени в кесийката. Беше аленочервена със златен пискюл, а от тежестта ѝ му стана ясно, че вътре има солидно количество пари. Почувства се като ударен в гърдите, но от друг великан.

— Няма ли да се видя с принцесата, преди да напусна? — попита тихо.

— Не. Тя не те е викала. В момента забавлява друг гост и не желае да бъде притеснявана. А ти трябва да се върнеш в казармите на „Ат Мейдан“, където ще получиш нови задачи като еничар. Но тя ми заръча да ти кажа, че ще продължи да работи за твоята кауза пред брат си, нашия славен султан, за да го убеди да те включи отново в кавалерията. Опасявам се обаче, че надеждите за това не са много големи.

— Няма ли да остана тук като неин... палач по удавянията?

Лицето на Шафран се смръщи. Прогони евнусите, които се въртяха наоколо, за да подслушват, и придърпа Иван Постивич към себе си.

— Ти не схващаш ли какво ти казах току-що? Свободен си да се върнеш в казармата си и да се биеш за империята! И никога повече няма да ти се налага да давиш невинни мъже! Слава на Аллах, вече си освободен от задълженията си тук! Забрави, че някога си срещал Есма Султан! Моли се да те назначат в далечните провинции на империята, за да намериш покой!

Макар отлично да съзнаваше, че главният евнух говори истината и му мисли доброто, Иван Постивич вирна предизвикателно брадичка и отсече:

— Никога не бих могъл да забравя, че съм я срещал! Тя отрови кръвта ми!

С тези думи той кимна за сбогом на евнуха и се обърна, за да напусне завинаги двореца на Есма Султан.

* * *

Постивич се насочи към „Ат Мейдан“. Докато лавираше из сокаците на Константинопол, с изненада забеляза, че никой не спазва вечерния час, наложен от султана. Навсякъде се виждаха запалени факли, по улиците тракаха каруци, пълни с провизии и карани от сериозни на вид каруцари, които се оглеждаха на всички страни.

Месният площад жужеше от народ. Тук се бяха събрали хиляди еничари заедно с ортите си, между които сновяха момчета и предаваха съобщения.

— Ще застанем брат до брат срещу султана неверник и неговите реформи!

— Смърт за Новия ред! Смърт за офицерите езичници!

Иван Постивич започна да си проправя път сред колегите си и стигна до мястото, където би трябвало да бъде неговата орта.

Мястото беше празно. Големият меден казан липсваше.

— Ахмед Кадир! — провикна се един войник, забелязал го да стои сам. — Дошъл си да се присъединиш към нас, нали? Твоята страхлива орта взе страната на врага! Измъкнаха се незабелязано от „Ат Мейдан“ и от нашия велик корпус, за да се бият за султана!

Иван Постивич долови миризмата на пот откъм колегите си. Познаваше отлично вкуса и мириса на битката, както и неповторимия

войнствен блясък, озаряваш очите на бойните му другари.

— Значи денят настъпи — изрече тежко.

— Великанът дойде да ни поведе! — провикна се един артилерист. — Единственият кавалерист, който е останал верен на еничарския корпус!

Внезапно очите на хилядите войници се насочиха към него — сякаш през цялото това време бяха чакали тъкмо това. Войниците започнаха да се катерят по покривите на дървените казарми и по сергиите за месо, за да го видят по-добре.

Иван Постивич стоеше наред войнишката тълпа, чудейки се какво да прави. Очите наред мръсните им лица го гледаха с обожание, очакващи да се сдобият с водач. Сред тях той разпозна лица от детството си, мъже, които с гордост се присъединиха към редиците на еничарите, които се бяха били героично и пеша, докато той бе яздил на коня си. Но видя и друго лице — еничарят, който беше бил евреина на пазара — устните му се бяха разкривили от неистова омраза.

Това бяха мъжете — и добри, но и зли, с които той щеше да се бие срещу султана.

Умът на Постивич беше съвсем бистър. Решението беше взето. Заговори на насъбралите се мъже:

— Реформи ли? Ха! Когато султанът говори за реформи, има предвид нашето унищожение! Не можем да имаме реформи със султан, който ни презира! Да, сред редиците ни може би има корупция и поквара, но това е корупция, наложена ни насилствено от един султан, който покварява всичко, до което се докосне! Честта и духът на еничарския корпус се крият в битките, а не в балетните стойки на европейците, които искат да опитомят империята ни, за да я погълнат за собствено удоволствие! — Пое си дълбоко дъх и гласът му гръмна из целия площад: — Дори и да има корупция и поквара, да не забравяме, че рибата се вмирисва откъм главата! Да отсечем тази глава и да спасим корпуса си!

Буен рев изпълни площад „Ат Мейдан“, който събуди дори птиците от гнездата им, които се разлетяха объркано над пазара.

— Аллах да благослови Ахмед Кадир, единственият истински еничар в цялата кавалерия!

Изригна нов буен вик и мъжете започнаха да го прегръщат, вонящи на жажда за битка. Докато всички го поздравяваха и набираха

дух, един мъж в алена туника, избродирана със златна нишка, се плъзна от портите на „Ат Мейдан“, за да съобщи на султана за бунта и за неговия водач — Ахмед Кадир.

— Трябва да си взема коня! — извика Постивич. — Някой да отиде до конюшните и да ми доведе кобилата!

Млад бегач излезе от тълпата и се втурна към него.

— Скоро ще се върна с твоята Пери, чорбаджи — рече той, като се поклони, — стига да не бъда заловен от предателите от твоята орта!

— Кажи ми, момче — обърна се към него великанът, — те кога решиха да не се присъединят към нас?

— Султанът отне конете им и им заяви, че докато не положат клетва за вяност към него, няма да могат да яздят. Знаеш, че Капъкулу няма да се съгласят доброволно да се бият пешком. Затова предпочетоха да се врекат на султана, за да подсигурят живота и позициите си!

— Аллах да е с теб, момче — кимна великанът. — И не се опитвай да обздравяваш Пери. Остави я да хукне сама и тя лесно ще намери пътя си към портите на Мейдана.

Чорбаджията на артилеристите разбута тълпите и прегърна сърдечно великана.

— Ахмед Кадир! Идваш като благословия на Аллах! Сърцата на нашите мъже са жадни за кръвта на султана!

После последваха нови буйни викове и радостни възгласи, когато един след друг мъжете започнаха да изнасят разгорещени речи. Иван Постивич си знаеше, че еничарите се влияят от разтърсващите думи на всички войници, а не само на командирите. Затова реши да дръпне най-чувствителната им струна.

— Неверниците ешкинджии тренираха точно тук, на същата тази земя! — изкрещя, грабна шепа от пръстта и се изкатери на платформата над главите на войниците. — Тази земя, която за нас, еничарите, е свещена, беше обругана от султана с парада на неверниците! Именно тук ешкинджиите изхвърлиха еничарските си униформи, подобно на змии, сменящи кожата си, и приеха езическите дрехи на Новия ред!

Тълпата изрева:

— Смърт на змиите неверници!

Гласът на Постивич продължи да гърми из целия площад:

— Улемата благослови езическите им пушки! Представете си каква поквара е изпълнила сърцето на нашия султан, за да убеди светите ни мъже в каузата си! А дервишите бекташи остават с нас до смъртта, неподатливи на неговата поквара!

Един след друг войниците започнаха да се качват на платформата, викайки с цели гърла, за да бъдат чути. Гласовете набираха все повече сила, нетърпеливи за битка и мъст, и така колективното сърце на еничарите заби дружно и могъщо, готово за битка.

Скоро момчето, което бе отишло да вземе Пери, се втурна през портите на „Ат Мейдан“, яздещо без седло върху галопиращата кобила. Когато стигна средата на тълпата, той се опита да дръпне юздите ѝ, но тя се изправи на задни крака и копитата ѝ разцепиха въздуха. Момчето се опита да се задържи за гривата ѝ, но Пери го изхвърли и то се строполи в прахта.

— Добра работа, момче! — извика Иван Постивич и грабна въжето на любимата си кобила. — Спокойно, момиче, спокойно! Духът ти ни е необходим за битката!

— Но няма седло! — извика разтревожено един от чорбаджиите. — Капъкулу са взели всички седла и юзди!

— Нямам нужда от седло, за да се бия! — изрева Иван Постивич, прехвърли дългия си крак върху гърба на кобилата и се метна леко на гърба ѝ. — Само ми дайте копия и ще се бия така, както съм бил обучаван като момче!

Един артилерист се втурна и му връчи торба с наръч копия. Постивич я метна през гърдите си, насочи коня си към портите и изрева мощно:

— Към Топкапъ!

* * *

Султанът нямаше нужда от шпионин, за да разбере, че еничарите поемат на поход срещу него. Чу виковете им и изкрещя панически на везира си:

— Артилеристите готови ли са?

— Да, господарю.

— Колко човека имаме тук?

— Към девет хиляди срещу може би дваайсет хиляди еничари, въпреки че според агата мнозина ще дезертират преди битката.

Султанът започна да подръпва брадичката си с безупречните си нокти и по едно време промърмори:

— Сигурен ли си в онова, което си чул?

— Да. Бунтът се води от великана на Капъкулу Ахмед Кадир.

— Дано сестра ми гори в ада! Предупредих я, че е предател! Ето че сега змията забива нокти право в плътта ни!

Султанът започна да крачи по дължината на стаята с развяваща се зад гърба му жълта туника.

— Гражданите отдавна недоволстват от своеволията и жестокостта на еничарите. И отдавна копнеят за мъст. Затова отворете арсеналите! Раздайте мечове, пушки и патрондаши на правоверните!

— Да, султане мой! Веднага ще изпратя вестоносци из града, за да разгласят новината!

— Заръчай да развеят Свещеното знаме от минарето на джамията „Султан Ахмед“! Ще защитим честта на османците под Свещения покрив на Аллах! — гласът на султана се извиси до писък: — *Или еничарите ще бъдат унищожени, или скоро котките ще се разхождат из руините на Константинопол!*

Султан Махмуд Втори беше готов да разиграе на карти имперския град и неговите жители, само и само да изпълни заветната си цел — да ликвидира еничарите до крак.

* * *

Улиците гъмжаха от граждани — някои избрали да останат лоялни на султана, други предпочели да застанат на страната на Корпуса. Еничарите се втурнаха през „Ат Мейдан“ по посока на Топкапъ с бойния вик: „Мохамед и Хаджи Бекташ!“ с който отдаваха почит на Пророка и на патрона на дервишите, чиито духовни напътствия даваха сили на корпуса им.

Но пътят им към двореца беше блокиран от лоялисти — гърци, евреи и лоялни мюсюлмани, нетърпеливи да пролеят еничарска кръв и

да получат мъст. Техният вик също огласи тесните улици: „Мохамед и Махмуд!“.

Начело на еничарската армия, пробивайки си с меч път през лоялистите, беше Иван Постивич. Ятаганът му сечеше гърлата на враговете му, които се опитваха да го спрат, а след това се втурваше и посичаше и онези, които се опитваха да избягат от точната му ръка.

Но хилядите войници зад него скоро бяха въввлечени в ръкопашен бой. Когато Постивич стигна до Имперската порта, тълпата войници все още изоставаше. Топлата кръв се стичаше вече като река по калдъръма.

На върха на хълма, където се намираше Топкапъ, султанът командваше силите си от стая над Имперската порта. Видя великана, яхнал петнистата си кобила, и изруга. Сложи ръка върху дръжката на меча си и се обърна, за да тръгне по стъпалата.

— Султане мой, какво да правим? — попита главният солак.

— Ще убия този скорпион със собственото си жило!

— Моля ви, господарю, недейте! Не можем да ви защитаваме, ако влезете в ръкопашен бой! А това ще изложи на огромна опасност османската династична линия!

Султанът сви дясната си ръка в юмрук, удари се по гърдите и извика:

— Това ще зарадва моята ангелска сестра! Виждате ли какъв подъл враг е отглеждала в двореца си, а?!

— Господарю, трябва да останете тук, над Имперската порта, за да ни командвате! Ако ви ранят или убият, няма да има никаква надежда за победа! Враговете ни ще се възрадат!

Махмуд се върна при прозореца и се вторачи във великана, който в момента се биеше с двама солаци.

— Той трябва да умре! При това от моята ръка! Заловете предателя неверник! Ще си доставя удоволствието да го обезглавя със собствената си ръка!

* * *

Иван Постивич преряза врата на солака и кръвта му обагри кобилата, която изцвили и изпръхтя от отвращение. Вторият солак

беше ранен фатално от колосален удар с юмрук, който го остави свит одве на земята, гърчещ се в агония.

— Смърт на султана!

Войските на еничарите бяха успели да стигнат до Топкапъ, въпреки че лоялистите се бяха опитали да спрат напора им с ръкопашен бой.

— Няма да минете през Имперската порта! — изрева султанът от стаичката високо отгоре.

Викът му беше последван от множество оръдейни залпове. Великанът обаче хукна напред. Пери надигна глава и изцвили, но той я прекара умело в галоп към стените на двореца, които временно бяха извън обсега на артилерията.

Усети някаква влага в левия си крак и сведе очи. Панталоните му бяха подгизнали в кръв там, където един куршум бе преминал през бедрото му и бе влязъл в корема на коня му. Петната на Пери бяха вече кървавочервени.

Спря кобилата в сенките и скочи, за да я огледа.

— Пери! — извика.

Кобилата потрепери и се свлече на земята, стенойки. Той постави огромната си ръка върху обагрения ѝ в кръв корем. Дъхът ѝ стържеше в дробовете ѝ, ноздрите ѝ се разтваряха широко, за да поемат повече въздух.

Иван Постивич вдигна ятагана си и с див боен вик се втурна към портите на Топкапъ. Яростта му бе достатъчна, за да потуши дори болката от дълбоката му рана.

* * *

Еничарите бяха подценили лоялистите. Голяма част от тях нямаха търпение да насочат оръжията си срещу армията, която ги бе унижавала, бе им искала подкупи и често ги бе пребивала, ако откажеха. Така улиците на града се обагриха с кръв и само за един ден лоялистите успяха да отблъснат еничарите обратно на „Ат Мейдан“, и вече се гласяха да превземат и площада.

След като лагерът на еничарите беше обграден от артилерията на султана, мъжете зад оръдията, самите те еничари, се поколебаха.

Гърлата на оръдията им бяха заредени със запалителни гранати, които щяха да отключат истински пожар в дървените бараки и магазинчетата на Месния площад подобно на огниво върху сухи съчки. Макар да бяха предпочели да останат лоялни на султана, те не можеха да съберат сили да стоварят такава кошмарна смърт върху братята си от корпуса, с които се бяха били рамо до рамо на бойните полета, бяха споделяли победи и поражения.

— Спрете! — изкрещя един от чорбаджиите с очи с огромни кръгове от сажди и прах. — Изпратете някого, който да ги вразуми! Не можем да избиваме собствените си братя!

Ала султанът не желаше преговори и здрав разум. Махмуд бе чакал години за този миг на тотална разправа и не желаше нищо по-малко от тоталното унищожение на еничарите. Бе твърдо решил, че точно това ще бъде окончателният край на корпуса. Дори онези, които бяха избрали да останат лоялни на султана, никога повече нямаше да се бият като еничари.

И докато артилеристите се колебаеха, един от хората на султана — Кара Геенем, разбута редиците им и запали фитила на едно от оръдията. С неистов рев оръдието изпрати една огнена топка точно в сърцето на „Ат Мейдан“, като подпали казармите. След това Геенем се втурна към друго оръдие и подпали и неговия фитил, а после още и още, отприщвайки артилерийско нападение от един човек — и един истински ад.

Само след броени минути пламъците достигнаха небесата и еничарите, приклепени на площада, който столетия наред бе техен дом, започнаха да измират с хиляди. И наред ревящите пламъци на огъня, наред експлозиите на амунициите и писъците на умиращите никой не забеляза самотния войник, който припълзя зад редиците на оръдията. Бърз като сребристия проблясък на острието си, той дръпна към масивните си гърди главата на предателя Кара Геенем и рязна гърлото му с обсипаната си със скъпоценни камъни кама — подарък от османската принцеса. А после изчезна отново сред суматохата, движейки се бързо въпреки дълбоката рана в крака си.

* * *

Утрото завари имперския град Константинопол потънал в черен дим. Въздухът бе изпълнен с пепелта от изгорелите казарми и телата на еничарите. Двайсет хиляди еничари бяха загинали тази нощ, повечето от тях в ада, разrazil се на „Ат Мейдан“. Вонята на смърт задушаваше жителите на града и ги караше да покриват лицата си с влажни парцали.

Намираха спасение само на брега, където морският бриз прочистваше въздуха на Константинопол. Стените на Топкапъ бяха почервенели от кръвта на еничарите, а водите под тях бяха изпъстрени с белите шапки на техните тела.

Махмуд стоеше край парапета и оглеждаше касапницата около себе си. Бе разпратил свои хора из цял Константинопол да търсят Ахмед Кадир, а рибарите край Босфора бяха получили обещание за голяма награда, ако открият тялото му във водата.

Говореше се, че кобилата му Пери също била ранена в битката и че великанът атакувал на крак, както бе сторил в Македония. Затова Махмуд бе предложил награда и за нея, но никой не бе в състояние да я открие.

— Улиците все още са пълни със заговорници! — крещеше султанът на великия си везир.

— Султане мой, еничарите са победени. Константинопол скърби за загубите и от двете страни, а чайките край Босфора се радват на неவிждано угощение! Радвайте се на верността на вашите хора и на саможертвата им! Не се вманиачвайте по един-единствен човек, който вече не може нито да ви се противопостави, нито да ви даде причина да се страхувате от него!

— Няма да намеря покой, докато не видя главата на Ахмед Кадир на кол върху стените на Топкапъ! Това е тържествена клетва пред Аллах, пред кръвта на моите предци и пред словото на Пророка!

Везирът затвори уморените си очи и пое дълбоко дъх. Незнайно как, но след ужасите и изтощението на битката вече не се страхуваше от султана така, както преди.

— Един човек не може да означава повече от всички тези мъртви души, султане мой. Вие спечелихте вашата битка, слава на Аллах! Нека вече приветстваме мира!

Лицето на султана се сгърчи от гняв и той побърза да освободи грубо везира си. Останал сам в Залата за аудиенции, Махмуд започна

да крачи напред-назад по красивите шарки на килимите си.

* * *

Иван Постивич се събуди с раздираща болка в левия крак. Гнойната рана изпращаше горещи вълни из целия му крак, чак до слабините.

Отвори с мъка слепените си очи и видя, че е покрит с фини царски завивки. Въпреки това потрепери и се зачуди как може да му бъде толкова студено в средата на юли.

Дочу някакъв шепот откъм другия край на стаята, но гласовете никак си отекваха, сякаш се намираше в пещера. Може би са го помислили за мъртъв и са го сложили в гробница. Усети влагата и хладината на гроба и долови капеща вода в далечината.

Към него се приближиха стъпки и шумолене на дрехи. Глас с гръцки акцент заговори на сръбски:

— В безопасност си, Иван Постивич. Сестра ти те изпрати тук, в частните подземия с цистерните на Есма Султан, където мога да се грижа за теб тайно.

Лекарят на султана Стефан Каратеодори повдигна завивките му и огледа раната.

— Имаш късмет, че загубата на кръв не е голяма — рече и започна бавно да сваля превръзката.

Нечия нежна женска ръка се плъзна под врата му и повдигна главата му, след което му поднесе сребърна чаша с вода. Той започна да пие жадно и не вдигна очи, докато не изгълта всичко.

— Още, моля! — простена и едва тогава осъзна, че сестра му Ирина вече пълни повторно чашата. Когато се обърна, за да я види по-добре, усети как нещо на врата му помръдна и се плъзва по гърдите му.

Беше златно кръстче на Гръцката православна църква.

— Беше докаран при мен от дервишите — изрече докторът, докато продължаваше да обработва раната. — Намерили те при портите на „Ат Мейдан“, прострелян в крака и с горяща греда върху гърба. А султанът обяви висока цена за главата ти, като че ли хилядите мъртви еничари не бяха достатъчни, за да утолят жаждата му за кръв.

— Добри ми докторе, моля ви, не казвайте нищо повече! — прошепна Ирина. — Рискувате живота си и живота на цялото си семейство, като помагате на брат ми! Даже цистерните могат да имат уши!

Докторът кимна и с трепереща ръка дръпна последния пласт от превръзката.

Иван Постивич примигна, когато напоеният с кръв парцал дръпна плътта му.

— Кобилата ми, Пери... — простена. — Жива ли е?

Ирина се приближи до ухото му и прошепна:

— Не говори! Това усилие ти струва много!

Но още докато говореше, Постивич изкрещя от болка. Лекарят бе сложил нажежен ръжен върху раната му, за да я обгори. И когато викът му отекна, той изпадна в безсъзнание. Така в помещението отново се възцари тишина, в която се чуваше единствено капенето на водата.

* * *

Иван Постивич нямаше представа колко време бе минало, докато лежеше в тайните покои в двореца на Есма Султан, в несвяст от треската, предизвикана от инфекцията на раната.

Чуваше гласове, виждаше сенки и се бореше с врагове, които не виждаше. Една нощ — въпреки че нощта не се различаваше от деня в тази пещера — той седна в леглото си, след като се бе въртял бясно в чаршафите, цял подгизнал от пот. Все още не можеше да излезе от поредния сън. В него беше обграден от танцуващи жени, които се движеха нежно и съблазнително, като му се смееха. А после стъпките им бяха станали все по-тежки и невъзможно шумни, подобно на гръмотевица над главата му. Именно тази гръмотевица го беше събудила.

След като се събуди напълно, установи, че е облечен в дворцова туника, избродирана с османските алено и златисто. Опипа лицето си и разбра, че са го избръснали, докато е спял. Зачуди се как не се е събудил тогава.

На масичка встрани от него имаше кана с вода и чаша. Пресуши чашата пет пъти, докато утоли жаждата си.

После се огледа внимателно и видя, че свещите осветяват само малка част от огромната дворцова цистерна. Наоколо бяха разпръснати факли, които сигурно бележеха пътя към двореца. По сводестите стени играеха зелени светлини от отразените дълбоки езера наоколо.

Отново чу гръмотевицата. Но този път не беше сън. Над главата му прелетя на зигзаг прилеп, стреснат от вибрациите.

Нечий стар глас изруга на турски и от тъмнината се показва мъж, когото Иван позна — прегърбеният стар градинар на двореца. Градинарят напредваше бавно към него и мърмореше:

— Най-сетне се събуди! Колко дълбоко спи великанът, колко плодовити са сънищата му!

— Какъв е този рев над главите ни? Сякаш отгоре вървят слонове!

— Пещерата преувеличава звуците — отвърна старецът със замъглени от възрастта очи. — Защото няма как да са слонове! Ха!

С тези думи градинарят се обърна и тръгна обратно.

— Спри! — извика му Иван Постивич. — Къде отиваш?

— Последвай ме и ще видиш тайната на гръмотевицата!

Иван Постивич реши, че старецът сигурно е изкуфял, но все пак тръгна след него. Камъните се забиха в босите му крака, изнежени от дългия престой под завивките. Кракът все още го болеше, при това почти непоносимо, но все пак успяваше да се влачи с почти същата скорост като градинаря. Така двамата дружно куцукаха и влачеха крака покрай горящите факли.

Накрая стигнаха до груба стълба от дъбови греди. Градинарят се изкатери непохватно по скърцащите й пръчки и бутна с една ръка тайната вратичка отгоре.

Вратичката простена и в мрака, подобно на разтопено сребро, се разля светлината на луната. Иван Постивич също пое нагоре по стълбата, сбръчквайки нос от вонята, която бе оставил след себе си дъхът на стареца.

Ярката луна светеше толкова силно, че Постивич примижа и закри очи от лъчите ѝ.

Градинарят му направи знак изпод сенките на огромните жасмини.

Постивич го последва и зърна дългите бели одежди на ездачи на коне. Те мятаха дълги, елегантни дървени чукове и запращаха малка

бяла топка по затревеното игрище, а ударите им отекваха в нощта.

— Поло? — възкликна, чудейки се дали все още не сънува.

Докато вдишваше с наслада сладките аромати на разцъфналите гардени и жасмина, чу градинаря да се смее с тон, граничещ с лудост.

— Ето, виждаш ли?! — възкликна той и докосна радостно беззъбата си уста с мръсните си пръсти. После изкуцука към навеса, където държеше инструментите си, и започна да грапи земята така, сякаш беше сутрин.

Иван Постивич се отпусна на земята — кракът го заболя твърде много, за да се задържи прав. Фокусира се върху само един играч — висок и грациозно седящ на седлото, яздец с умение, което му напомняше за нещо. Напъна съзнанието си, за да си спомни.

Но едва след като чу незабравимия смях, докато бялата топка летеше между високите пръти, осъзна, че това бе сестра му. Именно тя водеше коня си с такава завидна лекота и умение.

И в същия момент забеляза лекотата, с която яздеха и всички останали ездаци, и високия, звънък тон на виковете и смеха им. Всички бяха жени. А после още един — по-нисък и по-груб глас. Това беше старият турски господар на конете, който аплодираше удара на Ирина — единственият мъж сред осем ездачки.

Една от ездачките се приближи към Ирина, протегна ръка и погали бузата ѝ.

А после Есма Султан се приведе и щастливо целуна сестрата на Иван Постивич.

ДЕВЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

С всеки изминал ден Иван Постивич добиваше все повече сили. Зеленикавата светлина в подземиято светеше с неземеи блясък, отразяван от водораслите и парчетата мъх, които обсипваха стените наоколо. Всеобхватната тишина наоколо носеше успокоение, защото никой не би тръгнал да претърсва двореца на османска принцеса, даже самият султан.

Онези, които се грижеха за него, му донесоха новините за неуспешния бунт и за касапницата. Разбра, че стотици и хиляди еничари били загинали в адските огньове на „Ат Мейдан“, а овъглените им останки били хвърлени на вечно гладните бездомни кучета. Всички, които били успели да избегнат пожара и да се скрият, били изведени на Хиподрума, където били обесени. Говореше се, че султанът не знаел милост в яростта си и жадувал за отмъщение, като изпращал пленник след пленник при Аллах и дори не разрешавал на палачите да изнасят труповете от полето на смъртта. Затова сега стотици тела в различни етапи на разложение лежали на купчини на игрището, а султанът проверявал лично всяко едно от тях от коня си, побеснял, че нито един от тях не бил мъжът, за чиято смърт копнеел неистово.

— Не можем да продължаваме, докато не изнесем тези трупове — шептял един палач на везира, трийки челото си. — Виждате ли колко високи са вече купчините? Следващият пленник ще трябва да застане върху гърбовете на езекутираните си братя и няма дори да усети примката!

— Тогава намерете още каруци и изнесете скверната им плът! — заповядал везирът. — Намерете мъже с по-силни гърбове и почевръсти ръце! Яростта на султана няма да бъде потушена, докато не види мъртвите очи на великана Ахмед Кадир!

Иван Постивич слушаше тези разкази с натежало сърце. Разхождаше се между езерата на цистерната и размишляваше не само за своето бъдеще, но и за бъдещето на Константинопол.

— Султанът издаде ферман, че еничарите и всички, които ги подкрепят, трябва да умрат — рече младият слуга, който всеки ден сменяше чаршафите и помагаше на Постивич в импровизирания хамам. Застана над големия чайник с вода, който се топлеше над огъня, и допълни: — Само ти си благословен от Аллах. Новият ред на султана претърси всички домове на Константинопол, даже кладенците и избите. Откриха десетки скрити войници, които моментално закараха на Хиподрума, за да бъдат убити — заедно с онези, които са им дали подслон — допълни момчето, гребвайки с големия тас от чайника, за да изкъпе чорбаджията. — Султанът обяви от минарето на джамията „Султан Ахмед“, че всеки, който произнесе думата „еничар“, го чака смърт, защото тази дума била завинаги прокълната от Аллах!

Потънало в разказа си, момчето не провери температурата на водата, преди да я излее върху гърба на къпещия се.

И Иван Постивич изкрещя, когато по все още нежната му от залежаването плът се спусна вряла вода.

— Простете, чорбаджи!

Евнухът Мак, който надзираваше измиването, набързо плесна през ушите момчето и извика:

— Глупак! Самият главен евнух изисква най-добри грижи за царския затворник, а ти го гориш, невеж селянино!

Забравил за болката си, Иван се завъртя и извика:

— Затворник ли?

Мак изпъна гръб и промърмори:

— Вие сте домашен затворник — изрече сковано. — И получавате гостоприемството на османската династия. Но въпреки това има такива, които смятат, че кръвта ви вече трябваше да се е смесила с тази на другите предатели в калта на Хиподрума.

От скованото тяло и треперещите устни на евнуха Иван разбра, че човекът е говорил необмислено и сега съжалява за думите си. След това Мак стисна устни, като че ли мислено си даде обет никога повече да не говори. И се обърна да си върви.

Младият слуга обаче изглеждаше като човек, който иска да каже още много неща. Иван Постивич забеляза очите му, които проблясваха под светлината на огъня. Въпреки това момчето само кимна на великана, събра кърпите и кофите си и се изниза в мрака.

Когато дедѐ Мустафа се появи в залата за аудиенции, Ирина се втурна към него и падна на колѐне. После грабна ръката му, целуна я, а той притисна пръст към челото ѝ.

— Изправи се, Безмиалем — изрече тихо старецът. — Никога повече няма да ти се налага да падаш на колѐне пред когото и да било, а още по-малко — пред мен!

— Но ти спаси Ахмед Кадир! — прошепна момичето. — Изложи на опасност собствения си живот! И този на всички бекташи!

Той ѝ помогна да се изправи на крака, втренчи се в очите ѝ и прошепна:

— Ние вече сме обречени. Султанът ни прогони от Османската империя, тъй като ни смята за съучастници в революцията — като орден, свързан с еничарите.

— Прогони ли ви? И къде ще отидете?

— Някои предлагат северните провинции — Сърбия или някъде из планините на Албания, където бихме могли да практикуваме необезпокоявани религията си — изрече тихо старецът и се усмихна тъжно, прикътал ръцете ѝ в своите.

Ирина не си спомняше баща си. А присъствието на дедѐ Мустафа я караше да си представя какво ли би било да се радва на бащина любов. Запита се дали баща ѝ би бил миролюбив човек, ако му е било позволено да живее, а не да бъде убит от турците, докато защитава дома си.

Все пак за мъжете е възможно да обичат и ценят мира. Есма Султан греши!

Старецът я попита за Ахмед Кадир и как се чувства той. Допълни, че вече не може да говори с гръцкия лекар, тъй като би застрашил живота на Стефан Каратеодори, ако го видят да разговаря със суфи.

Ирина му разказа за болестта на Есма Султан, която е започнала да се връща, и дедѐ Мустафа поклати глава.

— Никога няма да се отърве от призраците, които я преследват, ако не се покае! Покаянието е единственото ѝ спасение от треската и

джиновете, които не й дават покой. Трябва да моли прошката на Аллах!

Допълни, че суфите вече стягат багажа си и товарят каруците си колкото им е възможно по-бързо. Защото ако бъдат видени в града след неделя, ще бъдат убити на място от солаците на султана.

Орденът на бекташите бил решил да пътуват нощем, за да не дразнят онези, които все още жадуват за еничарска кръв.

— Като нищо могат да вземат и нашата, щом не могат да вземат тяхната — поясни. — Затова е най-добре да стигнем до краищата на Османската империя под прикритието на нощта, като се ориентираме по звездите.

Накрая, преди да се обърне към вратата, я благослови:

— Нека Аллах те дари със спокойствие и здраве! И нека децата ти да имат същата чиста душа като майка си и да донесат мир и любов на човечеството!

Това беше последният път, когато Ирина видя дедо Мустафа, въпреки че щеше да търси помощта му още веднъж, преди суфите бекташи да напуснат Константинопол завинаги.

ДВАЙСЕТА ГЛАВА

Докато тялото на великана се лекуваше, черпейки от огромните запаси от сила, трупана в отдадения му на работа и тренировки живот, всяка нощ преминаваше безметежно в следващата. Но тази гладка последователност бе прекъсната късно една нощ, когато дълбоко в подземието, където се намираше, проникна писък — писък, който беше толкова отчаян и неистов, че очите на Иван се отвориха рязко. Огледа се уплашено наоколо. Сърцето му биеше в ушите. Но видя единствено пламъците на факлите, чиито езици пълзяха по грубата каменна стена. Нямаше никакво човешко движение и никакъв звук, освен капенето на водата в зелените езерца.

После писъкът отново дойде — вик от дълбините на една измъчена душа. А после отново и отново.

Мускулите на Постивич се стегнаха и той вдигна очи към тавана. Водораслите и мъхът омекотяваха повърхността на скалата, откъдето водата се стичаше в басейните на цистерната.

Писъкът отново разтърси тишината и Иван разбра, че това е Есма Султан.

Поиска вода. Появи се момчето, което го беше изкъпало преди няколко дена. То се втурна към ръба на басейна с празна кратуна, която напълни и поднесе на великана.

Иван Постивич се загледа в него и си спомни разговора им. Момчето говореше със славянска интонация, която измъчваше напевните срички на турския език.

— Двама славяни в недрата на земята — изрече Постивич на родния си език. — Очевидно Аллах е решил да ми скрои шега, преди да умра!

Момчето се усмихна и отбеляза:

— За мен е чест да ти служа, Ахмед Кадир!

Великанът започна да пие бавно, но после пресуши кратуната на един дъх. Направи знак на момчето да се приближи.

— От кога съм тук? — попита.

— Минаха много седмици от бунта на еничарите и потушаването му.

Писькът отгоре пак дойде, този път малко по-слаб.

— Седмици на безпаметен сън — отбеляза великанът. — И се събуждам, за да чуя това.

— Да. Виковете на Есма Султан — допълни момчето.

— Викала ли е така и преди?

— Да, вече много нощи. Казват, че била „лунатичка“, че луната е изпила разсъдъка ѝ. Письците спират само тогава, когато евнухът на султана ѝ донесе опиум.

Иван Постивич замълча. После писъкът пак се чу, този път определено по-слаб.

— Може би не бледата светлина на луната е тази, която е изпила разсъдъка ѝ.

Очите на момчето се разшириха и то зашепна:

— Говори се, че евнухът Смарагд я изкушава с мъже така, както пазачите на животни хвърлят кърваво месо на тигрите в клетките. Опитва какво ли не, за да я убеди да приеме любовник!

Иван прокара език по пресъхналите си устни и изрече:

— Тук съм затворник по заповед на Есма Султан, нали?

— Тук си затворник по милостта на главния евнух Шафран! Нито принцесата, нито султанът знаят за местонахождението ти! И двамата предлагат злато и диаманти за всякакви новини за теб — единият за живота ти, а другият за смъртта ти. Говори се още, че когато демоните напуснат Есма Султан, главният евнух ще ѝ съобщи новината за твоето възстановяване. Но сега се опасява, че в състоянието си на несвяст тя може да изпусне нещо за теб и така да те изпрати право в ръцете на обладания си от ярост по теб брат!

— Трябва да се измъкна от тук!

— Ако се опиташ да избягаш, това ще означава смърт и за двама ни, чорбаджи!

— Все трябва да има някакъв начин. Кажи ми всичко, което знаеш за мястото, където се намирам, и за охраната ми!

Макар че момчето беше пленник като него в служба на османските турци, сърцето и душата му оставаха верни на неговата родина и сънародници. Често сънуваше родината си, прохладните планини и сладките ябълки през есента. От странните обичаи на

мюсюлманите му се виеше свят, а турският му беше бавен и непохватен. Думите на великана, изречени на сръбски, бяха като сладка омая за него. Затова то с готовност се подчини.

* * *

Солакът се появи от сенчестите ниши на подземиято с поднос в ръка. Примигна и потри очи, все още приспособявайки се към тъмнината наоколо.

Приблужи към затворника с горяща факла и огледа лицето на спящия великан за някакъв признак, че е буден — потрепващо око или прозявка за събуждане.

Затворникът хъркаше шумно.

— Събуждал ли се е изобщо, момче?

— Само за да поиска чаша боза, господине.

Солакът се засмя и се изплю на пода.

— Виждаш ли какъв пияница е сънародникът ти! Всички сърби сте животни! Не може да носи дори на едно детско питие като бозата! И до днес не мога да разбера как е успял да вдъхнови жадните за кръв еничари, Аллах да прокълне душите им! Значи сега ще го събудим и ще го нахраним като бебе, каквото си е!

Пажът си пое дълбоко дъх, когато солакът скрита великана по бедрото.

— Събуди се, о, велики Ахмед Кадир! — изрева войникът с дъх, вонящ на нощната му порция смрадливо овнешко. — Готвачката ти изпраща храна!

Иван Постивич разтърка очи и извърна глава, за да избегне смрадта от устата на солака. Изправи се в седнало положение, преструвайки се на много слаб и безпомощен и на замаян от дългия сън.

Солакът постави подноса на земята и повдигна кърпите от чиниите. Въздухът се изпълни с аромата на агнешко с розмарин и кисело мляко с мента.

— Паж, сервирай веднага на чорбаджията!

— Не мога да преборя съня си, солак — простена Постивич.

Войникът изсумтя нетърпеливо и протегна ръце, за да изправи еничаря. В мига, в който лицето му доближи това на великана, очите на Иван се отвориха рязко и той събори солака на земята само с един замах на юмрука си. Миг по-късно войникът вече лежеше в безсъзнание на пода на подземиеето.

Като част от подготовката за този момент Постивич беше нацепил едно одеяло на ивици, с които започнаха да завързват солака. Точно в този момент се чу проскърцване и отваряне на врата в далечината.

— Ще видят солака! — прошепна пажът. — И ще ме убият, задето съм застанал на твоя страна!

Постивич изгледа момчето, сграбчи го за рамото и изрече:

— Всеки мъж трябва да вземе нечия страна, иначе изобщо няма да бъде мъж! Ти вече хвърли заровете си, отстоявай залога си! И в името на слюнката на Аллах, не трепери така от страх, иначе няма да повярвам, че си сърбин!

Стъпките на невидимия посетител се заковаха на място и не след дълго из подземиеето екна сочна псувня:

— Дано майчиното мляко падне недокоснато от устните на най-големия син на свинята, която е правила тази пътека!

Пажът видя, че по лицето на Постивич се разлива усмивка.

— Това е старият доктор, гъркът. Върви! Вземи фенер и му помогни! А аз ще изтегля това прасе тук в сенките!

Момчето взе фенер и хукна в мрака по посока на псувните на гърка.

След като се отърваха от охраната, Постивич се отправи към басейна, където коленичи и потопа главата си в леденостудената вода. При третото потапяне усети, че черепът му се стяга от студа, а бузите му пламват от кръвта, нахлула във вените му.

— Аха, ето те и теб, чорбаджи! Но ми приличаш повече на удавен плъх, отколкото на боец.

Иван Постивич се изправи и изгледа със зачервени от студа очи гърцкия лекар.

— Опитвам се да отмия вцепенението от ума си. Ти ме държа тук твърде дълго, докторе. Летаргията прояжда душата ми!

Докторът направи знак на пажа да му донесе възглавница и се отпусна тежко върху нея.

— Болестта на принцесата се завърна — рече. — Знаех си, че ще стане така. Вижда призраци по прозорците си и протягащи се ръце във възглавниците си, които я влачат, за да я задушат в пуха и перата. Чистият въздух от Босфора не ѝ носи нищо друго, освен вонята на разлагащи се трупове — бившите ѝ любовници се присъединяват към еничарите, чиято кръв се смесва със солените води.

— И с над двеста жени и деца, които султанът осъди на смърт — добави Постивич.

— Така владеят османските турци. А ти си благословен със затварянето си в земните недра, Иван Постивич, защото над теб няма небеса.

Великанът разтърка очите си и промърмори:

— Да. Толкова много убити няма как да не я преследват.

— Кълне се, че няма да праща повече любовници на сигурна смърт. Но е принудена да се бори със сексуалните си апетити, които е наследила от своите османски предци. А евнухът Смарагд увеличава все повече властта си над нея, като я изкушава с красиви момчета. Като влечуго е. Но тя се съпротивлява! За съжаление, за болестта ѝ няма никакво друго изцеление, освен ръката на Бога!

— Но защо този евнух я изкушава с любовници?

— Защото този дявол Смарагд се наслаждава да убива мъже!

Докторът извърна очи и се загледа в светлината на факлите, отразяваща се в басейните с неземан, небесен блясък, който сякаш се подиграваше на измъчения ад над каменния таван на подземие.

— Ами корпусът? — попита Постивич. Искаше му се да чуе, че онова, което вече знаеше, не е вярно.

— Ликвидиран напълно. Никой не смее да си ги спомня, нито да изрече името им от страх да не изгуби главата си. Всъщност затова съм тук. Суфите бекташи също са обречени, въпреки че тяхното наказание предстои да се реши от моллите, тъй като те са мюсюлмани. Но те решиха да избягат от Константинопол. Един от конвоите предложи да те изведе на свобода към северните или западните провинции. Тръгват утре вечер и помолиха да ти донеса следното съобщение: когато часът настъпи, трябва да ги чакаш в клоните на чинара в западния край на двореца. Пажът ще те отведе до там. Ще изчакаш да се появи предпоследната каруца, когато ще слезеш и се качиш вътре в нея. Те

ще те скрият там и ще те закарат до западните провинции. От там ще трябва сам да намериш пътя за Виена.

— Виена ли?

— Няма да бъдеш в безопасност никъде из Османската империя. Султанът няма да миряса, докато не види главата ти на стените на Топкапъ.

Далечен вой прониза гробовната тишина в подземиято.

— А какво ще стане с нея?

— Тя ще оцелее. Османка е.

Иван Постивич се загледа в отпуснатите клепачи на стария грък и изрече:

— Трябва да я видя поне веднъж, преди да замина!

Лекарят изруга тихичко.

— Ти си твърдоглав като сънародниците си! Никога няма да можеш да напуснеш Османската империя жив, глупак такъв!

От сплъстената коса на великана прокапа вода и се спусна към окото му. Той я изтри с кокалчетата на пръстите си.

— Всъщност какво значение има? Един воин Капъкулу не може да умре в Европа от старост в пухено легло! Ще умра на османска земя, където душата ми ще може да си проправи с огън пътя към Хадес. Но първо трябва да я видя — макар и не за последен път, защото там, сред адските огньовете, пак ще се срещнем.

Постивич пак се заслуша, за да чуе писъците, но чу единствено капещата вода.

Гъркът огледа великана като древно влечуго, надигащо глава от въглените.

— Някога си мислех, че ще я спасиш — прошепна. — Нямах представа каква власт би имала тя над теб!

— Не говори повече, докторе! Вече е твърде късно да ме разубедиш!

— Евнухът Смарагд ще бъде на седмото небе заради глупостта ти! Той служи на султана с особена радост. Наистина ли искаш да му поднесе подаръка на собствената си смърт? Още една, за да се наслаждава, дяволът грозен! Привлечен в капана му от красотата на Есма Султан, да умреш заради удоволствието на един евнух! Като последния ѝ любовник, горкото момче! Нали беше от нашите...

С тези думи докторът приведе глава и се загледа неவிждащо напред.

Иван Постивич го погледна слисано.

— Не, докторе! Той не е мъртъв! — възкликна. — Лично го изпратих по живо, по здраво на азиатския бряг! Трябва да е на път за Гърция!

— Онзи, когото ти си пощадил, въпреки това е бил убит само на няколко крачки от Босфора. Смарагд не би пощадил никого, който е бил със султана. Тялото на момчето беше открито с лице в калта. Обезобразено по специалния начин на Смарагд. Виждал съм този начин твърде често, за да не го позная.

— Обезобразен? От ръката на евнуха? — ахна Постивич.

— Да. Той също си има своя болест. Онова, което му е било сторено, лишаването му от мъжественост, е отровило ума му. Омразата му подхранва огъня на желанието му за мърт, разгаря лудостта му. Той мрази всички мъже. И жените също. Всъщност той е истинският злодей на Топкапъ, а не султанът! — изрече докторът и притвори уморено очи. Когато пак ги отвори, изрече вече по-нежно: — Кажи ми сега, Иван Постивич, какво смяташ да правиш?

— Трябва да я видя. От там нататък не знам къде ще отиде и как. Тази част от бъдещето ми не ме интересува.

Старият лекар се изправи неуверено и даде знак на пажа.

— В такъв случай си вземам с теб сбогом, Иване. Знаем какво чувстваш към принцесата. Но тя е османка, неспособна е на истински чувства. Вените ѝ са пълни с натрошено стъкло, сърцето ѝ е студено като камък!

— Откъде си толкова сигурен?

— Защото баща ми, дядо ми и прадядо ми също са били дворцови лекари на османските султани. Те са специална порода, отглеждани в клетки, защото представляват огромна опасност като претенденти за трона на принцесата. Не можеш да очакваш от тях да обичат като нас, останалите — душите им са направени от различен метал. И винаги ще бъде така.

Постивич се загледа в очите на стария грък. Гърдите му се надигаха тежко. Той затвори очи, а после пак ги отвори.

— Ще обмисля щедрото ти предложение за измъкване от тук — рече на стареца. — Знаем колко опасно е било за теб да го уредиш и да

дойдеш чак до тук, за да ми кажеш.

— Съпругата ми е мъртва, а децата ми отдавна си имат свои семейства. Нямам какво друго да рискувам освен живота си, който и без това е на свършване. Затова ми се иска да не отхвърляш с лека ръка единствения си шанс да напуснеш жив Константинопол!

С тези думи лекарят даде знак на пажа да го придружи и двамата се насочиха към сенките, като старецът спираше да си поеме дъх на всяка крачка.

Постивич набързо провери солака и стегна още по-здраво връзките около него. Претърси джобовете му и под туниката му откри две ками и една златна монета. Накрая измъкна ботушите на войника и напъха големите си крака в тях.

След това се отправи напред в мрака, следвайки тежкото дишане на доктора и потракването на бастунчето му по камъните.

ПЕТА ЧАСТ
ОРДЕНЪТ НА БЕКТАШИТЕ

ДВАЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

В двора на Есма Султан не остана и един слуга, който да не бе повикан да разтоварва цветята от волските каруци. Хиляди деликатни цветове бяха пакетирани между листов пергамент, редуващи се с пластове безценен стърган лед от планините на Гърция. Воловете мучаха и тръскаха глави в отчаяни опити да се отърват от вездесъщите мухи.

Голите ръце на пажовете преливаха от плътни зелени стъбла, цветовете скриваха лицата им. Пчелите жужаха около тях, нежелаещи да напуснат ухания нектар.

Есма Султан седеше, облегната на възглавници. Лицето ѝ бе изпито, скулите ѝ почти пробиваха кожата ѝ. Изведнъж тя сбърчи отвратено нос.

Този път обаче вонята не беше само в ума ѝ — отвращението и гаденето ѝ бяха споделени от целия харем. Водите на Босфора бяха докарали в плитчините стотици разлагащи се трупове на еничари, които се носеха по течението, издигаха се и падаха надолу с вълните.

Назип си бе сложила пред носа зелена копринена кърпичка. Въпреки старанието си да избегне зачатието, утробата ѝ бе започнала да се издува с детето на султана и непоносимата смрад на разлагаща се плът я запрати отново над купата за повръщане.

— Помогни ми, Безмиалем — простена безпомощно тя, сваляйки кърпичката от лицето си.

Русата жена сбърчи съчувствено чело, докато държеше главата на приятелката си над фината порцеланова купа. Обезобразените ѝ устни зяпнаха ужасено, когато Назип не изкара нищо друго, освен жълта слюнка.

— Очевидно вече нищо не ти е останало за повръщане — изрече тихо, докато попиваше лицето на Назип с хладна влажна кърпа.

— Какво по-голямо наказание от това да си трудна през август, особено когато жегата е толкова непоносима, а по морето се носят трупове! — простена Назип.

Дочувайки разговора им, принцесата се размърда и направи опит да се надигне.

— Къде отивате? — обади се веднага Шафран. — Лежете си спокойно и оставете слугите да ви донесат успокояващ чай или лед!

— Отивам да го търся — отрони Есма Султан и с мъка се изправи на крака. — Сигурно е сред трупове, пристигнали пред моите докове.

— О, принцесо! Не трябва да виждате тази касапница! Оставете мъжете да освободят телата от коловете и да ги изтикат навътре в морето! Почивайте си, умолявам ви!

— Да не мислиш, че ми спестяваш някаква особена гледка? Че аз я виждам съвсем същата всяка нощ, в сънищата си! Да не смяташ, че този път ще бъде по-ужасяващо от преди?

Към този момент Есма Султан бе отворила вратите към градината и бе поела през тревата към брега. Макар и неохотно, прислужниците и жените от харема я следваха, но никой не изгаряше от желание да зърва гледката, която ги очакваше.

— Шафран, трябва да я спреш! — провикна се главният солак.

Ала беше твърде късно.

Очите на принцесата се ококориха, тъмните ириси — обгърнати от снежнобяло. Защото там, във водата точно под нея, се полюляваха издутите трупове на десетки мъже, видими само частично заради накацалите върху тях чайки. И сега тя разпозна в писъците на чайките звуците, които я бяха събудили сутринта.

— Ето, виждате ли, принцесо? — промърмори тихо евнухът и я дръпна назад. — Не може да става въпрос за „разпознаване“. Тези мъже са отдавна при Аллах, който брои душите им в небесата.

— Но той би могъл да е сред тях! — извика тя. — Ахмед Кадир може да се носи из Босфора без гроб, без погребална молитва!

Ирина затвори очи.

— Не страдайте, султане! — прошепна бързо Шафран. — Великанът е жив, сигурен съм!

Есма Султан вдигна глава, провокирана от убедеността в гласа му.

— Какво ти е известно, евнух? Кажи ми веднага какво знаеш! — изкрещя.

Шафран се огледа внимателно, за да провери чие ухо преследва тайно гласа му. Може би моментът беше сега, може би нямаше никакъв смисъл да чака завръщането на здравия ѝ разум.

— Той е жив, султане! Жив е!

Изцъклените ѝ от делириума очи се впиха в него.

— Покажи ми веднага живото му лице! — отсече Есма Султан.
— Ако е жив, силите ми ще се върнат!

И с тези думи тя се срина в безсъзнание в ръцете на главния си евнух.

* * *

Принцесата бе все така в безсъзнание, когато Шафран направи знак на останалите евнуси да ѝ оправят кадифения диван. Дребните ръчички на момчетата работеха бързо, за да напъхат добре краищата на чаршафите и да изпънат всяка гънчица, която би могла да обезпокои покоя на тяхната господарка.

Из стаята бяха подредени купища цветя, а момичетата от харема раздвижваха въздуха с огромни палмови листа.

Шафран попи чело и се загледа в принцесата, въпреки че това бе сериозно нарушение на протокола. Когато принцесата се събудеше — стига изобщо да си спомнеше нещо — щеше да иска да знае местонахождението на своя палач. Той би могъл да заяви, че не е казал нищо подобно, че тя си е измислила този спомен в бълнуването си. Но дори и в бълнуването си тя си оставаше наследничка на османската династия, следователно нищо не можеше да ѝ бъде отказано.

Защо изобщо се беше изпуснал?!

А после си спомни за мъртъвците, как телата им се движеха неспокойно под пърхащите криле на чайките, като че ли самото море се опитваше да се издигне във въздуха.

Бе искал да ѝ спести — както на нея, така и на себе си — гледката от преобръщането на всяко тяло и преглеждането на издутото му от водата лице, което чайките с удоволствие щяха да приветстват като нова плът.

А сега тя лежеше на дивана и нежните ръце на момичетата разплитаха тъмната ѝ коса. Есма Султан изглеждаше почти в мир.

— Постарайте се принцесата да получава достатъчно свеж въздух, за да може да спи и да не бъде тревожена от вонята откъм доковете — изрече високо главният евнух. — Вие, които ѝ веете — част от вас да насочват аромата на цветята към нея, а друга част да отблъскват смрадта откъм Босфора!

Накрая, след като кимна на Назип и Безмиалем, той се обърна и излезе. Отправи се бързо към кухните, за да изпрати съобщение до дълбините на цистерните.

ДВАЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Султанът отказваше категорично да приема министрите си и се радваше единствено на компанията на евнуха си Смарагд, който не спираше да кудкудяка щастливо по повод касапницата и ликвидирането на еничарския корпус.

— Вие сте брилянтен, султане мой! Успяхте да сложите край и на еничарите, и на бекташите само с един величествен удар на могъщата си ръка! Куражът и силата ви ще породят безкрайната почит на поданиците ви и най-вече на враговете ви! Светът се прекланя пред силата, а вие я използвахте по великолепен начин! Мъжете ще възхваляват подвизите ви!

Султанът обърна гръб на евнуха и примижа към слънцето.

— Какъв е този адски шум? Да не би да си имаме още бунтове за потушаване?

— Това са жените на града, сине мой — обади се Накшидил с треперещ глас. Вече дни наред тя не можеше да стане от леглото си, съсипана от всичките тези убийства.

— Великолепна моя майко! Как така се появяваш, без да предупредиш? — възкликна Махмуд и направи знак на евнуха да донесе стол.

— Помолих да стане така. Доволна съм, че и една жена все още може да има някаква власт в това прокълнато ъгълче на света! — простена тя, подпря се здраво на бастуна си и се строполи тежко на стола, едва поемайки си дъх.

Махмуд махна с ръка и освободи евнуха.

— Какво искаш да кажеш, майко? Ние извоювахме голяма победа над врага! Предателите, които се опитаха да ни лишат от управлението, бяха сразени!

— Победа ли? Вслушай се във воя по улиците, сине мой! Според теб това звукът на победата ли е? Това, сине, е воят на вдовиците, на майките, които оплакват синовете си, на съпругите за техните мъже и на сестрите за братята им!

— Те бяха предатели!

— Те бяха мъже, които бяха обичани от поданиците, които управляваш! Само с убийства и пожари ли ще разрешаваш конфликтите? Улиците са потънали в кръв, светите бекташи бягат от града, даже еврейският уличен метач отказва да се покаже! Какво се случи с нашия Имперски град, който доскоро беше безопасен рай за всички секти и прочут с толерантността си?

Махмуд се приведе от прозореца си в Топкапъ и видя една майка, която се опитва да извади главата на сина си от портите на двореца.

— Хей, ти там! Това е собственост на Османската империя и на вашия султан! — изръмжа стражът.

— Това е собственост на утробата, която я е носила! — изкрещя жената и уви кървавата глава в гънките на престилката си. По мръсното ѝ лице се стичаха сълзи.

— Върни я на мястото или твоята глава ще бъде следващата! — предупреди стражът.

— Нека си я вземе, солак! — провикна се султанът от прозореца. — Освободи я!

— Дано отговаряш пред Аллах! — изкрещя жената от улицата. — Чудовище!

Очите на Махмуд се разшириха от това безочие и сините вени на врата му се изпънаха под бялата му кожа.

Накшидил се изправи с мъка от стола си и дръпна сина си за ръкава.

— Направи каквото те молят! — простена. — В името на Бог и на милостта, направи каквото те молят!

Махмуд вдигна ръка, като че ли се канеше да удари майка си, а после се втренчи объркано в ръката си.

— Прости ми, майко! — прошепна.

— Кога забрави доброто си сърце и състраданието си и ги замени с тази брутална агресия и омраза, сине мой?

— Когато станах султан на Османската империя — отговори той, обърна ѝ гръб и се загледа към Босфора.

ДВАЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

— Ще изпратя кухненския паж до подземиято с твоето съобщение — прошепна гръцката готвачка Мария на Шафран. Тя беше член на Православната църква на гръцкия лекар и бе негово доверено лице. — Той е добро християнско момче и е от родината на великана. Все още е верен на религията си и на нашите народи. По-скоро би умрял, отколкото да ни измами.

— Кога идва това момче?

— Преди вечерната молитва. Тогава приготвям вечеря за принцесата и харема ѝ и отделял малко за Ахмед Кадир. Значи момчето трябва да се появи след час. Какво точно да му кажа?

— Че е настъпил часът да види принцесата, а след това завинаги да напусне империята — прошепна Шафран. — Кажи му да ме чака на доковете край стената на харема!

Готвачката кимна и затвори за миг очи, сякаш запаметяваше рецепта и не искаше да изпусне нито една съставка.

— Добре тогава. Доковете край харема.

— Ще се появя, когато мога. Той трябва да прояви търпение.

— Да, търпение.

— Това е всичко! — изрече с висок, официален тон, когато видя, че в огромната кухня се появява гладен солак. — Есма Султан има нужда от специално внимание към нещата, с които се храни, затова ще те помоля да се консултираш с доктора от Топкапъ, за да разбереш какво точно да ѝ приготвяш. Засега можеш само да подправиш киселото ѝ мляко с прясна мента! — После се обърна към солака и извика гневно: — Не бях ли пределно ясен, че това е царската кухня? Да не би да искаш готвачката на Есма Султан да се бави със задълженията си към нея, за да угажда на празния ти стомах?!

Солакът сведе покорно глава и се изнесе на заден ход от кухнята. Шафран хвърли бърз поглед към готвачката, която кимна, за да му подсказва, че е схванала задачата си.

Ала момчето не дойде. Готвачката беше приготвила хлебчета, кисели млека, риба и туршия за затворника и ги бе скрила на поднос в

един шкаф. Когато настъпи часът да изпрати храната за харема, установи, че челото ѝ е набраздено от пот — дотолкова, че прислужницата от харема отбеляза, че горещината и потискащата воня сигурно са стигнали и до нея, но не и до гозбите ѝ, слава на Аллах. Препоръча ѝ да си полегне на дивана в края на коридора, където хладината на шадраваните ще я поуспокои.

Готвачката се съгласи, усетила в това предложение прекрасна възможност сама да предприеме необходимите действия. Обеща на момичето от харема, че със сигурност ще си полегне или може би дори ще се разходи във вътрешните градини, за да възвърне силите си.

Даде инструкции на трите миячки на чинии да се погрижат, ако пристигнат някакви допълнителни искания, с което им достави огромна радост, възлагайки им такава голяма отговорност в кухнята.

В сенките на кипарисите, около които жужаха всякакви насекоми, готвачката откри стария градинар, който си остреше инструментите. Старецът я изгледа с беззъбата си усмивка и възкликна:

— Какво ми носиш за хапване, жено?

Мария се огледа на всички страни и след като се увери, че никой не я гледа, извади от пазвата си мазен агнешки салам с риган и мента, който бе увила в кърпа. Държеше подобни мръвки и сладки, за да подкупва пажовете за някоя клюка, пътуващите търговци за бонуси и касапите за най-добрите части от месото.

Устата на градинаря веднага се изпълни със слюнка — тази жена бе прочута с майсторството си в кухнята и особено с уменията си за приготвяне на салами. Кълцаното агнешко изпълни въздуха с прекрасния си аромат и гладният старец протегна нетърпеливо ръка.

— Още не, градинарю! — отсече Мария и дръпна салама изпод носа му. — Това е направено от най-добрите овце от хълмовете на Анадола! Никога повече няма да опиташ по-вкусен салам, ако ще и да живееш още сто години!

— Няма ли да ми го дадеш? — простена нещастно градинарят.

— Не съм казала подобно нещо — изсъска тя и пак се огледа, за да провери дали някой не ги шпионира. — Но първо трябва да ми направиш една малка услуга!

— Говори, жено!

— Покажи ми входа към цистерната откъм градината и веднага ме отведи там!

Очите на стареца се плъзнаха към потния врат на готвачката, а ръцете му се насочиха похотливо към слабините му.

— Не ме обиждай така, стари глупако! — сръза го тя. — Да не си въобразяваш, че ще заменя това мое произведение за твоя увиснал макарон?! Ти май наистина си луд, както разправят!

— Тогава какво искаш?

— Да ми покажеш стария вход към цистерната, глупако! Знам, че има такъв тук, откъдето акведуктите отвеждат вода за шадраваните!

Градинарят най-сетне схвана какво се иска от него. Ухили се и облиза устни.

— И обещавах пред Аллах, че после ще ми дадеш салама, нали?

— Нямам време за губене с твоя Аллах. Къде е входът?

Градинарят я поведе към бараката, мина зад нея, а после навлезе в дълбоките сенки на кипарисите.

— Ето тук! — рече и изрита сухите иглички от дървената врата.

— Хубаво! — отсече тя и пхна салама в алчните му ръце. — А сега върви в кухнята и кажи на миячките да ти дадат малко кисело мляко и мед от килера! Вчера направих към тях и бисквити със сусам. Кажи им, че си почивам и че не желая да бъда безпокоена, иначе тази вечер никой повече няма да яде! Хайде, върви сега!

Градинарят ѝ се ухили и започна да ръфа салама. По лицето му се разля истинска наслада. Притвори очи, а после се обърна и пое с куцукане към двореца, предвкусвайки десерта си.

* * *

Готвачката повдигна тайната дървена вратичка. Хладният въздух я приветства като котка, която се свива около краката ѝ и я кара да въздъхне облекчено. Мария запали свещ, слезе по стълбата, направи няколко крачки, но после пак се закова на място. Някой ръмжеше бясно.

— Какво искаш да кажеш с това, че е избягал? Ти къде си бил, глупако? — достигна до ушите на готвачката.

— Той ме хвана неподготвен! — изви нещастно втори мъж. — Мислех си, че е заспал! Не беше помръдвал от няколко дена!

— Безнадежден глупак! — чу тя пак първия мъж.

Този глас ѝ беше почти познат, писклив и дразнещ, безкрайно надменен. Образован мъж. Мария потърси в ума си, питайки се кой ли ще да е този учен човек, намерил пътя до това място без помощта и съгласието на Есма Султан.

— Ще умреш заради предателството си, солак, но първо ще живееш, за да бъдеш подложен на мъчения заради некомпетентността си!

Към този момент готвачката вече беше достигнала тихичко до края на влажния коридор. Сложи свещта зад гърба си и погледна иззад ъгъла. Пламъците на факлите осветяваха огромния басейн, едно импровизирано легло и трима мъже.

Жертвата, застанала на колене, изви високо:

— Но аз не съм пил нищо!

— Лъжеш! — отсече дребния мъж с образования глас и го цапна по главата с дръжката на меча си. В мига, в който той вдигна ръката си, готвачката зърна бледата му кожа и най-сетне свърза гласа с името му.

— Смарагд! — ахна ужасено.

Мъжът, който беше на колене, падна назад — толкова силен бе ударът с дръжката на меча. Буквално се срина върху неравните плочи.

— Вържи го и го отведи право в Топкапъ! — извика евнухът на третия мъж, също солак като онзи, който лежеше в безсъзнание на пода. — Но когато стигне до Портите на блаженството, се постарай нелепата му глава да се раздели с врата му! Така ще се научи да демонстрира уважение пред нашия султан!

Няколко мига по-късно, останал съвсем сам в подземието, дребният бял евнух се вторачи в празното легло и намачканите чаршафи, и тихичко занарежда:

— Трябваше да се сетя! Трябваше отдавна да съм го открил! Трябваше!

ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Евнухът Смарагд се отправи светкавично към Топкапъ сарай и поиска да види веднага султана.

Когато му донесоха съобщението, Махмуд тъкмо извършваше отдавна планирано посещение при една от съпругите си. Извини й се, отказа чая и сладките и веднага напусна.

— Какви новини ми носиш толкова, Смарагд, че ми прекъсваш удоволствието?

— Великанът е жив, султане мой!

— Къде е? Кой са предателите, които го укриват?

— Той... Бил е скрит в цистерната на вашата сестра Есма Султан!

Махмуд изтри лице с бледите си бели ръце и извика:

— Не мога да повярвам! А казват, че била болна, че имала кошмари! А тя да укрива великана, мръсницата! Ще й дам аз едни кошмари, такива, каквито никога няма да забрави!

— Не е точно така, султане мой. Трябва да има някакъв заговор зад гърба й, защото никога не съм я виждал с него, а я наблюдавам денонощно!

— Оседлайте коня ми! Отивам да посетя болната си сестра!

* * *

Към момента, когато султанът и личната му охрана се появиха в двореца на Есма Султан, готвачката вече беше разказала на Шафран за случилото се и бе изпратила вест на гръцкия доктор чрез арменския си кухненски помощник.

Щом се озоваха зад стените на двореца, султанът и придружителите му завиха надясно от входа и поеха по тучната морава, оглеждайки внимателно за стъпки. Когато султанът се изправи, устата му беше разкривена в животинска усмивка, която разкри снежнобелите му зъби на фона на лъскавата черна брада.

Но макар да претърсеха подробно навсякъде, никой не успя да открие Ахмед Кадир. Момчето, което му беше прислужвало в подземиято, беше отдавна на път към родината си. Още преди залез то се бе качило на руски търговски кораб с достатъчно злато в торбичката си, за да започне нов живот — и със съзнанието, че за разлика от мнозина други все още имаше пред себе си целия живот.

Султанът влетя в коридорите на двореца и изрева:

— Есма, ти ме предаде!

Хукна право към вратата на царския харем на сестра си, следван от солаците, и поиска веднага да бъде приет.

Есма Султан се надигна от дивана си, отмятайки кестенявата си коса от очите си. Беше отслабнала много през седмиците, откакто той я бе видял за последен път, и изглеждаше почти като дете в бялата си ленена туника.

— Искам да знам къде е той!

— Какво е значението на всичко това, скъпи ми братко? — попита тя, без да обръща внимание на искането му. — От кога нахлуваш неканен в двореца ми, подарен ни от нашия славен баща, султана, когато на теб все още ти растяха първите зъбки?

— Беше ми съобщено, че в двореца си криеш предателя Ахмед Кадир!

— Ахмед Кадир ли? Но, мой ангелски братко, не съм виждала великана, откакто го освободих в деня преди въстанието, кълна ти се в името на Пророка!

— Забелязах конски фъшкии зад стените на твоя дворец!

— И какво от това? Каретата ми постоянно стои в готовност, за да ме откара до Галата, където да си избира любовник за нощта. Но напоследък съм толкова болна...

— Не си играй с търпението ми! Има множество следи от копита, десетки всъщност, които водят към вътрешните ти градини! Да не би да криеш тук цял легион еничари?

— О, братко мой! — усмихна се бавно принцесата. — Сигурно имаш предвид следите от понитата за поло!

— Поло ли? Че какви мъже имаш тук, та да играят поло? Да не би евнусите ти да играят поло?

— Нямам никакви мъже. Това е едно от забавленията на дамите от моя харем!

Махмуд се приближи с широки крачки към сестра си и я сграбчи за раменете толкова силно, че Шафран инстинктивно направи крачка напред да ѝ помогне, но тя вдигна ръка и го спря.

— Не си прави шеги с мен! — изръмжа султанът на сантиметри от лицето на сестра си. — Мъжът, който искаше да ме убие, е бил видян в твоя дворец! Криеш змия в пазвата си и наричаш това забавление?

Есма вдигна брадичка, за да погледне над главата на брат си. И сбърчи отвратно нос, когато зърна Смарагд, очакващ заповедите на султана.

— Очевидно ти знаеш повече за местонахождението му от мен — отговори спокойно. — Но аз се кълна, че нито съм го виждала, нито съм говорила с него още отпреди въстанието. Платих му дължимото и го освободих много преди онова, което ти наричаш „благословено събитие“ — ако морето от удавени мъже и реките от кръв биха могли да бъдат наречени „благословени“ в очите на Аллах!

— Значи имаш предател в този дом — отсече султанът.

— О, това е повече от сигурно! Най-малко един — кимна тя и изглежда презрително Смарагд. — Но ние, османците, сме свикнали на предателствата. Въпросът е как да се справяме с тях по царствен начин.

— Кажи ми за онези коне! — заповяда султанът. — Как така аз не знам нищо за вашите предполагаеми игри на поло?

— И аз си имам своите тайни, братко — отговори тя и отметна спокойно коса от очите си. — Играем нощем. Ако искаш, заповядай тази вечер след мръкване, но води и свои играчи. Ще играем на отбори и сам ще видиш как играем ние. Аз няма да бъда в най-добрата си форма, но жените от моя харем ще ти предложат истинско представление!

Очите на Махмуд обходиха лицето ѝ. И видя единствено ясните ѝ кафяви очи, които му се подиграваха. Пусна раменете ѝ.

— Благодаря ти за това, братко. Това стискане вече бе започнало да става досадно. Надявам се, че не прегръщаш с такава ожесточеност и любовниците си, защото това със сигурност няма да повлияе добре на правенето ти на любов и ще остави на жената белези, заради които няма да те помни с добро. Само лоши маниери и още по-лоши спомени.

Точно в този момент покрай тях мина момиче от харема с роба и бял воал пред лицето.

— Нали непрекъснато ми се хвалиш, че жените ти не носели воали! — подхвърли ядовито Махмуд.

— Всички, с изключение на една.

— И коя е тя? Защо само тя се крие зад воал?

Есма Султан наклони глава, сви рамене и отбеляза с добре отиграна небрежност:

— Ами, скъпи ми братко, това е твоята първа любов, малката Ирина.

Султанът онемя. Вцепени се. Очите му се плъзнаха изумено по лицето на сестра му в търсене на признаци за шега.

— Ирина? — прошепна накрая.

— Да. Но сега е моя осиновена дъщеря. И е недосегаема, защото е под моя защита. Впрочем сега тя се казва Безмиалем. А с воала прикрива белезите си от... Знаеш.

— Трябва да я видя на всяка цена! Не ме интересуват белезите й!

— извика султанът и разтвори длани, свити допреди малко в юмруци.

— Трябва да говоря с нея!

— Е, значи имаш късмет. Тя е капитан на нашия отбор по поло. Довечера ще играеш срещу нея.

— Шегуваш се!

— Ни най-малко! Тя е много опитен ездач. Всъщност невероятен ездач, точно като брат си.

— Брат й ли?

— Мъжът, за чиято глава копнееш. Да, Ахмед Кадир е неин брат така, както ти си мой!

Махмуд зяпна.

— Хайде де, кючук! — засмя се нежно Есма Султан. — Не се прави на глупак пред прислугата! Не мислиш ли, че има същия огнен характер и гордост като брат си, а? Трябва да я видиш на коня! И тогава сам ще се увериш!

— Направо не мога да повярвам, че тази прекрасна жена и онова предателско псе са брат и сестра!

— Така ли? Не говори ли целият Константинопол същото и за нас двамата?!

— Есма...

Смехът ѝ беше толкова жив, сякаш болестта ѝ изведнъж си беше заминала.

— Хайде, ела довечера да поиграеш поло с нас! Може би нейният талант за езда ще те убеди, че казвам истината, а?!

— Не мога да играя срещу жени!

— И защо не? Коранът не го забранява!

— Мъже срещу жени?

— Да не би да се страхуваш, че ще те победим?

Султанът се изсмя сконфузено и промърмори:

— Не, просто се опасявам да не би вие, жените, да се нараните. Какви глупости ми приказваш, сестро?

— Никакви! — вирна брадичка Есма Султан. — Довечера те чакам, скъпи ми малък братко! Но остави шпионите си у дома! Искам само теб и твоя отряд от Капъкулу, никакви солаци! Ще играем под светлината на пълната луна!

— Така да бъде! Междувременно моля за позволение да претърся двореца ти!

— Разбира се. Ще кажа на Шафран да издаде съответните заповеди и да те придружи, ако се налага. Но ако до пет минути не изгониш от двореца ми онзи дребен звяр Смарагд, ще накарам собствените ми солаци да му резнат гърлото!

Махмуд забеляза лек трепет на бял яшмак от другата страна на решетката и отсече:

— Добре! До довечера, Есма!

— Ще бъдем готови за срещата, султане мой!

Обръщайки се, за да излезе, султанът забеляза персийската картина на стената, изобразяваща жени, играещи поло. Огледа я внимателно и видя, че сестра му се усмихва откъм дивана.

— На съкровище като това мястото му е в Топкапъ! — промърмори той.

— Нашият баща я подари на мен. И картината ще се върне в Топкапъ чак след смъртта ми. Дотогава, щом желаеш да я гледаш, можеш да ме посещаваш — вече я знаеш къде стои.

Султанът изсумтя и напусна харема на сестра си.

* * *

Иван Постивич чу целия разговор. Сестра му Ирина го бе облякла в шалвари, туники и воали, но го бе помолила по-скоро да седи, отколкото да стои, защото височината му със сигурност би привлякла вниманието на Смарагд, ако реши да влезе в харема.

Жените от харема се съюзиха, за да скрият великана, и с много кикот и веселие започнаха да го отрупват с дълги роби и бижута.

— Ще го придружа лично до хамама! — прошепна Назип.

— Крайно неуместни приказки за бъдеща майка на принц!

— Няма нищо по-досадно на този свят от това да си бременна! — възропта луничавото момиче, което вече се бе закръглило значително и бе станало още по-красиво. — Освен да си бременна с наследник на османската династия, разбира се.

— Ирина, трябва да ме махнеш от тук! — прошепна Постивич. — Не мога да издържам повече тези женски ласки! Ще изгубя контрол над себе си!

— Може би си по-подходящ за цистерните, отколкото за харема, а? — изгледа го весело сестра му. — Не им обръщай внимание, безобидни са. Остави ги да се суеят около теб!

— Те може и да са безобидни, но аз не съм! Не съм имал жена от месеци!

— Горкото ми братче! Научи се на въздържание! Това ще вкорави характера ти!

— Но сега май се вкоравява нещо друго!

Ирина сведе очи към мястото под кръста му, където той й сочеше.

— Скривай го веднага! — прошепна му. — Крайно неприлично е под тези коприни! Не забравяй, че тук е единственото място, където султанът няма да може да те намери! Забранено му е да докосва жените на Есма Султан без нейното лично разрешение! Даже аз бях спасена от това обещание.

— Ако някога те докосне, ще му отрежа ръката, а след това и главата!

— Хубави приказки за беглец, облечен в женски дрехи и воали!

* * *

След като претърсиха двореца и прилежащите му градини и постройки, Махмуд и хората му се върнаха обратно в Топкапъ сарай. Покрай пътя им се бяха скрили мъже, които започнаха да ги засипват с обиди и ругатни:

— Убиец! Предател!

— Кървави са ръцете на нашия султан!

— Да живее Ахмед Кадир!

Султанът изпрати двама солаци да открият източниците на тези обиди, но си знаеше, че в този зайчарник от сокаци виновникът никога няма да бъде открит. Ездачите бяха посрещнати само от глутница кучета, които започнаха да ръмжат и да хапят краката на конете, принуждавайки ги бързо да се оттеглят.

— Не можем да убиваме всяка душа, която мрази султана — промърмори един от солациите. Вече беше обезглавил един дервиш, който бе обиждал султана, докато солакът си яздеше покрай Златния рог.

— Султанът е неверник! — беше крещял дервишът. — Ще отговаряш пред Аллах за престъпленията си!

— Дервиш, трябва да си луд, за да обиждаш султана!

— Кой е луд? Аз ли? Ти си този, който е изгубил разсъдъка си! И ти ще отговаряш пред Аллах! Да живеят еничарите! Нещастните им духове викат за справедливост!

Дервишът беше екзекутиран на място, но веднага след това бе обявен от народа за мъченик. Малко след погребението му се роди легенда за светлина, която излизала от гроба му.

Ахмед Кадир трябва да бъде открит и да умре! — гласеше изричната заповед на султана. Никой по-добре от него не разбираше колко опасни могат да бъдат легендите.

* * *

Но с това нещастията на султан Махмуд за този ден не бяха приключили. Майка му Накшидил бе извикала при себе си православен свещеник. Тя се бе върнала съвсем открито към рождената си религия и изискваше в Топкапъ да има и дежурен свещеник християнин.

— Майко, та ти допускаш вярата на неверниците под покрива на самия ни дворец! И без това хората ни в джамията вече започнаха да забелязват отсъствието ти!

— Нека забелязват. И без това скоро ще умра, но това ще стане само с благословията на християнски свещеник! Обещай ми!

— Майко, знаеш, че не мога да ти откажа нищо. Но те моля да не говориш повече за умиране. Искаш ли да ти разкажа новините от Есма Султан?

Накшидил се усмихна доволно, защото си знаеше, че в двореца на Есма Султан винаги има нещо интересно и необичайно.

— Как е нашето скъпо момиче? — попита валиде султан.

— Остава си все същият трън в задника ми, но се говори, че криела някъде из двореца си Ахмед Кадир!

— Великанът от игрището по джирит?

— Моят смъртен враг, майко!

— Нещо друго?

— Освен това Есма ми каза, че нашата скъпа Ирина е негова сестра!

— Сериозно? Красивата Ирина?

— Да. При това тя се намирала в харема на Есма, представяш ли си?! И само тя от целия харем ходи забулена.

— Ами да! — плесна щастливо майката на султана. — Жената, която наричат Безмиалем! Та аз я познавам много добре! И значи била сестра на великана? Колко приятно!

— Били са взети по законите на девширме в един и същи ден — поясни Махмуд.

— И как е нашата сладка Ирина?

— Не ѝ е позволено да разговаря с мен, защото е приета официално в харема на сестра ми.

— Така е и Назип, но ето че вече носи успешно хубавото ти дете!

— Ирина си остава защитена.

Майката на султана кимна бавно и се умълча. По едно време изрече тъжно:

— Спомням си раните ѝ. Аз бях една от малцината, на които беше позволено да огледам изгарянията ѝ. Горкото дете!

— Толкова много ли беше обезобразена, майко?

— Ужасно — въздъхна Накшидил.

Махмуд се вторачи в майка си.

— Все пак тя демонстрира много повече кураж от всички нас — изрече тя. — Спомням си добре решимостта ѝ, огъня в очите ѝ, усещането, че е родена свободна и никога няма да се предаде в душата си! Белезите изкривиха устните ѝ в постоянна иронична усмивка, сякаш непрекъснато се подиграваше на баща ти и на османците. — Накшидил потърси ръката на сина си и допълни: — Но духът ѝ е непобедим! Беше много смело момиче. И сега е смела жена!

— Много бих искал пак да видя очите ѝ, но Есма не ми позволява.

— Разбирам я. Сигурна съм, че Ирина би предпочела да не ѝ се напомня за мъже, особено за сина на султана, който я подложи на такива изтезания!

Махмуд се вторачи в мангала и въглените му.

— Аз я обичах, майко — изрече тихо.

— Да, така е, но тогава беше в онази крехка възраст, когато дори един бъдещ султан си мисли, че може да обича. Беше сладко, но мимолетно чувство.

— Не, не ме разбра. Обичам я и до днес!

— Невъзможно! — възкликна Накшидил. — Та ти дори не я познаваш! Мислиш си, че обичаш жената, която си представяше, че е! Това са детски фантазии, скъпи! Освен това един османец не може да си позволи лукса да обича когото и да било друго, освен империята си! Остави я при сестра си, която умее да се грижи за наранени жени, за такива, които не са познали нищо друго, освен болка от страна на мъжете. Това е максималната доза любов, която можеш да покажеш в твоето положение.

— Тази вечер ще играя с нея поло. Под пълната луна.

— Поло ли? — вдигна глава валиде султан.

— Точно така. Есма предложи среща между нейния харем и моя отряд. Обещавам, че ще се държим мило с тях. Приех предложението само защото ще имам шанса да зърна очите на Ирина!

Майка му се засмя, като че ли трагедията на Ирина изведнъж се бе изпарила от главата ѝ.

— О, да, наистина трябва да ходиш по-често на гости на сестра си! Новините, които ми носиш от двореца ѝ, винаги ме забавляват! Колко божествено! Игра на поло с харема, точно като персийските

принцеси! Трябва да пиша на братовчедка си Жозефин — сигурна съм, че в техния двор в Париж си нямат толкова приятни забавления за дамите! Ще позеленеет от завист! Ще включа в писмото си и обещанието ти да ми позволиш присъствието на свещеник, който да ми даде последно причастие, когато умирам — допълни сякаш небрежно, но погледна косо сина си, за да се увери, че той е наясно, че за неговото обещание ще научи цяла Европа. А после все така безгрижно допълни: — Жозефин ще ми завиди много, когато си даде сметка, че е принудена да живее с онзи досадник Наполеон, когато тук, в Константинопол, стават толкова интересни неща! Харем, играещ поло!

С тези думи Накшидил се извини и се върна в апартаментите си, за да напише писмото до братовчедка си. А Махмуд задъвка края на мустака си, чудейки се как да подходи към отдавна изгубената си любов Ирина и дали ще успее да понесе белезите, които тя сама си бе причинила.

* * *

Есма Султан отиде на инспекция в терариумите си, където се отглеждаха редки цветя за градините ѝ. Градинарите там поддържаха винаги солидно количество земни червеи, за да подобряват качеството на пръстта. Принцесата избра няколко червея и даде прецизни инструкции на момчето, което се грижеше за тях:

— Знаеш ли къде държим върбовите топки за поло?

— Да, султане.

— Трябва да ги варосаш и да ги оставиш да изсъхнат на слънцето. После, когато започваме играта, смачкай един червей и намажи със слюзта му топката. И повтаряй това на всеки няколко минути, така че по страничните линии винаги да има нови топки. Ще трябва да снабдяваш съдията с нови топки и да вземаш от него старите. Разбра ли какво ти казвам?

— Да, султане!

— Хубаво. Дръж червеите във влажна земя, докато дойде момента да бъдат пожертвани. И гледай всяка топка за поло да бъде хлъзгава със слюзта им!

— Да, султане!

В десет часа факлите около игрището за поло бяха запалени, а конете на Есма Султан — обяздени. Главният коняр и момчетата от сиропиталището ги пояздиха малко през голлините и ги прокараха няколко пъти между факлите, за да могат конете да свикнат с пламъците и с миризмата на горящо масло. И тъй като това бе игра, която се повтаряше на всяко пълнолуние, конете изпръхтяха само няколко пъти и бързо отпуснаха уши и вратове, опивайки се от прохладата на лятната нощ.

Султанът пристигна късно и върза конете си в двора. Тримата Капъкулу — все бивши колеги на Иван Постивич, които го придружаваха, бяха изпълнени с презрение към перспективата да играят срещу жени и в знак на отношението си се изплюха възмутено.

— Заповядайте насам! — посрещна ги Назип, яхнала здрава кобила.

— Назип, ти няма да играеш! — смърри я султанът. — Носиш детето ми в утробата си!

— С цялото ми уважение, султане мой, няма да играя, но не защото казваш ти, а защото аз не искам! — отговори звънко Назип. — Есма Султан вече избра отбора си, а аз съм само зрител. Надявам се, че срещата ще ти хареса! Само мога да съжалявам, че няма да играя срещу теб!

Кавалеристите посрещнаха неодобрително неподчинението ѝ, но пък не можеха да не се възхитят на красивото ѝ лице и пищната ѝ фигура, които не бяха скрити нито под воалите, нито под тежките роби, каквито се носеха в Топкапъ.

— Хайде, елате! — подкани ги пак Назип. — Последвайте Шафран към игрището. Аз ще бъде в ложите и ще ви ръкопляскам!

С тези думи Назип изчезна с коня си в мрака. Появи се Шафран и отвори една порта, през която пусна метналите се отново на конете си Капъкулу, резервните им коне и конярите им в градините.

Махмуд не бе виждал тези вътрешни градини откакто беше момче. Когато и двамата бяха деца, Есма го бе канила на гости в случаите, когато братовчед им султан Селим му позволяваше да излиза от клетката за принцове под строгия надзор на охраната си. И затова не

можа да не се удиви на великолепното игрище за поло, което си бе направила сестра му, на ложите за зрители в страни и на подиума за дамския оркестър, както и на официалната лежа, която се намираше в края на игрището и приличаше на красива беседка.

Страничните линии бяха отбелязани със специален варов разтвор, създаден в лабораториите на Есма Султан, и отразяваха светлината на луната и на факлите във всички цветове на дъгата.

Конете на султана изпръхтяха, когато зърнаха пламъците, и се надигнаха на задни крака върху меката трева.

— Чуш! — изкрещя Махмуд. — Нашите коне не са свикнали с огън!

Ноздрите на конете потръпваха и задниците им трепереха, докато оглеждаха странната обстановка. Веднага след това животните започнаха да бият с копита в земята, нетърпеливи да се отскубнат от юздите.

— Толкова по-зле за вас, скъпи гости — изрече Есма Султан, появявайки се с огромен тюрбан на главата си върху своя жребец. Пусна една топка за поло на тревата и я удари с дългия дървен чук. Топката експлодира в ярка синя светлина.

Конете на кавалеристите се изправиха на задни крака и се дръпнаха още по-назад.

— В името на Аллах, каква беше тази магия?! — извика единият, опитвайки се да обуздае коня си.

Към тях се приближи жена с воали изрече:

— Ще трябва да накарате конете си да се държат по-прилично или ще бъдете дисквалифицирани. Нали така, съдия?

Към тях се приближи друга жена в червена туника и отсече:

— Точно така! Конете ви излагат на опасност и двата отбора, затова трябва да ги овладеете! Предлагам ви да ги успокоите, като ги поразходите малко из игрището.

— Ама светлината...

— Това е едно от множеството открития на Есма Султан. Комбинация от материал от нашите родни, турски земни червеи и разтвор от корали от морето. Когато някой удари топката, тя светва със син огън. Красиво, нали?

Кавалеристите се спогледаха притеснено, промърморвайки по една бърза молитва срещу вещерството и молейки защитата на Аллах

срещу тези странни жени.

— Но не трябва да ги измъчваме толкова много с тези трудни за тях науки! — обади се пак забулената жена. — Хайде, елате! Поразходете конете си да се отпуснат. Нямаме търпение да започнем срещата!

— Правете каквото ви казва! — заповяда Махмуд. Самият той беше първият от мъжете, който влезе с галоп наред игрището, демонстрирайки умения за езда, които бе научил още преди много години от стария господар на конете.

Кавалеристите последваха жената, въпреки че конете им се дърпаха като полудели пред странните гледки и миризми, странейки от блестящите бели странични линии и подскачайки високо от миризмата на камфор и горящо масло.

— Стройте се! — извика друг арбитър. Подобно на Ирина тя също беше забулена, но гласът ѝ беше по-плътен.

Червенокосият татарин Алтуг насочи коня си към рамото на кон, язден от жена с гарвановочерни къдрици. Тъмната ѝ коса се разливаше като водопад изпод тюрбана ѝ. Той усети аромата на жасмин, излъчващ се от косата ѝ, и се разсея дотолкова, че пропусна момента, когато арбитърът хвърли топката в игра.

Но чернокосата жена не пропусна този момент. Достигна топката наред насъбралите се наоколо коне и я метна през цялото игрище. Забулената участничка умело пое топката с бързо движение на пръчката си и я запрати високо към целта.

Есма Султан вече бе преборила играча от другия отбор и се намираше в позиция да подаде паса. Тюрбанът и копринената ѝ туника се развяха в нощния въздух, когато тя се втурна без всякаква конкуренция към топката и я вкара във високата врата.

— Есма Султан една точка! — изкрещя реферът.

— Играйте, мъже! — изрева султанът. — Позорите ме с вялото си изпълнение!

Само след броени секунди отборът на Есма Султан беше готов и подреден в средата, а Капъкулу още се оправяха.

— Играйте! — изкрещя съдията.

Докато кавалеристите се чудеха и маеха, топката беше хвърлена в игра. Есма Султан подхвана топката с дългия си чук и я насочи към

забулената си съотборничка. Тя удари топката и въздухът се изпълни със синьо сияние.

Махмуд удари коня си право в коня на забулената си противничка, докато тя летеше към топката. Макар и разтърсена от сблъсъка, Ирина обязди умело кобилата си и двете се плъзнаха бързо покрай жребеца на султана. Тя се изправи на седлото, протегна се високо над главата на коня и запрати топката към вратата много преди Махмуд да успее да я хване. А после, докато обикаляше в лек тръс наоколо, Ирина издаде вик, който султанът беше чувал само на бойното поле при сблъсък със сръбски въстаници.

— Но тя язди като богиня! — промърмори си под носа той.

И отново отборът на Есма Султан натика кавалеристите обратно в средата на полето, когато съдията извика:

— Почивка! Край на първи рунд!

Жените излязоха от игрището и без да слизат от конете си, се прехвърлиха на следващите, които държаха конярите.

Съдията наду свирката си.

Докато галопираше обратно към игрището със следващия си жребец, Махмуд не пропусна да смъмри съотборниците си:

— Играете срещу жени, Капъкулу! Какво извинение ще ми дадете?

— Моят кон подскача при всяка факла, господарю! — изрече единият.

— Съдията хвърля топката твърде бързо! — оплака се другият.

— Топката светва първо в бяло, а после в синьо! — изкрещя кривокракият албанец. — Не мога да овладеея коня си, за да я ударя!

Изпод воала на жената, която яздеше до Махмуд, се чу тих смях.

— О, Ирина, очевидно се наслаждаваш на играта, а?

— Напълно, султане мой!

Той се загледа в очите ѝ, осветени от факлите — зелени с искрици, които му се надсмиваха, както когато беше малко момиченце. И там, скрита дълбоко в тези очи, лежеше силата, успяла да хипнотизира и предизвика един султан — собствения му баща. Махмуд задържа погледа ѝ толкова, колкото може, но накрая първи сведе очи, сякаш се опасяваше, че магията ѝ ще го ослепи.

— Султане! — изкрещя един от мъжете му и развали магията.

Топката беше хвърлена и Махмуд насочи коня си към рамото на забулената си противничка. Всеки от двамата се бореше за предимство, опитвайки се да мине първи. Топката лежеше на тревата между тях, затова те приведоха едновременно вратовете на конете си и тюрбаните си и те се докоснаха, и двамата усетиха дъха си, докато се бореха за топката.

Но с едно бързо движение Ирина овладя топката, насочи я към полето и хукна след нея в галоп. Махмуд ѝ хвърли гневен, но и изпълнен с възхищение поглед. Направи опит да мине покрай нея, за да заеме позиция и да я прогони от топката, но не успя да накара коня си да бяга достатъчно бързо. Вместо това, докато яздеше до нея, видя как вятърът повдига воала ѝ и го дръпва от лицето ѝ. И там, под светлината на факлите зърна подигравателната усмивка, която бе обезобразила завинаги лицето ѝ — белегът, който бе нанесла върху собствената си красота, за да се спаси завинаги от похотта на мъжете.

И с този единствен поглед Махмуд се влюби в нея за втори път — влюби се в белезите ѝ, в обезобразеното ѝ лице. Имаше в харема си стотици жени, всички до една красиви и с перфектни форми. Но в разкривената завинаги усмивка на Ирина той зърна белега на общата им омраза към баща му и... Какво още! Да, куражът! Тя беше символ на онази млада бунтарка, която беше първата му любов и която притежаваше много повече смелост от всичките султани, които той бе познавал.

— Велики султане, спънете я!

— Спънете я!

Двамата приближаваха заедно целта и тя се готвеше за силен удар, който да запрати топката към вратата. Махмуд дойде на себе си и хвърли дългия си чук, за да спъне нейния и да блокира удара ѝ. Обаче нейният гъвкав чук се уви около неговия и се заби право в главата му.

Султанът падна от коня си, изгубил съзнание.

Играта спря, защото Ирина скочи от коня си и се провикна жалостиво:

— Махмуд, о, Махмуд! Не умирай!

Есма Султан пристигна с коня си до брат си и му подвикна иронично:

— Изправи се, о, велики султане! Не можеш да умреш от един лек удар от жена, нали? Не подобава на един османски владетел, не

мислиш ли?

При тази обида очите на Махмуд побързаха да се отворят. Той протегна ръка и свали воала от лицето на Ирина. Просто не се сдържа и изтърси:

— Ти си все така най-хубавата, Ирина! Очите ти са като красиви звезди, лицето ти е истинска карта на куража!

— Братко, не сме се събрали, за да обсъждаме красотата! — срыза го Есма Султан. — Хайде, яхвай коня и нека довършим срещата!

Тази нощ кавалеристите Капъкулу и султанът претърпяха позорно поражение. Изгубиха мача с 4 на 2, въпреки че на загубата им нямаше други свидетели освен самите играчи и крайно развеселеният господар на конете, който бе играл арбитъра, облечен в женски дрехи. Иван Постивич също бе наблюдавал цялата игра от кулата и лицето му бе станало като градоносен облак, когато бе видял как сестра му се привежда притеснена над смъртния му враг.

— Ще го убия, преди да е имал възможността да вкара и нея в леглото си! — бе извикал високо.

Жените от харема си размениха притеснени погледи и побързаха да предупредят за това господарката си.

* * *

— Трябва да се качиш на каруцата час преди зазоряване — заяви Шафран, склучил абаносовите си ръце пред гърди, извисяващ се почти колкото великана. — Вече застрашаваш твърде дълго Есма Султан и домакинството ѝ. Дервишите ще те изведат от Константинопол към морето, откъдето ще можеш да избягаш в някоя друга страна.

— Сега Константинопол е моят дом. Няма да напусна империята!

— О, ще я напуснеш и още как, Ахмед Кадир! Ако не тръгнеш още тази сутрин, лично ще докладвам за теб в Топкапъ! Няма да рискувам повече живота на моята господарка с твоите егоистични прищевки!

— Трябва да я видя!

— Все още забавлява брат си, нашия султан.

— Намери начин да я видя и после ще сторя това, което искаш от мен.

— Закълни се!

— Заклевам се в гроба на майка ми! Само ми дай малко време със султана!

Шафран въздъхна шумно и изчезна по коридора. До Иван Постивич достигна пеенето на момичетата от харема и акомпанимента на дамския оркестър. Откъм харема се носеше силната миризма на сандалово дърво — жените очевидно се бяха отпуснали по възглавниците си, хапваха плодове и пушеха опиум.

Евнухът се върна.

— Ще те приеме. Но трябва да изчакаш, докато брат ѝ си тръгне.

Иван Постивич коленичи и възкликна:

— Дано Аллах те възнагради заради добротата ти!

— Благодари на сестра си и на бекташите! — отсече Шафран. А после се завъртя и дългата му бяла мантия се развя след него, докато се отдалечаваше по коридора.

* * *

Когато Шафран се върна, часовникът тъкмо бе ударил два часа. Той поведе Иван Постивич към вътрешните покои в апартаментите на Есма Султан. Леглото, което някога бе виждал само през полупрозрачния тюл, бе оправено и принцесата лежеше гола на възглавниците.

Иван Постивич установи, че е спрял да диша. Тя протегна ръце към него и точно тогава Шафран прошепна в ухото му:

— Дервишите идват след два часа! Не забравяй клетвата си или си мъртвец!

Еничарят стоеше и съзерцаваше голата жена пред себе си. Преглътна едва-едва, попивайки с очи гледката, за която бе копнял толкова дълго.

— Хайде, Бисквитко! — промърмори тя. — Ела при мен!

Постивич свали бързо дрехите си, измъкна туниката през главата си и притисна голата си плът о нейната. С периферното си зрение видя

отворения Коран и кафяво-червените сури, написани с кръв върху пергамента.

Протегна ръка да го затвори.

— Не докосвай нищо друго, освен мен, о, чорбаджи! — заповяда Есма.

Той притисна устни към нейните, засмуквайки езика ѝ. Ръцете му се плъзнаха към гърдите ѝ и стиснаха все още розовите ѝ зърна. После устните му последваха пръстите му.

— Искам да ми е хубаво! — простена тя.

Устните му се придвижиха към влажното място между краката ѝ и той пое соковете му. Момичетата от харема бяха изскубали всяко косъмче от тялото ѝ, с изключение на главата, така че кожата в гънките между краката ѝ беше мека и ухаеща на розова есенция.

После премести тежестта си върху ръцете си, надвесен над нея. Очите му не се откъсваха от нейните. Тя задържа погледа му, без да мигне. Ръцете му потрепераха — но не поради липса на сила, а от страст. Тя видя треперенето на ръцете му и се усмихна.

— Иван Постивич — изрече тихо.

Той целуна устните, изричащи истинското му име. После пак целуна нежно гърдите ѝ, галейки с ръка влажната кожа между бедрата ѝ.

И проникна в нея. Тя затвори очи в екстаз.

Той надигна гръб, за да проникне още по-дълбоко, и точно тогава зърна сурата, написана с кръвта на брат ѝ. „Истинска лудост!“ — каза си.

И отново тласна пениса си дълбоко в нея и тя простена, а той пренасочи вниманието си от Корана към жената под себе си.

Затвори очи и се задвижи бързо, а когато ги отвори, видя, че меките ѝ кафяви очи търсят неговите. Претърколи я. Пръстите му потърсиха мекото и влажно местенце, а тя насочи с ръка пениса му натам.

Двамата се задвижиха в синхрон с ожесточение, родено може би от омраза, но вече трансформирано в страст за любов, отлагана твърде дълго. А може би и от нещо друго. Ритъмът се ускори, натискът се засили, а после дойде експлозията и един от тях изпищя, а после паднаха заедно на гърбовете си, изтощени.

Стаята се завъртя отново и отново и Иван Постивич установи, че не си спомня как да диша.

Палачът, който някога давеше, се давеше.

Мина известно време, а когато отвори очи, той отново видя Корана, изписан с кръвта на султана.

Думите бяха леко размазани, сякаш нечий пръст се бе плъзгал често по тях. Той се зачете, но макар да бе учил сурите много години, точно тези не беше виждал никога.

В името на Аллах, състрадателния и милостивия, чрез Звездата, когато тя залязва, вашият събрат Мохамед не греши, нито кривва от пътя си, нито говори необмислено.

Коранът не е нищо друго, освен откровение, което му се е разкрило:

Виждаш ли Ал-Лат и Ал-Узза, и Манат, третият идол до тях?

Това са високопоставените жени, небесните жерави, издигащи се все по-близо и по-близо до Аллах.

Това са високопоставените жени и трябва да се надяваме на тяхното застъпничество.

ДВАЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Малкият френски часовник, подарък от Накшидил, отброи часа. Иван Постивич и Есма Султан все още лежаха с преплетени тела, движейки се като една-единствена вълна върху пясъка.

Шафран прочисти гърло и звънна с малкото сребърно звънче.

— Призовавам теб, Ахмед Кадир, да си спомниш клетвата!

Великанът дръпна устни от сладките устни на Есма Султан и го погледна.

— Защиатавам принцесата, а не теб — добави евнухът. — Ти също се закле да я защитиш. Хайде, идвай с мен!

Иван Постивич потърси очите на любимата си и кимна с глава.

— Ще направя каквото съм обещал. Дай ми пет минути за сбогом и веднага идвам!

— Но не повече от пет минути! — отсече Шафран. — Ако трябва, ще те изкарам навън под острието на ножа, но за нищо на света няма да позволя да излагам на риск живота на господарката си и минута повече!

С тези думи той изчезна зад порфирния параван.

— Тези сури, които са с кръвта на брат ти — никога не съм виждал подобни слова на Пророка — прошепна той.

— Това са „Забравените стихове за жените“, изговорени от Пророка. Ние ги пазим и възхваляваме Аллах, че ги е споделил с Пророка. Те са точно толкова верни, както и всички останали думи, които е изрекъл той. — Тя се обърна и се загледа в картината на царския персийски харем, играещ поло. — Легендата разказва, че по-късно Мохамед си признал, че чрез тези негови нежни слова бил говорил Сатаната, затова трябвало да бъдат изтрети завинаги от Свещения коран — продължи тя. — Но според нас не Пророкът, а Мъжът и политиката на Медина са били тези, които са променили светите слова на нашия Бог, изтривайки състраданието на Пророка. Ал-Илах е бил Богът Луна, женен за Богинята на Слънцето Диана. Аллат, Алузза и Манат са техни дъщери. Било е така в дните преди Мохамед и макар днес да не смеем да изричаме публично тези имена,

символът на Османската империя ги приема. Както знаеш, полумесецът се придружава винаги от нежната си дъщеря — звездата. Какво им е толкова демоничното на жените, че мъжете се страхуват от намесата им?

— Онова, което Светият Пророк и Аллах са ни дали в безкрайната си мъдрост, не трябва никога да се изтрива! — отбеляза Иван, галейки голото й рамо. А мъжете, които се стремят да погребат тези думи, изобщо не познават безкрайното състрадание на Аллах.

Шафран влетя в спалнята, сграбчи Иван Постивич за рамото и го измъкна от леглото.

— С мен, веднага! — извика. — Вече са в двореца!

Но преди Постивич да успее да реагира по какъвто и да било начин, в стаята влетя безцеремонно дребна бяла фигурка във веещ се зад нея ален кафтан.

— Арестувам те в името на султан Махмуд! — изпищя тъничък и злобен гласец.

При звука на този глас Постивич скочи на крака и установи, че стаята е пълна с войници на Топкапъ, водени от дребната фигурка на евнуха Смарагд.

Двама солаци се опитаха да свалят великана на земята, но той изрева и само с едно движение на ръцете си ги закова на пода, преди някой друг да успее да се намеси. После грабна ятагана на единия и започна да сече пътя си през войниците, които стояха между него и вратата.

— Хайде, Есма, идвай! — извика.

— Аз няма къде да бягам! — отговори тя. — Аз съм султане на Османската империя!

Когато осъзна, че тя няма да го последва. Постивич отпусна ръце. Беше веднага хванат от един солак, който завърза ръцете му с въже.

— Хвърлете някакви дрехи върху този звяр! — заповяда Смарагд, извил ехидно уста. — И го водете при султана за екзекуция!

* * *

Махмуд изобщо не си губи времето и заповяда веднага да приготвят бесилото. Изпрати двама солаци, за да разпространят из таверните, пазара и доковете, че предателят Ахмед Кадир е заловен и ще умре на залез-слънце на Хиподрума, при своите братя, еничарите. Целият Константинопол беше поканен да гледа екзекуцията.

* * *

Есма Султан сви пръсти около перото и примигна от болка. Ръцете ѝ още я боляха от удряне по портите на Топкапъ. Султанът бе отказал да я приеме.

„Скъпи братко и благословен султан Махмуд Втори,
Ако някога наистина си ме обичал, ще пощадиш
живота на Ахмед Кадир! Народът на Константинопол го
почита в петъчните си молитви, шепне възхвали за него по
пазарите, улиците и кръчмите. Пощади го и поданиците ще
те видят като милостив и силен владетел!
Твоя любяща сестра, която споделя кръвта на баща ти
— Есма Султан.“

После притисна восъчния печат с пръстена си и изпрати вестоносец с писмото до Топкапъ. Момчето не трябваше да се връща без отговор.

— Той ще ми отговори! — обърна се Есма Султан към Ирина.

Ирина поклати глава.

— Не мисля, че ще бъде отговорът, на който се надяваш! Лично аз не бих заложила на едно писмо. Хайде, ела! Имам друг план!

С тези думи тя поведе господарката си в градините.

— Отворете тръбите! — заповяда Есма Султан на един евнух. — Погрижете се да не ни безпокоят!

— Моля те първо да ме изслушаш, а тогава да говориш! — започна Ирина. — Онова, което предлагам, е фантастично като игрите,

които играехме някога из харема в Топкапъ. Само че този път залогът ще бъде животът ни!

— Какво си намислила, мила Ирина? — попита Есма Султан и се загледа тъжно в нея. — Знаеш, че нищо не е в състояние да отмени заповед на султана!

— Ти наистина ли си недосегаема?

Есма Султан вирна гордо брадичка и отсече:

— Баща ми, султан Абдул Хамид, постанови официално, че аз съм любимата му дъщеря. И съм точно толкова важна, колкото и брат ми!

— Значи султанът няма да посмее да те нарани, нали?

— Разбира се, че не. По-скоро би убил всеки друг, който се опита да го направи.

Ирина се усмихна и заяви:

— В такъв случай чуй плана ми!

Час по-късно вестоносецът се върна с увесен нос.

Есма Султан се надигна от пейката, където двете с Ирина си шептяха.

— Отговор от султана — промърмори момчето, без да смее да вдигне очи от земята.

Подаде писмото на господарката си и се оттегли заднишком.

— Какво пише? — надникна Ирина.

Есма Султан разгъна пергамента и се хвана за сърцето.

Писмото гласеше:

„Бъди там, за да видиш великана как умира!“

* * *

Главният солак на султана изведе Иван Постивич от вонята и мрака на тъмницата под двореца Топкапъ. Ръцете на затворника бяха завързани здраво зад гърба му и той отдавна бе изгубил чувствителността си.

Безпомощният великан примигна, заслепен от слънчевата светлина. Пое дълбоко въздуха в двора, подобно на удавник, поемащ

си за последен път дъх. Но по едно време се закова на място. Беше усетил позната миризма, пикантна и топла.

Кон.

Първо чу цвиленето ѝ. Едва после я позна.

— Пери! — прошепна. — Пери, красавице моя!

Обяздената кобила се приближи към господаря си, но беше бързо дръпната назад от коняря си. Постивич забеляза, че върху кобилата няма седло.

— Султанът заповяда да бъдеш обесен на най-големия чинар! — занарежда тържествено солакът. — Ще бъдеш качен на коня си. После ще ти сложат примката на врата. По заповед на султана конят ти ще бъде пришпорен напред, а ти ще останеш да висиш на дървото.

Иван Постивич не отговори. Насочи се с клатушкане към любимата си Пери, оглеждайки бързо белега в рамото ѝ, където беше ранена.

— Господарят на конюшните се е справил отлично с раните ѝ — прошепна. Ръцете му копнееха да погаят зарасналата ѝ плът. Очите му се напълниха със сълзи — първото чувство, което бе показал, откакто солаците го хвърлиха в затвора.

Главният солак вдигна ръка и извика:

— Сложете затворника върху коня!

Двама мъже хванаха Постивич и го вдигнаха върху кобилата. И поведоха затворника към Хиподрума и към неговата екзекуция.

* * *

Когато следобедният прах и горещина се уталожиха и хладният бриз откъм Босфора сложи край на песента на щурците, цялото население на Константинопол се събра на Хиподрума. През най-големия клон на най-големия чинар бе праметнато дебело въже, в чийто край се виждаше примка. Клонът белееше на фона на останалите, оголен от кората си от толкова много обесени.

Мъжът, когото Константинопол наричаше Ахмед Кадир, беше доведен под чинара. Главата, раменете и гърдите му бяха покрити с чувал, почти същия като чувалите, в които бе давил своите жертви.

— Вижте, вижте! — провикна се майсторът на въжета, засрамен, че най-доброто му произведение ще бъде използвано за екзекуцията на великия Ахмед Кадир. — Великанът язди любимата си кобила Пери!

— Конят очевидно се е възстановил от раните си — обади се мъжът до него. — И сега са го принудили да участва в убийството на любимия си господар!

— Какво искаш да кажеш? — намеси се трети, заслушан в разговора.

— След като метнат примката на врата на великана, султанът ще даде знак да пришпорят кобилата, а Ахмед Кадир ще увисне на примката!

Войниците от Новия ред на Топкапъ, пременени в новите европейски униформи, се оглеждаха сконфузено, защото убийството на храбър войник не бе по вкуса на никой почтен боец. Откъм тълпата се чува викове, както и проклетия от суфите, които единствени имаха куража да крещят обиди към султана.

Когато отведоха Пери под големия чинар и махнаха чувала от главата на Постивич, палачът изломоти една молитва към Аллах и поиска прошка от жертвата си.

— Ти си длъжен да служиш на своя султан — беше отговорът на великана. — Действай и изпълнявай дълга си храбро!

Палачът метна дебелото въже на врата на Постивич и го подпъхна внимателно под брадичката му, като че ли майка му оправяше яката му, преди да го прати на училище.

— Благодаря ти за милостта — изрече обреченият.

Султанът наблюдаваше с неодобрение вниманието, което палачът оказваше на жертвата.

Но къде е Есма Султан? Защо не е тук, за да гледа смъртта на този предател?

Тълпата обърна колективно взор към султана, очаквайки заповедта му.

Къде е сестра ми?

В мига, в който султанът вдигна ръка, за да даде началото на екзекуцията, сред тълпата се понесе ропот.

Две забулени жени се появиха в галоп на Хиподрума, с развяващи се зад тях мантии.

Тълпата затаи дъх.

Едната се приближи до султана, грабна ръката му във въздуха и го повали на земята, преди да бе успял да даде сигнал за екзекуцията. Другата се втурна към Пери и коняря, който държеше юздите. С вик от полетата на сръбските равнини тя извади ятаган, чието острие премина през въжето, а острието му се заби директно в гърдите на тлъстия бял евнух, който стоеше до палача и го надзираваше.

— Есма! — изкрещя султанът. — Предателство!

Единственият отговор бе смехът ѝ, който разтърси въздуха на Хиподрума и продължи да звъни, докато жените напускаха в същия галоп Хиподрума, следвани от Пери. Ездачът ѝ едва се държеше върху гърба ѝ със завързани на кръста ръце.

Махмуд се поколеба. Капитанът на Капъкулу заговори:

— Заповедите ви, султане мой?

— Заловете жените и ги доведете живи! Но не ги наранявайте по никакъв начин, иначе ще бъдете екзекутирани! За миг не забравяйте, че сестра ми е султане!

— Ами Ахмед Кадир?

— Убийте го на място!

* * *

Наближаваше залез-слънце и жените яздеха бързо към хълмовете на изток от града. Копитата на конете им тракаха по калдъръма и преминаха с гръм по изсъхналата пръст. Дивите кучета се опитаха да ги преследват, но бързо бяха надбягани. Момчетата от сиропиталището се развикаха радостно, когато тримата ездачи преминаха покрай конюшните, а после преобърнаха една каруца с пъпеша, за да забавят отряда Капъкулу, който ги преследваше.

Едно сръбско момче се метна на кон и направи знак на други две момчета да сторят същото. Тримата се спуснаха покрай реката, а после се върнаха обратно към конюшните — голобрадите им лица просветваха на залязващото слънце. Солаците видяха силуетите им, помислиха ги за жени и се втурнаха след тях, а тримата бегълци пресякоха реката Ликус и навлязоха в хълмовете отвъд.

Когато капитанът на Капъкулу най-сетне осъзна грешката си, изруга момчетата и бързите им жребци и вдигна ятагана над главата

си.

Старият главен коняр излезе напред, останал без дъх от гонитбата, и изрече:

— Господине, от нас се изисква да тренираме конете за поло и джирит на максимална скорост, при това всеки ден. Защо ни преследвате? Да не би да имате фатва за тези сирачета, които живеят благодарение на милостта на „Ая София“ и Есма Султан?

* * *

Три дена по-късно все още нямаше никакви вести нито от жените, нито от Ахмед Кадир. А имаше много граждани, които мразеха султана заради поголовната сеч над еничарите, която считаха за зла поличба. Имаше и много скромни домове и овчарски колиби, които бяха винаги отворени за герой, избягал от гнева на жестокия султан.

В двореца Топкапъ, при залез-слънце на третия ден, болната валиде султан Накшидил помоли да получи последно причастие. И целият град потъна в дълбока скръб за жената, известна с доброто си сърце и безкрайната си щедрост към бедните.

Един евнух придружи доктор Стефан Каратеодори и неговата помощничка в стаята на валиде. След като вратата беше затворена, а евнухът — изпратен да пази външния вход, сестрата свали воала си и показа на Накшидил покритите си с перлени белези устни и разкривената си завинаги усмивка.

— Значи най-сетне се върна, Безмиалем!

— Ирина. Аз съм твоята Ирина. А ти ще почиваш в мир в обятията на Светата Дева!

— Бих приела с радост една женска прегръдка — прошепна Накшидил. — Моля те, дай прошка на сина ми! Той има в себе си твърде много от Алилах и не достатъчно от Диана!

— Неговите синове няма да бъдат такива! — отсече Ирина.

— Ще родиш синовете му?

— Надявам се, че нямаш нищо против. Може би тогава ще успея да сложа край на това кръвопролитие и на прокобата, тегнеща над Константинопол!

Накшидил се закашля.

— Легнете, валиде султан! Тези емоции ви изтощават! — обади се докторът, като даде знак на Ирина да замълчи.

— Не, не! Нека говори! — извика умиращата жена, стиснала юмруци от болка. — Къде е Есма?

— Върна се в двореца си в Ортакой. В момента има среща с брат си, за да преговаря за мир между тях. Той не би могъл да забрави, че двамата цял живот са се обичали. Като част от споразумението им аз ще се върна в Топкапъ като негова съпруга и ще родя синовете му. И след твоята кончина ще бъда следващата валиде султан!

Накшидил сграбчи ръката на Ирина и извика:

— О, дъще моя! Внуците ми най-сетне ще бъдат състрадателни!

— Да, кълна ти се! Ще ги науча на състрадание и милост, а освен това ще ги запозная и с Женските стихове на Пророка!

Накшидил се усмихна неவிждащо към тавана.

— Де да можех да пиша на братовчедка си Жозефин... — прошепна.

Ирина се приведе над умиращата жена и я целуна нежно по челото.

— Вече можете да склопите очи, султанке моя! Почивайте в мир!

ДВАЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

*Пирот, Сърбия,
март 1831 година*

Пет години след ликвидирането на еничарския корпус и поголовната сеч един стар приятел се отправи в търсене на личния палач на Есма Султан. Пътят на север беше труден и покрит с лед. Вятърът свиреше между заскрежените клони на дърветата, плашейки коня му. Ездачът прошепна успокоително на животното: „Чуш, чуш!“, но му се приискаше ранна пролет, а не тази студена зима наскрежен непознат път в най-отдалечените краища на империята.

Нямаше никой, който да му покаже пътя, но лодкаря Ахмед, вече четвърта година офицер в османския флот, беше умел навигатор. Вдигна очи, откри Полярната звезда, която се виждаше лесно в нощта на новата луна, и чу отново думите на мъдреца суфи, изречени по време на приглушения разговор, който бе изпратил Ахмед в нощта. *Върви на север! Така му бе казал светият човек. Великанът живее на север! Жив е!*

И ето го сега тук, на този студен и самотен път на сръбската граница. В мрака на нощта единствената топлина идваше от коня му, който напредваше храбро през северната пустош.

„Селото трябва да е наблизо“ — каза си Ахмед. Набързо надрасканата карта на мъдреца беше прибрана в дисагите му, но Ахмед отдавна бе запаметил пътя и основните знаци по него.

Сякаш усетила мислите му, кобилата премина в тръс и изцвили. Пискливият звук стресна Ахмед и запрати като че ли стрела през гърба му.

В същия миг зад него се появи черна карета. Тракането на колелата ѝ се смесваше с тропота на конски копита, страничните ѝ фенери осветяваха красивите фигури на скрежа по дърветата наоколо.

Ахмед поздрави, защото не закъсня да забележи червения полумесец и звездата на страничната вратичка, по което позна, че това е царски конвой. Кочияшът с огромен тюрбан изобщо не му обърна внимание и едва удържа конете да не се сблъскат с неговия. Стоеше с

мрачна физиономия на капрата, гледащ право напред, изтощен от десетдневното пътуване от Константинопол. Тюрбанът му беше мръсен, опръскан със замръзналата кал, която изхвърляха колелата на каретата.

Докато каретата минаваше на косъм от него, кадифените алени завески се разделиха и Ахмед видя вътре орловия профил на жена. Побърза да пусне качулката над главата си, а с другата ръка задържа здраво коня си. Нямаше желание да го разпознаят.

Когато царската карета мина, той скрива коня си и пое в лек галоп след нея, но се постара да не се приближава твърде много.

Стигна до върха на хълма и огледа селцето под себе си. Най-обикновено селце край поточе, опасно отвсякъде с овощни градини. В момента дърветата бяха като бели скелети, замръзнали и проблясващи под светлината от фенерите на каретата.

Ахмед закова коня си на място и се загледа в каретата. Тя спря пред колиба със сламен покрив в края на овощната градина. Кочияшът разтри замръзналите си ръце и едва тогава слезе, за да помогне на пътниците си.

Откъм колибата изгря лъч светлина — вратата се отвори и на прага ѝ застана един великан. Закова се на място и зачака.

От каретата слезе жена. Носеше полупрозрачен воал. Тя се обърна и огледа къщичката, потока и овощната градина. Огромният мъж я пресрещна на средата на пътя между колибата и каретата, свали нежно яшмака ѝ и я целуна по бузите, но така, както брат целува сестра си. Лицето на жената проблесна като перлено под светлината на фенера.

Миг по-късно се появи втора жена, поемайки ръката на кочияша. Изправи се и огледа с царствена осанка зимната картина около себе си. Направи няколко отмерени стъпки към великана, но миг по-късно забрави величието си и се втурна в прегръдките на любимия си. Той я притисна към себе си и двамата се сляха и се скриха от погледа на Ахмед, който гледаше от хълма. Кочияшът и другата жена побързаха да извърнат погледи. Това беше страстен миг, който никой друг не трябваше да вижда, миг, предназначен само за двамата влюбени.

Ахмед се усмихна, мислено им пожела дълъг живот и щастие и насочи коня си обратно по посока на Константинопол.

ИСТОРИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Толерантността в Турция

Безмиалем действително ражда на Махмуд II двама синове — Абдул Меджид и Абдул Азис. Абдул Меджид става първият султан, който дава равни права на християните и публично заклеява пазарите на роби.

„Това е срамна и варварска практика... разумни същества да продават и купуват свои събратья! Не са ли тези бедни създания равни на нас пред Бога?“ (Султан Абдул Меджид, цитиран от Мансел, 1995 г.).

Султан Абдул Меджид защитава евреите от преследванията на християните. Заявява, че „еврейската нация ще бъде защитавана и отбранявана“. Султанът постановява, че в Имперското училище по медицина трябва да бъде разкрита кухня за кашер и отпуск за шабат, за да поощри евреите да учат за лекари.

И най-важното е, че той държи да обедини народа си под знамето на човечността и турската нация. Султанът обявява: „С една дума... да национализираме всички онези фрагменти от нации, които покриват земята на Турция, чрез толкова голяма безпристрастност, милост, равенство и толерантност, че всеки от тях да открие своята чест, своята съвест и своята сигурност в интереса си да съдейства за добруването на империята“ (Мансел, 1995 г.).

Никой до този момент не си е и мечтал, че един султан на Османската империя би могъл да прояви такъв алтруизъм и да проповядва такова равенство между хората.

На пазара в Константинопол се носели слухове, че безпрецедентната доброта на младия султан се дължала на майка му и че Топкапъ сарай окончателно се бил простил с методите на кръвопролитията, с които се разправил с еничарите. Безмиалем се превръща в една от най-благите и щедри валиде султани в цялата история на Османската империя, подпомагайки бедните и най-вече жените на Константинопол (Мансел, 1995 г.).

Есма Султан се оттегля в двореца си извън Имперския град. На 29 юни 1839 година султан Махмуд II умира в дома на сестра си Есма Султан в Чамлъджа, на 54-годишна възраст. На 15 юли, само месец след смъртта на султана, капитан Паша Ахмед, офицер от имперския флот, навлиза в пристанището на Александрия, начело на по-голямата част от флота срещу Мохамед Али от Египет. Европа взема страната на османците и пристига на помощ, но тогава те губят безвъзвратно някои части от империята си.

Какво става с палача на Босфора ли? Той е художествен образ, който не може да бъде открит в нито една от подробните хроники и анали на османската история. Но, както би завършил романът...

Някои казват, че той повел въстание в Сърбия^[1], което в крайна сметка освободило страната му от турското робство. Други твърдят, че изживял живота си в селце в северните покрайнини на империята, където почти всеки месец, винаги по новолуние, приемал в колибата си някаква мистериозна жена.

Мнозина на пазара обаче се кълнат, че при пълнолуние виждали призрак великан да язди по седемте хълма на Константинопол на гърба на петниста кобила и кучетата започвали да вият.

Но пък кой ли на този свят не обича легендите, нали?

---

[1] Историческите факти сочат, че въстанията на сърбите за независимост започват с Първо сръбско въстание през 1804 г., а през 1829 г. договорно е узаконена автономията на Сръбското княжество. — Б.р. ↑

БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

Когато през лятото на 2001 година пристигнах в Истанбул, бях запленена от живата история на този град — от богатата смесица на култури и религии и от продължаващото и до днес усещане за невероятното влияние върху целия свят, което този град е оказвал през вековете. Константинопол често е бил наричан „Скъпоценният камък на Вселената“ — и наистина, разположението му на Босфора, където се срещат Европа и Азия, древните му катедрали и джамии, масивните му стени, високите кули и пъстрите пазари са несравними с нищо друго на този свят.

Изплетох този роман като плитка измислици около сърцевина историческа истина. Действително е имало османски султан Махмуд II, който бил невероятно красив и могъщ владетел и който имал по-голяма полусестра на име Есма Султан. Тя е била глезена повече от всички останали, а баща ѝ Абдул Хамид I ѝ подарил дворец, когато била едва на десет години. (Гостите на Истанбул могат да отседнат в един от нейните дворци, който е превърнат в елегантен хотел.)

Животът ѝ наистина бил скандален. Филип Мансел, автор на „Константинопол — град на световните желания, 1453-1924“, пише, че Есма обхождала всички християнски квартали и селца наоколо в търсене на любовници. Говорело се още, че след като тя лягала с тях, „изтощените“ млади мъже били изхвърляни в Босфора. (Удавянето било един от традиционните начини за разправа с враговете и други неудобни персони по времето на османците.)

Османските принцове, наследници на династичната линия, са представлявали винаги огромна опасност за управляващия султан — въпреки че често той бил и техен баща — поради което те често били затваряни в „клетка“ (по-точно изключителен лукс и наслади) до смъртта на настоящия султан и собственото им възкачване на трона. В този момент надзирателят се приближавал до вратата на клетката и съобщавал на принца, че е свободен и че му предстои коронация. Носи се легенда за някакъв претендент, който се опитал да се скрие и

отказал да напусне клетката, когато стражът се приближил, защото решил, че това е някакъв номер и той всъщност не е избран за следващия султан, а ще го водят на смърт чрез удушаване.

Не всички султани обаче били толкова параноични, че потомството им ще узурпира трона им, затова на мнозина принцове им било позволявано да прекарват известно време извън клетките, за да присъстват на празненства и церемонии. Но въпреки това след края на тържествата те били длъжни да се върнат отново в клетката.

За Махмуд II се говори, че действително е удавил повече от двеста жени от харема на своя полубрат Мустафа. Удавянето, удушаването и отравянето са били нещо напълно обичайно за времената на султаните.

Що се отнася до бисексуалността, за Константинопол от онази епоха това е съвсем нормален начин на живот. Например Есма Султан действително запознава брат си Махмуд с Назип и Безмиалем — жени от собствения ѝ харем, но освен това го запознава и с един мъж — Мустафа Ефенди, който става личен секретар на султана и един от множеството му любовници. (Вярно е също така, че Назип, живееща щастливо в двореца на Есма Султан, му отказва три пъти — каквото е било правото ѝ като осиновена дъщеря на султана.)

И да, Есма Султан, макар и принцеса, си е имала собствен харем, както и множество могъщи евнуси. Харемът в онези времена бил символ на социален статус и богатство. В случая на Есма Султан харемът ѝ може би е бил най-вече място за приютяване на домашни прислужници, слуги и компаньонки. Наистина си е имала и дамски оркестър.

Не по-малко вярно, за съжаление, е и ликвидирането на еничарите чрез поголовна сеч. Голяма част от аспектите на това тъжно събитие са така, както съм ги описала. И орденът на бекташите действително е бил прогонен от Константинопол, защото се е числял към еничарския корпус.

Въпреки че в самия Константинопол не съществуват данни за жени, играещи поло, в съседните Персия и Армения жените от царския двор действително са били играчи на поло. В Турция обаче са живи и до днес предислямски легенди за силни жени ездачки, които не отстъпвали по нищо на мъжете.

Накшидил, или Еме била млада францужойка от Мартиника, пленена от пирати и продадена в робство. Еме е доставена на султан Абдул Хамид и кръстена на любимата му съпруга, която наскоро била починала и оставила малък син на име Махмуд. Новата Накшидил заема мястото на мъртвата майка и отглежда Махмуд като собствен син. По-късно става и валиде султан, когато Махмуд II се възкачва на трона след убийството на братовчед му Селим III. (Самият Махмуд избягва на косъм смъртта при същия атентат, но тогава една слугиня хвърля прах в очите на хората на Мустафа II, а младият принц се скрива в купчина дрехи за пране.)

Мустафа II е на власт само за няколко години, преди политическият вятър да се обърне срещу него и на трона да бъде поставен по-малкият му полубрат Махмуд.

Накшидил неизменно твърди, че е братовчедка на императрица Жозефин и донася френската музика, език и култура в двореца Топкапъ и неговия харем. На смъртното ѝ ложе преданият ѝ син Махмуд II позволява в Топкапъ сарай да влезе християнски свещеник и да даде последно причастие на любимата му майка.

Гръцкият лекар Стефан Каратеодори е бил личен лекар на султана по времето на Есма Султан. Прочут с това, че можел да чете Библията на осемнайсет езика, той бил интелектуалец, дал началото на династия дворцови лекари на Махмуд, неговите синове, внуци и правнуци.

Изследванията показват, че народът на Мека действително се е прекланял пред Луната — Алилах, преди появата на Пророка Мохамед. Пасажите, които обикновено се наричат „Сатанински строфи“, са всъщност същите онези кратки слова, подканящи намесата на жените — най-вече на нежната Аллат, дъщерята звезда, която кръжи около полумесеца — в решенията на мъжете. Какво му е толкова лошото да поканиш и женското начало на този свят? Това е пример за елементите ин и ян на Ориента, чрез което си даваме сметка, че е имало и време, когато мъжкото и женското начало — Луната и Слънцето — са играли важна част в божествения пантеон, а от там и в живота на Близкия изток.

А терминът „Сатанински строфи“ звучи твърде зловещо, твърде неподходящо за онези няколко думи от сурите, които са толкова красиви и всеопрощаващи, пълни с такава надежда. Тези стихове са

били и си остават и до днес молитва за равенство и за вселена, която оценява и природата на жените, с тяхната нежна намеса и състрадание.

Синове на Безмиалем (появяваща се в романа и като Ирина/Софи) се възкачват на османския трон. Абдул Меджид (1839–1861) се превръща в благия султан, който обича „виното, жените и реформите“ (Мансел, 1995 г.). Според мен именно неговото управление полага основите за интелектуалните възделения и достижения на прогресивната политика десетилетия по-късно — и най-вече за демократичните промени на великия водач на турския народ Мустафа Кемал Ататюрк.

Палачът на Босфора ли? След като всеки следващ любовник е бил давен, то все трябва да е имало някой — палач, — който да изпълнява тази екзекуция. И започнах да се питам какъв ли човек е бил той, от какви ли кошмари е страдал, за какво е съжалявал. И започнах да пиша.

Моите най-дълбоки благодарности към Филип Мансел за невероятно подробния му анализ на османците, защото именно частта за Есма Султан бе основното вдъхновение за този роман!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.